

**Rīgas domes Labklājības departamenta
GADAGRĀMATA
„Sociālā sistēma un veselības aprūpe
Rīgā 2016. gadā”**

Rīga, 2017

**RĪGAS DOMES
LABKLĀJĪBAS
DEPARTAMENTS**

AUTORI

Atbildīgā redaktore:

Irēna Kondrāte, Rīgas domes Labklājības departamenta direktore

Projekta koordinatori:

Mārtiņš Moors, Sociālās pārvaldes priekšnieks

Inga Solovjova, Veselības pārvaldes priekšiece

Lita Brice, Iedzīvotāju informēšanas nodaļas vadītāja

Gadagrāmatas autori:

Agnese Igaune, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem vadītāja

Ainārs Judeiks, RSAC „Mežciems” direktors

Aldis Strapcāns, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenais speciālists – eksperts

Aldis Virbulis, RSAC „Gaiļezers” direktors

Andris Izinkēvičs, Projektu koordinācijas sektora vadītājs

Antuāna Kalviške, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītājas vietniece

Baiba Skuja, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītāja

Benita Brūdere, Finanšu nodaļas vadītājas vietniece

Dagnija Kamerovska, Rīgas patversmes direktore

Daina Nereta, Finanšu nodaļas vadītāja

Diāna Grenčmane, Projektu koordinācijas sektora galvenā speciāliste

Edgars Kainaizis, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenais speciālists

Ervins Alksnis, Rīgas Sociālā dienesta vadītājs

Evija Krūka, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste

Ginta Ozoliņa, Iedzīvotāju informēšanas nodaļas galvenā speciāliste

Gunta Grīle, Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas vadītāja

Iļona Dzene, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Ieva Grietēna, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas apmācību un informācijas sektora galvenā speciāliste

Juris Osis, Nodarbinātības nodaļas vadītājs

Kaspars Jasinkevičs, Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra direktors

Kristīne Cinīte, Finanšu nodaļas galvenais ekonomists

Laura Kalniņa, Juridiskās nodaļas vadītāja

Liene Baumaņa, Personāla un kvalitātes nodaļas vadītāja

Līga Birnbauma, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Raimonds Smagars, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenais speciālists

Ruta Klimkāne, Sociālo pakalpojumu administrēšanas nodaļas vadītāja, pārvaldes priekšnieka vietniece

Sandra Rancāne, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste – eksperte

Skarleta Kalniņa, Nodarbinātības nodaļas galvenā speciāliste – eksperte

Solvita Rudoviča, RSAC „Stella maris” direktore

Taiga Kantāne, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Velga Rudzīte, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām vadītāja

Vivita Ķīkule, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas vadītāja, Veselības pārvaldes priekšnieces vietniece

Zenta Čevere, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

SATURS

AUTORI	2
IEVADS	5
AKTUĀLIE NOTIKUMI 2016. GADĀ	7
RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS	10
RD LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA DARBINIEKI	11
IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ	12
PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI	14
LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA PAKĻAUTĪBAS IESTĀDES, PĀRRAUDZĪBAS KAPITĀLSABIEDRĪBAS UN LĪGUMORGANIZĀCIJAS	15
RĪGAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU	19
Rīgas Sociālais dienests.....	19
Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	21
Rīgas patversme.....	26
Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”	28
Sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers”	28
Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”.....	33
SOCIĀLIE PABALSTI	36
Sociālo pabalstu saņēmēju struktūra	37
GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts.....	38
Pārējie pašvaldības sociālie pabalsti.....	40
Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvā sistēma.....	42
SOCIĀLIE PAKALPOJUMI	43
Sociālais darbs un sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem	45
Sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem	49
Dienas centri un dienas aprūpes centri bērniem un jauniešiem	49
Dienas aprūpes centri bērniem	51
Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem.....	52
Krīzes centri.....	55
Ārpusģimenes aprūpe	57
Aizbildnība.....	57
Audžuģimenes.....	57
Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas	59
Sociālais darbs ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās	61
Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām.....	64
Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā	64
Aprūpe mājās.....	65
Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās	66
Pakalpojums „Drošības poga”	66
Silto pusdienu piegāde mājās	66
Pavadoņa – asistenta pakalpojums	67
Dienas centri pilngadīgām personām	67
Dienas aprūpes centri personām ar demenci.....	67

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem	69
Specializētās darbnīcas.....	70
Grupu mājas (dzīvokļi)	70
Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti.....	73
Transporta pakalpojumu samaksa personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās	73
Vides pieejamība.....	75
Pabalsts mājokļa pielāgošanai.....	76
Pacēlāju ierīkošana dzīvojamajās mājās	76
Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums personām ar invaliditāti	76
Sociālais darbs stacionārās ārstniecības iestādēs	77
Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā.....	78
Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā.....	79
Rīgas patversme un naktspatversmes	83
Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem.....	85
Rīgas patversmes Dienas centrs	85
Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem	86
Zupas virtuves.....	87
Ēdiena piegāde un izdalīšana Rīgas mazaizsargātajiem iedzīvotājiem	87
NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA.....	89
Sociālais darbs ar bezdarbniekiem	93
Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem	95
Nodarbinātības atbalsta pakalpojums invalīdiem.....	97
Pašvaldības sabiedriskie darbi	98
Aktīvais nodarbinātības pasākums „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”	102
VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANA	105
VESELĪBAS VEICINĀŠANA.....	108
Veselības veicināšanas un slimību profilakses, tai skaitā atkarības profilakses programmas bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem	109
SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM	117
Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome.....	117
Finansiāls atbalsts Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros.....	118
ĪSTENOTIE PROJEKTI.....	120
INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM.....	123

IEVADS

Intensīvā darbā ir pagājis vēl viens gads. Vēlos pateikties Rīgas pašvaldības vadībai un Rīgas domes deputātiem, ka sociālā nozare joprojām ir prioritāte, ka ir izdevies saglabāt un nodrošināt iepriekšējos gados izveidotos un attīstītos sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību Rīgas pilsētas iedzīvotājiem.

Bet, protams, mana vislielākā pateicība visiem sociālā darba darītājiem – tiem mūsu darbiniekiem, kuri ikdienā sniedz padomus un atbalstu rīdziniekiem – Jūsu darba mērķis ir mūsu sabiedrības mazaizsargātāko iedzīvotāju kvalitātes uzlabošana, un jūs šo darbu veicat, nežēlojot sevi un tērējot savus iekšējos resursus.

Paldies visiem, kuri ieguldījuši savu darbu un sirdi Rīgas sociālās sistēmas attīstībā un aktīvi līdzdarbojas sociālās politikas īstenošanā.

Novēlu visiem spēku, veselību un izturību strādājot šajā sarežģītajā Rīgas pilsētai tik svarīgajā nozarē!

Olga Veidiņa
Rīgas domes Sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētāja

Rīgas domes Sociālo jautājumu komiteja:

No kreisās puses: Igors Solovjovs (Politisko partiju apvienība (PPA) „Saskaņas centrs”), Ivans Ivanovs (PPA „Saskaņas centrs”), Kārlis Strēlis („Gods kalpot Rīgai”), Igors Solomatins („Gods kalpot Rīgai”), Dace Kalniņa (Nacionālā apvienība „Visu Latvijai!”- „Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”), Olga Veidiņa (PPA „Saskaņas centrs”), Irina Vinnika („Gods kalpot Rīgai”), Genādijs Sevastjanovs (PPA „Saskaņas centrs”). Komitejā darbojas arī deputāti: Anna Vladova (PPA „Saskaņas centrs”), Svetlana Savicka (PPA „Saskaņas centrs”), Ainars Baštiks („Gods kalpot Rīgai”), Jurgis Klotiņš (Nacionālā apvienība „Visu Latvijai!”- „Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”), Kārlis Dombrovskis (Nacionālā apvienība „Visu Latvijai!” - „Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”), Aigars Pētersons („Vienotība”), Baiba Rozentāle (PPA „Saskaņas centrs”), Vadims Jerošenko (Neatkarīgais deputāts).

2016. gads manās izjūtās iezīmējas ar sakārtošanos, sistematizēšanos – prioritātēs, profesionālajā varēšanā, komunikācijā.

Ir labi būt lieciniecei tam, kā cilvēki pašapliecinās, rod iedvesmu inovatīvām pieejām un gandarījumu savā darbā. Īpaši, ja tās ir sarežģītākās un smagākās jomas pašvaldībā – sociālā un veselības nozare.

Esmu gandarīta, ka Rīgas pašvaldības speciālistu pieredze sociālajā un sabiedrības veselības jomā ir augstu novērtēta un pieprasīta ne tikai Latvijā, bet arī profesionāļu vidū aiz mūsu valsts robežām.

Šo gadu laikā, soli pa solim, ir celts nozares prestižs – atalgojums, darba vide, priekšrocības, izaugsmes iespējas dara nozari konkurētspējīgāku darba tirgū. Esam uzņēmumi apgriezīti! Daudz darāmā, daudz pilnveidojamā un ieviešamā. Taču ir patīkami redzēt savam

darbam jēgu un rezultātus – tā ir tāda pavasarīgi rosīga sajūta!

Rīgas pašvaldības sociālā un veselības joma ir gatava jauniem izaicinājumiem!

Irēna Kondrāte

Rīgas Domes Labklājības departamenta direktore

Šogad es vēlos īpaši uzsvērt Rīgas sociālo pakalpojumu sniedzēju – gan pašvaldības iestāžu, gan nevalstiskā sektora spējas radīt inovācijas sociālo pakalpojumu jomā. Rīgā Labklājības departaments kopā ar sociālo pakalpojumu sniedzējiem ir radījis tādus inovatīvus sociālos pakalpojumus kā ģimenes asistents, īslaicīgā uzturēšanās mītne, krīzes intervences pakalpojums, individuālā sociālās rehabilitācijas programma personām ar garīga rakstura traucējumiem, sociālās rehabilitācijas programma jauniešiem ar uzvedības traucējumiem u.c. Mūsu ārpusģimenes aprūpes institūcijā tiek nodrošināts ģimenes aprūpes modelis, bet iedzīvotāju aprūpes vajadzības drīzumā tiks izvērtētas tikai elektroniski, pilnībā izmantojot informāciju tehnoloģisku iespējas. Tas ir iespējams tāpēc, ka Rīgā ir visi radošam

sociālajam darbam nepieciešamie priekšnoteikumi – 1) sociālie darbinieki, kuri spēj klientu vajadzības pārvērst jaunās idejās un sociālā pakalpojuma saturā, 2) administratīvais līmenis un vadītāji, kuri ir spējīgi aizstāvēt jaunu ideju finansēšanu un ieviešanu kā pastāvīgu praksi, 3) pakalpojuma sniedzēji, kuri uzdrīkstas riskēt, mēģināt un nebaidās no iespējamās kritikas neizdošanās gadījumā, 4) politiskais atbalsts pamatotām vajadzībām un inovatīvai praksei.

Ir liels gandarījums būt šādas komandas sastāvā!

Mārtiņš Moors

Rīgas Domes Labklājības departamenta Sociālās pārvaldes priekšnieks

2016. gadā pašvaldības ārstniecības iestādes turpināja attīstīties, paplašinot savu piedāvāto veselības aprūpes pakalpojumu klāstu, ieviešot mūsdienīgas tehnoloģijas un inovatīvus darba risinājumus, lai pacientiem nodrošinātu drošus un, pēc iespējas augstākas kvalitātes pakalpojumus. Arvien vēl daudzi jautājumi saistās ar nepietiekamo finansējumu veselības aprūpē, neskaidrībām par paredzamo reformu. Lai ārstniecības iestāžu darbiniekiem neizsīkstošs darba spars un sirds siltums arī turpmāk dziedinot slimos!

Pārskatot padarīto, 2016. gadā turpinājās mērķtiecīgs darbs starpnozaru sadarbībā sabiedrības veselības veicināšanā. Šis gads mums bija izaicinājums, jo pirmo reizi bija iespēja pieteikties Eiropas Savienības fondu līdzekļu piesaistei vairāku miljonu apmērā rīdzinieku veselīga dzīvesveida veicināšanai, un mēs to paveicām, projekts „Mēs par veselīgu Rīgu” tika apstiprināts. Un rīdziniekiem līdz ar pašvaldības finansētajām aktivitātēm, tiks piedāvātas dažādas jaunas veselību veicinošas aktivitātes projekta ietvaros. Kā mums ar to būs veicies, turpmākajos 3 gados būs jāvērtē jums, rīdziniekiem! Lai arī turpmāk netrūkst labu ideju un lai mums kopīgi izdodas sasniegt mērķi – veselīgs rīdzinieks veselā Rīgā!

Inga Solovjova

Rīgas Domes Labklājības departamenta Veselības pārvaldes priekšiece

AKTUĀLIE NOTIKUMI 2016. GADĀ

- ❖ No 2016. gada 1. janvāra stājās spēkā Rīgas domes 24.11.2015. saistošie noteikumi Nr.180 „Par kārtību, kādā Rīgas pilsētas pašvaldība piešķir mantisko pabalstu – Rīgas pilsētas pašvaldības apmaksātas pusdienas izglītojamiem”. Tiesības saņemt brīvpusdienas ir skolēniem, kuru pamata dzīvesvieta ir deklarēta Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā un kuru ģimene normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā atzīta par trūcīgu vai maznodrošinātu. Brīvpusdienas piešķir Rīgas pašvaldības vispārējās izglītības iestāžu 5. – 12. klašu (no 01.09.2016. 10. – 12.klašu) skolēniem, kuri apgūst vispārējās pamatizglītības vai vispārējās vidējās izglītības programmu. Brīvpusdienas netiek piešķirtas, ja skolēnam izglītības iestādē tās jau tiek nodrošinātas un apmaksātas no citiem finanšu avotiem.
- ❖ Izveidota sociālo pakalpojumu rindu administrēšanas elektroniskā sistēma diviem sociālajiem pakalpojumiem – īslaicīgai un ilgstošai sociālajai aprūpei un sociālajai rehabilitācijai institūcijā pilngadīgām personām.
- ❖ Uzsākts darbs pie sociālo pakalpojumu administrēšanas elektroniskās sistēmas izveides, kas paredzēs iespēju sociālo pakalpojumu sniedzējiem aizpildīt, saskaņot un iesniegt atskaites Rīgas domes Labklājības Departamentā (turpnāk – Labklājības Departaments) un Rīgas Sociālajā dienestā (turpmāk – RSD) elektroniski tiešsaistes režīmā.
- ❖ Turpināts darbs pie klientu vajadzību pēc sociālās aprūpes pakalpojumiem izvērtēšanas administrēšanas elektroniskās sistēmas ieviešanas praksē.
- ❖ Attīstīti jauni sociālie pakalpojumi – individuālās sociālās rehabilitācijas programma klientiem ar garīga rakstura traucējumiem, sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem ar uzvedības traucējumiem, kā arī pansijas pakalpojums.
- ❖ Uzsākta jauna dienas centra pilngadīgām personām pakalpojumu finansēšana.
- ❖ Atbilstoši aktualitātēm veikti grozījumi Rīgas domes 04.09.2012. saistošajos noteikumos Nr.184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība.
- ❖ Uzsākta granta programmas „Sociālās atstumtības riska grupu nodarbinātības veicināšana Rīgā” īstenošana – noslēgti 4 granta līgumi.
- ❖ Parakstīts sadarbības līgums ar Jaunatnes starptautisko programmu aģentūru par projekta „PROTI un DARI” īstenošanu.
- ❖ Uzsākta sadarbība ar Oslo pašvaldību par psihosociālā atbalsta sniegšanas uzlabošanu krīzes un citu smagu zaudējumu situācijās ar mērķi uzlabot Rīgas pašvaldības iestāžu sadarbību un attīstīt psihosociālā atbalsta pakalpojumus.
- ❖ 2016. gada decembrī, apvienojot RSD Dienas centrus „Ābeļzieds” un „Skudrupūznis”, tika izveidots jauns pakalpojums – kopienas centrs „Ābeļzieds”, kurā akcents tiek likts uz brīvprātīgo darba organizēšanu un kopienas darba organizēšanu dažādām mērķa grupām.
- ❖ 2016. gada decembrī renovētās telpās Aglonas ielā 35 k-1, Rīgā, RSD tika atvērta jauns teritoriālais centrs „Daugava”. Lai nodrošinātu efektīvāku sociālās palīdzības sniegšanas procesu un nepieciešamības pēc sociālajiem pakalpojumiem izvērtēšanu, RSD sociālā darba speciālistu komandai pievienojās vēl 9 kolēģi.
- ❖ 21. decembrī svinīgā ceremonijā pirmo reizi tika pasniegta „Gada balva sociālajā nozarē 2016” galvaspilsētas labākajiem sociālās un veselības aprūpes nozares darbiniekiem. Konkursu organizēja Rīgas domes (turpmāk – RD) Sociālo jautājumu komiteja sadarbībā ar Labklājības departamentu (turpmāk – LD), lai apzinātu un godinātu tos sociālās un veselības aprūpes nozares darbiniekus Rīgas pilsētas pašvaldības iestādēs, kuri ar izcilību veic savus darba pienākumus, sniedzot atbalstu rīdziniekiem, kā arī veicinātu izpratni par sociālās nozares un medicīnas darbinieku darbu,

popularizētu un celtu tā prestižu sabiedrībā, paaugstinātu darbinieku motivāciju un piederības izjūtu savai profesijai.

❖ Nominācijā „Leonīda Kurdjumova balva” par augsti profesionālām, izcilām zināšanām, atbildīgu, godprātīgu darbu, īpašiem nopelniem savā nozarē un ieguldījumu kolektīva saliedēšanā saņēma – RSD Ziemeļu rajona nodaļas vadītāja Aija Krastiņa, un SIA „Rīgas 2. slimnīca” valdes priekšsēdētājs, traumatologs, ortopēds Jānis Petronis.

❖ Rīgas domes pateicības rakstus par ieguldīto nesavtīgo, pašai ziedzīgo darbu Rīgas pilsētas iedzīvotāju sociālās labklājības un veselības aprūpes nozares nodrošināšanā saņēma SIA „Rīgas 1. slimnīca” ārste radioloģe diagnostikē Dzirkstīte Grotupe, Rīgas sociālā aprūpes centra (turpmāk – RSAC) „Stella maris” medicīnas māsa Larisa Kuhtina, Rīgas patversmes vecākā sociālā darbiniece Santa Ubarste un RSD Latgales rajona nodaļas teritoriālā centra „Pļavnieki” vadītāja Lidija Silova.

❖ RD Labklājības departamenta nominācijā „Iedzīvotāju paldies” apbalvojumu saņēma RSD dienas centra „Kengarags” vecākā sociālā darbiniece Agnese Ģeģere un SIA „Rīgas 1. slimnīca” ķirurģiskās aprūpes māsa Irina Fogle, nominācijā „Jaunā cerība” sociālajā nozarē – Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra (turpmāk – RPBJC) „Imanta” sociālā darbiniece Baiba Zariņa, RSD sociālā darbiniece Alise Kilivnika, veselības aprūpes nozarē – SIA „Rīgas 2. slimnīca” uztura speciāliste Lāsma Plociņa un SIA „Rīgas Dzemdību nams” Dzemdību centra vecmāte Elīza Romānova. Nominācijā „Sociālā gadījuma eksperts” apbalvotas tika RPBJC „Apīte” sociālā darbiniece Solvita Krastiņa un RSD sociālā darbiniece Gunda Brensone. Nominācijā „Inovātīvākais darbinieks” balvas saņēma RSAC „Stella maris” aprūpētāja Ināra Pokratniece, RSAC „Mežciems” sociālais rehabilitētājs Vilnis Gricaičuks – Puriņš, veselības aprūpes nozarē – SIA „Rīgas 2. slimnīca” vecākā biomedicīnas laborante Aira Gaile, kā arī SIA „Rīgas 1. slimnīca” Klientu apkalpošanas nodaļas vadītāja Egīta Akmene. „Komandas līdera” titulu ieguva RSAC „Stella maris” aprūpētāja Lolita Medvedeva, RPBJC „Ziemeļi” sociālā darbiniece Tamāra Borisjuka, SIA „Rīgas 2. slimnīca” māsas palīdzē Silva Šmeiksta, SIA „Rīgas 1. slimnīca” operāciju bloka vadītāja Zane Tīcmane un SIA „Rīgas Dzemdību nams” Dzemdību centra vadītāja Ināra Miltiņa. Nominācijā „Saskarsmes eksperts” tika apbalvota RSD vecākā sociālā darbiniece Dace Birziņa, SIA „Rīgas Dzemdību nams” Vakcinācijas kabineta medicīnas un bērnu aprūpes māsa Aleksandra Saļņikova un SIA „Rīgas veselības centrs” Zvanu centra darbiniece Anita Antonova. Titulu „Speciālists – skaitļu eksperts” saņēma Dins Senkāns – Rīgas patversme galvenais finanšu speciālists un Marta Raituma – SIA „Rīgas veselības centrs” grāmatvedības nodaļas vadītāja. RD Labklājības departamenta atzinības rakstu saņēma Ieva Buiķe – SIA „Rīgas 1. slimnīca” Dokumentu nodaļas vadītāja. „Žūrijas atzinības balvu” ieguva Rīgas patversmes sociālā darbiniece Liene Visore, RSAC „Mežciems” aprūpētājs Romualds Ruciņš, Rīgas patversmes santehniķis – galdnieks Igors Saltups, RSAC “Gaiļezers” Sociālās aprūpes struktūrvienības vadītāja Ilze Baltiņa – Mežgaile, SIA „Rīgas 1. slimnīca” Oftomoloģijas nodaļas māsa Diāna Miglava, RSAC „Gaiļezers” veselības aprūpes nodaļas vadītāja Zita Vonda un RSAC „Gaiļezers” fizikālās terapijas māsa Ausma Namsone.

„Gada balva sociālajā nozarē 2016” laureāti – RSD Ziemeļu rajona nodaļas vadītāja Aija Krastiņa, un SIA „Rīgas 2. slimnīca” valdes priekšsēdētājs, traumatologs, ortopēds Jānis Petronis.

RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS

Rīgas domes Labklājības departaments ir Rīgas pilsētas pašvaldības vadošā iestāde Rīgas pilsētas pašvaldībai noteiktās kompetences ietvaros sociālo pakalpojumu, sociālās palīdzības, veselības aprūpes pieejamības, veselības veicināšanas un profilakses, tostarp atkarību izplatības ierobežošanas un iedzīvotāju nodarbinātības veicināšanas jautājumos.

Labklājības departamenta mērķis ir izveidot stabilu un atbildīgu sociālo sistēmu, kura sniedz minimālo materiālo nodrošinājumu, kā arī atbalstu sociālo problēmu risināšanā un personu sociālās funkcionēšanas spēju samazināšanās gadījumā, nodrošina veselības aprūpes pieejamību un veselības veicināšanas pasākumus.

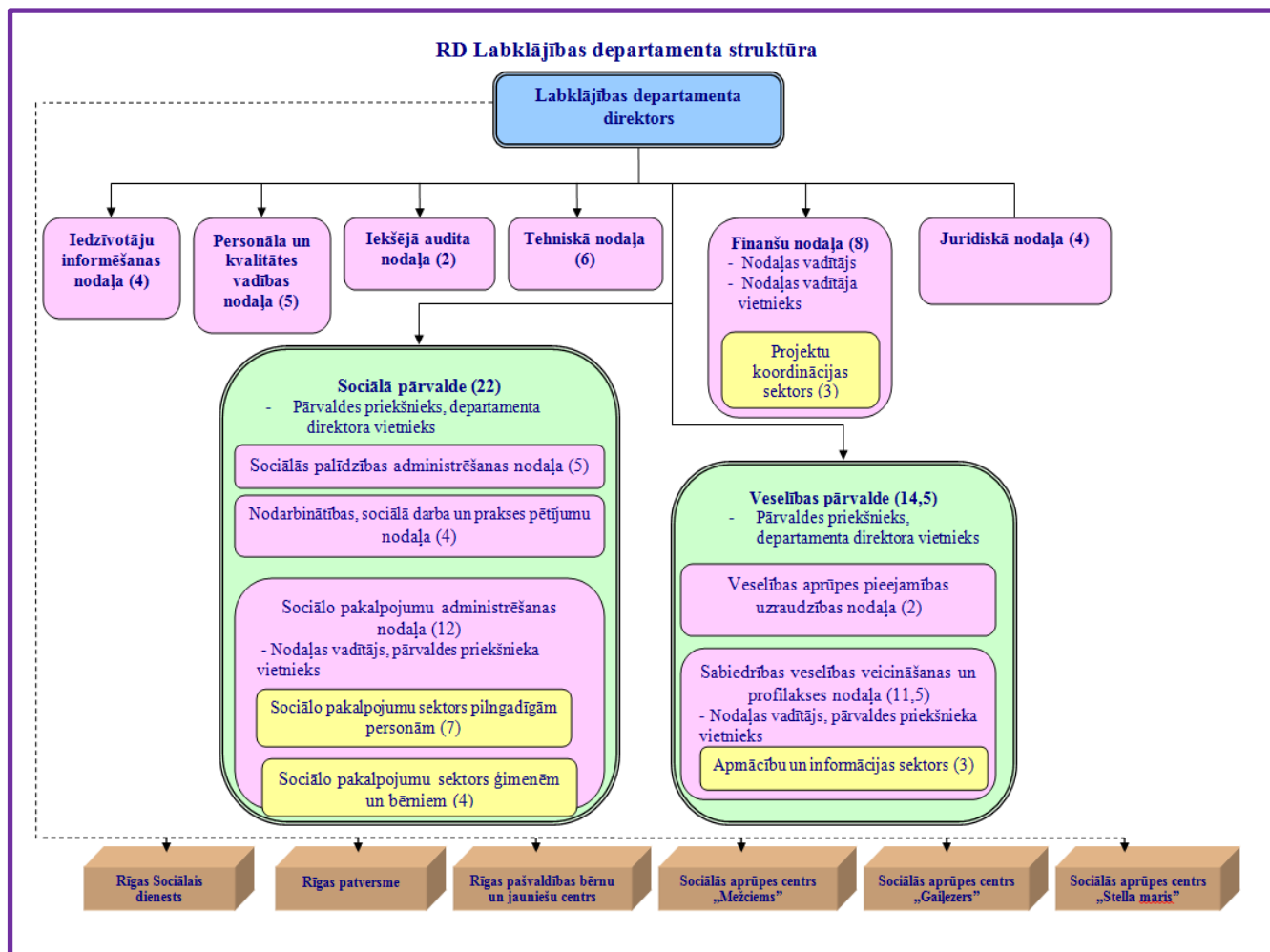
Labklājības departamenta darbības prioritātes ir noteiktas Rīgas pilsētas attīstības stratēģijā, Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģijā, kā arī citos plānošanas dokumentos.

Labklājības departaments ir tieši pakļauts Rīgas domes priekšsēdētājam, tā darbību pārrauga Rīgas domes Sociālo jautājumu komiteja.

2016. gadā Labklājības departamentā saņemti 1492 dokumenti, dažādām juridiskām un fiziskām personām nosūtīti 1453 dokumenti. Kopējais reģistrēto dokumentu skaits – 4579 (tajā skaitā dienesta korespondence, izziņas un pārskata dokumenti). Sagatavoti 16 Rīgas domes lēmuma projekti, 226 rīkojumi pamatdarbības nodrošināšanai, noslēgti 365 dažādi līgumi, kā arī noticis 97 iepirkums.

2016. gada nogalē Labklājības departamentā strādāja 65 speciālisti, viņu vidū 60 darbinieki ar augstāko izglītību, no tiem 28 darbinieki ar maģistra un divi ar doktora grādu, 5 ar vidējo speciālo izglītību. 2017. gadā 2 darbinieki turpināja izglītību doktorantūrā.

Rīgas domes Labklājības departamenta struktūras shēma

RD LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA DARBINIEKI

No labās sēž: Guna Eglīte, Kaspars Jasinkevičs, Dagnija Kamerovska, Solvita Rudovičam Ainārs Judeiks, Irēna Kondrāte, Mārtiņš Moors, Baiba Skuja, Aldis Virbulis, Daina Nereta, Irēna Anaškēviča, Lita Brice

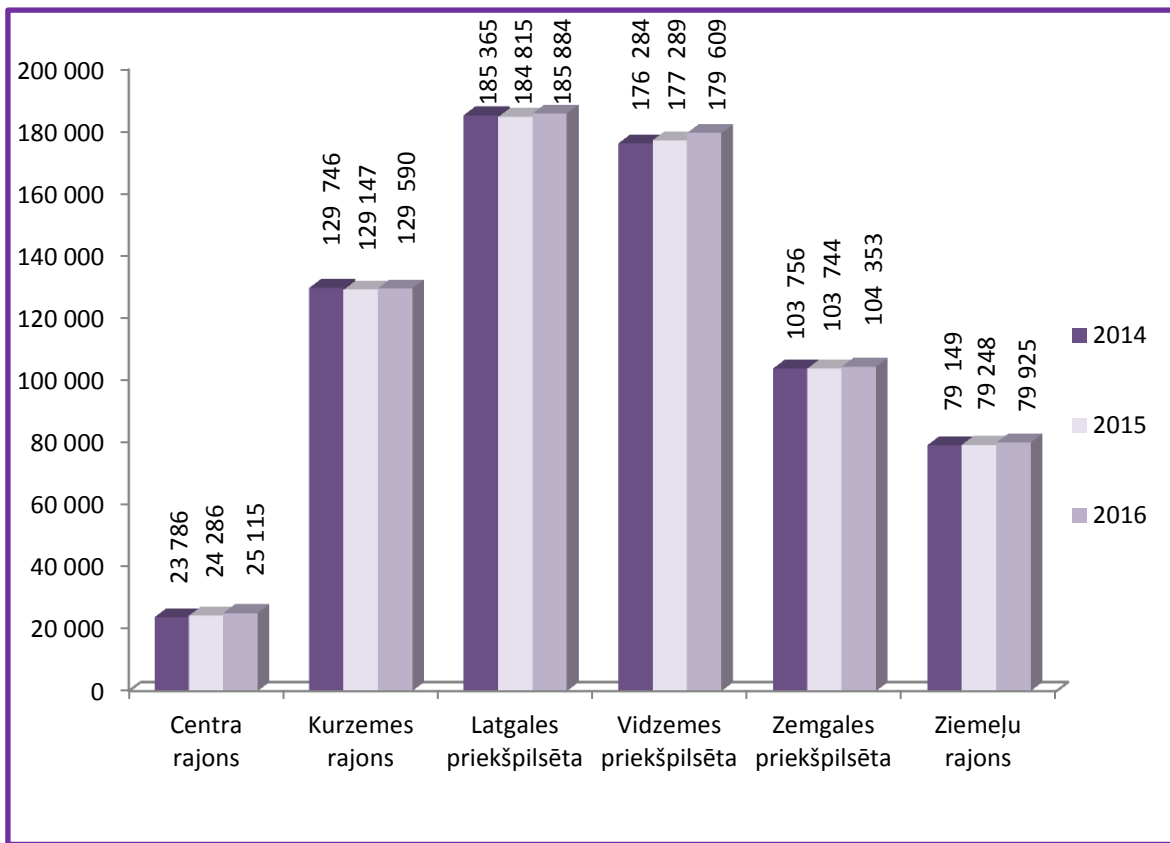
2. rindā no labās: Agneses Igaune, Eva Kārlsone, Zenta Čevere, Velga Rudzīte, Zane Veinberga, Laura Kalniņa, Saimone Pavlova, Evija Mieze, Santa Nevarževska, Viktorija Reinfelde, Astra Ozola, Vivita Ķīkule, Anita Zīda, Aija Vecenāne, Ginta Ozoliņa, Sanija Ruduka, Gunta Purvēna, Edgars Kainaizis, Lauma Līduma, Skarleta Kalniņa, Inita Zaltāne, Valentīna Vanaga

3. rindā no labās: Jānis Krasts, Alvīna Geida, Edgars Lauskis, Rūta Ligere, Juris Osis, Liene Baumanē, Iveta Grauduma, Lilita Lejiete, Gundega Klauža, Diāna Grenčmane, Sandra Rancāne, Katerina Žiga, Andris Izinkēvičs, Līga Brūniņa, Kristīne Cinīte, Benita Brūdere, Ilona Segliņa, Inese Upelniece, Gunta Grīse, Anna Auziņa, Līga Priedīte, Līga Birbauma, Diāna Koerna, Aldis Strapčāns

IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ

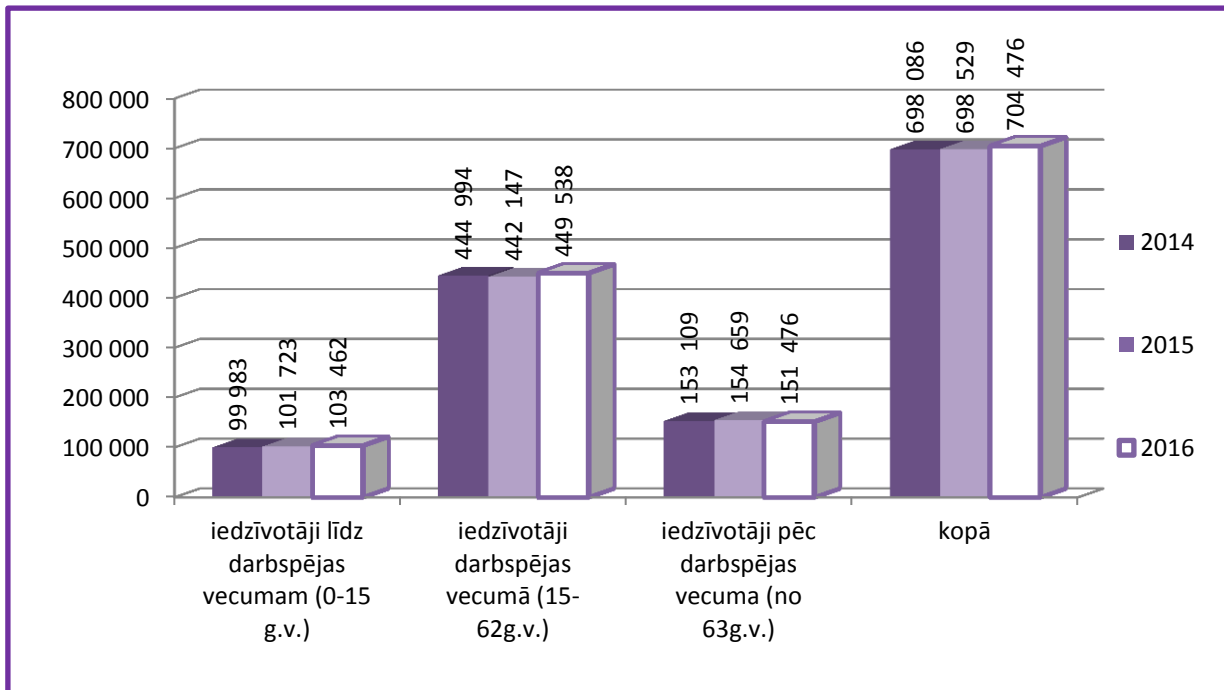
Rīgā 2017. gada 1. janvārī reģistrēti **704 476** iedzīvotāji¹.

1. attēls. Iedzīvotāju skaits Rīgas priekšpilsētās/rajonos 2014. – 2016. gadā¹

Vislielākais iedzīvotāju skaits ir Latgales priekšpilsētā – 26% no kopējā iedzīvotāju skaita Rīgas pašvaldībā, Vidzemes priekšpilsētā – 25%, Kurzemes rajonā 18%, Ziemeļu rajonā – 11%, savukārt Centra rajonā tikai 4%.

2. attēls. Iedzīvotāju vecuma struktūra Rīgā 2014. – 2016. gadā¹

¹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati www.pmlp.gov.lv.

No Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2016. gadā 14,7% iedzīvotāju nebija sasnieguši darbspējas vecumu, savukārt darbspējas vecumā bija 63,8% no iedzīvotāju kopskaita, vecāki par darbspējas vecumu 21,5% (2014. gadā attiecīgi 14,3%; 63,8%; 21,9%, 2015. gadā – 14,6%; 63,3%; 22,1%,). Līdz ar to jāsecina, ka pēc neliela darbspējīgo personu skaita samazinājuma 2015. gadā, 2016. gadā tas atkal pieaudzis.

1. tabula. Pensiju un valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji, to % īpatsvars no Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2014. - 2016. gada decembrī²

		2014		2015		2016	
		Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %
Pensijas saņēmēji		184 344	26,4	182 425	26,11	180 918	25,68
No tiem:	Vecuma pensijas saņēmēji	155 647	22,29	153 811	22,01	152 165	21,6
	Invaliditātes pensijas saņēmēji	20 986	3	21 233	3,03	21 458	3,05
	Apgādnieku zaudējuma pensijas saņēmēji	4 231	0,61	4 035	0,57	3 979	0,56
	Izdienas pensijas saņēmēji	4 079	0,58	3 939	0,56	3 896	0,55
Personas ar invaliditāti		47 588	6,82	48 993	7,01	50 710	7,19
Tai skaitā:	Personas ar 1. grupas invaliditāti	6 788	0,97	6 908	0,98	6 967	0,98
	Personas ar 2. grupas invaliditāti	22 947	3,29	23 336	3,34	24 021	3,41
	Personas ar 3. grupas invaliditāti	17 853	2,56	18 749	2,68	19 722	2,79
	Bērni invalīdi	2 162	0,31	2 204	0,31	2 178	0,31

² Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati.

PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI

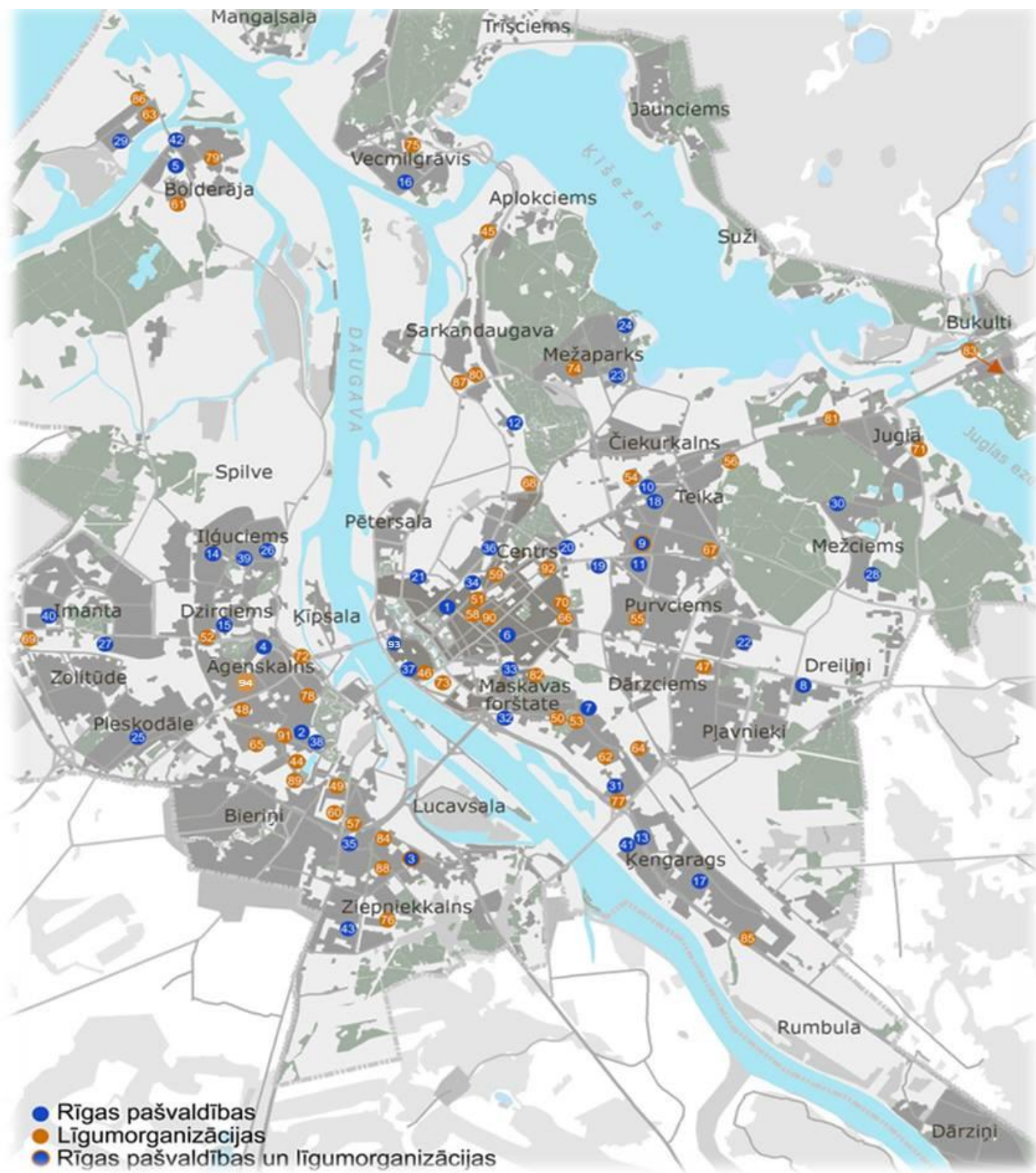
2. tabula. Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļi

	2014	2015	2016
Rīgas pilsētas pašvaldības izdevumi (pamatbudžets un speciālais budžets), milj. EUR, no tā	743,17	766,18	788,93
Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālajiem pakalpojumiem un veselības aprūpei, milj. EUR	55,17	57,16	56,34
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu un veselības aprūpei izlietoto līdzekļu īpatsvars Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā, %	7,42	7,46	7,14
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotā finansējuma pieaugums/samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, %	+3,66	+3,61	-1,4
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie līdzekļi vidēji vienam Rīgas iedzīvotājam, EUR	79,03	81,84	79,97

3. tabula. Pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietoto līdzekļu struktūra, milj. EUR

	2014	2015	2016
Sociālā palīdzība	19,79	14,89	12,54
Sociālie pakalpojumi	33,79	40,46	41,92
Veselības aprūpe un veicināšana	0,33	0,35	0,33
Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām	0,08	0,09	0,09
Labklājības departamenta administratīvie izdevumi	1,18	1,38	1,46

LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA PAKĻAUTĪBAS IESTĀDES, PĀRRAUDZĪBAS KAPITĀLSABIEDRĪBAS UN LĪGUMORGANIZĀCIJAS

1. Sociālie pakalpojumi personām bez noteiktas dzīves vietas		
Evanģēlisko kristiešu draudze „Zilais krusts”	85	Mazjumpravas iela 8
SIA „V.L.G.A.”	86	Esplanādes iela 1
Biedrība „PINS”	87	Tvaika iela 2 k 12
SIA „V.L.G.A.”	88	Kartupeļu iela 8
Biedrības „Labā cerība”	17	Aglonas iela 35/3 (vīriešiem)
Biedrība „Labā cerība”	89	Gardenes iela 3-11 (sievietēm)
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	73	Gaižiņa iela 7
Biedrība „Žēlsirdības misija „Dzīvības ēdiens”	90	Kr.Barona iela 56
Biedrība „Svētā Jāņa Palīdzība”	68	Laktas iela 8 k -1
Nodibinājums „Latvijas Evanģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centrs”	91	Skvērā starp Mazo Nometņu ielu un Zeļļu ielu
Rīgas Sv. Trijādības - Sergija sieviešu klosteris	92	Kr.Barona iela 156
Rīgas patversme (vīriešu nodaļa)	31	Maskavas iela 208
Rīgas patversme (sieviešu nodaļa)	15	Eiženijas iela 1
Rīgas patversmes dienas centrs	33	Katoļu iela 57
Rīgas patversmes Mobilā brigāde	33	Mob.2630997 5
2. Sociālie pakalpojumi pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti		
2.1. Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā		
Rīgas SAC „Gaiļezers”	28	Hipokrāta iela 6
Rīgas SAC „Mežciems”	30	Malienas iela 3
Rīgas SAC „Stella maris”	29	Birzes iela 54
Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, „Pārdaugava”	84	Garozes iela 15
Biedrības „Dzintarkrasta serviss” SAC - pansionāts „Liepa”	69	Zolitūdes iela 30
Nodibinājuma „Fonds VIA VERITAS” starpkonfesionālais pansionāts „Ciāna”	44	Mārupes iela 14
2.2. Īslaicīga sociālā aprūpe institūcijā		
SIA „Rīgas 1. slimnīca”	34	Bruņinieku iela 5
2.3. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Mēness māja”	3	Putnu iela 6
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Šūpoles”	61	Platā iela 9
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	62	Maskavas iela 221
SIA „Bērnu oāze”	49	Biešu iela 6
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
Biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”	41	Imantas 8. līnija 1 k-3
2.4. Specializētās darbnīcas pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrība Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Skaida”	64	Lubānas iela 41
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
Biedrība „PINS”	87	Tvaika iela 2 k - 12
2.5. Dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” DAC „Cerību māja”	64	Rēzeknes iela 2a
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” DAC „Cerību ligzda”	53	Balvu iela 11
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” DAC „Mēness māja”	3	Putnu iela 6

Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” DAC „Cerību tilts”	19	Ieriķu iela 2b
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” DAC „Cerību sala”	62	Maskavas iela 221
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”	33	Ludzas iela 43
SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule”	65	Ventspils iela 29
SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule”	45	Ezera iela 21
Biedrības „Atbalsta grupa personām ar garīgās veselības traucējumiem un to piederīgajiem „Gaismas stars”	66	Pērnavas iela 62
Nodibinājuma „Fonds Kopā” DAC	67	Raunas iela 64
Biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” DAC „Saulsvece”	68	Hospitāļu iela 55
Biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”	41	Imantas 8. līnija 1 k-3
2.6. Citi dienas aprūpes centri un dienas centri pilngadīgām personām		
SIA „Bērnu oāze” DAC „Oāze” (personām ar demenci)	49	Biešu iela 6
DC “Abelzieds”	15	Dzirciema iela 24
Biedrība „Dzintarkrasta serviss” DAC “Liepa” (personām ar demenci)	69	Valentīna iela 16
Biedrība „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācija „Aspazija” DC „Aspazija”	70	Pērnavas iela 54-14
Biedrības „Latvijas Neredzīgo biedrība” DC personām ar redzes invaliditāti “Strazdumuižas dienas centrs”	71	Braila iela 5
DC „Abelzieds”	15	Dzirciema iela 24
DC „Vecmīlgrāvis”	16	Emmas iela 3
DC „Kengarags”	17	Aglonas iela 35/3
DC „Abelzars”	6	Avotu iela 31/1
DC „Kamene”	8	Salnas iela 2
DC „Kastanis”	7	Lomonosova iela 1 k-19
Nodibinājuma „Latvijas Evanģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Paaudzes” Dienas centrs „Rīdzene”	9 10	Ūnijas iela 49 Brīvības 266
Biedrība „Rīgas aktīvo senioru alianse” DC „Rasa”	34	Šarlotes iela 1b
DAC „Ozolaine” (personām ar demenci)	12	Patversmes iela 30/2
DC „Čiekurs”	13	Maskavas iela 285/6
DC „Skudrupūznis”	14	Vaidelotes iela 12
Nodibinājuma „Latvijas Evanģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Mēs”	41	Imantas 8. līnija 1 k-3
SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” DC personām ar dzirdes invaliditāti „Rītausma”	15	Kandavas iela 27
Biedrības “Svētās Ģimenes Māja” DC „Svētās Ģimenes Māja”	93	Klostera iela 5 un 7
2.7. Sociālās aprūpes personas dzīvesvietā pakalpojumu sniedzēji		
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	68	Laktas iela 8 k 1
SIA „Mājas aprūpe”	72	Raņķa dambis 31
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	73 9	Slokas iela 161 k-1 Ūnijas iela 40
	3	Ziepju iela 13
Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”	17 74	Aglonas iela 35/3 Visbijas prospekts 18
	2	Eduarda Smiļģa iela 46-407
Pilsabiedrība „Complex Food”	81	Brīvības gatve 369
SIA „Pirmais Patronāžas Serviss”	91	Nometņu iela 59 k3 Āgenskalna iela 14/2
3. Citi līgumi		
	78	Slokas iela 33
	79	Stūrmaņa iela 25
	87	Tvaika iela 54/3
Pilsabiedrība „Rīgas virtuve”	81	Brīvības gatve 399

	62	Maskavas iela 250
	76	Zaļenieku iela 40
Dienas aprūpes centri bērniem		
Nodibinājuma „Latvijas Evāņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DAC „Roku rokā”	50	Līksnas iela 13
Nodibinājuma „Latvijas Evāņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DAC „Sirdsgaismā”	3	Ziepju iela 13
SIA „Bērnu oāze” DAC „Torņakalns”	49	Biešu iela 6
Reliģiskās organizācijas ”Pestīšanas armija” DAC „Patvērums”	51	Bruņinieku iela 10a
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” DAC „Stropiņš”	52	Slokas iela 161
Nodibinājuma „Latvijas Evāņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Paaudzes”	9	Ūnijas iela 49
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem		
Biedrība Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” aprūpes centrs „Asniņš”	53	Balvu iela 11
Biedrība rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”	54	Lēdmanes iela 2
Biedrība „Latvijas bērniem ar kustību traucējumiem”	55	Varžu iela 3
Biedrība „Emmijas Pikleres biedrība Latvijā”	34	Šarlotes iela 1B
Rīgas 3. Speciālās pamatskolas DAC „Torņakalna Rūķi”	57	Telts iela 2a
Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”	58	Tērbatas iela 42/44-1
Īslaicīgā sociālā aprūpe bērniem ar invaliditāti „Atelpas brīdis”	28	Juglas iela 20
Valsts sociālās aprūpes centra "Rīga"	95	Zebiekstes iela 3
Biedrība „Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība”	60	Vienības gatve 45
Institūcijas, kurās tiek nodrošināta klātienē sociālpsiholoģiskās individuālās un grupu konsultācijas		
SIA „Atbalsta un izaugsmes centrs „Droša skola””	58	Stabu iela 33-25
Nodibinājums „Centrs Dardedze”	44	Cieceres iela 3a
4. Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs (pakļautībā)		
Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs (RPBJC)	64	Lubānas iela 17A
Struktūrvienība „Ziemeļi”	23	Sudrabu Edžus iela 11a
Struktūrvienība „Apīte”	10	Apes iela 8
Struktūrvienība „Ezermala”	24	Ezermalas iela 36
Struktūrvienība „Vita”	25	Kalnciema iela 131
Struktūrvienība „Pārdaugava”	26	Motoru iela 6
Struktūrvienība „Imanta”	27	Imantas 7. līnija 4
5. Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas		
Valsts SAC „Rīga” filiāle „Pļavnieki”	47	Zebiekstes iela 3
Valsts SAC „Rīga” filiāle „Rīga”	48	Kapseļu iela 31/18
6. Krīzes un ģimeņu atbalsta centri		
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	44	Cieceres iela 1
Nodibinājums Sociālo pakalpojumu aģentūra	45	Ezera iela 21
Biedrība „Skalbes”	46	Kungu iela 34
RPBJC Krīzes centrs bērniem	31	Maskavas iela 178
„Latvijas Sarkanais Krusts” Krīzes centrs „Burtnieks”	19	Burtnieku iela 37
7. Rīgas Sociālais dienests (pakļautības iestādes)		
Centrālā administrācija	1	Baznīcas iela 19/23
PĀRDAUGAVAS RAJONA NODAĻA		
TC „Āgenskalns”	2	E. Smiļģa iela 46
	3	Ziepju iela 13
TC „Dzirciems”	4	Baldones iela 2
TC „Bolderāja”	5	Dolomīta iela 1A
TC „Imanta”	27	Imantas 8. līnija 1 k-2
LATGALES RAJONA NODAĻA		
TC „Avoti”	6	Avotu iela 31 k-2
TC „Ķengaraga krasts”	7	Lomonosova iela 19-1

TC „Pļavnieki”	8	Salnas iela 2
ZIEMEĻU RAJONA NODAĻA		
TC „Vidzeme”	10	Vidrižu iela 3
	18	Brīvības gatve 266
TC „Purvciems”	19	Ieriķu iela 2b
	20	Pērnavas iela 1
TC „Ziemeļi”	21	Hanzas iela 7
8. Veselības aprūpes kapitālsabiedrības (pārraudzībā)		
SIA „Rīgas 1. slimnīca”	34	Bruņinieku iela 5
SIA „Rīgas 2. slimnīca”	35	Ģimnastikas iela 1
SIA „Rīgas Dzemdību nams”	36	Miera iela 45
SIA „Rīgas veselības centrs”:	44	Valdeķu iela 57
filiāle „Torņakalns”	39	Kokles iela 12
filiāle „Iļģuciems”	40	Buļļu iela 7
filiāle „Imanta”	41	Imantas 8. līnija 1 k-1
filiāle „Ķengarags”	42	Kaņiera iela 13
filiāle „Bolderāja”	43	Kapteņa iela 7
filiāle „Ziepniekkalns”	44	Valdeķu iela 57

Ārpus Rīgas Labklājības departamenta pakļautības iestāžu, pārraudzības iestāžu un līgumorganizāciju adresu saraksts	
Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā	
SIA „Pansionāts Dzimtene”	Emīla Dārziņa iela 24, Jūrmala
Engures novada domes pansionāts „Rauda”	Smārdes pagasts, Engures novads
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Stūrīši”	Laidzes pagasts, Talsu novads
Tērvetes novada Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”	Tērvetes pagasts, Tērvetes novads
Talsu novada pašvaldības iestāde „Pansionāts Lauciene”	Kareivju ielā 7, Talsi, Talsu novads
Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem	
Camphill nodibinājums „Rožkalni”	Rencēnu pagasts, Valmieras rajons, p/n Līzdēni
SIA „Bērnu oāze”	Lauderu pagasts, Zilupes novads
Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas	
Nodibinājums „Fonds Grašu bērnu ciemats”	Grašu pils, Cesvaines pagasts, Cesvaines novads
Ventspils novada bērnu nams „Stikli”	Stikli, Puzes pagasts, Ventspils novads
Biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”	Valmieras SOS Bērnu ciemats, Ganību ielā 3, Valmiera
Īslīces SOS Bērnu ciemats	Imantas iela 1, Īslīces pagasts, Bauskas novads
Valkas novada ģimenes atbalsta centrs „Saulīte”	„Čiekuriņi” Ērgemes pagasts, Valkas novads
Alojas novada domes bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Zīles”	Ozolmuiža, Brīvzemnieku pagasts, Alojas novads
Kokneses novada domes Ģimenes krīzes centrs „Dzeguzīte”	Iršu pagasts, Kokneses novads
Rēzeknes novada pašvaldības Tiskādu bērnu nams	Ezera iela 23, Vecružinas ciems, Silmalas pagasts, Rēzeknes novads
Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”	„Mežmalieši”, Tērvetes pagasts, Tērvetes novads
Asociācija „Dzīvesprieks”	Aizupe, Vānes pagasts, Kandavas novads
Jelgavas novada pašvaldības Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs	Parka iela 11, Eleja, Elejas pagasts, Jelgavas novads

RĪGAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU

Rīgas Sociālais dienests

Rīgas Sociālais dienests izveidots 2009. gada 1. decembrī, un kopš pirmās tā izveidošanas dienas to vada Ervins Alksnis.

2016. gada nogalē RSD strādāja 472 darbinieki, no kuriem sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus Rīgas iedzīvotājiem sniedza 414 sociālā darba speciālisti (Rajonu nodaļās 350 darbinieki, Sociālā darba nodaļā 48 darbinieki un Sociālās palīdzības nodaļā – 9). No 472 darbiniekiem 441 ir sieviete un 31 – vīrietis. 401 sociālā darba speciālistam ir augstākā izglītība, bet 71 darbinieks iegūst izglītību, lai turpinātu profesionālo izaugsmi, no tiem maģistrantūrā studē 16 speciālisti.

2016. gada precizētais pamatbudžets – EUR 6 192 387. Darbinieku vidējā mēnešalga – EUR 740,24, vecākajam sociālajam darbiniekam darba alga mēnesī – EUR 811, sociālajiem darbiniekiem – EUR 728, sociālās palīdzības organizatoriem – EUR 679.

Lai izpildītu „Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma” un MK noteikumu Nr.291 „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” prasības darba devējiem, RSD 2016. gadā:

1. noslēdza līgumus par supervīzijas pakalpojumu, kas tika nodrošināts 13 grupām (kopā 137 darbiniekiem);
2. atbilstoši 09.07.2015. Labklājības ministrijas veiktā iepirkuma Nr .LRLM2015/28-3-03/27/ESF „Par tiesībām sniegt pašvaldību sociālo dienestu un citu pašvaldības izveidoto sociālo pakalpojumu sniedzēju sociālā darba speciālistu profesionālās kompetences pilnveides (supervīzijas) pakalpojumu” nosacījumiem tika noslēgti līgumi par supervīziju nodrošināšanu RSD darbiniekiem, kopā tika nodrošinātas supervīzijas 14 grupām (kopā 130 darbiniekiem), 8 darbiniekiem tika nodrošinātas individuālās supervīzijas;
3. sadarbībā ar Latvijas SOS Bērnu ciematu asociāciju tika noorganizēts supervīzijas pakalpojums RSD darbiniekiem darbā ģimenēm ar bērniem 5 grupām (kopā 62 darbiniekiem).

Lai uzlabotu RSD sociālā darba speciālistu saskarsmes prasmes darbā ar klientiem, RSD nodrošināja saviem darbiniekiem vairākas apmācības, piemēram, „Klientu apkalpošanas kompetenču attīstības programma”, „Preventīvie pasākumi cilvēku tirdzniecības mazināšanai – 2016. Cilvēku tirdzniecība un vervēšana internetā, darba ekspluatācija.”, „Profesionālās kompetences pilnveide sociālā darba speciālistiem darbā ar personām, kurām ir personības u.c. psihiski traucējumi”, „Senioru brīvprātīgais darbs – motivēšana, izaicinājumi, ieguvumi”, „Vardarbība: kā labāk palīdzēt cietušajam bērnam”.

2016. gadā RSD aktīvi sadarbojās ar 11 Latvijas augstskolām, nodrošinot topošos sociālā darba un cita veida speciālistus ar prakses vietām. RSD praksē strādājuši vai veikuši pētījumu 74 studenti (tika veikti 26 pētījumi un nodrošinātas 48 prakses vietas). Vislielākā sadarbība prakses vietu nodrošināšanā RSD bija ar Baltijas Starptautisko akadēmiju, Latvijas Universitāti un Rīgas Stradiņa universitāti.

Arī 2016. gada vasaras sezonā sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru (turpmāk – NVA) un Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta (turpmāk - IKSD) RSD atkārtoti iesaistījās „Nodarbinātības pasākumos vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādē” un 3 mēnešos nodarbināja 22 skolēnus.

2016. gadā RSD turpināja 2013. gada sākumā uzsāktu II līmeņu sociālās palīdzības sniegšanas projektu, kura mērķis ir uzlabot klientu apkalpošanas kvalitāti. Tika uzstādīta rindmašīna TC „Daugava”, Aglonas ielā 35 k – 1, Rīgā; bet atjaunota rindmašīnu sistēma TC „Ziemeļi”, Hanzas ielā 7, Rīgā.

RSD sadarbībā ar Valsts policiju turpināja 2012. gada pavasarī aizsāktu sadarbību organizējot sacensības bērniem un jauniešiem „Roku rokā”. 2016.gadā sacensībās piedalījās ne tikai komandas no RSD dienas centriem un nevalstisko organizāciju dienas centriem, bet arī bērni no Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra. Sacensību mērķis – veicināt veselīga dzīvesveida attīstīšanu, iesaistīt jauniešus sportiskās aktivitātēs, tādējādi mazinot noziedzības un atkarības riskus.

Turpinot veiksmīgo sadarbību ar Valsts policiju, 2016. gada 1. jūnijā notika Starptautiskajai bērnu aizsardzības dienai veltīts labdarības pasākums „Daugava zem burām”. Pasākumā sadarbībā ar burāšanas skolu „Nautica” bērniem no RSD dienas centriem, nevalstisko organizāciju Dienas centriem, Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra un bērniem ar funkcionāliem traucējumiem bija iespēja iepazīties ar

ūdens satiksmes noteikumiem un drošības jautājumiem, kā arī piedalīties braucienā pa Daugavu ar buru jahtām un katamarāniem.

2016. gadā RSD atkarības profilakses speciālisti sadarbībā ar nodibinājumu „Nova Vita” realizēja „Remisijas programmu” rehabilitācijas centra „Bētleme Žēlsirdības māja” klientiem ar atkarības problēmām, programma tika nodrošināta divām grupām, katrai grupai novadītas 13 nodarbības (1 x nedēļā).

2016. gadā RSD atkarības profilakses speciālisti novadījuši 615 nodarbības 12 grupām ar 157 dalībniekiem atkarību profilakses jomā: psihosociālās korekcijas grupas jauniešiem, motivācijas programma, „Dzīves skola”, „Smēķēšanas intervences programma”, atkarību profilakses nodarbības, līdzatkarības atbalsta grupas pieaugušajiem u.c. 2016. gadā sniegtas 399 individuālas speciālā pedagoga nodarbības 36 bērniem, gadījumos kad skolas kavējumu vai citu iemeslu dēļ nav apgūta mācību viela, kā arī nepieciešama individuāla palīdzība mācību vielas apgūšanā; sniegtas 380 narkologa konsultācijas 313 klientiem, gadījumos, ja ir jāveic narkoloģiskās saslimšanas diagnostika un/vai jānovērš slimības recidīvi un jāmotivē turpmākai ārstēšanai. Sniegtas 2 371 individuālas un grupu konsultācijas 1 915 klientam, ar atkarību un līdzatkarību saistītos jautājumos, no tiem 1 117 klienti vērsās pie atkarības profilakses speciālista atkārtoti. 2016. gadā novadīti 6 semināri psihologiem, sociāliem pedagogiem un sociāliem darbiniekiem par tēmām: „Jauniešu datoratkarības intervence”, „Motivācijas sarunas pieaugušajiem, „Līdzatkarība” un „Stresa ietekme uz jauniešu veselību un iespējas to pārvaldīt”.

Jaunais, pēc skaita vienpadsmitais, RSD TC "Daugava" Aglonas ielā 35 k – 1.

Bērnu stūrītis un informatora darba vieta.

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs izveidots 2009. gada 1. decembrī. No 2014. gada 3. marta RPBJC direktors ir Kaspars Jasinkevičs.

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem 2016. gadā sniedza Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra 7 struktūrvienības ar 260 vietām.

2016. gada nogalē Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrā strādāja 234 darbinieki, no kuriem 196 bija sievietes un 38 – vīrieši. 24 no minētajiem bija sociālā darba speciālisti un 145 sociālās aprūpes speciālisti. Pārējie darbinieki veica grāmatvedības, administratīvos, apsaimniekošanas un tehniskos darbus.

2016. gada nogalē 123 darbinieki bija ar augstāko izglītību, no tiem 27 maģistri. 26 darbinieki ieguvuši 1. līmeņa augstāko izglītību, 80 – vidējo profesionālo vai vidējo speciālo izglītību.

2016. gada precizētais pamatbudžets – EUR 3 765 125.

Darbinieku vidējā mēnešalga – EUR 576, sociālajiem darbiniekiem un sociālajiem pedagogiem – EUR 775, sociālajiem audzinātājiem – EUR 600, bērnu aprūpes un audzināšanas iestādes audzinātājiem – EUR 530, bērnu aprūpētājiem (diennakts) EUR 400, auklēm – EUR 440.

Lai palīdzētu bērniem un jauniešiem efektīvāk risināt savas problēmas, Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs kā ārpalpojumu turpina nodrošināt speciālistu (logopēdu, psihologu, psihoterapeitu, psihiatra un interešu pulciņu vadītāju) piesaisti struktūrvienībās.

2016. gadā Rīgas pašvaldības bērnu un jauniešu centrā iestājušies 51 bērns/jaunietis, bet izstājušies 68 bērni/jaunieši. No tiem patstāvīgu dzīvi 2016. gadā uzsākuši 18 jaunieši, no kuriem lielākā daļa turpina mācības, bet pārējie strādā algotu darbu.

No Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra 2016. gadā tika adoptēti un jaunas ģimenes ieguva 14 bērni, savās bioloģiskajās ģimenēs atgriezās 19 bērni, audžuģimenēs 2016. gadā ievietoti 8 bērni un aizbildniecībā nodoti 9 bērni.

Struktūrvienība „Pārdaugava”

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienībā „Pārdaugava” ir paredzēts vietu nodrošinājums 24 jauniešiem, izvietojot tos trīs dzīvokļos, pa astoņiem jauniešiem katrā. Jauniešu māja darbojas pēc ģimenes modeļa principa, pašiem rūpējoties par ikdienas sadzīvi un kopā veidojot grupas emocionālo mikroklimatu.

Turpinot nostiprināt un attīstīt psihosociālās rehabilitācijas un terapijas programmu „Pozitīvā jauniešu vadīšana un atbalstīšana”, īpaša uzmanība un darbs tiek veltīti tam, lai jauniešu māja „Pārdaugava” veidotos kā mājīga un droša vide, kur jauniešiem būtu iespēja brīvi izpausties, iemācīties jaunus uzvedības modeļus un apgūt spēju izvēlēties sev un apkārtējiem labvēlīgu attiecību veidošanu.

2016. gadā jaunieši apguva zināšanas un prasmes par dārzkopību kā daļu no savas ikdienas, audzējot ikdienas uzturā visbiežāk lietotos dārzeņus. Daļai no jauniešu šī pieredze bija pirmā iespēja uzzināt un redzēt, kā tiek audzēti tomāti, salāti, burkāni utt.

Līdztekus praktisko dzīves prasmju attīstīšanai, jauniešiem bija iespējas pilnveidot savas plānošanas un organizēšanas prasmes, kā rezultātā ar pieaugušo atbalstu un palīdzību jauniešiem izdevās realizēt vairākus iecerētus pasākumus. Tādā veidā jaunieši piedalījās braucienā uz Igaunijā esošo zinātnes centru „AHAA”, organizēja un vadīja Helovīna pasākumu, iesaistījās Ziemassvētku pasākuma plānošanā un īstenošanā, u.c.

Paši jaunieši 2016. gadā kā galveno moto bija izvirzījuši „labākas savstarpējās attiecības un sevis izprašana”. Arvien vairāk jauniešu apguva un īstenoja prasmi runāt par savām vajadzībām, grūtībām, kā arī sniegt atbalstu citiem. Pašu jauniešu iniciatīvas rezultātā ikdienā arvien mazāk sastopami agresīvi konflikti, zagšana vai citi pārkāpumi. Tā vietā jaunieši ir spējuši biežāk risināt konfliktus sarunu ceļā, uzklusot visas iesaistītās puses, pieņemt un saprast, ka ne viss, ko vēlas, ir uzreiz iespējams.

2016. gadā saņemts arī liela apjoma atbalsts no dažādiem ziedotājiem, kuri deva lielisku iespēju mācību gadu sekmīgi pabeigušajiem jauniešiem justies lutinātiem un lolotiem „Skaistuma dienā” kopā ar profesionāliem stilistiem, frizieriem un fotogrāfiem.

Gada noslēgumā viens no dāsnākajiem ziedojumiem bija jaunas atpūtas telpas iekārtošana, kurā jauniešiem pavadīt brīvo laiku un veidot nelielus izklaidējošus pasākumus.

Ar ziedotāju atbalstu jaunizveidotā atpūtas telpa jauniešu mājā „Pārdaugava”.

Struktūrvienība „Vita”

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienībā „Vita” ir paredzēts vietu nodrošinājums 30 bērniem un jauniešiem, izvietojot tos trīs dzīvokļos.

2016. gadā RPBJC struktūrvienībā „Vita” jauniešu grupa uzsāka darbu pēc ģimenei pietuvināta modeļa, kurā paši kopīgi sastāda ēdienkartes, iepērkas un gatavo ēst.

Struktūrvienībai „Vita” ir izveidojusies cieša draudzība ar Rīgas Vecās Sv. Ģertrūdes draudzi. Kopā ar draudzi apmeklēti vairāki pasākumi. RPBJC struktūrvienības „Vita” bērni piedalījās pasākumā „Bāreņu svētdiena”, ko organizēja Rīgas Vecās Sv. Ģertrūdes draudze.

Visai bieži mēs labāk pārzinām to, kas notiek okeāna viņā pusē, bet nepazīstam tos, kuri dzīvo mums kaimiņos, mūsu ielā. Šķiet, ka mums nav nekā kopīga. Vai tiešām? Varbūt tikai jāatrod veids, kā uzrunāt svešinieku? Mēs izvēlējamies deju un uzrunājam savus kaimiņus. Struktūrvienība „Vita” un struktūrvienība „Ziemeļi” sadarbībā ar Rīgas Horeogrāfijas vidusskolu un Bērnu klīniskā universitātes slimnīcu iestudēja deju uzvedumu „Kaimiņu būšana”.

Struktūrvienība „Ziemeļi”

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienībā „Ziemeļi” ir paredzēts vietu nodrošinājums 72 bērniem un jauniešiem, izvietojot tos 9 dzīvokļos.

RPBJC struktūrvienības „Ziemeļi” darbības mērķis ir sekmēt iespējas bērniem un jauniešiem veidot savu nākotni, lai tie kļūtu par pašpaļāvīgiem, patstāvīgiem un aktīviem sabiedrības locekļiem, dzīvojot labvēlīgā, ģimenei pietuvinātā, drošā un gādīgā vidē, nodrošinot katra bērna un jaunieša potenciāla pilnvērtīgu attīstību.

2016. gadā tika veikts 3. dzīvokļa remonts, administratīvo telpu un kāpņu telpu remonts, kā rezultātā pilnībā sakārtota viena no divām daudzdzīvokļu ēkām. Apkārtojā teritorijā sakārtoti vairāki ieejas lieveņi un uzstādīts jauns nožogojums atbilstoši drošas vides prasībām.

Kopš 2016. gada 1. septembra visos dzīvokļos tiek realizēts ģimenei pietuvinātas vides modelis: ikdienas dzīve katrā dzīvoklī notiek autonomi, bērni kopā ar audzinātājiem pastāvīgi plāno un īsteno

sadzīves gaitas, iepērkas apkārtējos pārtikas veikalos, gatavo veselīgas maltītes atbilstoši bērnu individuālajām vajadzībām, savukārt, svētkos ir iespēja baudīt kaut ko neierastāku, kā, piemēram, austrumu vai itāļu virtuvi. Visos dzīvokļos ir nodrošināta iespēja mācīties pašiem izmazgāt un izžāvēt apģērbu un gultas veļu, iekārtot un uzturēt tīras savas istabas, vienas ģimenes bērni netiek šķirti un dzīvo kopā vienā dzīvoklī.

2016. gadā turpinājās aktīvs sociālais darbs ar bērnu bioloģiskajām ģimenēm, radniekiem un viesģimenēm, piesaistot starpdisciplināro komandas resursus, kurā vienoti strādāja sociālie darbinieki, psihologi, psihoterapeits, logopēds, bāriņtiesu speciālisti, pašvaldības policijas un valsts policijas nepilngadīgo lietu inspektori.

2016. gada rudenī tika noslēgts sadarbības līgums ar biedrību „Alianse Latvija bez bāreņiem” ar mērķi – nodrošināt Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrā dzīvojošiem bērniem un jauniešiem dalību mentoringa programmā. Programmas darbība uzsākta Struktūrvienībā „Ziemeļi” un, veiksmīgas sadarbības rezultātā, šobrīd jau 24 bērniem un jauniešiem ir mentori.

Velodarbņicas atklāšana.

2016. gadā gan struktūrvienības teritorijā, gan ārpus tās norisinājos ļoti daudzi spilgti pasākumi. Tā, piemēram, 2016. gadā sadarbībā ar Latvijas Zemessardzi tika organizētas trīs izdzīvošanas nometnes, kurās bērni un jaunieši turpināja attīstīt dažādas prasmes, lai spētu izdzīvot ekstremālos apstākļos, piemēram, nakts laikā rudens periodā, tādējādi attīstot bērnos kopības sajūtu, atbildību vienam par otru un mazinot patērētāja attieksmi

2016. gada 27. maijā bērni un jaunieši piedalījās Mežaparka attīstības biedrības organizētajos Mežaparka svētkos ar radošo darbnīcu, kurā kopā ar svētku dalībniekiem tika izveidoti 75 radošie darbi.

No 2016. gada janvāra bērni un jaunieši apmeklēja baseinu sporta kompleksā “Ķeizarmežs”. Ar brīvprātīgo atbalstu sešiem bērniem tiek nodrošinātas nodarbības trenera vadībā, savukārt astoņi bērni apgūst peldēšanas iemaņas sporta kompleksa mazajā baseinā

Lielākais gada notikums noritēja 2016. gada 6. oktobrī, kad sadarbībā ar Rietumu banku un Rīgas domes Labklājības departamentu tika atklāta jauna velodarbņica ar atbilstošu aprīkojumu, kurā bērniem nodrošināta iespēja salikt vai salabot velosipēdu vai veikt tā apkopi.

Jau piekto gadu bērni aktīvi piedalās Valsts policijas Rīgas Reģiona pārvaldes organizētajā sporta pasākumā „Roku rokā”. Pasākums notiek no septembra līdz maijam un ietver, gan dažādas fiziskas aktivitātes, gan arī prāta spēles.

Struktūrvienība „Imanta”

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienībā „Imanta” ir paredzēts vietu nodrošinājums 65 bērniem un jauniešiem, tos izvietojot sešos dzīvokļos.

RPBJC struktūrvienības „Imanta” bērni un jaunieši 2016. gadā ir piedalījušies dažādos tradicionālo svētku pasākumos, kā arī ir apceļojuši vairākas Latvijas pilsētas un aktīvi piedalījušies dažādās brīvā laika un sporta aktivitātēs.

2016. gadā savu darbību turpināja Veloklubs „RIPO”, dodot bērniem iespēju apgūt ceļu satiksmes noteikumus, saņemt velosipēda vadītāja tiesības, darboties velodarbnīcā un piedalīties organizētos izbraucienos.

Bērniem bija iespēja piedalīties starptautiskās futbola sacensībās Krievijā, Sočos, turnīrā mērojoties spēkiem ar labākajām internātskolu un bērnu namu futbola komandām no Krievijas, Ķīnas, Tadžikistānas, Ukrainas un citām valstīm.

Ikgadēja tradīcija struktūrvienībā „Imanta” ir dažādu svētku svinēšana, svētku organizēšanā iesaistot gan visus bērnus gan darbiniekus.

Struktūrvienība „Apīte”

RPBJC „Apīte” ir paredzēts vietu nodrošinājums 27 jauniešiem vecumā no 15 līdz 24 gadiem.

Jauniešu mājas darbības mērķis ir sekmēt uz pašizaugsmi vērstu jauniešu stabilu un vispusīgu personības attīstību, pastāvīgu piedalīšanos izglītības procesā un integrēšanos darba tirgū.

Jauniešu ikdiena tiek organizēta ņemot vērā jauniešu mājas darbības mērķus. Jaunieši apmeklē savām spējām un interesēm atbilstošas mācību iestādes Rīgā. Tās ir dažādas vidusskolas, arodskolas un augstskolas. Ir jaunieši, kuri mācības mēģina apvienot ar algotu darbu, lai veidotu uzkrājumus, kurus plāno tērēt uzsākot neatkarīgu dzīvi.

Katrs jaunietis ik nedēļu savā bankas kontā saņem ēdināšanas naudu, lai varētu iegādāties pārtikas produktus un patstāvīgi gatavot ikdienas maltītes. Jauniešiem ir liela interese par dažādām kulinārijas nodarbībām, kurās viņi apgūst dažādu ēdienu gatavošanas prasmes.

Jaunieši patstāvīgi rūpējas par personīgo un jauniešu mājas sadzīves organizēšanu (apgērbu, istabiņas un koplietošanas telpu tīrību, kārtību un piemājas teritorijas sakopšanu).

Struktūrvienība „Ezermala”

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienībā „Ezermala” ir paredzēts vietu nodrošinājums 12 jauniešiem vecumā no 12 līdz 18 gadiem, tai skaitā krīzes situācijās nonākušiem jauniešiem.

Jauniešu mājas darbības mērķis ir veicināt jauniešu stabilu un vispusīgu personības attīstību, attīstot un nostiprinot sociāli patstāvīgu un pieņemamu uzvedību.

Jauniešu mājas uzdevums ir sniegt jauniešiem iespēju dzīvot drošā un mājīgā vidē, nodrošinot aprūpi, audzināšanu, sociālo un psiholoģisko rehabilitāciju.

Jauniešiem, dzīvojot Jauniešu mājā, ir savi pienākumi. Jaunieši rūpējas par tīrību un kārtību mājā un tās teritorijā, kopā ar darbiniekiem plāno pārtikas iegādi, maltīšu gatavošanu.

Jaunieši labprāt piedalās dažādos izglītojošos pasākumos, ar lielu interesi apmeklē kultūras pasākumus Rīgā.

Struktūrvienība „Krīzes centrs”

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienībā „Krīzes centrs” ir paredzēts vietu nodrošinājums 30 bērniem un jauniešiem.

2016. gadā RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs”, kurā bērni uzturas līdz 6 mēnešiem, īslaicīgo sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi saņēma 161 bērni un jaunieši. No tiem 51 bērns atgriezās savās bioloģiskajās ģimenēs, 17 bērni tika ievietoti audžuģimenēs, aizbildniecībā tika nodoti 8 bērni, bet pārējie turpina dzīvot kādā no RPBJC struktūrvienībām.

Bērni piedalījās dažādos pasākumos, kuri padarīja krāsaināku viņu ikdienu. Attēlā redzams izbrauciens uz dabas parku „Tērvete” skolēnu brīvlaikā.

Bērni un jaunieši piedalījās labdarības pasākumā, sadarbojoties ar radošo apvienību „Pasaku nams”.

Rīgas patversme

Rīgas patversme ir pašvaldības iestāde, kura izveidota 2002. gadā. No 2007. gada līdz šim brīdim to vada direktore Dagnija Kamerovska. Rīgas patversmes struktūru veido 4 nodaļas – Sociālās rehabilitācijas nodaļa, Mobilā brigāde, Dienas centrs, Ģimenes ārsta prakse un Saimniecības nodaļa. 2016. gada nogalē Rīgas patversme nodarbināja 72 darbinieku, (t.sk., 48 sievietes un 24 vīrieši). Rīgas patversmē strādā ģimenes ārste, 3 medmāsas, psihologs, 16 sociālā darba speciālisti un 21 sociālās aprūpes speciālisti. Pārējie darbinieki veic grāmatvedības, administratīvos, apsaimniekošanas un tehniskos darbus.

Augstākā izglītība Rīgas patversmē ir 27 darbiniekiem, 15 sociālajiem darbiniekiem ir augstākā izglītība sociālajā darbā, trim no tiem ir profesionālais maģistra grāds sociālajā darbā.

Aprūpes speciālistu vidū otrās pakāpes augstākā izglītība ir trim darbiniekiem. Pārējiem aprūpes speciālistiem ir vidējā vai vidējā profesionālā izglītība. Psihologam ir sociālo zinātņu maģistra grāds psiholoģijā un maģistra grāds pedagoģijā.

2016. gada precizētais pamatbudžets – EUR 990 148.00. Darbinieku vidējā mēnešalga – EUR 543, sociālajiem darbiniekiem – EUR 725, aprūpētājiem – EUR 450.

Katru gadu tiek rūpīgi sekots darbinieku tālākizglītības nodrošināšanai, ievērojot darbinieku izteiktās vēlmes, kā arī vadības un tiešo vadītāju ieteikumus un prasības. Katrs sociālā darba speciālists gadā apmeklē mācības vismaz 24 stundu apmērā, bet aprūpes speciālisti – 8 stundu apmērā. Sociālā darba speciālisti periodiski apmeklē seminārus profesionālās saskarsmes/komunikācijas jomā ar dažādiem klientiem (agresīviem klientiem, klientiem ar dažādām atkarībām, personām ar invaliditāti u.c.). Aprūpes speciālisti apmeklēja darbam nepieciešamās apmācības saskarsmes un komunikāciju prasmju pilnveidošanā. Darbinieki periodiski apmeklē seminārus par stresa, profesionālās izdegšanas mazināšanu un pašpalīdzības principiem šajā jomā, jo darbs ar Rīgas patversmes klientiem ir ļoti specifisks.

Rīgas patversmes darbiniekiem tika nodrošinātas 100 stundas kovīzijas. Septiņpadsmit sociālie darbinieki saņēma 126 individuālās supervīzijas nodarbības.

Rīgas patversme sadarbībā ar Latvijas Universitāti un Baltijas starptautisko akadēmiju nodrošinājusi prakses vietas 4 studentiem.

Rīgas patversmes Dienas centrā izveidotā apmācību programma, kas sastāv no 10 pamatnodarbību cikla. 2016. gadā izveidotas 17 apmācību grupas, kurās piedalījušies 94 klienti un kopā apmeklējuši 632 apmācību stundas par dažādām tēmām: pilsoņu tiesības un pienākumi, atkarības un veselīgs dzīves veids, konfliktu risinājumi, pašcieņa, attiecības, lomu spēles, piemēram, „Darba intervija”, kā arī atbalsta grupās risinājuši savas problēmas un guvuši grupas atbalstu. 2016. gadā tika izveidota atkarīgo klientu informējoši izglītojoša 4 nodarbību grupa, kurā piedalījās 7 klienti, tomēr visas nodarbības apmeklēja 2 klienti.

Rīgas patversmju pakalpojumu saņēmējiem dienas laikā ir iespēja apmeklēt un uzturēties Rīgas patversmes Dienas centrā. Centrs nodrošina brīvā laika pavadīšanas iespējas. Aktīvais laika posms centrā ir no septembra līdz jūnijam. Katru trešdienu darbojas atvērtā rokdarbnieku grupa (8 – 15 dalībnieki). Izglītojošas nodarbības interesentiem piedāvā DC psihologs – katra mēneša pēdējā trešdienā ir kino diena, kurā klientiem ir iespēja noskatīties tematisku filmu, kā arī divas reizes mēnesī interesenti var piedalīties „Animācijas grupā” (problēmu skatījums ar animācijas filmu palīdzību). Ziemas periodā (XI – II) liela piekrišana bija Mākslas terapijas un relaksācijas nodarbībām un darbinieku sagatavotajām viktorīnām par Rīgu.

Par tradīciju izveidojusies svētku organizēšana visiem Dienas centra klientiem (valsts svētki, gadu mija, Lieldienas). Tad centra klienti tika iepriecināti ar koncertiem, kuros uzstājas dažādas pašdarbības grupas: Baltkrievu un Ukrainu biedrības folkloras kopas, brīvprātīgie jaunieši no RA „Trepes”. Svētkos klientiem tiek sagādāti dažādi cienasti, vēl vairāk pastiprinot pozitīvās emocijas.

Jau no Dienas centra atklāšanas izveidojusies laba sadarbība ar centrā esošo Rīgas centrālās bibliotēkas filiāles „Rēzna” ārējo apkalpošanas punktu, kas reizi mēnesī klientiem piedāvā kādu izglītojošu pasākumu (lekciju, koncertu). Bibliotēkā trešdienās iespējams individuāli apgūt datorprasmes. Šo iespēju četru nodarbību apjomā regulāri izmanto 5 – 7 klienti.

IKSD atbalstītā projekta „Zaļie īkšķīši” ietvaros 20 patversmes sieviešu nodaļas klientes apkopa esošos apstādījumus un augļu kokus, kā arī veidoja jaunas ziedu un dārzeņu dobes, mācoties jaunas prasmes, atbildību par uzticēto un gūstot gandarījumu par savu darbu.

Turpinājās ESF projekta „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi” realizācija. Projekta ietvaros Rīgas patversme nodarbināja 5 bezdarbniekus. NVA reģistrētiem bezdarbnieki patversmē tika norīkoti kā palīgi pamatdarbā strādājošajiem. Šie darbinieki varēja iegūt prasmes dažādos mazkvalificētos darbos, iepazīties ar Rīgas patversmes darba specifiku un kopīgi risināt problēmas.

Projekta „Zaļie īkšķīši” realizācija Eiženijas ielā 1.

Rīgas patversmes Dienas centrā Ziemassvētku laikā.

Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”

Rīgas sociālās aprūpes centrs (turpmāk – RSAC) „Mežciems” atrodas Malienas ielā 3^A, Rīgas klusajā un zaļajā zonā, un savas durvis vēra 1975. gada 3. novembrī. Kopš 2008. gada to vada direktors Ainārs Judeiks.

Lai iemītnieki būtu aprūpēti, un justos kā mājās, iestādē strādā 125 cilvēki. 24 darbiniekiem ir pirmā vai otrā līmeņa augstākā izglītība, 60 – vidējā vai vidējā profesionālā izglītība, savukārt 41 – ir pamatzglītība un papildus dažādosursos iegūta izglītība.

2016. gadā RSAC „Mežciems” strādāja 102 sievietes un 23 vīrieši. Vairāk nekā 100 darbinieki ir tieši saistīti ar iemītnieku ikdienu: rīta un vakara higiēnu, ēdināšanu, dažādām ikdienas aktivitātēm (sporta aktivitātes, rokdarbi, lasītāju pulciņš, galda spēles, atmiņas trenēšana, dziedāšana u.c.), medicīnisko palīdzību, ķermeņa un gara aprūpi, kultūras pasākumiem un ekskursijām.

RSAC „Mežciems” administrācijā strādā 3 darbinieki, finanšu un plānošanas struktūrvienībā – 2 darbinieki, sociālā darba struktūrvienībā – 10 darbinieki, veselības aprūpes struktūrvienībā – 11 darbinieki, sociālās aprūpes struktūrvienībā – 69 aprūpētāji. Saimnieciskais personāls ir 12 darbinieki, uzkopšanas un apkalpojošā darba personāls – 18 darbinieki.

2016. gada precizētais pamatbudžets – EUR 1 896 187. Darbinieku vidējā darba alga – EUR 499, sociālajiem darbiniekiem – EUR 720, sociālajiem aprūpētājiem – EUR 620, medicīnas māsām – EUR 548, aprūpētājiem – EUR 450.

Aktīvi sadarbojoties ar dažādām mācību iestādēm RSAC „Mežciems” nodrošināja prakses iespēju 83 studentiem no 4 dažādām izglītības iestādēm.

2016. gadā RSAC „Mežciems” bija pieejamas 280 vietas. Centrā mitinājās 215 sievietes un 65 vīrieši.

RSAC „Mežciems” nodrošina klientu sociālo un medicīnisko aprūpi, kā arī dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim. Vienlaicīgi tiek nodrošināta diennakts palīdzība 280 rīdziniekiem 366 dienas gadā. Sociālā aprūpes centra iemītnieki tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem. Iemītnieki dzīvo 64 vienvietīgās, 108 divvietīgās istabās.

Vidējais iemītnieku vecums – 77,3 gadi, 115 iemītnieki bija vecumā virs 80 gadiem. Vecākajai iemītniecei 2016. gadā bija 97 gadi, jaunākajai iemītniecei – 20 gadi. Viena ceturtdaļa no iemītniekiem ir vīrieši. 230 iemītnieks bija vecuma pensijas saņēmēji, 34 invaliditātes un 16 valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji. 2016. gadā no jauna RSAC „Mežciems” tika uzņemti 63 rīdzinieki.

2016. gadā no kopējiem izdevumiem 47 % tika izlietoti algām un nodokļiem, 17 % iemītnieku ēdināšanai (iemītnieki tiek ēdināti 4 reizes dienā), bet 6 % komunālajiem pakalpojumiem. 2016. gadā par uzturēšanos ilgstošā sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļā diennaktī tika noteikta maksa – EUR 15,90. Īslaicīgās aprūpes pakalpojumus RSAC „Mežciems” nesniedz.

2016. gadā RSAC „Mežciems” turpināja realizēt ESF projektu „Apmācība darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība”. Projekta ietvaros 12 NVA reģistrētiem bezdarbniekiem bija iespēja strādāt centrā. Ar projektā iesaistīto cilvēku palīdzību tika sakārtota centra zaļā zona, veikti telpu uzkopšanas darbi un nelieli kosmētiskie remontī. Ikdienas tīrīšanas darbi (putekļu slaucīšana, grīdu mazgāšana istabiņās un koplietošanas telpās), koplietošanas dušas telpu ikdienas uzkopšanas darbi, palīdzība iemītniekiem (gultu klāšana, barošana istabiņās).

Turpinājās sadarbība ar Valsts probācijas dienestu, un piespiedu darbu strādāja 14 cilvēki, kuri palīdzēja centra apkārtnes sakārtošanā un dažādos nelielos saimnieciskos darbos.

2016. gadā RSAC „Mežciems”, sniedzot klientiem sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, nodrošināja šādas regulāras sociālās aktivitātes:

Rokdarbu pulciņa nodarbības interešu pulciņa vadītājas vadībā četras reizes nedēļā un galda spēļu rītus trīs reizes nedēļā.

Lasītāju un stāstnieku pulciņu nodarbības kultūras darba organizatora vadībā divas reizes mēnesī un klientu jubileju atzīmēšanu reizi mēnesī.

Luterāņu draudzes dievkalpojumus reizi nedēļā, katoļu un pareizticīgo draudžu dievkalpojumus reizi mēnesī.

Pastaigas pa tuvējo mežu reizi mēnesī (siltajā laikā) un regulāras pastaigas svaigā gaisā centra iekšpagalmā asistējošo darbinieku pavadībā, piesaistot praktikantus un brīvprātīgos darbiniekus. Kanisterapijas nodarbības reizi nedēļā individuāli klientu istabiņās, kā arī grupās 2. stāva foajē.

Mūzikas pulciņa nodarbības reizi nedēļā

Masieres vadīta vingrošana veselības grupas nodarbības trenāžieru zālē divas reizes nedēļā un individuālas konsultācijas trenāžieru lietošanā.

Sociālā darba speciālistu vadītas ikdienas IT atbalsta nodarbības darbam publiskā tīkla datoros, lasītavā un 2. stāva foajē, kā arī privātajos klientu datoros, planšetdatoros, klēpj datoros, TV un mobilajos tālruņos.

Bumbu spēles *Boccia* turnīri divas reizes nedēļā kopā ar asistējošiem brīvprātīgajiem darbiniekiem.

Grupu terapijas nodarbības brīvprātīgās darbinieces, klīniskās psiholoģes vadībā divas reizes mēnesī.

Sēdvingrošanas grupas nodarbības brīvprātīgās darbinieces, fizioterapijas studentes vadībā vienu reizi nedēļā.

2016. gadā RSAC „Mežciems” notika 39 dažādi deju, mūzikas, solistu un koru koncerti. Organizētas trīs gadskārtu svinības, piesaistot brīvprātīgos no vairākām biedrībām. Tika svinēti valsts svētki un atzīmētas piemiņas dienas.

Tika organizēti un apmeklēti arī pasākumi ārpus RSAC „Mežciems”. Daļa atmiņā paliekošāko pasākumu uzskaitīta šeit:

- Žorža Siksnas koncerta apmeklējums VSAC „Rīga” filiālē „Ezerkrasti”;
- Ekskursija uz Kirbižu meža muzeju ar Lauku sētas zoo apmeklējumu Limbažos;
- Izbrauciens uz Babītes rododendru dārzu pašā rododendru ziedēšanas laikā;
- Izbrauciens ar Jāņu zāļu lasīšanu saimniecībā „Mežstrauti” un pasēdēšanu pie galda lauku sētā, baudot lauku našķus;
- Ekskursija uz Ventpili;
- Izbrauciens uz Likteņdārzu;
- Vairāki braucieni ar pastaigām un atpūtu pie Jūras (Mangaļsalā, Jūrmalā, Vitrupē, Meleku līcī, Saulkrastos);
- Dalība biedrības „Wings for Wheels” īpaši organizētā svētku pasākumā LNB ar ekskursiju un svinīgām pusdienām personām, kuras pārvietojas riteņkrēslā;
- Biedrības NVO „Pūks un draugi” svētku pusdienu apmeklējums un dāvanu saņemšana kafejnīcā „Stock Pot”;
- Dalība RSU studentu padomes un biedrības NVO „Pūks un draugi” organizētā bumbu spēles *Boccia* turnīrā Latvijas ar bagātīgu tējas pauzi un apbalvošanu;
- Piedalīšanās dažādās disciplīnās Paraolimpiskajā dienā, kas notika Ķeizarmeža sporta kompleksā;
- Dalība Lāčplēša dienas svinīgajā pasākumā, ko organizēja Biznesa augstskolas „Turība” Komunikācijas fakultātes studenti, kura ietvaros, studentiem asistējot, tika noliktas svecītes pie Rīgas pils mūra, dzerta tēja ar kārumiem un apmeklēts mūzikls „Žanna d’Arka” Dailes teātrī.

No 1. aprīļa līdz 1. novembris tika realizēts IKSD Sabiedrības integrācijas programmas finansēts brīvprātīgo darba organizācijas projekts “Roku rokā darbs top kopā!”.

Projektā organizēta ekskursija par Rīgu, lai iepazītu Rīgā izvietotās āra kaķu mājas; organizēts 14 brīvprātīgo darbinieku darbs (regulārās projekta aktivitātēs iesaistīti vairāk nekā 30 klienti, bet kopumā piedalījušies vairāk nekā 70). Projekta aktivitātes:

- 10 Rīgas pilsētas dzīvnieku patversmes Ulubele apmeklējumi;
- 10 apļveida adīšanas nodarbības;
- 10 vaska krītiņu pludināšanas mākslas nodarbības;
- 10 bumbu spēles *Boccia* nodarbības;
- 10 darta spēles nodarbības;
- 10 ārā kaķu mājas izveides darbnīcas, kuru rezultātā izgatavotas 2 stacionāras āra kaķu mītnes turpmākām nodarbībām ar felinoterapijas elementiem.

Šī un iepriekšējā gada projekta rezultātā tiek nodrošināta ekonomiska un videi draudzīga nolietoto lietu izmantošanu – vecās segas, palagi, kartona autiņbiksīšu kastes u.c. līdzīgi materiāli netiek izmesti, bet nogādāti dzīvnieku patversmē „Ulubele”.

Daudzi pasākumi, tostarp minētā projekta ietvaros, notikuši ar brīvprātīgo un biedrību atbalstu, gan asistējot klientiem, kuriem tas ir nepieciešams, individuāli, gan organizējot aktivitātes, nodrošinot transportu vai cita veida atbalstu.

Kopā gada aktivitātēs RSAC „Mežciems” iesaistījās 26 brīvprātīgie darbinieki, ar kuriem noslēgtas vienošanās. Pateicoties brīvprātīgā darba piesaistei papildus organizēti vairāk nekā 60 dažādi pasākumi, gan IKSD Sabiedrības integrācijas programmas finansiāli atbalstītā projekta ietvaros, gan ārpus tā. Pateicoties brīvprātīgajiem RSAC „Mežciems” klienti ārpus centra darbinieku darba laikiem varējuši apmeklēt apmācības, teātra izrādes, vasaras nometnes, koncertus un cita veida pasākumus, kas ir īpaši svarīgi klientiem ar kustību traucējumiem.

LNB projekta ietvaros 12 brīvprātīgie darbinieki no Rīgas Centra bibliotēkas RSAC „Mežciems” klientiem nodrošināja individuālus priekšlasījumus, kopā vairāk nekā 80 reizes.

15. un 18. martā RSAC „Mežciems” notika Atvērto durvju diena, kurā varēja iepazīties gan ar centra ikdienas nodarbībām un atpūtas iespējām, gan arī saņemt atbildes uz jautājumiem par dzīvi sociālās aprūpes centrā (Prezentācijas nodarbībās iesaistījās vairāk nekā 30 centra klienti un 2 brīvprātīgie).

RSAC „Mežciems” iemītnieki atpūtā.

Sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers”

RSAC „Gaiļezers” (turpmāk – RSAC) ir viena no Rīgas pašvaldības ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kura savas durvis vēra 1988. gada 1. novembrī. No 2014. gada 3. marta RSAC „Gaiļezers” direktors ir Aldis Virbulis.

RSAC „Gaiļezers” atrodas Mežciemā, Hipokrāta ielā 6, skaistā vietā meža ielokā, blakus ir ērti pieejams sabiedriskais transports. Klienti ir cilvēki, kuriem vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nepieciešama ievērojama palīdzība pašaprūpē un/vai uzraudzībā.

RSAC nodrošina sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju 400 klientiem.

2016. gadā RSAC „Gaiļezers” samazināja klientu skaitu par 29 vietām ar mērķi uzlabot pakalpojuma kvalitāti – samazināt klientu skaitu vienā dzīvojamā istabā.

RSAC „Gaiļezers” nodrošina savus klientus ar dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim, kā arī ar sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju. Iemītnieki dzīvo 79 vienvietīgās, 41 divvietīgā, 36 trīsvietīgās, 34 četrvietīgās dzīvojamās istabās. RSAC iemītnieki tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu, apaviem, gultasveļu un higiēnas precēm, kā arī ar tehniskajiem palīglīdzekļiem, kuri atvieglo viņu ikdienas aktivitātes un pašaprūpes veikšanu.

RSAC „Gaiļezers” dzīvo dažāda vecuma klienti vecumā no 18 līdz 35 gadiem – 2 klienti, vecumā no 36 līdz 61 gadiem – 59 klienti, vecumā no 62 līdz 89 gadiem – 315 klienti, savukārt virs 90 gadiem – 47 klienti. 274 klienti ir vecuma pensijas saņēmēji, 141 – invaliditātes un 8 – valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta un citu pabalstu saņēmēji.

2016. gada nogalē RSAC „Gaiļezers” strādāja 174 darbinieki, t.sk. 160 sievietes un 14 vīrieši, neskaitot aizvietotājus. 2016. gadā RSAC „Gaiļezers” notika reorganizācija, kuras rezultātā tika izveidota jauna struktūrvienība – Administratīvā nodaļa, kuras kompetencē ir personāla un lietvedības jautājumi. Tika izveidota arī jauna nodaļas vadītāja amata vieta. Saimniecības un Sociālās aprūpes nodaļās tika optimizēts darbinieku skaits un amati. Sociālās aprūpes nodaļā tika likvidētas friziera un vannotāja amatas vietas, tās pārveidojot par aprūpētāju amata vietām. Saimniecības nodaļā tika likvidētas vairākas šaura profila speciālistu saistībā ar remonta un labošanas darbu veikšanu institūcijas ēkā amata vietas, kā arī samazināts ēkas dežurantu skaits, izveidojot jaunu amata vietu – speciālistam, kurš veic ēkas uzraudzību darba dienās darba laikā.

RSAC „Gaiļezers” struktūrvienībās 2016. gadā pēc reorganizācijas bija 172 amata vietas – Administrācija, kurā ietilpst direktors, Administratīvā nodaļa (3) un Finanšu plānošanas un uzskaites nodaļa (2) – 6 amata vietas/darbinieki, 20 darbinieki (16,75 amata vietas) ir sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas un sociālā darba speciālisti, t.sk. 2 nodaļu vadītāji, 4 sociālie darbinieki, 6 sociālie aprūpētāji, 2 sociālie rehabilitētāji un citi speciālisti, 20 darbinieki (18 amata vietas) ir veselības aprūpes speciālisti, t.sk. 1 nodaļas vadītājs, 3 fizioterapeiti, 2 masieri, 1 fizikālās un rehabilitācijas medicīnas māsa, 1 podologs un 13 medicīnas māsas, 99 aprūpētāji, savukārt 36 darbinieki (32,25 amata vietas) ir nodarbināti Saimniecības nodaļā.

Lai sniegtu kvalitatīvus sociālās aprūpes pakalpojumus, darbinieki regulāri pilnveido savas zināšanas dažādos semināros, apmācībās un pieredzes apmaiņas braucienos, kā arī mācās augstākās izglītības iestādēs.

RSAC „Gaiļezers” 39 darbiniekiem ir augstākā izglītība, 113 – vidējā vai vidējā speciālā un 20 ir pamatzglītība un dažādos semināros iegūta papildizglītība.

2016. gada precizētais pamatbudžets – EUR 3 001 606. Darbinieku vidējā mēnešalga EUR 568, sociālajiem darbiniekiem – EUR 650, aprūpētājiem – EUR 441.

2016. gadā par uzturēšanos RSAC „Gaiļezers” diennaktī tika noteikta maksa EUR 16,74.

RSAC darbojās 3 medpunkti, kuros strādā sertificētas medicīnas māsas ar labām profesionālām zināšanām. Medicīnas uzraudzība un aprūpe tiek nodrošināta visu diennakti. Nepieciešamības gadījumā tiek nodrošināta neatliekamā medicīniskā palīdzība. RSAC klientiem ir pieejami podologa, masiera un fizioterapeita pakalpojumi, fizikālās medicīnas procedūras, ģimenes ārsta, psihiatra, kā arī citu speciālistu konsultācijas ar ģimenes ārsta nosūtījumu un zobārsta pakalpojumi.

Klienti tiek ēdināti 4 reizes dienā, ievērojot īpašu ēdienkarti.

No kopējiem izdevumiem 49,6% tika izlietoti algām un nodokļiem, 18,07% klientu ēdināšanai, 9,7% komunālajiem pakalpojumiem, bet 22,63% pārējiem uzturēšanas pakalpojumiem.

Klientiem tiek organizētas dažādas aktivitātes – ikdienas nodarbības, svētku svinēšana, pasākumi un izbraukumi ārpus RSAC. Iemītniekiem ir iespēja piedalīties rokdarbu nodarbībās, kulinārijas nodarbībās, spēlēt galda spēles, vingrot, dziedāt ansablī „Jautrie iemītnieki”. RSAC iemītnieki var apmeklēt mākslinieku koncertus un priekšnesumus, gan doties izbraukumos uz teātri, cirku un izstādēm. Ticīgiem klientiem tiek nodrošināts garīgais atbalsts atbilstoši konfesijai piederībai.

Lai paplašinātu piedāvāto aktivitāšu klāstu klientiem un veicinātu sabiedrības integrāciju, RSAC piedalās dažādos projektos. No 16.03.2016. līdz 17.06.2016. RSAC „Gaiļezers” norisinājās projekts „Dārziņš kabatā”, kurā Rīgas Dabaszinību skolas audzēkņi palīdzēja iemītniekiem ierīkot mobilās puķu dobes: sagatavoja zemi, sēja, piķēja stādus, stādīja augus – puķes, dārzeņus, garšaugus, ārstniecības augus. Jauniešiem bija iespēja nodot savas Rīgas Dabaszinību skolā apgūtās zināšanas iemītniekiem, savukārt, iemītnieki dalījās ar bērniem savas dzīves laikā iegūtajā dārzkopības pieredzē. Realizējot šo projektu gan aprūpes centra iemītniekiem, gan skolēniem bija iespēja apgūt jaunas prasmes un zināšanas, kā arī lietderīgi pavadīt brīvo laiku.

No 2016. gada 25. aprīļa līdz 2016. gada 30. jūnijam RSAC „Gaiļezers” iemītnieki kopā ar Rīgas Stradiņa universitātes rehabilitācijas fakultātes Ergoterapijas studiju programmas studentiem darbojās projekta “Piedalās visi!” aktivitātēs. Ergoterapijas studentu piesaistīšana ļāva paplašināt institūcijas piedāvāto nodarbību un aktivitāšu klāstu iemītniekiem, padarīja tās pieejamākas plašākam iemītnieku lokam un ļāva viņiem apgūt jaunas prasmes un iemaņas. Iemītnieki kopā ar studentiem darbojās tādās nodarbībās kā kustību un dejas terapija, rokdarbu nodarbībās filcēja un pērļoja, izgatavoja vaska sveces un ķermeņa skrubiņus, pina kastītes un groziņus, kulinārijas nodarbībās gatavoja veselīgus un garšīgus salātus un vitamīnu kokteiļus.

Vasarā institūcija iesaistījās NVA projektā „Nodarbinātības pasākumi brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs”. Projektā piedalījās 30 jaunieši, vasaras mēnešos palīdzot klientu aprūpē un aktivizēšanā.

Projekta „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi” ietvaros RSAC „Gaiļezers” 2016. gada februārī tika izveidotas 3 darbavietas. Kopumā 2016. gadā projekta ietvaros RSAC „Gaiļezers” tika nodarbināti 15 bezdarbnieki. Bezdarbnieki tika nodarbināti teritorijas un telpu uzkopšanas darbos.

2016. gadā tika veikts istabiņu remonts 4. korpusa 2. stāvā, izremontēta dežurantu telpa pie centrālās ieejas, izremontētas un labiekārtotas telpas, izveidojot plašu fizioterapijas zāli RSAC klientiem, kā arī labiekārtota teritorija, izvietojot tajā jaunus parka soliņus.

RSAC „Gaiļezers” iemītnieku aktīvā atpūta.

Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”

RSAC „Stella maris” (turpmāk – RSAC) ir viena no Rīgas pašvaldības ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kas darbu uzsāka 1994. gada 15. septembrī. No 2014. gada 6. maija direktore ir Solvita Rudoviča.

RSAC nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu 116 klientiem, kuri izvietoti divos aprūpes namos. Lai nodrošinātu klientu drošību un nepieciešamo aprūpi (pamatojoties uz katra individuālajām vajadzībām), ir izveidota specializēta nodaļa personām ar demenci, kurā pakalpojums tiek nodrošināts 18 cilvēkiem. RSAC „Stella maris” priekšrocība ir lieliskā atrašanās vieta starp jūru un upi, jo tas atrodas uz Latvijas lielākās salas – Daugavgrīvas salas. RSAC teritorijā ir savs parks, kurš ieskauj ēkas.

Lai RSAC iemītnieki saņemtu viņu vajadzībām atbilstošu aprūpi, ar 2016. gada 1. janvāri tika izveidota papildu apkopēja amata vienība un ar 2016. gada 1. martu – medicīnas māsas amata vienība. 2016. gadā RSAC bija 53,7 amata vienības un nodarbināti 55 darbinieki. 7 darbiniekiem ir augstākā izglītība, 36 darbiniekiem vispārējā vidējā, speciālā un arodizglītība, 5 darbiniekiem vispārējā pamatizglītība un dažādosursos iegūta papildizglītība. RSAC ir izveidotas 3 nodaļas: administratīvais personāls – 3,7 amata vienības (4 darbinieki: direktors, finansists, personāla speciālists un lietvedis), sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa – 31,5 amata vienības (34 darbinieki – nodaļas vadītājs, 1 sociālais darbinieks, 0,5 sociālais rehabilitētājs, 1 sociālais aprūpētājs un aprūpētāji), saimniecības nodaļa – 13,5 amata vienības (14 darbinieki), veselības aprūpes nodaļa – 3 amata vienības (4 darbinieki – nodaļas vadītājs, 3 medicīnas māsas). Gada nogalē tika nodarbinātas 50 sievietes un 8 vīrieši. Katrs sociālā darba speciālists gadā apmeklē dažādas apmācības 16 – 24 stundu apmērā, bet aprūpētāji – 8 stundu apmērā. Sociālā darba speciālisti un atbildīgie darbinieki saņem supervīziju. Iespēju robežās tiek organizētas apmācības uz vietas institūcijā.

Aprūpētāji un citi Centra darbinieki noklausījušies šādaslekcijas: „Pirmā palīdzība”, „Saskarsme un komunikācija”, „Mazkustīgo klientu aprūpes īpatnības”, „Geriatrisko pacientu biežākās veselības problēmas un to aprūpe”, „Higiēnas produktu lietošana inkontinences slimnieku ikdienas aprūpē”. 2016. gadā 4 aprūpētāji absolvēja Rīgas 1. medicīnas koledžu, iegūstot aprūpētāja (2) un medicīnas māsas palīga (2) kvalifikāciju. 2016. gada vasarā darbinieki pieredzes apmaiņas nolūkā apmeklēja aprūpes centrus Kauņā un Prienos (Lietuva). Tika apskatīti arī Talsu novada pašvaldības iestāde “Pansionāts “Lauciene”” un Rīgas patversmes sievietes nodaļa. Darbinieku darba apstākļu uzlabošanai, izremontēti 5 sanitārie mezgli un dušas, darbinieku sanitārais mezgls. Gada nogalē veikta darbinieku ikgadēja novērtēšana, kas tiks izmantota tālākai institūcijas attīstībai un apmācību organizēšanai.

2016. gada precizētais pamatbudžets bija EUR 885 074. Darbinieku vidējā mēnešalga bija EUR 493, sociālā darba speciālistiem (sociālā darbinieka, sociālā rehabilitētāja, sociālā aprūpētāja) EUR 691, aprūpētājiem – EUR 443. No kopējā budžeta 49,7% līdzekļi tiek segti nodarbinātā personāla atlīdzībai, 15,6% iemītnieku ēdināšanai, 6,1% komunālajiem pakalpojumiem, 5,3% medikamentiem, medicīnas precēm un inkontinences līdzekļiem klientiem.

2016. gadā telpu remontu un iestādes labiekārtošanas un uzturēšanas izdevumi bija EUR 76 300, kas veido 86% no kopējā gada budžeta.

Pamatojoties uz 12.05.2015. RD lēmumu Nr. 2554 „Par Rīgas domes Labklājības departamenta un tā pakļautībā esošo iestāžu maksas pakalpojumiem”, RSAC „Stella maris” uzturēšanās maksa vienai personai diennaktī – EUR 18,34.

RSAC „Stella maris” iemītnieki ir pensijas vecuma cilvēki, pilngadīgas personas ar invaliditāti. No 116 klientiem 14 vīrieši, 102 sievietes. 27 klientiem noteikta invaliditāte, no viņiem 9 ir darbaspējīgā vecumā. Pārējie klienti ir pensijas vecumu sasnieguši cilvēki. Lielākajai daļai – 50 klientiem ir uzstādīta diagnoze – demence, kā arī 27 klientiem dažādi garīgās veselības traucējumi, organiski personības un uzvedības traucējumi, kognitīvie traucējumi, hroniski smadzeņu asinsrites traucējumi, kas ar laiku var atstāt iespaidu uz uzvedību. Daudzi klienti ir mazkustīgi un viņiem nepieciešama ievērojama palīdzība pašaprūpē. Jaunākajai klientei 2016. gadā bija 33 gadi, vecākajai – 95 gadi. Klientu vidējais vecums ir 80 gadi, sievietēm – 80,5, vīriešiem – 70 gadi. 2016. gadā Centrā tika uzņemti 66 rīdzinieki: 4 vīrieši, 62 sievietes, 5 personas no mājām, 6 – no citām institūcijām, 55 – no ārstniecības iestādēm. Saskaņā ar 2016. gada 31. decembra datiem 84 klienti bija vecuma pensiju saņēmēji, 27 invaliditātes pensiju saņēmēji, 4 personas, kurām nebija piešķirta pensija vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts.

Klienti ārstēšanas plāna ietvaros saņem medikamentus, kā arī atbilstoši nepieciešamībai – individuāli piemeklētas higiēnas preces. Klientiem ir nodrošināta ēdināšana 4 reizes dienā, ja nepieciešams, arī atbilstošas diētas. Veselības aprūpes pakalpojumus nodrošina veselības aprūpes nodaļas vadītāja – vecākā medicīnas māsa, 3 medicīnas māsas. Pakalpojums tiek pirktas, lai nodrošinātu fizioterapeita, ģimenes ārsta, psihiatra, zobārsta, protēzista, podologa pakalpojumus. Pamatojoties uz ģimenes ārsta nosūtījumu, tiek veikti arī citi nepieciešamie izmeklējumi un speciālistu konsultācijas atbilstoši klienta veselības stāvoklim.

RSAC saviem klientiem nodrošina dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim. Iemītnieki dzīvo 48 istabās: 6 vienvietīgās, 18 divvietīgās, 17 trīsvietīgās un 6 četrvietīgās istabās, 1 piecvietīga (sadalīta ar mēbelēm 2 daļās). Lai uzlabotu klientu aprūpes kvalitāti, RSAC „Stella maris” papildus iegādājās tehniskos palīglīdzekļus, kā arī veica remontdarbus klientu istabās. Kvalitatīvākas aprūpes nodrošināšanai iegādāti klientu dušas krēsli, funkcionālās gultas u.c. tehniskie palīglīdzekļi. Tika pabeigta pastaigu laukuma izveide personām ar demenci, uzcelta lapenīte. Klientu drošībai un aprūpes kvalitātes uzlabošanai izveidota medicīnas un aprūpes personāla izsaukuma sistēma, uzstādot klientu dzīvojamās istabās izsaukuma pogas un monitorus aprūpētāju telpās. 2016. gadā videonovērošanas sistēma papildināta, uzstādot papildus 4 videonovērošanas kameras RSAC koridoros un teritorijā. Vasarā tika izremontēta RSAC veļas māja, uzstādīts manekens drēbju gludināšanai. Katru gadu tiek veikta darbinieku instruktāža darba aizsardzībā, ugunsdrošībā (ar praktisko apmācību).

Pakāpeniski notiek arī mēbeļu un inventāra nomaiņa. Klienti tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem.

2016. gadā RSAC teritorijā RD IKSD finasēta Brīvprātīgo programmas projekta „Dzīvo vesels” ietvaros ar Latvijas Sarkanā Krusta Jauniešu nodaļas atbalstu tika veikti teritorijas apzaļumošanas darbi, norobežots grausts, sastādīti dažādi košumkrūmi, izveidotas jaunas puķu dobes ap lapenīti, lai klientiem un viņu piederīgajiem būtu iespēja pabūt kopā svaigā gaisā sakārtotā vidē. Projekta ietvaros, piesaistot biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” jauniešus no Jaunatnes Rīgas Centra nodaļas, Bolderājas Evaņģēliski luteriskās draudzes locekļus un brīvprātīgos no organizācijas „Luterāņu stunda” no ASV, pastaigu laukumā izveidota sajūtu taka.

2016. gadā iemītnieki IKSD finansēta Integrācijas programmas projekta „Dzīvo un smaidi” ietvaros RSAC virtuvē un ēdamzālē gatvoja dažādus ēdienus, ko visi kopā baudīja. Virtuvē ikviens var papildus pagatavot sev vēlamu maltīti, kā arī pirms svētkiem radošajā darbnīcā gatavot tradicionālos ēdienus (cept pīrāgus, piparkūkas, krāsot olas u.c.). Projekta ietvaros tika organizēti atmiņas un prāta treniņi, sportiskas aktivitātes, uzsāktas mūzikas terapijas nodarbības gan senioriem (t.sk. personām ar demenci), gan personām ar invaliditāti.

Iemītnieki radošajās nodarbībās apguva jaunas radošo izpausmju metodes – stikla apgleznošanu, pārļošanu darbu ar polimērmālu. Lai paplašinātu piedāvāto aktivitāšu klāstu RSAC un ārpus tā, klienti iesaistās dažādos projektos. 2016. gadā, sadarbībā ar Rīgas Centrālo bibliotēku tika realizēts projekts „Sarunas un grāmatas līdzņemšanai”, kura laikā 7 brīvprātīgie 11 klientiem lasīja priekšā viņu izvēlētas grāmatas un periodiku, kopā to arī pārrunājot. Aktīvākie RSAC „Stella maris” klienti piedalījās boulinga draudzības spēlēs starp centra klientiem un, brīvprātīgajiem jauniešiem – projektu dalībniekiem. Lai uzlabotu sociālo pakalpojumu kvalitāti, tika veikta iemītnieku un viņu piederīgo aptauja. Apkopoti aptauju priekšlikumi, kurus plānots pakāpeniski ieviest klientu sadzīves apstākļu uzlabošanai un pakalpojuma kvalitātes celšanai.

RSAC tiek organizētas dažādas aktivitātes, plašs nodarbību un pasākumu klāsts (dzimšanas dienu un nacionālo svētku svinēšana, rokdarbi, floristika, galda spēles, dārzkopība, dažādi turnīri, vingrošana, galda spēles, atmiņas treniņi, deju un kustību un mūzikas terapiju nodarbības, nūjošana u.c.). Iemītnieki iespēju robežās dodas ekskursijās, pastaigās gar jūru, dodas uz koncertiem, baznīcu (atbilstoši katra konfesionalajai piederībai).

Svētkos tiek izstrādātas īpašas programmas – tiek rīkotas radošās darbnīcas, kā arī organizēti koncerti ar viesmāksliniekiem: RSAC jau vairakkārt viesojies Žoržs Siksnis un Jelgavas Tirkīza Zilais Zemes koris, *Swedbank* vidējās paaudzes deju kolektīvs „Artava”, jauniešu kora „Balsis” pārstāvji, kā arī kolektīvi no kultūras namiem, audzēkņi no tuvākajām skolām, dienas centriem. RSAC viesojās dienas centra „Saulsvece” klienti ar izrādi „Romeo un Džuljeta”. RSAC klientiem tiek nodrošināta garīgā aprūpe atbilstoši konfesionalajai piederībai. Ir izveidojusies ļoti laba sadarbība ar Bolderājas Evaņģēliski luteriskās draudzes locekļiem, kuri regulāri atbalsta RSAC „Stella maris” iemītniekus, organizē akcijas, lai nodrošinātu ar adītām siltām zeķēm, dūraiņiem, cepurēm, šallēm, gultas pārklājiem.

Vairāku gadu garumā RSAC „Stella maris” veiksmīgi darbojas ESF projektā „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”. Projekta ietvaros realizēti RSAC telpu remonts, parka teritorijas sakopšana, telpu uzkopšana un nodrošināta palīdzība klientu aprūpē. 2016. gadā projektā piedalījās 16 dalībnieki. Šāda veida projekti ir liels ieguvums gan institūcijai, gan pašiem dalībniekiem.

Projektu „Dzīvo vesels” un „Dzīvo un smaidi” realizācija.

SOCIĀLIE PABALSTI

Sociālie pabalsti Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem tiek piešķirti atbilstoši likuma „Par sociālo drošību”, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma, Ministru kabineta noteikumu un Rīgas domes saistošo noteikumu prasībām.

2016. gadā RSD sociālo pabalstu izmaksu nodrošināja saskaņā ar Rīgas domes budžeta programmas – 18.02.00. „Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” – īstenošanai piešķirto finansējumu.

Pašvaldības iedzīvotājiem tiek piešķirti gan testēti pabalsti (izvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli), gan netestēti pabalsti (konkrētās dzīves situācijās, neizvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli). Turpmāk tekstā tiks lietots termins „sociālie pabalsti”, kas ietver gan testētos, gan netestētos pašvaldības sociālos pabalstus.

2016. gadā RSD saņēma un izskatīja 181 043 iesniegumus sociālo pabalstu, sociālo pakalpojumu un normatīvajos aktos noteikto statusu piešķiršanai un šo statusu apliecināšanai (2014. gadā 202 595, 2015. gadā 162 622) un izmaksāja 242 158 sociālos pabalstus (2014. gadā 357 215, 2015. gadā 278 963). Savukārt klientu skaits, kas saņem sociālo palīdzību, Rīgas Sociālajā dienestā ir samazinājies no 42 477 personām 2015. gadā līdz 31 671 personai 2016. gadā.

2016. gadā sociālo pabalstu izmaksu nodrošināšanai bija plānots izlietot EUR 14 692 855 (saskaņā ar 18.10.2016. budžeta grozījumiem), no kuriem 2016. gadā izlietoti EUR 12 538 325 jeb 85%.

Kopējā sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma samazinājums 2016. gadā salīdzinājumā ar 2015. gadu ir 16%, jo samazinājās izdevumi pabalsta garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai (turpmāk – GMI pabalsts) – par 15%, dzīvokļa pabalstam – par 17%, pabalstiem veselības aprūpei – par 11% (skat. 4. tabulu).

4. tabula. Sociālo pabalstu saņēmēju skaits, izlietotie finanšu līdzekļi un vidējais pabalsta lielums personai 2014. – 2016. gadā

Pabalstu veidi	Personu skaits, kurām izmaksāti pabalsti			Sociālo pabalstu izmaksai izlietotie līdzekļi, EUR			Pabalsta lielums vidēji vienai personai, EUR		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
„Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” KOPĀ, t.sk.:	53 512	42 477	31 671	19 789 257	14 890 316	12 538 325	370	351	396
GMI pabalsts	13 694	10 403	8 152	3 336 209	2 634 612	2 239 125	244	253	275
Dzīvokļa pabalsts	25 858	20 393	15 687	9 256 781	7 813 848	6 518 234	358	383	416
Pabalsts veselības aprūpei	5 190	4 329	3 664	490 271	426 595	381 004	94	99	104
Vienreizējs pabalsts ārkārtas situācijā	1 905	1 568	1 533	1 029 769	371 917	350 932	541	237	229
Pabalsti audžuģimenēm ³	247	249	258	737 715	783 968	842 017	2 987	3 148	3 264
Pabalsti pilngadīgiem bāreņiem ⁴	549	474	367	773 786	424 201	341 424	1 409	895	930
Piemaksa pie GMI līmeņa ⁵	1 626	131	-	769 694	9 528	-	473	73	-
Pabalsts pārtikas iegādei ⁶	24 171	11 310	-	1 492 243	508 950	-	62	45	-
Ziemassvētku pabalsts ⁷	-	-	1	-	-	43	-	-	43
Pabalsts izglītības ieguves atbalstam	3 115	2 349	1 617	110 801	83 530	57 517	36	36	36
Svētku pabalsts politiski represētajām personām	3 441	3 275	3 119	258 071	246 900	234 525	75	75	75
Pabalsts mājokļa pielāgošanai invalīdiem	58	67	46	119 268	136 431	92 856	2 056	2 036	2 019
Pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai	509	296	226	29 180	21 252	17 725	57	72	78

³Pabalsts bērna uzturam audžuģimenē, pabalsts audžuvecākiem apģērba un mīkstā inventāra iegādei, atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu.

⁴Pabalsts pilngadīgiem bāreņiem sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, pabalsts pilngadīgiem bāreņiem patstāvīgas dzīves uzsākšanai, pabalsts pilngadīgiem bāreņiem ikmēneša izdevumiem, pabalsts pilngadīgiem bāreņiem dzīvojamās telpas īrei.

⁵Netiek piešķirts kopš 01.01.2015.

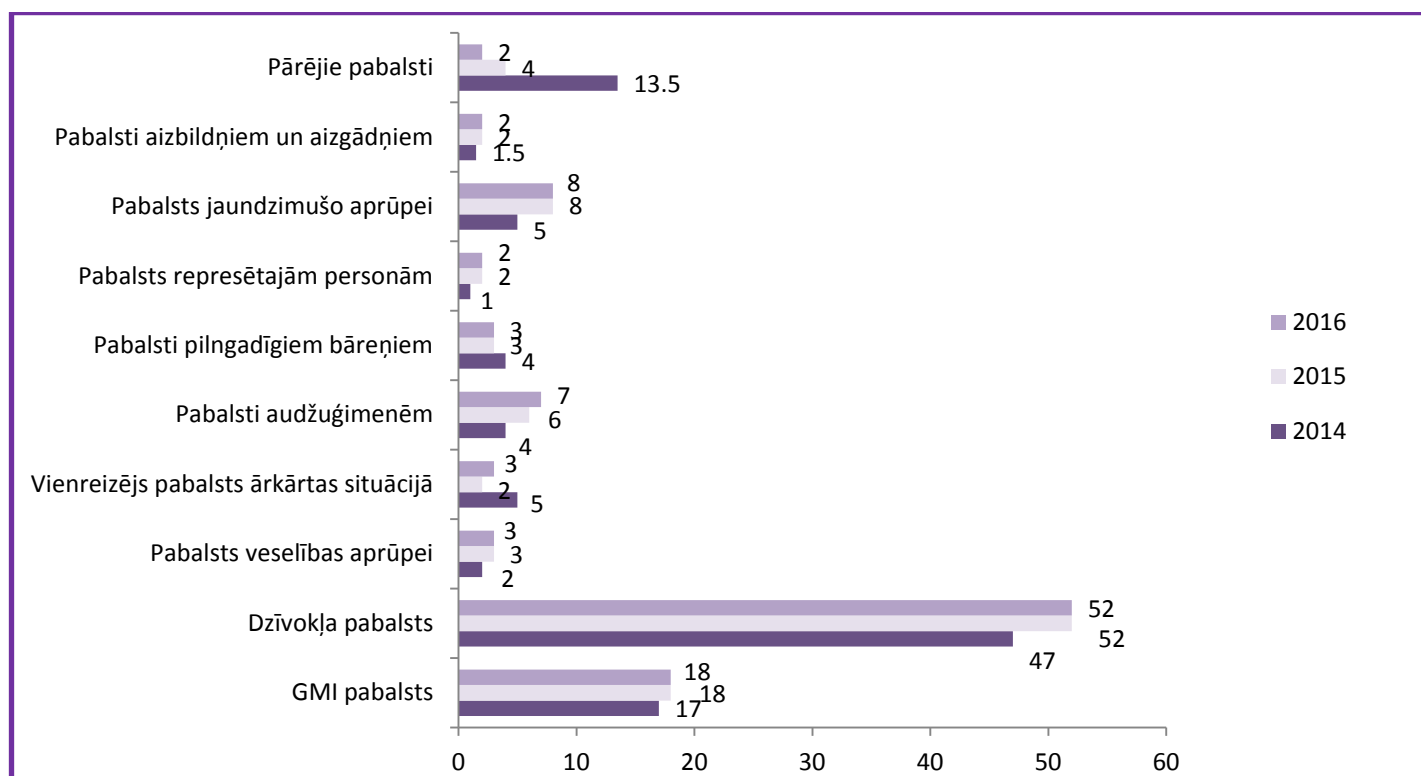
⁶2015. gada nogalē un 2016. gadā netika piešķirts.

⁷Izmaksāts saskaņā ar Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 19.02.2016. spriedumu.

Pabalsts simts un vairāk gadus sasniegušām personām	59	56	55	8 850	9 150	8 400	150	163 ⁸	153⁹
Vienreizējs pabalsts ģimenei sakarā ar bērna piedzimšanu	7 183	7 475	7 589	1 076 417	1 121 250	1 138 350	150	150	150
Pabalsts aizbildņiem	183	180	189	101 123	101 191	101 089	553	562	535
Pabalsts aizgādņiem	754	748	774	199 080	196 993	189 408	264	263	245
Apmaksātas pusdienas izglītojamiem	-	-	471	-	-	25 676	-	-	55

Gan 2015. gadā, gan 2016. gadā GMI pabalstam izlietotā finansējuma īpatsvars no kopējiem izlietotajiem finanšu līdzekļiem sociālajiem pabalstiem ir 18%, bet dzīvokļa pabalstam – 52% (skat. 3. attēlu).

3. attēls. Sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma īpatsvars 2014. – 2016. gadā, % no kopējiem finanšu līdzekļiem sociālajiem pabalstiem

No EUR 12 538 325, kuri 2016. gadā izlietoti sociālo pabalstu nodrošināšanai, EUR 8 757 359 vai 70% izlietoti GMI un dzīvokļa pabalstam (2014. gadā attiecīgi 64%, 2015. gadā 70%).

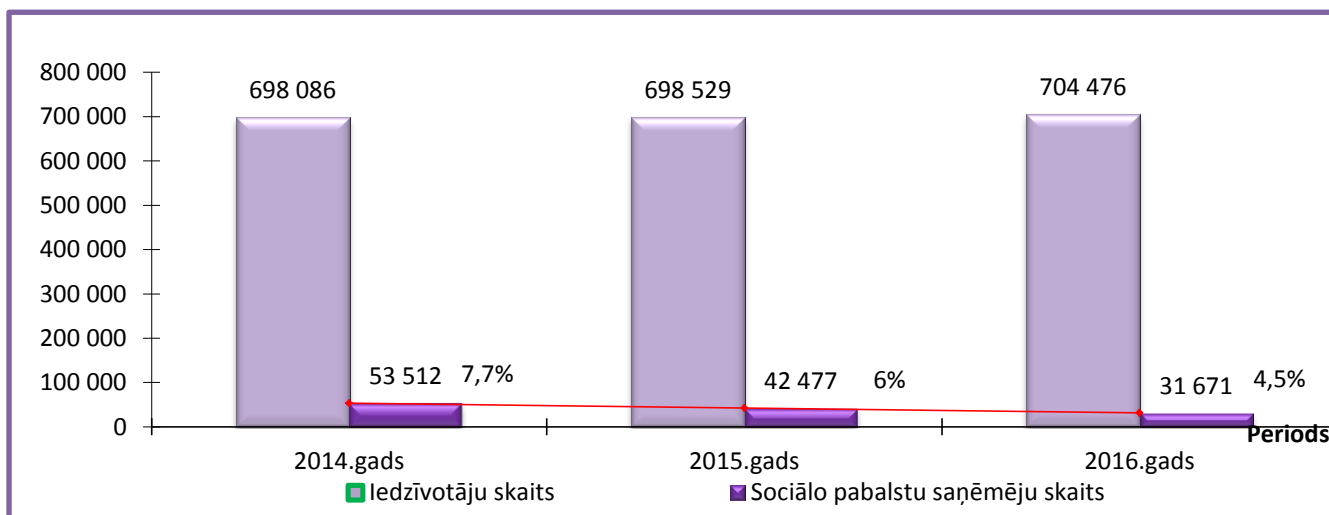
Sociālo pabalstu saņēmēju struktūra

Analizējot iedzīvotāju skaitu Rīgas pašvaldībā, varam secināt, ka 2015. gadā bija vērojams pavisam neliels iedzīvotāju skaita pieaugums (salīdzinot ar 2014. gadu par 0,06%), bet 2016. gadā iedzīvotāju skaits pieaudzis par 0,9% jeb 5 947 personām, savukārt sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars no visiem pašvaldības iedzīvotājiem arvien turpina samazināties. Sociālos pabalstus 2014. gadā saņēma 7,7%, 2015. gadā 6%, bet 2016. gadā 4,5% no visiem Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem (skat. 4. attēlu).

⁸ Vairākām personām pabalsts tika izmaksāts arī par 2014. gadu.

⁹ Vienai personai pabalsts tika izmaksāts arī par 2015. gadu.

4. attēls. Iedzīvotāju, sociālo pabalstu saņēmēju skaits Rīgā un sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars no iedzīvotāju skaita, 2014. – 2016. gadā

GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts

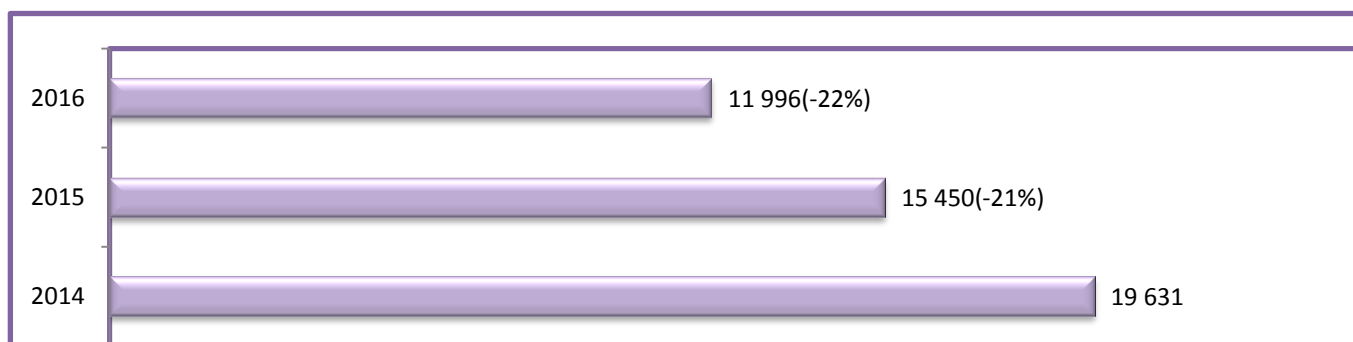
Saskaņā ar Rīgas domes 15.01.2013. saistošo noteikumu Nr. 202 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā” nosacījumiem GMI līmenis pilngadīgām darbspējīgām personām ir EUR 56,9 mēnesī, bērniem EUR 64,03 mēnesī, savukārt vecuma un invaliditātes pensiju saņēmējiem EUR 128,06 mēnesī. Visām iedzīvotāju grupām tas ir augstāks par valstī noteikto GMI līmeni EUR 49,80¹⁰.

2016. gadā **GMI pabalstu** saņēma 8 152 personas vai 44% no visiem testēto pabalstu saņēmējiem (2014. gadā 13 694 personas jeb 35%, 2015. gadā 10 403 personas jeb 36%). Izlietotais finansējums 2016. gadā EUR 2 239 125 jeb 24% no kopējā izlietotā finansējuma testētajiem pabalstiem (2014. gadā EUR 3 336 209 jeb 23%, 2015. gadā EUR 2 634 612 jeb 23%,).

GMI pabalstu 2016. gadā lielākoties saņēma pensionāri/personas ar invaliditāti, kas ir 41% no visiem GMI pabalsta saņēmējiem (2014. gadā 26%, 2015. gadā 33%), ģimenes ar bērniem – 34% no visiem GMI pabalsta saņēmējiem (2014. gadā 50%, 2015. gadā 44%), bet ģimenes bez bērniem, kurās ir darbspējīgas personas – 25% (2014. gadā 24%, 2015. gadā 23%) (skat. 6. attēlu).

GMI pabalsta saņēmēju skaita samazinājumu ietekmē trūcīgo personu skaita samazinājums. 2014. gadā bija reģistrēta 19 631 trūcīga persona, bet 2015. gadā 15 450 trūcīgas personas, savukārt 2016. gadā tikai 11 996 trūcīgas personas (samazinājums 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu ir 21%, 2016. gadā salīdzinājumā ar 2015. gadu – 22%) (skat. 5. attēlu).

5. attēls. Trūcīgo personu skaits Rīgā 2014. – 2016. gadā

Trūcīgo personu skaita samazināšanās vērojama ne tikai Rīgā, bet arī valstī kopumā. Labklājības ministrijas apkopotā informācija liecina, ka 2016. gada decembrī visās Latvijas pašvaldībās kopā reģistrētas 45 723 trūcīgas personas, 2016. gada jūnijā Latvijas pašvaldībās bija reģistrēta 46 401 trūcīga persona, bet 2015. gada decembrī – 51 287 trūcīgas personas.

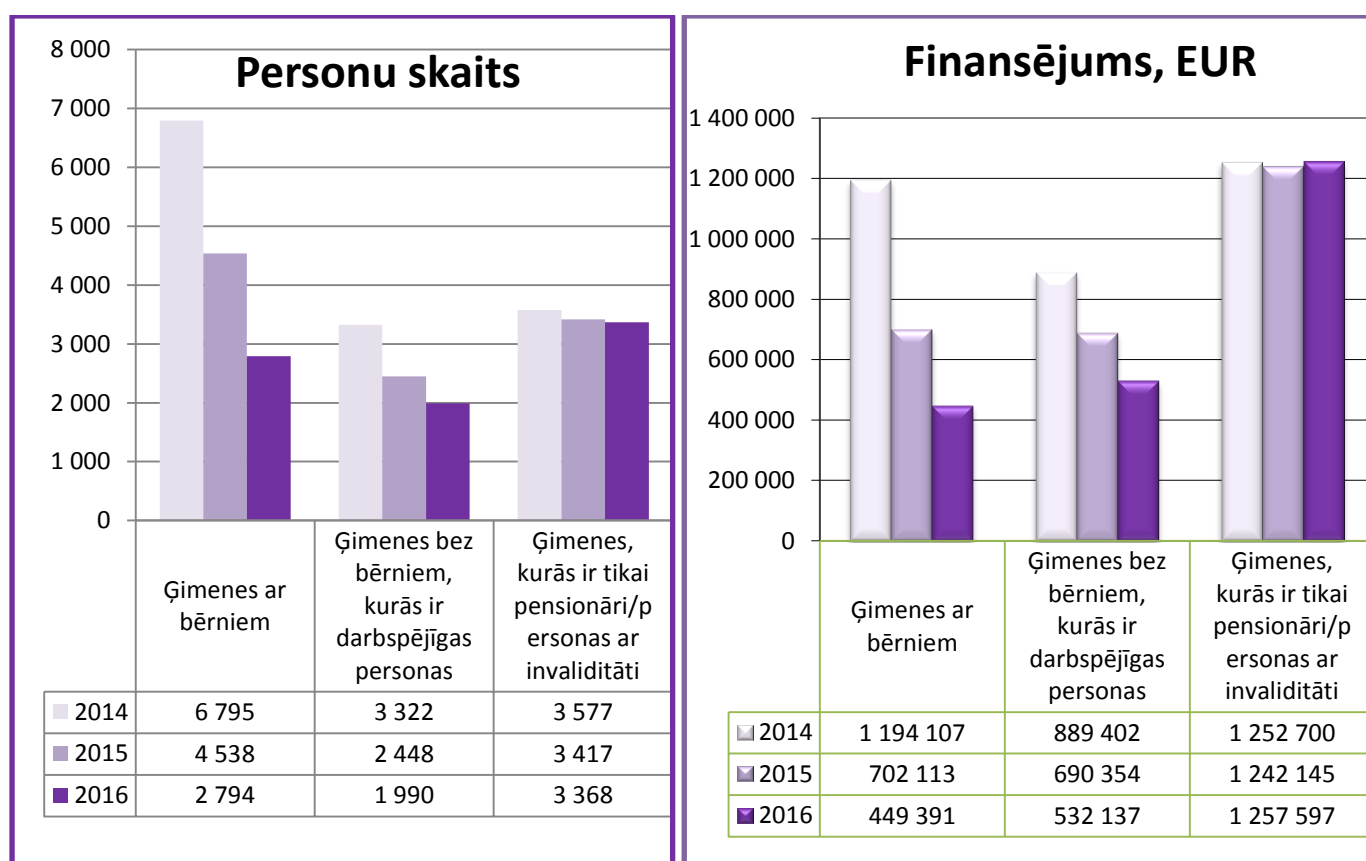
¹⁰ Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumi Nr.913 „Noteikumi par garantēto minimālo ienākumu līmeni”.

No visām personām (ģimenēm), kuras saskaņā ar RSD lēmumu atzītas par trūcīgām personām (ģimenēm), 2016. gada decembrī 28% bija darbspējīgas personas, 26% bērni, 28% personas ar invaliditāti un 18% pensijas vecuma personas. Salīdzinoši 2015. gada decembrī no visām trūcīgām personām (ģimenēm) 32% bija darbspējīgas personas, 29% bērni, 25% personas ar invaliditāti un 14% pensijas vecuma personas. Var secināt, ka 2016. gada decembrī salīdzinājumā ar 2015. gada decembri samazinās darbspējīgo personu un bērnu īpatsvars starp trūcīgajām personām, savukārt personu ar invaliditāti un pensijas vecuma personu īpatsvars starp trūcīgajām personām pieaug. Tas skaidrojams ar to, ka pieaug klientu skaits, kuriem pirmreizēji ir piešķirta invaliditāte un ir zemi ienākumi. Pēc VSAA sniegtās informācijas invaliditātes pensiju saņēmēju skaits laika periodā no 2015. gada decembra līdz 2016. gada decembrim pieaudzis par 1% (no 21 233 personām līdz 21 458 personām), bet izmaksātās vidējās invaliditātes pensijas apmērs salīdzinot ar 2015. gadu saglabājies vienā apmērā (EUR 174,08 2015.gada decembrī, EUR 174,35 2016.gada decembrī). Savukārt vidējais no jauna piešķirtās izmaksājamās invaliditātes pensijas apmērs 2016. gadā ir tikai EUR 148,73, kas ir par 15% mazāk kā vidējā izmaksājamā invaliditātes pensija¹¹.

2016. gadā GMI pabalstam izlieto to finanšu līdzekļu apmērs, salīdzinot ar 2015. gadu, ir samazinājies par 15% (2015. gadā salīdzinot ar 2014. gadu izlieto to, finanšu līdzekļu apmērs samazinājās par 21%).

2016. gadā visvairāk finanšu līdzekļu no kopējā GMI pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma izlietots pensionāru/personu ar invaliditāti ģimenēm – 56% (2015. gadā 47%, 2014. gadā 37%), savukārt ģimenēs ar bērniem izlietotais finansējums samazinājies līdz 20% no kopējā GMI pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma (2015. gadā 27%, 2014. gadā 36%), bet ģimenēs bez bērniem, kurās ir darbspējīgas personas, pabalstam izlietotais finansējums ir 24% no kopējā GMI pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma (2015. gadā 26%, un 2014. gadā 27%) (skat. 6. attēlu).

6. attēls. GMI pabalsta saņēmēju skaits un pabalstam faktiski izmaksātie līdzekļi, EUR

2016. gadā **dzīvokļa pabalstu** saņēma 15 687 personas jeb 84% no visiem testēto pabalstu saņēmējiem (2014. gadā 65%, 2015. gadā 70%). Straujais dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaita procentuālais pieaugums starp visiem testēto pabalstu saņēmējiem skaidrojams ar to, ka 2016.gadā netika piešķirts un

¹¹ VSAA dati

izmaksāts vienreizējs pabalsts pārtikas iegādei, līdz ar to būtiski ir samazinājies testēto pabalstu saņēmēju kopskaits.

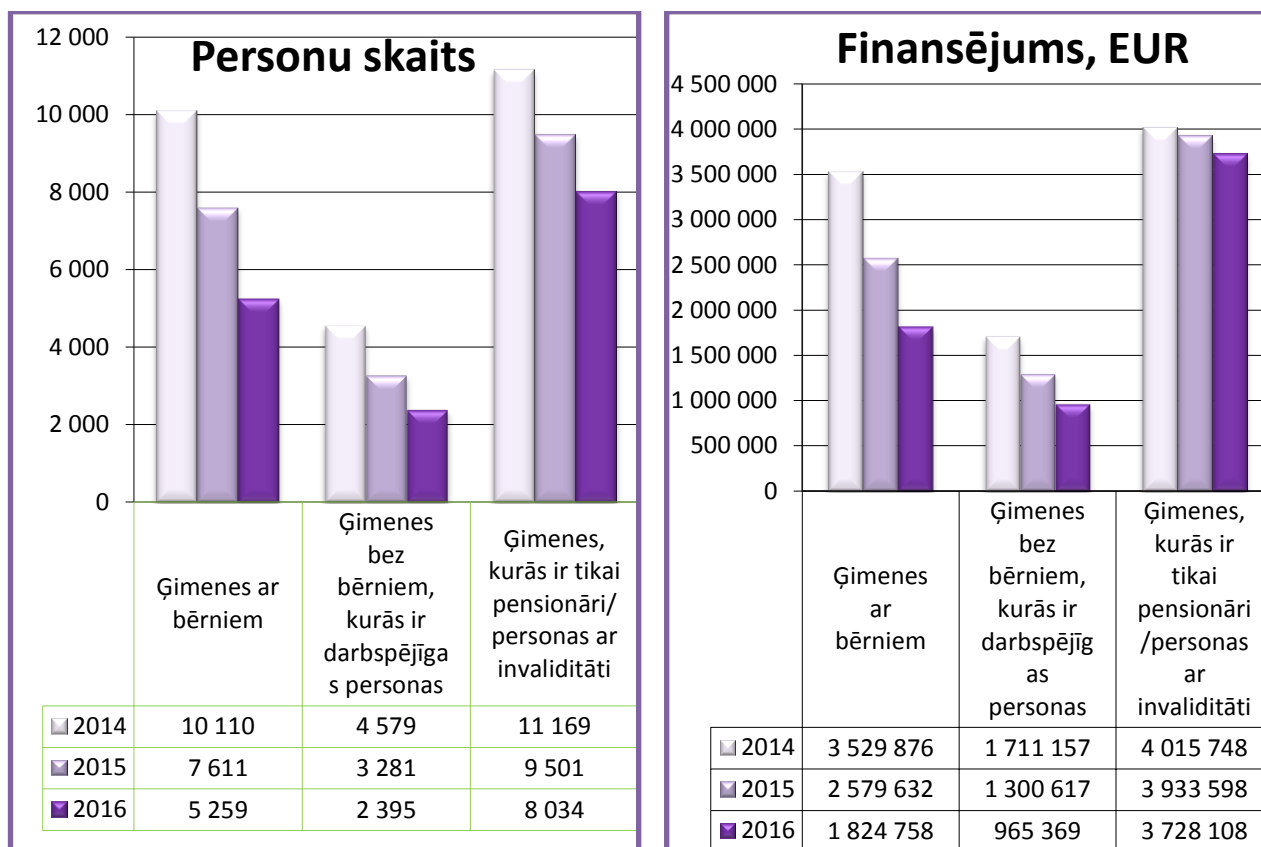
2016. gadā izlietotais finansējums dzīvokļa pabalstam bija EUR 6 518 234 jeb 71% no kopējā finansējuma testētajiem pabalstiem (2015. gadā 68%; 2014. gadā 63%). Saglabājas tendence pieaugt vidēji vienai personai izmaksātā dzīvokļa pabalsta apmēram. 2016. gadā izmaksātā dzīvokļa pabalsta apmērs ir EUR 416 vidēji vienai personai vai EUR 622 vienai ģimenei gadā. Salīdzinoši 2015. gadā dzīvokļa pabalsta apmērs bija EUR 383 vidēji vienai personai vai EUR 599 vienai ģimenei gadā 2014. gadā dzīvokļa pabalsta apmērs bija EUR 358 vienai personai vai EUR 575 vienai ģimenei gadā.

Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits 2016. gadā, salīdzinot ar 2015. gadu, samazinājās par 23% (2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits samazinājās par 21%) (skat. 7. attēlu).

2016. gadā salīdzinājumā ar 2015. gadu dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits ģimenēs ar bērniem samazinājās par 31% (samazinājums 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu 33%), ģimenēs bez bērniem, kurās ir darbspējīgas personas, dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits samazinājies par 27% (samazinājums 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu 40%), ģimenēs, kurās ir tikai pensionāri/personas ar invaliditāti, dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits samazinājās par 15% (2015. gadā salīdzinot ar 2014. gadu dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits starp pensionāriem/personām ar invaliditāti samazinājās par 18%).

Visvairāk finanšu līdzekļu 2016. gadā no kopējā dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma izlietots pensionāru/personu ar invaliditāti ģimenēm (vidēji EUR 464 personai vai EUR 516 ģimenei gadā) – 57% (2015. gadā 50%, 2014. gadā 43%), ģimenēm ar bērniem (vidēji EUR 347 personai vai EUR 1 136 ģimenei gadā) izlietots 28% no kopējā dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma (2015. gadā 33%, 2014. gadā 38%), bet ģimenēs bez bērniem, kurās ir darbspējīgas personas, (vidēji EUR 403 personai vai EUR 584 ģimenei gadā) dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai 2016. gadā tika izlietoti 15% no kopējā dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma (2015. gadā 17%, 2014. gadā 19%).

7. attēls. Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits un faktiski izlietotie līdzekļi, EUR

Pārējie pašvaldības sociālie pabalsti

Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek piešķirti un izmaksāti ne tikai valsts noteiktie pabalsti – GMI un dzīvokļa pabalsti, bet arī valsts noteiktais pabalsts ārkārtas situācijā, un pašvaldības funkcijās noteiktie pabalsti audžuģimenēm un pilngadīgiem bāreņiem, kā arī pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalsti – pabalsts veselības aprūpei, pabalsts izglītības ieguves atbalstam, svētku pabalsts politiski represētajām

personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem, pabalsts mājokļa pielāgošanai invalīdiem, pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai, pabalsts simt un vairāk gadu vecumu sasniegušām personām, vienreizējs pabalsts ģimenei sakarā ar bērna piedzimšanu, pabalsts aizbildnim par otro un katru nākamo aizbildnībā esošu bērnu un pabalsts pilngadīgo aizgādībā esošo personu aizgādņiem.

Sākot no 2016. gada 1. janvāra Rīgas pilsētas pašvaldībā ir ieviests jauns pabalsta veids: mantisks pabalsts – apmaksātas pusdienas izglītojamiem. 2016. gadā ēdināšana skolās tika apmaksāta 471 personai EUR 25 676 apmērā.

Jau piekto gadu pēc kārtas vērojama pozitīva tendence palielināties pabalsta jaundzimušajiem rīdziniekiem saņēmēju skaitam. 2016. gadā tika piešķirti 7 589 pabalsti jaundzimušajiem rīdziniekiem, kas ir par 2% vairāk nekā 2015. gadā (7 475 pabalsta saņēmēji).

Kopumā 2016. gadā Latvijā ir reģistrēti 21 763 jaundzimušie (2015. gadā 21 692)¹², 35% no tiem – rīdzinieki (2015. gadā – 34%).

Pārējiem pabalstiem kopā 2016. gadā tika izlietoti EUR 3 780 965 vai 30% no visiem sociālajiem pabalstiem izlietotajiem līdzekļiem (2015. gadā – EUR 4 441 856 vai 30%), izlietotā finansējuma samazinājums EUR 660 891 vai 15%.

Pabalstiem audžuģimenēm izlietots par 7% vairāk finansējuma kā 2015. gadā. Tas saistīts gan ar to, ka audžuģimenēs tika ievietoti vairāk bērni kā 2015. gadā, gan ar to, ka, ņemot vērā minimālās algas pieaugumu, pieauga pabalsta bērna uzturam audžuģimenēs apmērs (no EUR 262,5 līdz EUR 277,5 mēnesī).

Kopumā sociālo pabalstu saņēmēju skaita samazinājumu 2016. gadā salīdzinājumā ar 2015. gadu ietekmēja sekojoši būtiski faktori:

- ❖ minimālās algas pieaugums valstī no EUR 350 2015. gadā līdz EUR 370 2016. gadā;
- ❖ stabili zemi bezdarba rādītāji – reģistrētais bezdarba līmenis Rīgā 2016. gada decembra beigās bija 5,0%, viszemākais bezdarba līmenis šajā gadā bija novembrī 4,8%;
- ❖ nodokļu atvieglojumi par apgādājamām personām pieauga no EUR 165 mēnesī 2015. gadā līdz EUR 175 mēnesī 2016. gadā;
- ❖ 2016. gadā vidējā bruto darba samaksa valstī privātajā sektorā bija EUR 845, sabiedriskajā sektorā – EUR 886, savukārt vispārējās valdības sektorā, kurā ietilpst valsts un pašvaldību iestādes, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, kā arī valsts un pašvaldību kontrolētas un finansētas kapitālsabiedrības, – EUR 836. Privātajā sektorā algas augušas straujāk – par 5,8 % gadā, sabiedriskajā sektorā kāpums par 3,7% un vispārējās valdības sektorā – par 5,0%¹³;
- ❖ minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērniem līdz 7 gadu vecumam pieauga no EUR 90 2015. gadā līdz EUR 92,5 2016. gadā, bērniem no 7 līdz 18 gadu vecumam no EUR 108 2015. gadā līdz EUR 111 2016. gadā;
- ❖ 2016. gadā tika pārskatītas 2010. gadā piešķirtās vecuma, izdienas un apgādnieka zaudējuma pensijas, veicot piemēroto kapitāla indeksu izlīdzināšanu;
- ❖ pensiju indeksācija – 2015. gada 1. oktobrī, piemērojot indeksu 1,0158, tika palielinātas (indeksētas) visas pensijas un atlīdzības, kas nepārsniedz EUR 311 apmēru. Izņēmums - politiski represētās personas, I grupas invalīdi un Černobiļas atomelektrostācijas avārijas seku likvidēšanas dalībnieki, kuriem pensijas un atlīdzības tika indeksētas neatkarīgi no to piešķirtā (pārrēķinātā) apmēra;
- ❖ Rīgā turpina nedaudz samazināties vecuma pensionāru skaits. Laika periodā no 2015. gada decembra līdz 2016. gada decembrim vecuma pensijas saņēmēju skaits ir samazinājies par 1% (no 153 811 personām 2015. gada decembrī līdz 152 165 personām 2016. gada decembrī), bet izmaksātās vidējās vecuma pensijas apmērs šajā laika periodā pieaudzis par EUR 8,69 (no EUR 297,94 2015. gada decembrī līdz EUR 306,63 2016. gada decembrī).

2016. gadā RSD pieņēma 2 165 lēmumus par sociālās palīdzības atteikumu (2015. gadā – 2 293, 2014. gadā – 2 580).

RSD visbiežāk sociālā palīdzība tika atteikta tādēļ, ka personas (ģimenes) ienākumi ir augstāki nekā nosaka normatīvo aktu kritēriji, persona nepilda vienošanos par līdzdarbību, personai pieder īpašums vai personai ir naudas līdzekļu uzkrājums, persona zaudējusi bezdarbnieka statusu.

Visbiežāk 2016. gadā Labklājības departamentā tika apstrīdēts Rīgas Sociālā dienesta lēmums atteikt dzīvokļa pabalstu – 28% gadījumu (2014. gadā - 24%, 2015. gadā – 23%), atteikums piešķirt

¹² Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes dati.

¹³ Centrālās statistikas pārvaldes dati.

maznodrošinātas personas (ģimenes) statusu – 21% gadījumu (2014. gadā – 16%, 2015. gadā – 19%), atteikums piešķirt GMI pabalstu – 14% gadījumu (iepriekš nebija starp biežākajiem iemesliem).

No visiem Labklājības departamentā pārskatītajiem RSD sociālās palīdzības atteikumiem 72% gadījumu RSD lēmums tika atstāts negrozīts (2015. gadā – 80%), 23% gadījumu lēmums tika atcelts (2015. gadā – 16%), 5% – atcelts daļēji (2015. gadā – 4%).

Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvā sistēma

Turpinot pēdējos gados iesākto, lai nodrošinātu efektīvāku klientu materiālās situācijas izvērtēšanu, izmantojot valsts reģistros un citās ārējās sistēmās pieejamos datus, SOPA 2016. gadā tika ieviesti vairāki papildinājumi:

- ❖ veiktas izmaiņas lietojumprogrammu SOPA – LĪGUMI (līgumi ar apsaimniekotājiem par dzīvokļa pabalsta saņemšanu) datu apmaiņa, lai kontrolētu noslēgto līgumu spēkā esamības datus un dzīvokļa pabalstu nepārskaitītu nepamatoti;
- ❖ ieviestas jaunas atskaites: atskaite par trūcīgo un maznodrošināto ģimeņu (personu) skaitu; atskaite par SOPA lietotāju darbību pārskatu;
- ❖ izstrādātas universālas dokumentu saskaņošanas plūsmas, vienlaicīgi atdalot iesniegumu apstrādi no lēmumu apstrādes;
- ❖ valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas un Nodarbinātības Valsts Aģentūras informācijas sistēmu servisu darbības savietošana, lai konstatētu izmaiņas maznodrošināto un trūcīgo personu nodarbinātības un nekustamo īpašumu datus;
- ❖ ieviestas sešas jaunas kontroles jeb „sarkanie karogi”.

Jaunais Rīgas Sociālā dienesta teritoriālais centrs „Daugava”.

SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

Saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām”, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu un Rīgas domes saistošajiem noteikumiem Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek sniegti sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām, kā arī sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem. Sociālie pakalpojumi tiek nodrošināti atbilstoši personas vajadzībām, pamatojoties uz sociālā darba speciālista veiktu personas vajadzību un resursu novērtējumu. Pašvaldība sniedz vai nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personas dzīvesvietā, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus institūcijā, kā arī sociālā darba pakalpojumu (sociālās aprūpes un/vai sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas ietvaros, RSD un ārstniecības iestādēs, kurās strādā sociālais/ie darbinieks/i).

2016. gadā sociālos pakalpojumus Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja 7 pašvaldības institūcijas (Rīgas Sociālais dienests, Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs, 3 Rīgas sociālās aprūpes centri, Rīgas patversme, Rīgas 3. speciālā pamatskola), kā arī 123 sociālo pakalpojumu sniedzēji, ar kuriem pašvaldība noslēgusi līgumus par sociālo pakalpojumu sniegšanu Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem (36 nevalstiskās organizācijas, 39 pašnodarbinātas personas un sabiedrības ar ierobežotu atbildību, 30 valsts un citu pašvaldību iestādes).

2016. gadā sociālie pakalpojumi Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem tika apmaksāti no 12 Rīgas domes budžeta programmām. Kopumā sociālo pakalpojumu nodrošināšanai izlietoti EUR 41 892 028 (t.sk. no pašvaldības budžeta izlietoti EUR 37 025 413, no valsts budžeta – EUR 4 866 615 (asistenta pakalpojuma finansēšanai)) (skat. 5. tabulu). Iepriekš 2015. gadā sociālie pakalpojumi Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem tika apmaksāti no 13 Rīgas domes budžeta programmām, izlietojot EUR 40 455 855 (t.sk. no pašvaldības budžeta izlietoti EUR 35 089 927, no valsts budžeta – EUR 5 365 928 (asistenta pakalpojuma finansēšanai)).

Salīdzinājumā ar 2015. gadu 2016. gadā par EUR 1 436 173 jeb 3,5% pieauga sociālajiem pakalpojumiem izlietotais finansējums (t.sk. no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums palielinājās par EUR 1 935 486 jeb 5,5%, no valsts budžeta samazinājās – par EUR 499 313 jeb 10% (asistenta pakalpojuma finansēšanai)). No pašvaldības budžeta lielāks finansējums izlietots:

- ❖ aprūpes mājās, invalīdu transporta, ģimenes asistenta, kā arī ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pilngadīgām personām pakalpojumiem, jo pieauga pieprasījums pēc šiem pakalpojumiem;
- ❖ sociālā darba pakalpojumam ārstniecības iestādēs, jo pašvaldības deleģēšanas līgums noslēgts ar vēl vienu stacionāro ārstniecības iestādi;
- ❖ jaunu pakalpojumu – dienas centra pilngadīgām personām pakalpojuma, individuālās sociālās rehabilitācijas programmas personām ar garīga rakstura traucējumiem, kā arī sociālās rehabilitācijas programmu jauniešiem ar uzvedības traucējumiem, finansēšanai;
- ❖ jauna RSD teritoriālā centra Aglonas ielā 35 k – 1 darbības uzsākšanai un nodrošināšanai;
- ❖ telpu remontam un inventāra iegādei pakļautības iestādēm;
- ❖ invalīdu pacēlājiem, jo palielinoties uzstādīto pacēlāju skaitam, palielinās izdevumi pacēlāju apkopei un remontam.

Jaunās darba telpas RSD TC „Daugava”, Aglonas ielā 35 k – 1.

5. tabula. Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izdevumi sociālajiem pakalpojumiem sadalījumā pa Rīgas domes budžeta programmām 2014. – 2016. gadā, EUR

Nr.p.k.	Rīgas domes budžeta programma	2014	2015	2016
KOPĀ, EUR		33 790 784	40 455 855	41 892 028
1.	18.02.01. Sociālie pakalpojumi dzīvesvietā Rīgas pilsētas iedzīvotājiem, t.sk.	11 995 334	14 471 728	14 862 600
1.1.	<i>Sociālpsiholoģiskie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem</i>	619 934	627 231	709 232
1.2.	<i>Dienas centri un dienas aprūpes centri pilngadīgām personām</i>	1 166 916	1 322 836	1 433 987
1.3.	<i>Invalīdu transporta pakalpojumi</i>	1 306 563	1 516 187	1 616 625
1.4.	<i>Sociālās aprūpes pakalpojumi</i>	7 195 573	9 024 530***	9 289 313
1.5.	<i>Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi</i>	218 135	235 824	235 574
1.6.	<i>Sociālā darba pakalpojums ārstniecības iestādēs</i>	92 374	96 106	130 471
1.7.	<i>Ēdiena piegāde un izdalīšana personām sociālā drošības tīkla ietvaros</i>	1 395 839	1 649 014	1 447 398
2.	18.02.02. Asistenta pakalpojumi	2 396 026	5 365 928	4 866 615
3.	18.03.00. Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	3 277 785	3 382 188	3 681 933
4.	18.03.01. Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas*	1 015 327	954 493	1 659 532
5.	18.04.00. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes	4 686 394	5 242 905	5 743 360
6.	18.04.01. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes - līgumorganizācijas	2 214 904	1 773 914	2 187 468
7.	18.05.00. Rīgas patversme	801 578	922 958	986 458
8.	18.06.00. Rīgas patversmes – līgumorganizācijas	708 061	695 783	660 750
9.	18.07.00. Rīgas Sociālais dienests **	4 983 920	5 690 404	6 058 351
10.	18.09.00. Invalīdu pacēlāju uzstādīšana, apkope un remonts	83 586	68 892	90 620
11.	18.11.00. Krīzes un ģimeņu atbalsta centri*	581 600	762 916	-
12.	18.14.00. Grupu mājas/dzīvokļi	392 996	449 885	418 597
13.	18.19.00. Īslaicīga hronisko slimnieku kopšana un rehabilitācija	653 273	673 861	675 744

*2016. gadā programma 18.03.01. Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas apvienota ar programmu 18.11.00. Krīzes un ģimeņu atbalsta centri, izveidojot programmu **18.03.01. Atbalsts ģimenēm krīzē un bērnu uzturēšanās līgumorganizācijās.**

**uzturēšanas izdevumi, t.sk. finansējums sociālā darba speciālistu atalgojumam un pašvaldības dienas centru/dienas aprūpes centru pakalpojuma nodrošināšanai.

*** sociālās aprūpes pakalpojumam dzīvesvietā izlietotais finansējums – EUR 8 986 307 un RSD DC, DAC ēdināšanas pakalpojumiem izlietotais finansējums (EUR 38 223).

Sociālais darbs un sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem

Sociālā darba ar ģimenēm ar bērniem mērķis ir nodrošināt profesionālu un mērķtiecīgu sociālā darba un sociālo pakalpojumu sniegšanu, kas orientēti uz ģimenes sociālo problēmu risināšanu un bērna psihosociālo drošību, attīstot pašas ģimenes resursus un iesaistot atbalsta sistēmas. Sociālā darba pakalpojumu sniedz sociālais darbinieks darbam ģimenēm ar bērniem.

Sociālo darbinieku galvenie darba uzdevumi:

- ❖ sociālā darbinieka konsultācijas;
- ❖ bērnu vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšana un pakalpojuma piešķiršanas organizēšana;
- ❖ ģimenes apmeklēšana dzīvesvietā (apsekojumi);
- ❖ ģimenes vēstures un sociālās situācijas un apstākļu izvērtēšana;
- ❖ klientu pārstāvniecība dažādās iestādēs;
- ❖ ģimenes motivēšana;
- ❖ līdzdalība dažādās sociālajās akcijās un svētku pasākumos;
- ❖ sadarbība ar valsts, pašvaldības institūcijām un nevalstisko sektoru;
- ❖ sociālais darbs ar grupām – atbalsta un pašpalīdzības grupu organizēšana un vadīšana.

Nodrošinot sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem, sociālie darbinieki visbiežāk strādā ar ģimenēm, kurām ir grūtības bērnu audzināšanā, tās nonākušas konfliktsituācijās, bērni neapmeklē skolu, konstatēta bērnu pamešana novārtā vai ģimene nonākusi krīzes situācijā (vecāku šķiršanās, tuvinieku smaga slimība vai nāve u.c.), kāds no ģimenes locekļiem ir cietis no vardarbības, ir alkohola, narkotiku, azartspēļu atkarības problēmas un citu atkarību gadījumi. Sociālais darbinieks, iegūstot informāciju par ģimenes situāciju, veic sociālās funkcionēšanas izvērtējumu, t.i. novērtē klienta resursus un iespējamās atbalsta sistēmas, palīdz klientam saprast un atzīt identificētās problēmas un iesaistās to risināšanā. RSD sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem 2016. gada pārskata perioda beigās nodrošināja 66 sociālie darbinieki. Analizējot pagājušo gadu, darbinieku skaits darbā ar ģimenēm un bērniem pa ceturkšņiem mainās sākot no 66 līdz 76 darbiniekiem pārskata perioda beigās. Tas skaidrojams ar biežo darbinieku maiņu, un ietekmē 2016. gada rādītājus attiecībā uz konsultācijām un apsekojumiem.

2016. gadā sociālā darba pakalpojumu saņēmušo ģimeņu skaits ir palicis iepriekšējā gada apmērā. 2016. gadā sociālā darba pakalpojums tika sniegts 3 087 ģimenēm, kurās kopējo ģimeņu locekļu skaits ir 12 146, no tiem 5 108 bērni un 7 038 pilngadīgie ģimenes locekļi. Vienam darbiniekam 2016. gadā paralēli bija jārisina vidēji 33 klientu lietas. 2016. gadā no jauna reģistrētas 1 369 lietas, no kurām 513 ģimenes bija brīvprātīgie klienti, bet 871 ģimene reģistrēta kā obligātais klients, kas nozīmē, ka nepieciešami lielāki laika resursi, lai motivētu klientu sadarboties un veiktu pozitīvas izmaiņas sociālajā funkcionēšanā. Pārskata periodā sociālā darbinieka un ģimenes sadarbība izbeigta 488 ģimenēs, sadarbība tiek turpināta 2 382 ģimenēs, savukārt 217 ģimenēs sadarbība netika uzsākta, kam par iemeslu bija klienta atteikums sadarboties vai citi objektīvi apstākļi.

2016. gadā ar Labklājības departamenta 2016. gada 18. aprīļa Iekšējiem noteikumiem DL-16-4-nts „Par Rīgas Sociālā dienesta Teritoriālo centru klienta lietā iekļaujamo dokumentāciju” (turpmāk – Iekšējie noteikumi) tika ieviesta jauna „Klientu lietu” klasifikācija, kura paredz, ka sociālās situācijas un sociālās funkcionēšanas izvērtēšanas fāzē lietas statuss ir „Informatīva lieta”. Sākot no 2016. gada II. ceturkšņa RSD ceturkšņa pārskatos tika norādīts „Informatīvo lietu skaits, kad tika veikta sociālās situācijas izvērtēšanas process, vai arī netika uzsākts sociālais darbs ar gadījumu.

6. tabula 2016. gada informatīvo lietu skaits ceturkšņa pārskata perioda beigās

2016	Informatīvo lietu skaits, kad sociālā situācija ir izvērtēšanas procesā	Informatīvo lietu skaits, kad sociālā situācija izvērtēta, bet nav uzsākts sociālais darbs ar gadījumu
I ceturksnis	0	0
II ceturksnis	189	417
III ceturksnis	255	365
IV ceturksnis	299	332

2016. gada 1. decembrī tika atklāts jaunais teritoriālais centrs „Daugava”, kurā līdz gada nogalei tika uzsākts sniegt sociālā darba pakalpojumus. Jaunā teritoriālā centra izveide palīdzēs optimāli organizēt darbu un mazināt noslodzi Latgales priekšpilsētas sociālā darba veicējiem.

2016. gadā vērojama tendence pieaugt konsultāciju skaitam, t.i. 41 719, tajā skaitā, 14 980 klātienēs un 26 739 telefonkonsultācijas, kas salīdzinājumā ar 2015. gadu ir par 11 847 konsultācijām vairāk.

Nozīmīgi ir apsekojumi klientu (ģimenes) dzīvesvietā. Apsekojumi dzīvesvietā ir būtiska sociālā gadījuma risināšanas sastāvdaļa, jo komunikācija ar ģimeni notiek tās dabiskajā vidē, kur sociālajam darbiniekam ir iespējams novērtēt ne tikai sadzīves apstākļus, bet arī ģimenes locekļu savstarpējo komunikāciju. 2016. gadā sociālie darbinieki apsekoja klientus viņu dzīvesvietā 10 224 reizes, kas ir par 3 397 reizēm vairāk kā nekā 2015. gadā.

Konsultāciju un apsekojumu reižu skaits pieaug, jo saskaņā ar Iekšējiem noteikumiem ieviests uzlabots novērtēšanas instruments „Sociālās situācijas un sociālās funkcionēšanas izvērtējuma karte” (turpmāk – Karte), kuras aizpildīšanai, novērtējot klienta funkcionēšanu, prasa ne tikai sociālā darbinieka novērojumus, bet arī citu institūciju pārstāvju novērojumus, līdz ar to pieaug telefonkonsultāciju, kā arī klientu klātienēs konsultāciju skaits, jo minētie Iekšējie noteikumi nosaka Kartes aizpildīšanas termiņu. Apsekojumu reižu skaits pieaug, jo minētā Iekšējo noteikumu metodika paredz, ka klientu dzīvesvietā apsekošanu veic vienlaicīgi divi sociālie darbinieki. Līdz ar to pieaug apsekojumu reižu skaits, nevis ģimeņu dzīvesvietu apsekojumu skaits.

Visbiežāk konstatētās sociālās problēmas pilngadīgajiem klientiem ir sociālo prasmju trūkums (bērnu audzināšanas prasmes, pašaprūpes prasmes, apgrūtināta sadzīves vadīšana), kas tika identificēts 1 481 klientu lietā, bet risināts 1 395 gadījumos. Papildu konstatētās sociālās problēmas pilngadīgajiem klientiem bija saskarsmes problēmas, t.i. šķiršanās, paaudžu konflikti, konflikti sociālajā vidē, sociālo kontaktu/svarīgu attiecību trūkums – šī problēma identificēta 1 055 gadījumos, risināta 922 gadījumos. Trešajā vietā problēmu ziņā ir atkarības problēmas, identificētas 810 gadījumos, risinātas 750 gadījumos, kā arī vardarbība ģimenē – gan emocionāla, gan fiziska, identificēta 563 gadījumos, risināta 525 gadījumos 143 gadījumos 2016. gadā sociālie darbinieki ir identificējuši un risinājuši jautājumus, kuri skar personu līdzatkarību.

7. tabula. Sociālā darbinieka ģimenēm ar bērniem klientu skaits

Gads	Sociālā darba pakalpojumu saņēmušo ģimeņu skaits	Kopējais ģimenes locekļu skaits	Pilngadīgie ģimenes locekļi	Kopējais bērnu skaits ģimenēs
2014	3 397	13 063	7 616	5 447
2015	3 089	11 985	7 034	4 951
2016	3 087	12 146	5 108	7 038

Arī 2016. gadā, bērniem visbiežāk tika konstatēta vardarbība ģimenē no pieaugušo puses, kas izpaužas kā fiziska vardarbība – 177 gadījumos, emocionāla vardarbība – 502 gadījumos, kā arī novārtā pamešana – 431 gadījumā. Šeit jāmin tas, ka vienā gadījumā var būt identificēti vairāki vardarbības veidi pret bērnu. RSD sociālie darbinieki ir strādājuši arī ar izglītības problēmām, tostarp mācīšanās grūtībām, skolas kavējumiem; kopumā identificēti 800 gadījumi un risinātas 735 lietas. Būtiska ir arī aktīva skolas sociālā pedagoga iesaiste, sniedzot informāciju RSD par bērniem un ģimenēm, kurām nepieciešams RSD atbalsts un iejaukšanās, jo skola savus resursus ir izsmēlusi.

Aktualizējas atkarību izraisošu vielu lietošana un jauno tehnoloģiju atkarība nepilngadīgo vidū. Joprojām aktuālas ir saskarsmes problēmas un konflikti gan starp vienaudžiem izglītības iestādēs, gan paaudžu attiecībās, kā arī vecāku šķiršanās gadījumos.

RSD sociālie darbinieki 2016. gadā ir strādājuši ar bērnu uzvedības problēmām (klaiņošanu, ubagošanu utt), par kurām pieprasījumu Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmā (turpmāk – NPAIS) ir sniegusi Valsts policija ar mērķi, lai pašvaldība, pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. pantu izstrādātu sociālās korekcijas programmas nepilngadīgajiem. 2016. gadā policija iesniedza 120 pieprasījumus RSD, 2015. gadā tie bija 73 pieprasījumi. Šeit gan jāmin, ka visos gadījumos rehabilitācijas programmas/plāni nav izstrādātas, jo vecāki nesadarbojas ar RSD, uz uzaicinājumiem nereaģē, kā arī nav atbilstošu pakalpojumu šai mērķa grupai, līdz ar ko 2016. gadā tika pilotētas divas programmas bērniem ar uzvedības traucējumiem¹⁴.

¹⁴ Vairāk lasīt pie sociālpsiholoģiskajiem pakalpojumiem bērniem.

Jāpiemin, ka par vienu bērnu gada laikā NPAIS sistēmā var tikt iesniegti vairāki pieprasījumi. 2016. gadā tika strādāts pie jautājuma, lai dati uz NPAIS sistēmu no Sociālās palīdzības administrēšanas sistēmas (turpmāk – SOPA) tiktu pārnesti atomātiski tā, lai sociālajiem darbiniekiem neradītu papildus darbu. Pašlaik darbiniekam ir jāieskenē un jāpievieno sociālās korekcijas programma/plāns, savukārt citas institūcijas darbinieki šobrīd vēl nevar aplūkot informāciju, kādu apsvērumu dēļ plāns nav izstrādāts un pievienots.

Sociālā gadījuma vadīšanas procesā sociālie darbinieki sadarbojas ar dažādu nozaru institūcijām un speciālistiem (starpinstitucionālā sadarbība) – Rīgas bāriņtiesu, valsts un pašvaldības policiju, izglītības iestāžu sociālajiem pedagogiem, krīzes centriem, kā arī dienas aprūpes centriem bērniem. Tā kā risināmās klientu situācijas ir komplicētas un skar dažādus sabiedriskās dzīves aspektus, viens no būtiskiem komandas darba instrumentiem ir starpprofesionāļu komandas tikšanās. Tikšanās reizēs profesionāļi sniedz rīcībā esošo informāciju par ģimenes sociālo situāciju un izmaiņām tajā, kā arī katra iesaistītā puse izvirza savai kompetencei atbilstošus uzdevumus, lai sekmētu ģimeņu sociālo problēmu risinājumu, vienojas par saskaņotu rīcību. 2016. gadā sociālie darbinieki sociālo gadījumu risināšanas ietvaros ir organizējuši 542 tikšanās reizes ar dažādiem profesionāļiem, sekmējot ģimenes sociālo problēmu risināšanu, kas salīdzinājumā ar 2015. gadu ir par 187 reizēm vairāk, kā arī piedalījušies 535 bāriņtiesas sēdēs.

Kopš 2016. gada II ceturkšņa RSD sniedz informāciju par sagatavoto rakstisko atzinumu skaitu dažādām institūcijām (pārsvārā bāriņtiesai), līdz šim tas tika uzskaitīts, kā sagatavotās vēstules, bet ņemot vērā, to ka vēstules saturs un apjoms mēdz būt dažāds, sākot no uzaicinājuma ierasties RSD, līdz pilnīgam gadījuma izklāstam par ģimeni, tad tika veikta šo datu atsevišķa uzskaitē. 2016. gadā tika sagatavotas 3 247 vēstules un 1 626 atzinumi, tādēļ minētie dati nav salīdzināmi ar iepriekšējo periodu.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu sociālā darba pakalpojuma sniegšanu RSD sociāliem darbiniekiem notiek regulāras supervīzijas. 2016. gadā tika norīdētas 1 626 supervīziju stundas, kā arī tika organizētas kovīzijas konkrētu sociālo gadījumu risināšanai. 2016. gadā kovīzijā tika izskatīti 1 197 gadījumi, tika turpināta prakse, kad kovīzijas gadījumu izskatīšana tika organizēta ne tikai teritoriālajos centros, bet arī to organizēja un kovīzijas vadīja RSD Sociālā darba nodaļas apmācības nodaļas darbinieki. Galvenokārt tiek kovīzēti ilgstoši sociālie gadījumi, kā arī gadījumi, kuros nav vērojama nekāda attīstības tendence.

8.tabula. Sociālo darbinieku darbā ar ģimenēm ar bērniem veiktās darbības

Gads	Konsultācijas klātienē	Konsultācijas pa tālruni	Apsekošanas (reizes)	Starpprofesionāļu tikšanās reizes
2014	16 475	23 879	9 722	527
2015	10 780	19 092	6 827	355
2016	14 980	26 739	10 224	542

2014. gada 28. janvārī tika noslēgts līgums par projekta „**Rīgas ģimeņu atbalsta programma**” (turpmāk – Projekts) realizāciju par sociālā darba pakalpojuma sniegšanu Rīgas pilsētas pašvaldības sociālā riska ģimenēm (Nr. DL14-42-lī) starp biedrības „Latvijas bērnu ciematu asociācija”, Labklājības departamentu un RSD.

Projekta mērķis ir mazināt sociālās atstumtības un bērnu nokļūšanas ārpusģimenes aprūpē riskus, īstenojot preventijas pasākumus, bērnu interešu aizstāvību, rehabilitāciju un sociālo pakalpojumu sniegšanu darbā ar ģimenēm un bērniem. Galvenās projekta aktivitātes bija:

1. Preventijas pasākumi (izglītojošo grupu organizēšana, informatīvo materiālu sagatavošana un izplatīšana, „Agrās brīdināšanas sistēmas” (ABS) izveide). Projekta laikā notika sadarbība ar 6 Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēm (PII), tika apmācīts personāls un izstrādāts koncepts „Bērnam draudzīgs bērnudārzs”; tika izstrādāta un pilotēta ABS metodikas e – vides platforma; uzsākta „Džimbas” programmas apmācība PII sadarbībā ar nodibinājumu „Centrs Dardedze”. Tika izstrādāta arī preventīvā atbalsta programma māmiņām ar jaundzimušajiem, sniedzot profesionāli apmācītu ģimenes atbalsta personu jeb PEP mammu emocionālo palīdzību māmiņām 8 – 9 nedēļas pēc bērna dzimšanas ģimenes dzīvesvietā.
2. Sociālo pakalpojumu sniegšana (sociālais darbs ar ģimeni, speciālistu konsultācijas ģimenēm, atbalsta grupas vecākiem un bērniem, sociālo darbinieku kapacitātes celšana).

Projektā pirmo reizi tika īstenota ideja deleģēt nevalstiskajai organizācijai pašvaldības funkciju – sociālā darba veikšanu, t.i. pilnā apjomā nodrošinā sociālā gadījuma vadīšanu vidēji 100 ģimenēm ar

bērniem mēnesī. Projekta darbības laikā tika izstrādātas un īstenotas četras inovatīvas metodoloģijas sociālā darba veikšanai:

- ❖ sociālā darba pakalpojums, ko nodrošina speciālistu komanda, kurā ietilpst sociālais darbinieks, psihologs, narkologs, jurists un psihiatrs;
- ❖ tika izstrādāta un īstenota vecāku sociālo prasmju programma personības pilnveidošanai – 9 nodarbību cikls, kas ietver šādas tēmas: pamata sociālās prasmes, emociju regulēšana, stresa vadīšanas prasmes, alternatīvās prasmes agresijai, plānošanas prasmes. Papildus šai inovatīvajai programmai, tika īstenotas arī bērnu emocionālās audzināšanas un vecāku efektivitātes apmācības grupas;
- ❖ kā jauns, inovatīvs pakalpojums tika īstenota sēru programma bērniem (vairāku dienu nometnes), kas ir atbalsts bērniem, kuri zaudējuši vecākus vai aprūpētājus;
- ❖ tika izstrādāta programma darbam ar pusaudžiem, ar mērķi mazināt gūtās negatīvās pieredzes sekas.

2016. gadā sociālā darba pakalpojumu saņēma 399 personas, tajā skaitā 197 bērni un 202 pieaugušie. Kopumā projekta ietvaros sociālā darba pakalpojums sniegts 174 ģimenēm, no tām situācijas uzlabojums panākts 43 ģimenēs, un šīs ģimenes vairs nav sociālo darbinieku redzeslokā, ar 24 ģimenēm sadarbība tika izbeigta dzīvesvietas maiņas dēļ, ar 11 ģimenēm sadarbība tika izbeigta citu iemeslu dēļ.

3. Bērnu interešu aizstāvība (informatīvu materiālu sagatavošana, kampaņu organizēšana, sabiedrības informēšana un izglītošana).

Projektam kopumā piešķirtais Rīgas domes līdzfinansējums bija EUR 426 000, no tā 2016. gadam plānotais līdzfinansējums bija EUR 142 000. Projektā faktiski iztērēts Rīgas domes līdzfinansējums EUR 418 457.

Mobilā brigāde ir Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienība, kas sniedz sociālu un informatīvu atbalstu sociālā riska grupu bērniem un viņu ģimenēm, veicot apsekojumus dzīvesvietā, reidus sadarbībā ar Rīgas pašvaldības policiju, kā arī reaģējot uz krīzes un ārkārtas situācijām (darbojas no 01.12.2009.). Mobilajā brigādē strādā divi sociālie darbinieki.

Mobilās brigādes mērķis ir pēc, RSD, Rīgas bāriņtiesas u.c. institūciju pieprasījuma veikt ģimeņu ar bērniem apsekojumus dzīvesvietā vakara stundās, lai izvērtētu sociālo situāciju ģimenēs, kā arī veikt reidus jauniešu pulcēšanās vietās.

Mobilās brigādes darbības funkcijas:

- ❖ apsekošana dzīvesvietā (Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā) pēc plkst. 17.00 darba dienās (laiks var tikt mainīts atbilstoši iesniegtajam pieteikumam vai pieprasījumam), pamatojoties uz Rīgas bāriņtiesas, RSD, krīzes centru sniegto apsekošanas pieteikumu, kā arī Rīgas pašvaldības policijas, skolas sociālā pedagoga sniegto pamatoto pieprasījumu.
- ❖ Pēc apsekošanas tiek sniegts ziņojums pieteikuma iesniedzējam, kā arī vajadzības gadījumā sniegti ieteikumi tālākas situācijas risināšanā; reidi sadarbībā ar Rīgas pašvaldības policiju, kas tiek veikti jauniešu pulcēšanās vietās, (ja nepieciešams, notiek arī apsekojumi dzīvesvietā); sadarbība ar iesaistītajām institūcijām – Rīgas bāriņtiesu, RSD, krīzes centriem, sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijām, vispārējās izglītības iestādēm, Rīgas pašvaldības policiju u.c.

2016. gadā Mobilā brigāde ir veikusi 712 apsekošanas dzīvesvietā, no tām 478 pirmreizējas apsekošanas un 234 atkārtotas apsekošanas, pamatojoties uz RSD, Rīgas bāriņtiesas, krīzes centru un citu institūciju sniegtajiem apsekošanas pieteikumiem.

Galvenie iemesli apsekošanai dzīvesvietā ir bērna pamatvajadzību nodrošināšana un ģimenes situācijas noskaidrošana apsekošanas brīdī (alkohola lietošana, sadzīves apstākļi u.c.).

9. tabula. Mobilās brigādes veiktie apsekojumi dzīvesvietā un reidi

	2014	2015	2016
Apsekojumu dzīvesvietā skaits	531	660	712
Reidu skaits	5	0	14

Sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem

Lai klientu ģimenēm tiktu piedāvāts pēc iespējas pilnīgāks un vajadzībām atbilstošāks pakalpojumu klāsts, sociālie darbinieki izmanto dažādus pieejamos resursus. Tiek izmantoti gan valsts, gan pašvaldību apmaksātie pakalpojumi. Rīgas pašvaldībā tiek nodrošināti sociālie pakalpojumi gan bērniem no sociālā riska ģimenēm un viņu ģimenes locekļiem, gan bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem.

Sociālpsiholoģisko pakalpojumu mērķis ir nodrošināt klientiem profesionālu psiholoģisko, sociālā darba un informatīvi izglītojošo atbalsta grupu pakalpojumus ģimenēm un bērniem Rīgas pašvaldībā. Individuālās konsultācijas un Izglītojošās atbalsta grupas, piemēram, „Bērnu emocionālā audzināšana” (turpmāk – BEA), „Ceļvedis audzinot pusaudzi” (turpmāk – CAP), „Mazo bērnu māmiņu grupas”, nodrošināja nodibinājums „Centrs Dardedze”, SIA Atbalsta un izaugsmes centrs „Droša skola” un SIA „Contact”, biedrība „Skalbes” un psiholoģe I. Krūma.

2016. gadā tika novadītas 30 mazo bērnu vecāku informatīvi izglītojošās atbalsta grupu nodarbības 44 personām, kas salīdzinot ar 2015. gadu ir par 14 grupu nodarbībām mazāk, kā arī par 17 personām mazāk.

Tāpat 2016. gadā tika novadītas 80 grupu nodarbības „Bērnu emocionālā audzināšana” 120 vecākiem. BEA grupu apmeklējumu skaits ir samazinājies par 31 grupu nodarbībām. BEA un mazo bērnu vecāku izglītojošo grupu nodarbību apmeklējuma samazinājums saistīts ar vecāku zemo motivāciju grupu apmeklējumiem, t.sk., mazo bērnu slimošanu.

Savukārt no 2015. gada tika ieviestas jaunas izglītojošās grupas vecākiem – CAP un „Vecāku efektivitātes treniņš” (turpmāk – VET), kur tika sniegtas 53 grupu nodarbības 60 personām, bet 2016. gadā tika nodrošinātas tikai CAP grupas 40 grupu nodarbības 169 personām.

Grupu zemo apmeklējumu skaits skaidrojams ar klientu nepietiekamo motivāciju un izpratni apmeklēt šīs grupas. 2016. gadā PET grupu iepirkums vispār netika organizēts, jo 2015. gada pieredze rādīja, ka grupu apmeklētība bija ļoti zema, un tika konstatēts, ka lielākā daļa sociālā dienesta klientu faktiski nav gatavi nodarbībām, kurās tiek sniegtas padziļinātas zināšanas un veidota izpratne par vērtību sistēmām, jo darbiniekiem ir jāspēj līdzdarboties un analizēt sevi un savu rīcību.

2016. gadā turpina pieaugt ģimeņu un bērnu psiholoģiskās izpētes pakalpojuma sniegšana vardarbības gadījumos: 1 324 konsultācijas un sagatavoti 184 atzinumi. Salīdzinot ar 2015. gadu ir sniegtas par 270 konsultācijām vairāk, savukārt sagatavoto atzinumu skaits ir samazinājies par 37 atzinumiem. Tas izskaidrojams ar to, ka viena atzinuma sagatavošanai salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir nepieciešams lielāks konsultāciju skaits. Psihologa atzinuma sagatavošanai nepieciešamas līdz 6 konsultācijām. Ja sociālais gadījums ir komplicētāks un nepieciešams veikt psiholoģisko izpēti vairākās sfērās – emocionālajā, kognitīvajā, iespējamās vardarbības izpētē, nepieciešams maksimālais konsultāciju skaits. Kopējo sniegto konsultāciju skaitu ietekmē arī klientu motivācija sadarboties un apmeklējumu aktivitāte.

2016. gadā sniegtas 1 572 individuālās psihologa konsultācijas 206 personām. Salīdzinot ar 2015. gadu, ir nodrošinātas par 488 konsultācijām mazāk. Psiholoģiskās palīdzības konsultāciju skaita samazinājums skaidrojams ar to, ka arvien vairāk tiek izmantota valsts programmas no prettiesiskajām darbībām cietušiem bērniem, kā arī pieaugušajiem. Konsultāciju skaita samazinājums saistīts arī ar nereti zemo klientu motivāciju izmantot piešķirto pakalpojumu.

2016. gadā turpina pieaugt narkologa konsultāciju skaits – 380 konsultācijas 313 personām, kas, salīdzinot ar 2015. gadu, ir par 148 konsultācijām un 148 personām vairāk.

Plānotais finansējums izglītojošo grupu un psiholoģiskā atbalsta sniegšanai 2016. gadā bija EUR 88 726, no tā 2016. gadā izlietots EUR 76 326.

Sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem ar uzvedības traucējumiem

2016. gada oktobrī tika uzsākta divu jaunu pilotprojektu – sociālās rehabilitācijas programmu jauniešiem ar uzvedības traucējumiem – īstenošana. Programmas realizē biedrība „Latvijas Samariešu apvienība” un nodibinājums „Sociālo pakalpojumu aģentūra”, un to ilgušs ir 6 mēneši un 8 mēneši. Katrā programmā pakalpojumu saņem 15 jaunieši, kuriem ir konstatētas uzvedības grūtības – neattaisnoti skolas kavējumi, mācīšanās grūtības, klaiņošana, likumpārkāpumi, zemas komunikācijas un saskarsmes prasmes, grūtības risināt problēmas un konfliktus, atkarības, sociālā izolētība.

Programmu plānotais kopējais finansējums ir EUR 86 166, 2016. gadā izlietots EUR 20 792.

Ģimenes asistenta pakalpojums nodrošina personai atbalstu un apmācību sociālo prasmju apgūšanā, bērna aprūpē un audzināšanā, mājsaimniecības vadīšanā saskaņā ar individuāli izstrādātu sociālās rehabilitācijas plānu.

Tiesības saņemt ģimenes asistenta pakalpojumu ir:

- ❖ jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes, kuriem nav pietiekamu prasmju un iemaņu patstāvīgas dzīves uzsākšanai (līdz 4 stundām nedēļā vienai personai);
- ❖ ģimenēm ar bērniem, kurām nav pietiekamu prasmju un iemaņu bērnu audzināšanā un aprūpē (līdz 14 stundām nedēļā vienai ģimenei);
- ❖ personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām nepieciešams atbalsts un apmācības sociālo prasmju apgūšanā, t.sk. nodarbinātības jautājumu risināšanā (līdz 24 stundām nedēļā vienai personai);
- ❖ personām bez noteiktas dzīvesvietas (līdz 4 stundām nedēļā vienai personai).

Kopš 2014. gada 3. janvāra ģimenes asistenta pakalpojumu nodrošina 5 līgumorganizācijas: biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”, biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”, „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”, biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” un nodibinājums „Sociālo pakalpojumu aģentūra”.

2016. gadā ģimenes asistenta pakalpojumu saņēma 206 personas. Salīdzinot ar 2015. gadu pakalpojumu saņēmušo personu skaits palielinājies par 70. Pieprasījums pēc ģimenes asistenta pakalpojuma ir palielinājies, un to veido gan personas ar garīga rakstura traucējumiem, gan ģimenes ar bērniem.

Ģimenes asistenta pakalpojumam izlietotais finansējums 2016. gadā ir EUR 154 791.

Krīzes intervences pakalpojuma sniegšana. Pakalpojuma mērķis ir nodrošināt krīzes intervences pakalpojumu ģimenes dzīvesvietā, organizējot speciālistu intervenci krīzes situācijā, piesaistot nepieciešamos pakalpojumus, lai novērstu bērna(-u) izņemšanu no ģimenes vai veicinātu atgriešanos tajā. 2016. gadā pakalpojumu sniedza trīs līgumorganizācijas. Pakalpojums tika nodrošināts 14 ģimenēs, kurās, pateicoties Krīzes intervences pakalpojumam, 20 no 26 bērniem tika saglabāta iespēja augt ģimenē.

Plānotais finansējums 2016. gadam bija EUR 33 600, faktiskā izpilde EUR 16 274. Pakalpojums bija plānots 21 ģimenei un fakts, ka Krīzes intervences pakalpojumu nesaņēma plānotais ģimeņu skaits, skaidrojams ar to, ka Rīgas bāriņtiesā samazinājies vienpersoniski pieņemto lēmumu skaits par vecāku aizgādības tiesību pārtraukšanu.

Analizējot būtiskākās problēmas, aktuālas ir atkarību problēmas un konflikti partnerattiecībās, kas dominēja arī 2015. gadā.

Dienas centri un dienas aprūpes centri bērniem un jauniešiem

Dienas centri bērniem un jauniešiem (turpmāk – dienas centrs) ir Rīgas Sociālā dienesta struktūrvienības, kas nodrošina bērnu sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošanu un attīstīšanu, sniedz profesionālu individuālo psihosociālo palīdzību, organizē problēmu risināšanu grupu darbā ar bērniem, nodrošina attīstošu un saturīgu brīvā laika pavadīšanu, pilnveido un attīsta sociālās prasmes, kā arī veicina bērnu motivāciju mācīties.

Dienas centra uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- ❖ preventīvā darba veikšana (saturīga brīvā laika pavadīšana, attīstot bērna personību, sociālo problēmu pazīmju identificēšana, speciālistu starpinstitucionālā sadarbība);
- ❖ bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
- ❖ dažādu speciālistu individuālo konsultāciju bērniem un viņu ģimenēm nodrošināšana;
- ❖ grupu nodarbību (izglītojošās, socializācijas, radošās, dzīves prasmju darbnīcas) bērniem un vecākiem realizēšana;
- ❖ ārpus centra aktivitāšu organizēšana bērnu socializācijas un motivācijas veicināšanai.

Dienas centra klients ir bērns, kuram ir RSD rajona nodaļas nosūtījums sociālā pakalpojuma saņemšanai un/vai bērna likumiskā pārstāvja iesniegums, un/vai dienas centra izvērtējums par pakalpojuma nepieciešamību.

2016. gadā dienas centru pakalpojumu nodrošināja četri dienas centri:

- ❖ Kurzemes rajonā – dienas centrā bērniem un jauniešiem „Skudrupūznis” (Vaidelotes iela 13);
- ❖ Latgales priekšpilsētā – dienas centrā bērniem un jauniešiem „Čiekurs” (Maskavas iela 285/6) un dienas centrā „Kamene” (Salnas iela 2);
- ❖ Ziemeļu rajonā – dienas centrā „Vecmīlgrāvis” (Emmas iela 3).

2016. gadā pakalpojumu saņēma 180 bērni, t.sk. 83 meitenes un 97 zēni. Salīdzinājumā ar 2015. gadu dienas centru pakalpojuma saņēmēju skaits ir samazinājies par 10 bērniem.

10. tabula. Dienas centri bērniem un jauniešiem

	2014	2015	2016
Dienas centru bērniem un jauniešiem skaits	4	4	4
Pakalpojumu saņēmušo bērnu skaits	194	190	180

Dienas aprūpes centri bērniem

Dienas aprūpes centrs (turpmāk – DAC) nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju un iemaņu attīstību, izglītošanu un saturīgu brīvā laika pavadīšanas iespēju Rīgas pilsētas pašvaldības bērniem un viņu ģimenēm. Tiek sniegtas dažādu speciālistu individuālās un grupu konsultācijas, kā arī atbalsts bērnu vecākiem, organizējot atbalsta un pašpalīdzības grupas.

Dienas aprūpes centra uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- ❖ saturīgu brīvā laika aktivitāšu nodrošināšana interešu, sociālo un radošo prasmju pilnveides nodarbībās;
- ❖ bērna pamatvajadzību un aprūpes nodrošināšana (ēdināšana, higiēnas pakalpojumi, apģērba mazgāšana, apģērba, apavu izsniegšana/maiņa, primārā veselības aprūpe);
- ❖ dažādu speciālistu (sociālā darbinieka, psihologa, klīniskā psihologa, psihoterapeita, sociālā pedagoga, pedagoga u.c.) individuālo un grupu konsultāciju sniegšana;
- ❖ bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
- ❖ atbalsta grupu un pašpalīdzības grupu vecākiem organizēšana un vadīšana.

2016. gadā dienas aprūpes centra pakalpojumus saņēma 301 bērns, kuriem bija RSD nosūtījums pakalpojuma saņemšanai. Salīdzinot ar 2015. gadu, DAC pakalpojuma saņēmēju skaits ir samazinājies par 10 bērniem.

2016. gadā pakalpojumu nodrošināja četras līgumorganizāciju iestādes:

- ❖ SIA „Bērnu oāze” Konsultatīvais dienas centrs „Torņakalns” (Biešu iela 6);
- ❖ reliģiskās organizācijas „Pestīšanas armija” un dienas aprūpes centrs „Patvērums” (Bruņinieku iela 10a);
- ❖ Latvijas Sarkanā Krusta dienas aprūpes centrs „Stropiņš” (Slokas iela 161);
- ❖ nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centrs” atbalsta centri bērniem un ģimenēm „Roku rokā” (Līksnas iela 13), „Sirdsgaisma” (Ziepju iela 13) un daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs „Paaudzes” (Ūnijas ielā 49).

11. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši dienas aprūpes centra pakalpojumu no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

Dienas aprūpes centra nosaukums	Vietu skaits 2016. gadā	Pakalpojumu saņēmušo personu skaits		
		2014	2015	2016
„Roku rokā”	33	52	72	52
„Sirdsgaisma”	25	49	59	54
„Torņakalns”	25	38	33	47
„Patvērums”	10*	20	21	26
„Stropiņš”	20	33	31	35
„Paaudzes”	35**	75	95	87
KOPĀ	148	267	311	301
Izlietotie finanšu līdzekļi EUR		297 681	289 133	294 877

* Kopš 2016. gada 1. septembra 15 vietas.

** Kopš 2016. gada 1. septembra 30 vietas.

Dienas centru un dienas aprūpes centru klientu galvenās problēmas ir saskarsmes un komunikācijas prasmju trūkums, sadzīves un pašaprūpes iemaņu trūkums, nesekmība, problēmas mācībās, pedagoģiskā

ielaištība, emocionālā vardarbība ģimenē, bērnu pamešana novārtā, sociālās atstumtības problēma, saturīgas brīvā laika pavadīšanas iespēju trūkums, valsts valodas neprasmē un grūtības komunicēt ar vienaudžiem.

Dienas centru un dienas aprūpes centru pakalpojuma ietvaros tiek pilnveidotas un attīstītas bērnu sociālās un saskarsmes prasmes, veicināta bērnu motivācija mācīties. Bērniem tiek nodrošinātas dažādas grupu nodarbības: izglītojošās, atbalsta, interešu, socializācijas un radošās dzīves prasmju darbnīcas. Kopdarbība dienas centru un dienas aprūpes centru sportiskajās, radošajās, ārpus dienas centra vai citās aktivitātēs ir viens no veidiem, kā bērni tiek sociāli iekļauti un atbalstīti, tiek stiprināts viņu pašvērtējums. Vienlaikus tas ir arī veids, kādā sociālie darbinieki var iegūt citādi nepieejamu informāciju par bērnu, viņa viedokli, problēmjomām, un veidot savstarpēju uzticību, nepiespiesti komunicēt ar bērnu par viņam svarīgām tēmām. Bērniem dienas centru un dienas aprūpes centru pakalpojumā ietilpst arī iespēja paēst siltas pusdienas.

Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem

Saskaņā ar SOPA datiem 2016. gadā RSD redzeslokā bija 1438 ar funkcionāliem traucējumiem, kas ir par 94 mazāk kā 2015. gadā. Sociālā darba pakalpojumus nodrošināja 11 sociālie darbinieki, kuri specializējušies darbā ar ģimenēm, kurās ir bērns ar funkcionāliem traucējumiem.

Sociālo darbinieku uzdevumi darbā ar ģimenēm, kurās ir bērni ar funkcionāliem traucējumiem:

1. sniegt individuālās konsultācijas un psiholoģisko atbalstu;
2. informēt par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;
3. izvērtēt ģimenes vajadzības, piemērojot atbilstošāko sociālā pakalpojuma veidu;
4. organizēt ģimenei nepieciešamo sociālo pakalpojumu saņemšanu, sadarbojoties ar organizācijām, ar kurām ir noslēgti sadarbības līgumi par pašvaldības finansētajiem sociālajiem pakalpojumiem.

Rīgas bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem un viņu ģimenēm nodrošina šādus sociālos pakalpojumus:

- ❖ īslaicīgā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā;
- ❖ sociālās aprūpes pakalpojumi personas dzīvesvietā;
- ❖ sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personas dzīvesvietā.

Lai saņemtu sociālos pakalpojumus, bērna likumiskajam pārstāvim jāvēršas dzīvesvietai tuvākajā RSD teritoriālajā centrā pie sociālā darbinieka darbā ar ģimenēm. Klients aizpilda iesniegumu, norādot nepieciešamo pakalpojumu, un sociālā darba speciālists izvērtē funkcionālos traucējumus, aizpildot apstiprinošu dokumentāciju. Sociālais darbinieks apmeklē klientu dzīvesvietā, izvērtē klienta pašaprūpes spējas un vajadzības, kā arī ģimenes locekļu līdzdarbības iespējas pakalpojuma nodrošināšanā, aizpildot novērtēšanas karti. Sociālais darbinieks izvērtē pakalpojuma piešķiršanu, pamatojoties uz Labklājības departamenta 2012. gada 11. janvāra iekšējo noteikumu Nr. DL-12-3-nts „Sociālo pakalpojumu bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem saņemšanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā” kārtību.

Izvērtējot pieprasītā pakalpojuma nepieciešamību, sociālais darbinieks sadarbojas ar RSD ergoterapeitu, kurš veic fiziskās vides novērtējumus klienta dzīvesvietā, atkarības pakāpi ikdienas aktivitāšu veikšanai mājās un pēc nepieciešamības izglītības iestādē un sagatavo atzinumu, iekļaujot ziņas par klienta funkcionēšanas līmeni un iespējamajiem risinājumiem fiziskās vides pielāgošanai.

Pēc pakalpojuma novērtēšanas sociālais darbinieks pieņem lēmumu par klientam atbilstošākā sociālā pakalpojuma piešķiršanu un izsniedz nosūtījumu pakalpojuma saņemšanai.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi tiek nodrošināti bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem. Pakalpojumu mērķis ir nodrošināt bērniem sociālo aprūpi un rehabilitāciju, savukārt bērnu vecākiem sniegt atbalstu ar mērķi pēc iespējas mazināt sociālās atstumtības risku, veicinot nodarbinātību, sociālo integrāciju un dzīves kvalitātes uzlabošanu. Rīgas pašvaldībā deklarētajiem bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem tiek nodrošināti sekojoši sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi:

Īslaicīgā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā bērniem ar funkcionāliem traucējumiem („Atelpas brīdis”)

„Atelpas brīža” pakalpojuma mērķis ir nodrošināt īslaicīgu sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju institūcijā līdz 45 dienām gadā, kurā bērniem uztur, attīsta pašaprūpes un sociālās prasmes, nodrošina saturīgu brīvā laika pavadīšanu, vienlaicīgi uz laiku atslogojot klientu piederīgos no aprūpes pienākumu pildīšanas.

Atelpas brīža pakalpojumu Rīgas pašvaldības bērniem no 2013. gada 1. janvāra nodrošina Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas novietne „Gaiļezers” un kopš 2016. gada VSAC „Rīga” filiāle „Pļavnieki”. 2016. gadā īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēma 46 bērni.

Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā bērnam ar funkcionāliem ierobežojumiem un viņa ģimenei (*turpmāk – DAC bērniem ar funkcionāliem traucējumiem*).

DAC bērniem ar funkcionāliem traucējumiem – pakalpojums, dienas laikā nodrošinot bērnu sociālo aprūpi un rehabilitāciju. Pakalpojuma mērķis ir sekmēt bērnu pašaprūpes potenciāla attīstību, neatkarības līmeņa paaugstināšanos, sociālo prasmju attīstīšanu un sociālo integrāciju. DAC bērniem ar funkcionāliem traucējumiem tiek nodrošināta bērnu vecumam, veselības un funkcionālajam stāvoklim atbilstoša aprūpe, ergoterapija, fizioterapija, logoterapija, mūzikas terapija, kā arī datorprasmju apmācība. 2015. gadā trīs dienas aprūpes centros tika nodrošināts sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums.

❖ Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” atbalsta centrā „Asniņš” tika nodrošināta sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija pirmsskolas vecuma bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Tika organizētas nodarbības pašaprūpes iemaņu apguvei, intelektuālās un fiziskās attīstības veicināšanai. Bērniem bija iespēja saņemt logopēda un fizioterapeita asistenta konsultācijas. Pakalpojums tika nodrošināts līdz 2016. gada 1. septembrim.

❖ Biedrības „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”” dienas aprūpes centrā nodrošināta bērna vecumam un veselības stāvoklim atbilstoša sociālā aprūpe, rehabilitācijas pakalpojumi – ergoterapija, logoterapija, mūzikas terapija, datora apmācība, tematiski pasākumi un brīvā laika pavadīšana, kā arī individuālās konsultācijas un sociālais darbs ar bērna ģimeni.

❖ Rīgas 3. speciālās skolas dienas aprūpes centrs „Torņakalna rūķi” nodrošināja sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus bērniem un jauniešiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Pakalpojuma ietvaros tika organizētas sociālā darbinieka, speciālā pedagoga, sociālā pedagoga un psihologa konsultācijas, interešu izglītība, mājsaimniecības apguve, smilšu terapija, atbalsta pakalpojumi ģimenes locekļiem.

Vasaras mēnešos Rīgas pašvaldības ģimenēm, kuras audzina bērnus ar funkcionāliem ierobežojumiem, tika piedāvāta vasaras sociālās rehabilitācijas programma. Pakalpojums bija paredzēts bērniem, kuriem nepieciešama uzraudzība, aprūpe un rehabilitācija skolas brīvlaikā. Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Svētā Jāņa palīdzība DAC „Saulessvece””.

2016. gadā DAC pakalpojumus saņēma 71 bērns, kas, salīdzinot ar 2015. gadu, ir par 1 bērnu mazāk.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi dzīvesvietā bērnam ar funkcionāliem traucējumiem un viņa ģimenei

Agrīnās korekcijas programma – pakalpojums, kura ietvaros tiek īstenota agrīnās izglītošanas un audzināšanas sistēma (mūzikas un spēļu terapija, sociālās uzvedības un datora nodarbības, mākslas terapija un vecāku izglītošana) bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem – agrīni dzimušiem bērniem, bērniem ar dzemdību traumām, Dauna sindromu, cerebrālo trieku, hidrocefāliju, autismu un citām diagnozēm, kuru dēļ bērniem ir attīstības traucējumi.

Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”. 2016. gadā agrīnās korekcijas pakalpojumu saņēma 33 bērni.

Individuālo rehabilitācijas plānu izstrādes pakalpojums – ietver fizioterapeita, ģimenes ārsta, ergoterapeita, audiologopēda, speciālā pedagoga, sociālā darbinieka un citu speciālistu bērna funkcionālā stāvokļa novērtējumu, kā arī bērnam nepieciešamo konsultāciju, procedūru u.c., t.sk. vecāku atbalsta pasākumu kompleksu noteiktam laika periodam.

Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās””. 2016. gadā rehabilitācijas plāns tika izstrādāts 20 bērniem un viņu ģimenes locekļiem.

Individuālā sociālās rehabilitācijas programma ir pakalpojums, kurā tiek īstenota 10 mēnešu sociālās rehabilitācijas un apmācību programma. Pakalpojuma ietvaros bērniem un vecākiem atbilstoši sākotnējam izvērtējumam tiek nodrošināta fizioterapija, spēļu terapija, psihologa konsultācijas un nodarbības baseinā. Savukārt vecākiem tiek sniegts psiholoģisks atbalsts un konsultācijas ar mērķi apmācīt vecākus bērna aprūpē un rehabilitācijā mājas apstākļos.

Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Latvijas Bērniem ar Kustību Traucējumiem”. 2016. gadā pakalpojumu saņēma 10 bērni un viņu ģimenes locekļi.

Bērnu paliatīvās aprūpes pakalpojums, kura mērķis ir sniegt atbalstu neizārstējamiem un smagi slimiem bērniem un viņu ģimenēm, kā arī sērojošām ģimenēm pēc bērnu nāves. Pakalpojuma ietvaros tiek nodrošināta sociālu un garīgu vajadzību risināšana un apmierināšana, medicīniska sāpju un simptomu remdēšana un psiholoģiska palīdzība Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība”. Paliatīvās aprūpes pakalpojuma ietvaros tika sniegtas 3 001 konsultācijas, t.sk. 1 863 sociālā darbinieka konsultācijas un 1 138 kapelāna konsultācijas.

2016. gadā paliatīvās aprūpes pakalpojumu saņēma 44 bērni un viņu vecāki.

Sociālās rehabilitācijas un agrīnās intervences programma – pakalpojums, kura ietvaros tiek nodrošināta agrīna psihosociāla palīdzība un rehabilitācija bērniem ar garīgās attīstības un uzvedības traucējumiem un viņu ģimenēm. Bērni un viņu ģimenes locekļi saņem kvalificētu speciālistu: sociālā darbinieka, speciālā pedagoga un psihologa individuālās konsultācijas, kā arī iespēju apmeklēt mūzikas terapeitu un deju un kustību terapeitu. Pakalpojuma sniegšana uzsākta 2016. gada janvārī nodibinājumā „Sociālo pakalpojumu aģentūra”. 2016. gadā pakalpojumu saņēma 33 bērni.

Psihologa pakalpojumi ģimenēm ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem – nodrošina vecākiem psiholoģisku, atbalsta un izglītojošu palīdzību, savukārt bērniem veicina komunikācijas un saskarsmes prasmes, lai veiksmīgi iekļautos sabiedrībā. Psihologa pakalpojums tiek sniegts gan individuāli bērnam un vecākiem, gan vecākam ar bērnu, tādējādi stiprinot savstarpējās attiecības un mācot jaunas sadarbības metodes. Konsultācijas vecākiem tiek sniegtas caur praktisku darbošanos un pieredzi, lai palīdzētu apgūt jaunas prasmes un ieraudzītu bērna resursus un spējas. Psihologs savā darbā izmanto tādas metodes kā spēļu terapija, smilšu terapija, mākslas terapija, kognitīvi biheiviorā terapija u.c. 2016. gadā sniegtas 343 psihologa konsultācijas 40 personām.

12. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši sociālos pakalpojumus bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un pakalpojumiem izlietotais finansējums

Pakalpojums	Vietu skaits 2016. gadā	Pakalpojumu saņēmušo personu skaits		
		2014	2015	2016
Dienas aprūpes centri:				
DAC „Asniņš”	6	8	6	6
DAC „Mēs esam līdzās”	20	25	30	31
DAC „Torņakalna rūķi”	10	18	18	16
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums vasaras brīvlaikā:				
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Saulesvece”	12	16	18	18
Individuālā sociālās rehabilitācijas programma Biedrība „Latvijas bērniem ar kustību traucējumiem”	10	8	8	10
Īslaicīgā sociālā aprūpe („Atelpas brīdis”) BKUS novietne „Gaiļezers” VSAC „Rīga”	3 dienā	24	31	46
Individuālās rehabilitācijas plāna izstrādes pakalpojums:				

Biedrība „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās””	20	19	27	20
Agrīnās korekcijas programma Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”	20	34	33	28
Sociālās rehabilitācijas un agrīnās intervences programma nodibinājumā „Sociālo pakalpojumu aģentūra”	nav noteikts	27	23	33
Paliatīvā aprūpe biedrība „Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība”	nav noteikts	42	39	44
Atbalsta grupas vecākiem Biedrība „Emmijas Pikleres biedrība Latvijā”	-	5	7	-
Psihologa pakalpojumi ģimenem ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem	374 konsultācijas	36	25	40
KOPĀ		262	265	
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	197 983	198 317	223 143

Izvērtējot sniegtos pakalpojumus ģimenēm, kuras audzina bērnu ar funkcionāliem traucējumiem, konstatēts, ka 2016. gadā salīdzinot ar 2015. gadu, par 27 personām ir palielinājies pakalpojumu saņēmēju klientu skaits.

2016. gadā salīdzinājumā ar 2015. gadu par 15 personām ir palielinājies klientu skaits psihologa konsultācijām, kas saistīts ar to, ka konsultācijas var saņemt gan bērns, gan bērna vecāki. 2016. gadā salīdzinājumā ar 2015. gadu par 15 personām ir palielinājies klientu skaits īslaicīgās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumam „Atelpas brīdis”, kas saistīts ar to, ka kopš 2016. gada pakalpojumu nodrošina divi pakalpojuma sniedzēji.

Krīzes centri

Krīzes centrs ir sociālās rehabilitācijas institūcija, kurā tiek sniegta īslaicīga sociāla, psiholoģiska un cita veida palīdzība krīzes situācijā nonākušām personām.

nepilngadīgiem bērniem, sievietēm un ģimenēm, t.sk. tēviem ar nepilngadīgiem bērniem, nodrošināja RPBJC krīzes centrs (30 vietas) un 3 līgumorganizācijas (103 vietas).

2016. gadā krīzes centra pakalpojumu saņēmējas 744 personas, salīdzinot ar 2015. gadu, pakalpojumu saņēmēju skaits samazinājies par 12 personām.

2016. gadā krīzes centra pakalpojumu nodrošināja četras organizācijās:

- ❖ RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” – pakalpojums bērniem no 2 līdz 18 gadiem (kopējais vietu skaits – 30);
- ❖ Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” krīzes centrs bērniem un sievietēm „Māras centrs”- pakalpojums bērniem no 2 līdz 18 gadiem un sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem (kopējais vietu skaits – 40);
- ❖ Nodibinājuma „Sociālo pakalpojumu aģentūra” ģimenes krīzes centrs „Mīlgrāvis” – pakalpojums sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem un sievietēm (kopējais vietu skaits – 12).
- ❖ Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” krīzes centrs „Burtnieks” (kopējais vietu skaits – 51).

13. tabula. Krīzes centra pakalpojumu saņēmēju personu skaits

Pakalpojumu saņēmēju personu skaits	Gads		
	2014	2015	2016
Bērni no 2 līdz 18 gadiem	295	293	224
Pilngadīgas personas ar bērniem	488	463	520
t.sk. sievietes	172	162	170
t.sk. vīrieši	33	30	39
t.sk. bērni	301	271	311
KOPĀ	783	756	744
Faktiski izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	554 443	705 849	713 426

Viena no galvenajām krīzes centra pakalpojuma saņēmēju mērķa grupām ir nepilnas ģimenes ar bērniem, galvenokārt, sievietes ar bērniem. Analizējot statistikas datus par krīzes centra pakalpojuma pieprasījuma iemesliem, secināts, ka galvenās ģimeņu sociālās problēmas, iestājoties krīzes centrā, ir šādas: dzīvesvieta ar papildus komplicētām sociālām problēmām: vardarbība, bērnu aprūpes un sadzīves vadīšanas prasību trūkums, atkarības, nodarbinātības problēmas un nespēja nodrošināt bērniem drošu vidi.

Krīzes centros esošo bērnu galvenie ievietošanas iemesli ir pamešana novārtā, vardarbība un konfliktsituācijas ģimenē, vecāku uzturēšanās sabiedriskās vietās alkohola vai psihotropo vielu reibumā, pusaudžu klaiņošana, bērnu smagas uzvedības problēmas, bērnu atkarību izraisošo vielu lietošana un likumpārkāpumi.

2016. gadā par 9 personām ir palielinājies vīriešu skaits krīzes centros. Bērnu skaits no 2 līdz 18 gadiem salīdzinājumā ar 2015. gadu samazinājies par 69 personām.

Konflikti un vardarbība ir saistīta ar saasinātām attiecībām ģimenes locekļu starpā. Visbiežāk tieši sievietes ar bērniem pamet dzīvesvietu partnera agresīvas uzvedības dēļ.

Materiālo līdzekļu trūkums, kas saistīts ar vecāku nodarbinātības problēmām, ja tie ilgstoši ir bez darba, zaudējuši darbam nepieciešamās prasmes vai kļuvuši atkarīgi no pašvaldības sociālajiem pabalstiem. Bieži vien vecāki nav motivēti meklēt algotu darbu. Ir ģimenes, kas tiek ievietotas krīzes centrā ar mērķi novērot vecāku spējas aprūpēt bērnus.

Ņemot vērā, ka joprojām savu aktualitāti saglabā dzīvesvietas problēma, ļoti pieprasīts ir īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums.

Īslaicīgās uzturēšanās mītne

Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums nodrošina īslaicīgu dzīvesvietu un sociālā darba speciālista palīdzību sociālo problēmu risināšanā ar mērķi atrast personai (ģimenei) pastāvīgu dzīvesvietu. Sociālā darba speciālista konsultācijas nodrošina RSD teritoriālo centru sociālie darbinieki darbā ar ģimenēm un bērniem. Kopš 2013. gada aprīļa pakalpojumu Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošina biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” (Burtnieku iela 37(5. stāvs)). Pašreiz sociālā pakalpojuma ietvaros ar pagaidu dzīvesvietu līdz 6 mēnešiem tiek nodrošinātas līdz 52 personām dienā. Īslaicīgās mītnes pakalpojums ir ļoti aktuāls un pieprasīts RSD klientu vidū un regulāra ir 3 – 4 ģimeņu rinda, tāpēc no 2017. gada aprīļa tiks atvērta vēl viena Īslaicīgās uzturēšanās mītne Maskavas ielā 221.

2016. gadā Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu no gada sākuma ir saņēmušas 166 personas, kas ir par 14 personām mazāk nekā 2015. gadā. Klientu skaita samazinājums pret 2015. gadu skaidrojams ar to, ka samazinās ģimeņu sastāvs, pārsvarā pakalpojumu saņem ģimenes ar vienu bērnu, 2015. gadā ĪUM pakalpojumu saņēma vairākas daudz bērnu ģimenes.

Konsultatīvie krīzes centri

Konsultatīvais krīzes centrs nodrošina konsultatīvu profesionālu psiholoģisko, sociālā darba speciālistu un citu speciālistu palīdzību krīzes situācijā (pārdzīvota vardarbība, pašnāvības domas, šķiršanās, tuva cilvēka nāve, pārdzīvoti nelaimes gadījumi). Diennakts krīzes tālruņa pakalpojumu sniedz biedrība „Skalbes”, nodrošinot psiholoģisko palīdzību krīzes situācijā nonākušām personām. 2016. gadā kopumā sniegtas 9 441 zvanu konsultācijas, t.sk. 8 590 konsultācijas pieaugušajiem krīzes situācijā un 22

konsultācijas bērniem, kā arī 829 informatīvo zvanu konsultācijas. Salīdzinot ar 2015. gadu, 2016. gadā sniegta par 3 164 zvana konsultācijām vairāk.

Pieprasījums pēc krīzes tālruņa konsultācijām bērniem 2016. gadā ir palielinājies par 17 konsultācijām. Bērniem ir iespēja arī izmantot bezmaksas bērnu un jauniešu uzticības tālruni, kura pakalpojumu nodrošina Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija. Aktuālākās problēmas bērniem ir attiecību problēmas, piedzīvotā vardarbība un atkarības problēmas. Pieaugušajiem zvanu iemesls ir attiecību problēmas ar partneri, vientulība, psihiskas un fiziskas saslimšanas, pārciesta emocionālā vardarbība, pašnāvības domas, problēmas ar bērniem. Informatīvo zvanu skaits ir palielinājies par 272 zvaniem.

14. tabula. Konsultatīvā krīzes centra pakalpojumi 2014. – 2016. gadā

Pakalpojuma veids	Personu skaits		
	2014	2015	2016
Krīzes tālruņa konsultāciju skaits	7 223	5 720	8 612
Informatīvo zvanu skaits	594	557	829
Kopējais zvanu skaits	7 817	6 277	9 441

Ārpusģimenes aprūpe

Ārpusģimenes aprūpe ir aprūpe, kas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem tiek nodrošināta pie aizbildņa, audžuģimenē vai bērnu aprūpes iestādē.

Bērna tiesību un aizsardzību regulējošie normatīvie akti, kā arī Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums paredz, ka, nodrošinot bērnam ārpusģimenes aprūpi, prioritāri jāvērtē bērna iespējas augt ģimeniskā vidē un tikai tad, ja tas nav iespējams, bērnam nodrošināma institucionāla aprūpe.

Aizbildnība

Aizbildnis ir persona, kas iecelta vai apstiprināta Civillikumā noteiktajā kārtībā, lai nodrošinātu bērna tiesību un interešu aizsardzību. Aizbildnis aizvieto saviem aizbilstamajiem vecākus, kā arī pārstāv bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās.

Aizbildnība ir viens no ārpusģimenes aprūpes veidiem. Par aizbildni parasti tiek iecelts kāds no bērna tuvākajiem radniekiem. Ja starp nepilngadīgo radniekiem neatrodas tādi, kuri būtu spējīgi uzņemties aizbildnību, vai arī, ja spējīgie nevar uzņemties aizbildnību, ja viņus atlaiž no aizbildņu amata likumisku iemeslu dēļ, kā arī, ja nepilngadīgajiem nemaz nav radnieku, aizbildņus ieceļ bāriņtiesa no citu personu vidus.

Aizbildnība ir populārākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo, bērnam paliekot bez vecāku gādības, bāriņtiesa, saskaņā ar normatīvo aktu prasībām vispirms apzina bērna radniekus un izvērtē iespēju kādam no radnieku vidus kļūt par bērna aizbildni. Bērnam aizbildnība ir labākais un saudzējošākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo bērna turpmākā aprūpe turpinās tuvinieku ģimenē, **bieži vien ierastā vidē tādēļ, ka par aizbildņiem nereti kļūst vecvecāki. Aizbildnībā nodoto bērnu skaits ir ievērojami lielāks kā audžuģimenēs vai bērnu aprūpes iestādēs ievietoto bērnu skaits (skat. 15. tabulu).**

Audžuģimenes

Audžuģimene ir ģimene, kas bāreņim vai bez vecāku gādības palikušam bērnam nodrošina aprūpi līdz brīdim, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, tiek adoptēts vai viņam nodibināta aizbildnība.

2016. gada beigās Rīgā bija 65 audžuģimenes, kurās bija ievietoti 102 bērni.

2016. gadā no jauna audžuģimenēs tika ievietoti 66 bez vecāku gādības palikuši bērni un kopumā Rīgā un ārpus Rīgas 112 audžuģimenē atradās 213 Rīgas bērni, kas salīdzinājumā ar 2015. gadu ir par 8 bērniem vairāk.

15. tabula. Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits gada beigās

Ārpusģimenes aprūpes veids	2014	2015	2016
Aizbildnība	1 129	1 079	1 041
Audzūģimene	203	205	213
Bērnu aprūpes iestāde (t.sk. bērnu skaits valsts sociālās aprūpes centros)	445	418	337

Svarīgi ir veidot izpratni iedzīvotāju vidū par ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu vajadzībām, attīstot un popularizējot audzūģimeņu kustību, lai pēc iespējas vairāk bērniem būtu pieejams ārpusģimenes aprūpes pakalpojums ģimeniskā vidē, ja to nav iespējams nodrošināt bērnam paliekot tuvinieku ģimenē – aizbildnībā. Aizbildņiem un audzūģimenēm Rīgas pašvaldībā tiek sniegts gan materiālais, gan konsultatīvi izglītojošais atbalsts.

Materiālais atbalsts aizbildņiem

Aizbildnis saņem šādus valsts noteiktos pabalstus:

- ❖ **valsts sociālo pabalstu** par katru aizbildnībā esošo bērnu EUR 45,53 mēnesī. Ja par bērnu ir piešķirta pensija par apgādnieka zaudējumu, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts apgādnieka zaudējuma gadījumā, uzturlīdzekļi no Uzturlīdzekļu garantiju fonda vai ģimenes valsts pabalsts, izmaksājamo pabalstu samazina par attiecīgo summu. Ja par bērnu invalīdu piešķirta piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta, izmaksājamo pabalstu par piemaksas apmēru nesamazina;
- ❖ **atlīdzību par aizbildņa pienākumu pildīšanu** EUR 54,07 mēnesī. Atlīdzība nav atkarīga no aizbildnībā esošo bērnu skaita;
- ❖ **valsts sociālos pabalstus, kas paredzēti ģimenēm ar bērniem.**

Rīgas pašvaldība līdztekus valsts noteiktajai atlīdzībai par aizbildņa pienākumu pildīšanu, par katru otro un nākamo bērnu aizbildnim maksā aizbildņa atlīdzību EUR 54,07, tādējādi sniedzot lielāku materiālo atbalstu, ja ārpusģimenes aprūpē nonāk vairāki vienas ģimenes bērni.

2016. gada nogalē aizbildnībā atradās 1 041 Rīgas pašvaldības bērns. Rīgas pašvaldības izlietotais finansējums aizbildņiem 2016. gadā bija EUR 101 089.

Materiālais atbalsts audzūģimenēm

Valsts atbalsts audzūģimenei:

- ❖ atlīdzība par audzūģimenes pienākuma pildīšanu – EUR 113,83 mēnesī (neatkarīgi no bērnu skaita audzūģimenē);
- ❖ ģimenes valsts pabalsts EUR 11,38 (par pirmo bērnu), EUR 22,76 (par otro bērnu), EUR 34,14 (par trešo un katru nākamo bērnu).

Rīgas pašvaldība papildus valsts noteiktajai atlīdzībai sniedz materiālu atbalstu audzūģimenēm, kurās ar Rīgas bāriņtiesas lēmumu ir ievietots bērns:

- ❖ pabalsts bērna uzturam audzūģimenē – EUR 277,50 (mēnesī par katru bērnu);
- ❖ pabalsts apģērba un mīkstā inventāra iegādei – EUR 163,63 (vienu reizi gadā);
- ❖ pašvaldības piešķirtā atlīdzība par audzūģimenes pienākumu pildīšanu audzūģimenei, kura ir deklarēta un dzīvo Rīgā un kuras audzūģimenē ar Rīgas bāriņtiesas lēmumu ievietots bērns – EUR 213,43 mēnesī.

Rīgas pašvaldības izlietotais finansējums audzūģimenēm 2016. gadā bija EUR 842 017.

Lai veicinātu un atbalstītu bērnu ārpusģimenes aprūpi ģimeniskā vidē, sniedzot arī konsultatīvu un izglītojošu atbalstu, Rīgas pašvaldība sadarbībā ar nodibinājumu „Sociālo pakalpojumu aģentūra” kopš 2012. gada realizē sociālo pakalpojumu – „Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audzūģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” (turpmāk – Atbalsta programma).

Audzūģimene, kā arī aizbildnis vai adoptētājs, uzņemas faktiski sveša bērna, kurš ir guvis dažāda veida psihoemocionālas un nereti fiziskas traumas, aprūpi, tādēļ ir svarīgi nodrošināt atbalsta un konsultatīvos pakalpojumus šai specifiskajai mērķa grupai. Atbalsta programma tiek nodrošināta Rīgā deklarētajām audzūģimenēm un audzūģimenēm ārpus Rīgas, kurās ir ievietoti Rīgas bērni, kā arī aizbildņi un adoptētāji ģimenēm, kurām RSD ir konstatējis pakalpojuma nepieciešamību.

Atbalsta programma audzūģimenēm nodrošina konsultācijas ar sociālo darbinieku, psihologu, patronāžas pakalpojumu (audzūģimenes apsekojums dzīvesvietā), dalību atbalsta grupās, bērna tikšanos ar bioloģisko ģimeni speciālista klātbūtnē, kā arī sociālā darbinieka konsultācijas bērna bioloģiskajai ģimenei,

speciālā pedagoga konsultācijas, krīzes konsultācijas pakalpojumu audžuģimenes dzīvesvietā, un psihoterapeita pakalpojumus, kā arī izglītojošo semināru audžuģimenēm un bērnu uzraudzību semināra norises laikā).

2016. gadā Atbalsta programma audžuģimenēm tika nodrošināta 67 audžuģimenēm (159 personas), kas ir par 7 audžuģimenēm mazāk nekā 2015. gadā, savukārt, pakalpojumu saņēmušo personu skaits ir 159, kas ir par 22 personām vairāk kā 2015. gadā. Personu skaita palielinājums ir izskaidrojams ar bērnu skaita mainību audžuģimenēs, kā arī ar to, ka no 2016. gada ir paplašināta pakalpojuma saņēmēju mērķa grupa un psiholoģiskā atbalsta pakalpojumus var saņemt visi ģimenes locekļi.

2016. gadā Rīgā audžuģimenes statusu ieguvušas 6 jaunas audžuģimenes.

Atbalsta programma aizbildņiem nodrošina sociālā darbinieka, psihologa konsultācijas, patronāžas pakalpojumu, psihoterapeita pakalpojumu, krīzes konsultāciju dzīvesvietā, dalību atbalsta grupās un bērnu emocionālās audzināšanas grupas. 2016. gadā Atbalsta programmas pakalpojumu saņēma 67 aizbildņu ģimenes (120 personas), kas ir tikpat ģimenes cik 2015. gadā, savukārt, personu skaits ir palielinājies par 21, ko arī varētu skaidrot ar to, ka no 2016. gada atbalstu var saņemt visi ģimenes locekļi.

Atbalsta programmas pakalpojums adoptētājiem nodrošina sociālā darbinieka, attīstošā pedagoga, psihologa pakalpojumu (gan adoptētājam, gan bērnam), psihoterapeita pakalpojumu un dalību izglītojošās grupās. Pozitīvi, ka sabiedrībā pieaug izpratne par adopciju un bērna vajadzībām, līdz ar to arvien vairāk adoptētāju izmanto Atbalsta programmas sniegtos pakalpojumus. 2016. gadā Atbalsta programmas pakalpojumu ir saņēmušas 22 adoptētāju ģimenes (40 personas), kas ir par 7 ģimenēm vairāk nekā 2015. gadā. (skat. 16. tabulu).

16. tabula. „Sociālā atbalsta un konsultatīvās programmas audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” pakalpojumu saņēmušo klientu skaits

Mērķa grupa	2014	2015	2016
Audžuģimenes / personas	82 / 213	74 / 137	67 / 159
Aizbildņu ģimenes / personas	80 / 143	67 / 99	67 / 120
Adoptētāju ģimenes / personas	17 / 41	15 / 42	22 / 40

Sociālā pakalpojuma „Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” plānotais finansējums 2016. gadam bija EUR 79 585, izlietots EUR 73 577.

Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas

Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija (turpmāk – bērnu institucionālā aprūpe) nodrošina bērnu bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu, vispusīgu attīstību un izglītību, sociālo un medicīnisko aprūpi, atbalstot centienus būt patstāvīgam, veicinot bērnu atgriešanos ģimenē un atbalstot bērnu nodošanu adopcijā, audžuģimenē vai aizbildnībā.

2016. gadā bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem sniedza RPBJC 6 struktūrvienības (236 vietas) un 11 līgumorganizāciju iestādes (164 vietas) (skatīt 17. tabulu). Kopumā bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumu 2016. gadā saņēma 418 bērni, kas ir par 40 bērniem mazāk nekā 2015. gadā.

Saskaņā ar 2015. gadā noslēgto sadarbības līgumu starp Labklājības departamentu, RSD, Rīgas bāriņtiesu, RPBJC un biedrību „Latvijas Samariešu apvienība” Krīzes centrs bērniem un sievietēm „Māras centrs” par sadarbību un starpinstitucionālas Izvērtēšanas komisijas izveidei, 2016. gadā notika 7 Izvērtēšanas komisijas sēdes, kurās, izvērtējot bērnu vajadzības un sociālās situācijas, tika pieņemti lēmumi par piemērotākā institucionālās aprūpes pakalpojuma sniedzēja izvēli bērniem, kuriem pieņemts lēmums ievietošanai ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. Lemjot par bērna ievietošanu iestādē, tiek ņemti vērā tādi faktori kā bērna kontakts ar bioloģisko ģimeni, veselības problēmas, izglītības iespējas, bērna vecums, bērnu daudzums ģimenē u.c. Primāri tiek izvērtēta iespēja nodrošināt bērna aprūpi ģimenes tipa modelī vai atbilstošākajā struktūrvienībā RPBJC.

2016. gadā bērnu institucionālā aprūpe tika nodrošināta arī 5 nepilngadīgām grūtniecēm, kas tika turpināta arī pēc bērna piedzimšanas. Saskaņā ar Valsts Bērnu tiesību aizsardzības likuma 29.¹ pantu „ārpusģimenes aprūpē esošai nepilngadīgai mātei ir tiesības palikt kopā ar savu bērnu”. Pamatojoties uz minēto, Labklājības departaments kopš 2015. gada nodrošina pakalpojumu – ilgstoša sociālā aprūpe un

sociālā rehabilitācija ārpusģimenes aprūpē esošai nepilngadīgai grūtniecei un nepilngadīgai mātei ar bērnu. Minēto pakalpojumu sniedz biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” un Valsts sociālās aprūpes centrs „Rīga”.

Jau trešo gadu saglabājas pozitīva tendence samazināties institucionālo pakalpojumu saņēmēju skaitam. 2016. gadā institucionālo pakalpojumu ir saņēmušas par 40 personām mazāk nekā 2015. gadā un par 106 personām mazāk nekā 2014. gadā (skat. 17. tabulu).

No 2016. gada sadarbība tika izbeigta ar Jelgavas novada pašvaldības Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centru. Šajā institūcijā pakalpojumu saņemošie bērni tika pārvietoti uz jaunu pakalpojuma sniedzēja institūciju – Biedrību „Centrs Elizabete”, kurā tiek nodrošināts ģimenes aprūpes tipa modelis. No jauna tika uzsākta sadarbība ar vēl vienu institucionālās aprūpes pakalpojuma sniedzēju - Salas novada pašvaldības aģentūras bāreņu namu „Līkumi”.

17. tabula. Bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumu saņēmēšo skaits 2014. – 2016. gadā

	2014	2015	2016
Vietu skaits	450/432	413	400
No jauna institūcijā iestājušās personas	97	108	70
No institūcijas izstājušās personas	171	121	124
Pakalpojumu saņēmušās personas	524	458	418

Finanšu izlietojums pašvaldības nodrošinātajam bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumam 2016. gadā bija EUR 3 309 346.

Bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumam līgumorganizācijās 2016. gadā no Rīgas pašvaldības budžeta izlietoti EUR 852 615.

Līgumorganizācijas, kuras sniedza bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumu Rīgas pašvaldības bērniem 2016. gadā:

- ❖ Nodibinājums „Fonds „Grašu bērnu ciemats””;
- ❖ Ventpils novada bērnu nams „Stikli”;
- ❖ Alojās novada domes bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Zīles”;
- ❖ Biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” (pakalpojums SOS bērnu ciematā Īslīcē, SOS bērnu ciematā Valmierā un Jelgavas SOS jauniešu mājā);
- ❖ Valsts sociālās aprūpes centrs „Rīga” filiāles „Rīga” un „Pļavnieki”;
- ❖ Valkas novada atbalsta centrs „Saulīte”;
- ❖ Kokneses novada Ģimenes atbalsta centrs „Dzeguzīte”;
- ❖ Tiskādu bērnu nams;
- ❖ Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”;
- ❖ Biedrība „Centrs Elizabete”
- ❖ Salas novada pašvaldības aģentūras bāreņu nams „Līkumi”.

18. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu un Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi

Gads	Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu		Budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi (EUR)	
	Pašvaldības bērnu namos	Līgumorganizāciju bērnu namos	Pašvaldības bērnu namos	Līgumorganizāciju bērnu namos
2014	310	214	3 257 637	1 015 327
2015	253	205	3 382 188	1 164 632
2016	236	182	3 765 125	1 128 359

2016. gadā pašvaldības institucionālās aprūpes pakalpojumu saņēmuši par 17 bērniem mazāk kā 2015. gadā un par 74 bērniem mazāk kā 2014. gadā, savukārt, līgumorganizāciju institucionālās aprūpes pakalpojumu 2016. gadā ir saņēmuši par 23 bērniem mazāk nekā 2015. gadā un par 32 bērniem mazāk nekā 2014. gadā.

2016. gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem diviem gadiem, ir samazinājies bioloģiskajā ģimenē atgriezto bērnu skaits – par 2 bērniem mazāk nekā 2015. gadā un par 20 mazāk nekā 2014. gadā. Nedaudz samazinājies arī adoptēto bērnu skaits – par 1 bērnu mazāk nekā 2015. gadā un par 6 bērniem mazāk nekā 2014. gadā. Pozitīvi, ka pieaudzis bērnu skaits, kuri no institucionālās aprūpes pakalpojuma ir ievietoti alternatīvās ārpusģimenes aprūpēs formās – aizbildnībā un audžuģimenē. Aizbildnībā nodoto bērnu skaits salīdzinājumā ar pagājušo gadu ir palielinājies par 3 bērniem, bet, joprojām ir par 6 bērniem mazāks kā 2014. gadā. Audžuģimenēs ievietoto bērnu skaits salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir palielinājies par 11 bērniem, kas ir par 5 bērniem vairāk nekā 2014. gadā. Samazinājies arī to bērnu skaits, kuru izstāšanās iemesls ir patstāvīgas dzīves uzsākšana – par 7 jauniešiem mazāk nekā 2015. gadā un par 13 jauniešiem mazāk nekā 2014. gadā. 1 bērnam izstāšanās iemesls no pašvaldības institucionālās aprūpes ir pakalpojuma piešķiršana valsts sociālās aprūpes centrā.

19. tabula. Bērnu izstāšanās iemesli no bērnu institucionālās aprūpes 2014. – 2016. gadā

	2014	2015	2016
Atgriezušies pie vecākiem	42	24	22
Adoptēti	33	28	27
Nodoti aizbildnībā	20	11	14
Nodoti audzināšanā audžuģimenēs	17	11	22
Uzsākuši patstāvīgu dzīvi	51	45	38
Cits iemesls	8	2	1
KOPĀ	171	121	124

Sociālais darbs ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās

Rīgas pilsētas pašvaldībā sociālais darbs ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem (turpmāk – Bārenis), kuri ir ārpusģimenes aprūpē, 6 mēnešus pirms Bāreņa pilngadības sasniegšanas, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās un līdz pilngadīga Bāreņa 24 gadu vecumam, tiek veikts saskaņā ar Labklājības departamenta iekšējiem noteikumiem „Kārtība, kādā tiek nodrošināts sociālā darba process darbā ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušu bērnu, kurš ir ārpusģimenes aprūpē un pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās”. Kārtība paredz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju (turpmāk – ārpusģimenes aprūpes institūcija) un RSD obligāti veicamās darbības darbā ar Bāreņiem un pilngadību sasniegušu Bāreņiem.

Viens no ārpusģimenes aprūpes galvenajiem mērķiem ir sagatavot Bāreņiem patstāvīgai dzīvei, t.i. Bāreņiem ārpusģimenes aprūpes institūcijā, aizbildņa ģimenē vai audžuģimenē jāapgūst dažādas sociālās prasmes, kuras nepieciešamas patstāvīgas dzīves uzsākšanai, piemēram, izīrēt dzīvokli, atrast darbu, veikt pašaprūpi, turpināt mācības u.c. Ja kādu no patstāvīgas dzīves uzsākšanai nepieciešamajām sociālajām prasmēm Bārenis nav apguvis pietiekami, tad ir nepieciešams sociālā dienesta sociālā darbinieka atbalsts un palīdzības process jeb sociālais darbs ar individuālu gadījumu.

2016. gadā sociālo darbu ar pilngadīgiem Bāreņiem veica 10 RSD sociālie darbinieki. 2016. gadā sociālo darbinieku redzeslokā bija 444 pilngadīgi Bāreņi (1 darbiniekam vidēji bija 44 klientu lietas). Salīdzinot 2015. gadā sociālo darbu ar pilngadīgiem Bāreņiem veica 11 RSD sociālie darbinieki.

2016. gadā no iepriekš minētā RSD redzeslokā esošā pilngadīgo Bāreņu skaita (444), sociālais darbs ar gadījumu veikts ar 43 jeb 10% Bāreņiem, t.sk.:

- ar 25 Bāreņiem, kuriem pirms pilngadības sasniegšanas bijuši aizbildņi, t.i. ar 8% no kopējā aizbildnībā bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (295);
- ar 15 Bāreņiem, kuriem beigusies ārpusģimenes aprūpe institūcijā, t.i. ar 13% no kopējā institūcijās bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (119);

- ar 3 Bāreņiem, kuri pirms pilngadības sasniegšanas dzīvoja audžuģimenē, t.i. ar 10% no kopējā audžuģimenēs bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (30).

Visbiežāk Bāreņiem konstatētās trūkstošās prasmes un resursi – prasmes vai izglītība darba atrašanā, prasmes mājokļa jautājuma risināšanā, neorientēšanās daudzajos normatīvajos aktos, līdz ar to nepieciešamība pēc juridiskajām konsultācijām (piemēram, dzīvokļa rindas jautājumu risināšanā, īres līguma sastādīšanā u.c.), apgrūtināta saskarsme ar apkārtējiem cilvēkiem. Daļai pilngadīgo Bāreņu ir atkarības, vardarbīga uzvedība, kā arī tendence veikt likumpārkāpumus. 2016. gadā, veicot sociālo darbu ar gadījumu, no 43 Bāreņiem – 34 (79%) pilngadīgo Bāreņu sociālie darbinieki identificēja problēmas, kas saistītas ar sociālo prasmju trūkuma (sadzīves vadīšana, pašaprūpe), 19 (44%) – nodarbinātības, 15 (35%) nav ienākumu, piemēram, nav ienākumu no algota darba, slimības vai citu apstākļu dēļ nevar nokārtot sociālo pabalstu saņemšanu, 12 (28%) – izglītības, 7 (16%) – mājokļa problēmas.

Savukārt 401 Bāreņim jeb 90% gadījumos no kopējā Bāreņu skaita (444) 2016.gadā pēc pilngadīgo Bāreņu sociālās situācijas izvērtēšanas sniegts atbalsts, piešķirtas valsts noteiktās sociālās garantijas, bet sociālais darbs ar gadījumu netika uzsākts, t.sk.:

- ar 270 Bāreņiem, kuriem pirms pilngadības sasniegšanas bijuši aizbildņi, t.i. ar 92% no kopējā aizbildnībā bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (295);

- ar 104 Bāreņiem, kuriem beigusies ārpusģimenes aprūpe institūcijā, t.i. ar 87% no kopējā institūcijās bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (119);

- ar 27 Bāreņiem, kuri pirms pilngadības sasniegšanas dzīvoja audžuģimenē, t.i. ar 90% no kopējā audžuģimenēs bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (30).

Sociālais darbs ar gadījumu netika uzsākts:

- 259 jeb 65% gadījumos, jo jaunieši pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās bija spējīgi dzīvot patstāvīgi bez sociālā darbinieka regulāra atbalsta;

- 54 jeb 13% gadījumos jaunieši nebija motivēti sadarboties ar sociālo darbinieku;

- 88 jeb 22% gadījumos, jo pilngadīgo Bāreņu dzīvesvieta bija ārpus Rīgas.

2016. gadā kā jauni RSD klienti reģistrēti 116 pilngadīgie Bāreņi, no kuriem ar 91 (78%) netika veikts sociālais darbs ar gadījumu, bet ar 25 (22%) tika veikts sociālais darbs ar gadījumu. No minētajiem 25 Bāreņiem, ar kuriem veikts sociālais darbs ar gadījumu, 19 – pēc aizbildnības (76% no kopējā pirmreizēji reģistrēto klientu skaita), 6 – pēc ārpusģimenes aprūpes institūcijas (24% no kopējā pirmreizēji reģistrēto klientu skaita) (skat. 20. tabulu).

Neskatoties uz to, ka ar visiem pirmreizēji reģistrētiem Bāreņiem nav nepieciešamības veikt sociālo darbu ar gadījumu, RSD darbinieki, pirmā gada laikā pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās Bāreņiem, pastiprināti pievērš uzmanību šīm personām un piedāvā sniegt nepieciešamo atbalstu un palīdzību veiksmīgai patstāvīgas dzīves uzsākšanai, t.sk. ne retāk kā vienu reizi pusgadā Bāreņi apmeklē dzīvesvietā. Nepieciešamības gadījumā Bāreņiem ir iespēja saņemt ģimenes asistenta pakalpojumu.

20. tabula. Darbs ar pilngadīgiem Bāreņiem Rīgas Sociālajā dienestā 2016. gadā

Pārskata periods	Bāreņim sniegts atbalsts, bet nav veikts sociālais darbs ar gadījumu						Ar Bāreņiem veikts sociālais darbs ar gadījumu				tai skaitā			Bāreņu skaits kopā	Periodā no jauna reģistrētie Bāreņi	tai skaitā			No jauna reģistrētie Bāreņi, ar kuriem veikts sociālais darbs ar gadījumu		
	no audžuģimenes	pēc aizbildnības	pēc institūcijas	KOPĀ	tai skaitā no kopējā Bāreņu skaita ārpus Rīgas dzīvojošie	tai skaitā no kopējā Bāreņu skaita, cik Bāreņi atteikušies no sadarbības	aktīvas lietas	neaktīvas lietas	slēgtas lietas (netiek turpināta sociālā gadījuma	KOPĀ	no audžuģimenes	pēc aizbildnības	pēc institūcijas			nav veikts sociālais darbs ar gadījumu	veikts sociālais darbs ar gadījumu	no audžuģimenes	pēc aizbildnības	pēc institūcijas	
1	2	3	4	5=2+3+4	6	7	8	9	10	11=8+9+10 un 11=12+13+14	12	13	14	15=5+11	16=17+18	17	18=19+20+21	19	20	21	
2016	27	270	104	401	88	54	3	18	22	43	3	25	15	444	116	91	25	0	19	6	

Tā kā 2015. gada beigās tika izveidots un nodots RSD lietošanā elektronisko sociālo pakalpojumu modulis par Bāreņu sociālās funkcionēšanas spēju izvērtējumu, Labklājības departaments regulāri veic elektroniskās sistēmas darbības novērtējumu, lai konstatētu tās efektivitāti sociālajā darbā ar Bāreņiem, t.sk. datu apkopošanā un analīzē. Līdz ar to objektīva datu analīze salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu vai gadiem būs iespējama no 2017. gada un turpmāk. Kā viena no problēmām, kuru plānots mazināt, izmantojot sistēmas piedāvātās iespējas, ir veikta informācijas uzkrājumu par Bāreņiem, kuri atsakās no sadarbības ar RSD.

Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām

Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā

Sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā saņem personas, kuras dzīvo vienas, vai gadījumā, ja ar šo personu kopā dzīvojošie ģimenes locekļi vecuma, veselības stāvokļa vai nodarbinātības dēļ nevar nodrošināt tai nepieciešamo aprūpi.

Rīgas pašvaldība sniedz šādus sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā:

- ❖ aprūpe mājās;
- ❖ silto pusdienu piegāde mājās;
- ❖ pakalpojums „Drošības poga”;
- ❖ pavadoņa – asistenta pakalpojums.

2016. gadā sociālās aprūpes pakalpojumus nodrošināja 6 līgumorganizācijas, ar kurām noslēgti 8 pakalpojumu nodrošināšanas līgumi, t.sk. aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināja 5 līgumorganizācijas, pakalpojumu silto pusdienu piegāde mājās – 1, pakalpojumu „Drošības poga” – 1, pavadoņa – asistenta pakalpojumu – 1.

2016. gadā sociālās aprūpes pakalpojumus personas dzīvesvietā kopumā saņēmusi 8 151 persona. Minēto pakalpojumu nodrošināšanai, t.sk. aprūpes mājās pakalpojuma (pakalpojuma sniedzēja pakalpojuma veidā un materiāla atbalsta veidā), silto pusdienu piegādes mājās pakalpojuma, pakalpojuma „Drošības poga”, pavadoņa – asistenta pakalpojuma nodrošināšanai 2016. gadā kopumā izlietoti EUR 9 289 313 (skat. 5. tabulu).

Pakalpojumu saņēmēju skaits 2016. gadā (8 151) salīdzinājumā ar 2015. gadu (7 457) ir par 694 personām jeb 9% lielāks, bet izlietotais finansējums 2016. gadā (EUR 9 289 313) ir par EUR 303 006 jeb 3% lielāks nekā 2015. gadā (EUR 8 986 307).

2016. gadā salīdzinoši ar 2015. gadu ir pieaudzis aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaits. Vislielākais bija aprūpes mājās pakalpojuma materiālā atbalsta veidā saņēmēju skaita pieaugums par 635 personām jeb 25%, kā arī šim mērķim izlietotā finansējuma pieaugums par EUR 288 770 jeb 32%. Tendenci var skaidrot ar to, ka no 2014. gada 14. augusta. vienādoti nosacījumi aprūpes mājās pabalsta un pakalpojuma saņemšanai, t.i. līdz minētajam datumam daļai personu, kuru ienākumi neatbilda noteiktajiem kritērijiem, bija jāizvēlas saņemt aprūpes mājās pakalpojuma sniedzēja sniegtu pakalpojumu nevis pabalstu (pašreiz aprūpes mājās pakalpojumu materiālā atbalsta veidā). Savukārt aprūpes mājās pakalpojumu pakalpojuma sniedzēja pakalpojuma veidā 2016. gadā saņēma par 66 personām jeb 1% vairāk nekā 2015. gadā, finansējuma samazinājums – par EUR 2 350 jeb 0,03%.

Pakalpojuma „Drošības poga” saņēmēju skaits 2016. gadā (504) salīdzinājumā ar 2015. gadu (445) pieauga par 59 personām jeb 13%, bet izlietotais finansējums – par EUR 6 752 jeb 9%.

Saistībā ar sociālās aprūpes pakalpojumu saņēmēju regulāru vajadzību atkārtotu izvērtēšanu un iespēju produktu piegādi un ēdiena pagatavošanu nodrošināt aprūpes mājās pakalpojuma ietvaros, 2016. gadā silto pusdienu piegādi mājās (326) saņēma par 35 personām jeb 10% mazāk nekā 2015. gadā (361).

Arī pavadoņa – asistenta pakalpojumu 2016. gadā (29) salīdzinoši ar 2015. gadu (46) saņēma par 17 personām jeb 37% mazāk. Šī tendence ir skaidrojama ar to, ka saskaņā ar Invaliditātes likumu no 2011. gada 1. janvāra personām ar I grupas redzes invaliditāti ir iespēja saņemt valsts pabalstu par asistenta izmantošanu, bet no 2013. gada 1. janvāra MK noteiktajā kārtībā personām ar I un II grupas invaliditāti un bērniem invalīdiem ir iespēja saņemt no valsts budžeta finansēto asistenta pakalpojumu. Līdz ar to minētā valsts pabalsta un pakalpojuma saņēmējiem nav nepieciešamības saņemt pašvaldības atbalstu pavadoņa – asistenta pakalpojuma nodrošināšanā.

Tāpat kā iepriekšējos gados vērojama tendence, ka aprūpējamo personu pašaprūpes spējas samazinās, līdz ar to aprūpes mājās pakalpojuma ietvaros personām nepieciešams nodrošināt lielāku aprūpes stundu skaitu. 2016. gadā salīdzinājumā ar 2015. gadu klientu skaits ar noteikto 1. aprūpes līmeni (līdz 4 stundām nedēļā) ir samazinājies par 4 personām jeb 0,4%, ar 2. līmeni (līdz 6 stundām nedēļā) – samazinājies par 51 personu jeb 3%, ar 3. līmeni (līdz 12 stundām nedēļā) – samazinājies par 87 personām jeb 3% un ar 4. aprūpes līmeni (līdz 35 stundām nedēļā) – palielinājies par 291 personu jeb 9%. Aprūpē mājās nodrošināto aprūpes stundu skaits 2016. gadā (2 153 476) salīdzinoši ar 2015. gadu (2 066 095) ir palielinājies par 87 381 stundām jeb 4%.

Minētās tendences var skaidrot ar sabiedrības novecošanos, iedzīvotāju veselības stāvokļa pasliktināšanos un personu ar invaliditāti/prognozējamu invaliditāti skaita palielināšanos (saskaņā ar VSAA

datiem Rīgā 2016. gada 31. decembrī (52 888) bija par 1 691 personām ar invaliditāti jeb par 3% vairāk nekā 2015. gada 31. decembrī (51 197)).

Pielietojot praksē 2015. gadā optimizēto aprūpes mājās pakalpojuma sniegšanas kārtību, aprūpē mājās nodrošināto aprūpes stundu skaits 2016. gadā (2 153 476), neskatoties uz klientu skaita pieaugumu par 694 personām jeb 9%, palielinājās tikai par 87 381 stundām jeb 4% salīdzinājumā ar 2015. gadu (2 066 095). Šis palielinājums ir daudz mazāks nekā iepriekšējos gados. Piemēram, 2014. gadā, pie klientu skaita pieauguma par 568 personām jeb 14%, aprūpes stundu skaits (1 971 729) bija par 465 346 stundām jeb 31% lielāks salīdzinājumā ar 2013. gadu (1 506 383), bet 2013.gadā, pie klientu skaita pieauguma par 476 personām jeb 13%, aprūpes stundu skaits (1 506 383) bija par 342 853 stundām jeb 30% lielāks nekā 2012. gadā (1 163 530).

Saistībā ar aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaita un tiem nodrošinātā aprūpes apjoma palielinājumu iepriekšējos gados 2014. gada jūnijā Labklājības departamentā tika izveidota darba grupa ar mērķi rast risinājumu esošā finansējuma un klientu vajadzībām atbilstoša aprūpes mājās pakalpojuma turpmākai nodrošināšanai. Darba grupas rezultātā tika secināts, ka Rīgas pilsētas pašvaldībā klientu vajadzību pēc sociālās aprūpes pakalpojumiem novērtēšanai un administrēšanai lietderīgi izveidot elektroniskās sociālās aprūpes plānošanas sistēmu (turpmāk – sistēma ApSis), kā arī sistēmu ApSis sasaistīt ar citām Rīgas domes Vienotās informācijas sistēmas lietojumprogrammām, kuras tiek izmantotas RSD – SOPA, Klientu attiecību vadības informācijas sistēma, Rīgas domes Lietvedības informācijas sistēma u.c., kas ļautu optimizēt novērtēšanā un sociālo pakalpojumu administrēšanā arī personāla resursus. ApSis ieviešanai 2017. gada pirmajā pusē, 2016. gada nogalē tika īstenots pašvaldības iepirkums.

Ņemot vērā pēdējo trīs gadu tendences, prognozējams, ka arī 2017. gadā aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaits un apjoms turpinās pieaugt.

21. tabula. Sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2014	2015*	2016
Personu skaits	6 602	7 457	8 151
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	7 195 573	8 986 307	9 289 313

* no 2015. gada 1. februāra, ņemot vērā minimālās algas palielinājumu valstī, cena par vienu aprūpes stundu palielināta no EUR 3,30 līdz EUR 3,70 jeb par 11% (pieauguma summa EUR 749 467)

Aprūpe mājās

Aprūpe mājās nodrošina personas pamatvajadzību apmierināšanu, palīdzību mājas darbos un personiskajā aprūpē personām, kurām ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ.

Aprūpes mājās nepieciešamības izvērtēšanu veic RSD sociālā darba speciālists, aizpildot personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšanas karti, kurā tiek noteikts personai nepieciešamās aprūpes līmenis atbilstoši personas pašaprūpes spējām un aktivitātēm, kuras tā nevar veikt pati (skat. 22. tabulu).

22. tabula. Aprūpes mājās pakalpojuma apjoms

Aprūpes līmenis	Sniegtā pakalpojuma ilgums nedēļā
I	Aprūpe nepieciešama līdz 4 stundām nedēļā
II	Aprūpe nepieciešama līdz 6 stundām nedēļā
III	Aprūpe nepieciešama līdz 12 stundām nedēļā
IV	Aprūpe nepieciešama līdz 35 stundām nedēļā

2016. gadā Rīgas pilsētas pašvaldībā aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināja 5 037 personām, pērkot pakalpojumu no 5 līgumorganizācijām – SIA „Mājas aprūpe”, biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts”, biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, biedrības „Svētā Jāņa palīdzība” un SIA „Pirmais patronāžas serviss” par kopējo summu EUR 7 774 203 (skat. 23. tabulu).

Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās

Rīgas pašvaldība paredz arī alternatīvu aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināšanas veidu, kad aprūpi mājās veic klienta izvēlēta privātpersona un pašvaldība sniedz materiālu atbalstu aprūpējamajai personai aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai (ja personas (ģimenes) rīcībā esošie līdzekļi nepārsniedz Latvijas Republikā noteiktās minimālās algas apmēru katram ģimenes loceklim (2016. gadā – EUR 370).

2016. gadā aprūpes mājās pakalpojumu materiālā atbalsta veidā saņēma 3 127 personas par kopējo summu EUR 1 179 483 (skat. 23. tabulu).

Salīdzinot aprūpes mājās pakalpojuma materiāla atbalsta veidā un pakalpojuma sniedzēja pakalpojuma veidā saņēmēju skaitu, var konstatēt, ka ievērojami vairāk aprūpējamās personas izvēlas saņemt aprūpes mājās pakalpojumu pakalpojuma sniedzēja pakalpojuma veidā (62%) nevis materiāla atbalsta veidā šāda pakalpojuma nodrošināšanai (38%).

23. tabula. Pakalpojuma „Aprūpe mājās” saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2014	2015	2016
Aprūpes mājās pakalpojums (personas)	4 650	4 972	5 037
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	6 183 757	7 776 358	7 774 203
Aprūpes mājās pakalpojums materiālā atbalsta veidā (personas)	1 699	2 494	3 127
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	575 871	890 713	1 179 483
KOPĀ personas*	6 349	7 279	7 966
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	6 759 628	8 667 071	8 953 686

* Aprūpes mājās pakalpojuma materiāla atbalsta veidā un pakalpojuma sniedzēja sniegta pakalpojuma veidā saņēmējiem var būt mainījies finansējuma saņemšanas veids, tādēļ personas, kuras ir uzskaitītas abās grupās, kopējā statistikā ir skaitītas vienu reizi.

Pakalpojums „Drošības poga”

Pakalpojums „Drošības poga” nodrošina nepārtrauktas saziņas iespējas, informatīvu atbalstu un palīdzību 24 stundas diennaktī personām, kurām vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ pastāv risks nonākt bezpalīdzības stāvoklī.

2016. gadā pakalpojumu „Drošības poga” Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” Mājas neatliekamā izsaukuma dienests. „Drošības poga” pakalpojums „Drošības poga” piešķirts 504 personām par kopējo summu EUR 85 394 (skat. 24. tabulu).

24. tabula. „Drošības poga” pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2014	2015	2016
Pakalpojuma saņēmēju skaits	434	445	504
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	67 571	78 642	85 394

Silto pusdienu piegāde mājās

Silto pusdienu piegāde mājās tiek nodrošināta personām, kuras fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ pašas nevar pagatavot siltu ēdienu, kā arī tām personām, kuras to nevar pagatavot sadzīves apstākļu dēļ.

2016. gadā silto pusdienu piegāde mājās piešķirta 326 personām par kopējo summu EUR 249 070 (skat. 25. tabulu).

Minēto pakalpojumu 2016. gadā nodrošināja pilnsabiedrība „COMPLEX FOOD”.

25. tabula. Silto pusdienu piegāde mājās – saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2014	2015	2016
Pakalpojuma saņēmēju skaits	479	361	326
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	327 685	238 169	249 070

Pavadoņa – asistenta pakalpojums

Pavadoņa – asistenta pakalpojums nodrošina fizisku un informatīvu atbalstu personām, kurām fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ ir apgrūtināta pārvietošanās ārpus mājokļa, apmeklējot valsts vai pašvaldības iestādes un organizācijas sadzīves jautājumu risināšanai.

2016. gadā pavadoņa – asistenta pakalpojums piešķirts 29 personām par kopējo summu EUR 1 163 (skat. 5. tabulu).

Minēto pakalpojumu 2016. gadā nodrošināja biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”.

26. tabula. Pavadoņa – asistenta pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2014	2015	2016
Pakalpojuma saņēmēju skaits	54	46	29
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	2 131	2 424	1 163

Dienas centri pilngadīgām personām

Dienas centri (turpmāk – DC) ir pakalpojums, kas rada iespēju personai attīstīt sociālās prasmes, izglītoties un saturīgi pavadīt brīvo laiku. DC palīdz cilvēkiem veidot sociālos kontaktus, gūt atbalstu, mudina iesaistīties dažādās individuālās, grupas un kopienas aktivitātēs. Klienti lielā mērā ir aicināti veidot DC aktivitāšu saturu paši, viņi piedalās to organizēšanā un apzina citus, kam ir nepieciešams sociāls atbalsts. Iespēja piedalīties DC aktivitātēs ir jebkurai pilngadīgai personai, bet īpaši aicināti ir tuvākajā kopienā dzīvojošie iedzīvotāji (t. sk. personas, kuras sasniegušas pensijas vecumu, personas ar invaliditāti, personas, kuras nav nodarbinātas, kā arī citas pilngadīgas personas). DC darbojas pēc brīvā apmeklējuma principa. Šo centru apmeklēšanai klientam nav nepieciešams RSD nosūtījums.

DC pakalpojuma ietvaros tiek organizētas individuālās un grupu nodarbības (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, fizisko aktivitāšu, radošās, interešu u.c. nodarbības speciālistu vadībā), informatīvi – izglītojošie pasākumi (lekcijas, ekskursijas, kultūras pasākumi u.c.). DC klientiem pieejamas sociālā darbinieka un citu speciālistu (piemēram, psihologa, fizioterapeita u.c.) konsultācijas, kā arī tiek sniegti atbalsta pakalpojumi tuviniekiem (konsultācijas, atbalsta, izglītojošās grupas u.c.). Tāpat vairākos DC tiek attīstīta sadarbība un atbalsta sniegšana kopienu nevalstiskajām organizācijām (iespēju robežās nodrošināta iespēja izmantot DC telpas u.tml.).

2016. gadā Rīgā darbojās 14 DC, t.sk. 7 Rīgas Sociālā dienesta struktūrvienības un 7 līgumorganizāciju iestādes.

2016. gadā DC pilngadīgām personām pakalpojumus sniedza:

- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Ķengarags”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Ābeļzars”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Kamene”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Ābeļzieds”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Rīdzene”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Vecmīlgrāvis”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Kastanis”;
- ❖ Biedrības „Latvijas Neredzīgo biedrība” DC „Strazdumuižas dienas centrs”;
- ❖ Biedrības „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācijas „Aspazija”” DC „Aspazija”;
- ❖ Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Paaudzes” un DC „Mēs”;
- ❖ Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” DC „RASA”;
- ❖ SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” DC „Rītausma”;

❖ Biedrības „Svētās Ģimenes Māja” DC „Svētās Ģimenes Māja” (atvērts 2016. gada janvārī).

2016. gadā DC pakalpojumu saņēma 4 835 personas. DC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2016. gadā bija EUR 549 147 (skat. 27. tabulu).

2016. gadā DC klientiem tika nodrošināts plašs pakalpojumu klāsts (iespēja apgūt datora lietošanu, attīstīt latviešu, angļu un vācu valodas prasmes, iespēja iesaistīties dažādās interešu nodarbībās – rokdarbi, gleznošana, zīmēšana un dažādas kustību nodarbības, kā arī pēc nepieciešamības varēja saņemt sociālā darbinieka un psihologa individuālas konsultācijas) ar lielāku DC pārklājumu Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā (pēc iespējas tuvāk pakalpojumu saņēmēju dzīvesvietai).

27. tabula. Dienas centra pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2014. – 2016. gadā

	2014	2015	2016
Dienas centru skaits	13	13	14
Klientu skaits	3 453	3 254	4 835
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	313 997	459 874	549 147

Vairākos RSD DC tiek nodrošinātas un organizētas atbalsta grupas bezdarbniekiem, turklāt šiem cilvēkiem ir iespēja saņemt arī citus DC piedāvātos pakalpojumus. Atbalsta grupas bezdarbniekiem tiek organizētas ar mērķi atbalstīt bezdarbniekus, motivēt apgūt jaunas prasmes, piedalīties nodarbinātību veicinošos pasākumos un iekļauties darba tirgū, kā arī palīdzēt risināt dažādas sadzīves situācijas (vairāk informācijas sadaļā „Nodarbinātības jautājumu koordinācija”).

Dienas aprūpes centri personām ar demenci

Dienas aprūpes centri personām ar demenci (turpmāk – DAC) ir pakalpojums, kas dienas laikā nodrošina sociālo aprūpi. DAC mērķis ir iespēju robežās uzturēt un attīstīt klientu sociālās prasmes un nodrošināt saturīgu brīvā laika pavadīšanu, bet vienlaicīgi atslogot arī klientu piederīgos no aprūpes pienākumu veikšanas, radot iespēju pilnvērtīgi atgriezties darba tirgū.

DAC pakalpojuma saņemšanai klientam nepieciešams RSD izsniegts nosūtījums.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek nodrošināta klientu uzraudzība, nepieciešamības gadījumā tiek sniegta palīdzība pašaprūpē, organizētas nodarbības (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, mūzikas, mākslas, kustību terapijas u.c. nodarbības speciālistu vadībā), kultūras pasākumu apmeklēšana, sociālā darbinieka, ergoterapeita, fizioterapeita, psihologa u.c. speciālistu konsultācijas, kā arī atbalsta pakalpojumi (konsultācijas, atbalsta grupas u.c.) klientu tuviniekiem.

2016. gadā Rīgā darbojās 3 DAC (kopā 60 vietas): RSD struktūrvienība DAC „Ozolaine” (20 vietas) un 2 līgumorganizāciju DAC – SIA „Bērnu oāze” DAC „Oāze” (20 vietas) un biedrības „Dzintarkrasta serviss” DAC „Liepa” (20 vietas).

2016. gadā DAC pakalpojumu saņēma 82 persona, kas salīdzinājumā ar 2015. gadu ir par 1 personu vairāk. Pieprasījums pēc DAC pakalpojuma pieaug, jo pieaug personu ar demenci skaits (statistikas dati liecina, ka, piemēram, 2016. gada sākumā no rindā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pilngadīgām personām pakalpojuma saņemšanai uzņemto personu skaita (107), 64 personām jeb 60% medicīniskajā dokumentācijā bija norādīta diagnoze – demence, bet ar esošajiem resursiem DAC pakalpojumu lielākam klientu skaitam nav iespējams nodrošināt.

DAC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2016. gadā bija EUR 183 307 (skat. 28. tabulu).

28. tabula. Dienas aprūpes centra personām ar demenci pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2014	2015	2016
Dienas aprūpes centru personām ar demenci skaits	3	3	3
Klientu skaits	76	81	82
Izlietotie finanšu līdzekļi EUR	165 728	176 456	183 307

Lai nodrošinātu DC/DAC pieejamību pēc iespējas tuvāk pakalpojumu saņēmēju dzīvesvietai un atbilstoši pieprasījumam 2016. gadā tiks uzsākts viena jauna DC pakalpojuma sniegšana Centra rajonā (biedrība

„Svētās Ģimenes Māja”). Tāpat turpmākajos gados būtu nepieciešams izveidot DC Rīgas Pārdaugavas rajona Zemgales priekšpilsētā un Kurzemes rajonā (plānots Bolderājā jaunbūvējamā sociālajā mājā Mežrozīšu ielā), bet DAC personām ar demenci Rīgas Latgales rajonā un Ziemeļu rajonā.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem

Dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem (turpmāk – DAC) nodrošina klientu uzturēšanos DAC pilnu darba dienu (uzraudzība), ēdināšanu, nepieciešamības gadījumā sociālo aprūpi un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, t.i. sociālo prasmju (iemaņu) saglabāšanu, attīstīšanu vai atjaunošanu, izglītojošas nodarbības un saturīgas brīvā laika aktivitātes, kā arī psihosociālu atbalstu klientiem un klientu tuviniekiem.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek organizētās nodarbības (rokdarbi, radošās darbnīcas, kulinārijas kursi, klūgu pīšana, mūzika, dzīves mācība u.c.), brīvā laika aktivitātes (ekskursijas, izstāžu un koncertu apmeklēšana u.c.). Tāpat arī DAC speciālisti sniedz konsultācijas klientu ģimenēm par pedagoģijas, sociālajiem un tiesiskajiem jautājumiem, organizē atbalsta un izglītojošas grupas tuviniekiem un atbalsta personām.

Rīgā ir 11 DAC (275 vietas), 7 no tiem personām ar viegliem un vidējiem garīgās attīstības traucējumiem (202 vietas), 2 personām ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem (28 vietas) un 2 personām ar psihiskās veselības traucējumiem (45 vietas). 2015. gadā par 28 vietām ir palielinājies pašvaldības finansēto vietu skaits DAC pakalpojumam, jo no 2014. gada novembra darbību uzsāka divi DAC personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem (biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC, Ludzas ielā 43 (12 vietas) un biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi” DAC, Imantas 8. līnijā 1, k – 3 (16 vietas)).

Rīgas pilsētas pašvaldība minētos pakalpojumus pērk no 6 līgumorganizācijām (biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, nodibinājuma „Fonds KOPĀ”, SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule””, biedrības „Atbalsta grupa personām ar garīgās veselības traucējumiem un to piederīgajiem „Gaismas stars””, biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”, biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”).

DAC pakalpojumu 2016. gadā saņēma 336 rīdzinieki, t.sk. 161 sieviete un 175 vīrieši, un visas DAC klientiem paredzētās vietas bija aizpildītas.

DAC pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2016. gadā izlietoti EUR 922 615 (skat. 29. tabulu).

29. tabula. DAC pakalpojumu saņēmušo personu skaits un DAC pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

DAC nosaukums	Vietu skaits 2016. gadā	Pakalpojumu saņēmušo personu skaits		
		2014	2015	2016
DAC „Cerību ligzda”	48	54	52	57
DAC „Cerību māja”	24	33	29	32
DAC „Cerību sala” *	0	0	0	0
DAC „Cerību tilts”	24	26	25	27
DAC „Cerību skola” **	12	10	13	15
DAC „Mēness māja”	15	17	17	17
DAC „Saule” un DAC „Saule „Ezera filiāle”	76	87	82	88
DAC „Kopā”	15	16	16	17
DAC „Gaismas stars”	25	38	33	35
DAC „Saullessvece”	20	25	29	27
DAC, Imantas 8. līnijā 1, k-3**	16	15	16	21
KOPĀ	275	321	312	336
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	834 233	888 691	922 615

* 2014. gadā DAC „Cerību sala” apvienots ar DAC „Cerību ligzda”, turpmāk - DAC „Cerību ligzda.”

** DAC darbību uzsāka 2014. gada 3. novembrī.

Specializētās darbnīcas

Specializētās darbnīcas nodrošina speciālistu atbalstu personām ar garīga rakstura traucējumiem darba prasmju un iemaņu attīstīšanai.

2016. gadā Rīgas pilsētas pašvaldībā tika nodrošinātas 3 veidu specializētās darbnīcas:

- ❖ galdniecības specializētās darbnīcas;
- ❖ šūšanas specializētās darbnīcas;
- ❖ veļas mazgāšana specializētās darbnīcas;
- ❖ šūšanas, papīra - kartona un rokdarbu specializētās darbnīcas.

Specializēto darbnīcu pakalpojums ietver pakalpojuma saņēmēju uzraudzību, darba prasmju un iemaņu attīstīšanu, ēdināšanu, sociālā darbinieka konsultācijas un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, t.i. sociālo prasmju (iemaņu) saglabāšanu, attīstīšanu vai atjaunošanu, izglītojošas nodarbības un saturīgas brīvā laika aktivitātes, kā arī psihosociālu atbalstu klientiem un klientu tuviniekiem, ko nodrošina speciālisti.

Rīgas pilsētas pašvaldība specializēto darbnīcu pakalpojumu pērk no 3 līgumorganizācijām (kopā 38 vietas):

- ❖ Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” specializētajā galdniecības darbnīcā „Skaida” ir nodrošinātas 8 vietas;
- ❖ Nodibinājuma „Fonds KOPĀ” specializētajā šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcā ir nodrošinātas 20 vietas.
- ❖ Biedrība „PINS” specializētajā šūšanas, papīra – kartona un rokdarbu darbnīcā ir nodrošinātas 10 vietas (darbība uzsākta no 2014. gada 1. maija).

2016. gadā specializēto darbnīcu pakalpojumu saņēma 47 personas (20 sievietes un 27 vīrieši), t.sk. 10 personas – galdniecības darbnīcā un 24 personas – šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcās, 13 personas – šūšanas, papīra-kartona un rokdarbu darbnīcās.

Specializēto darbnīcu pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2016. gadā bija EUR 120 795 (skat. 30. tabulu).

30. tabula. Pakalpojumu saņēmēšu personu skaits, un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Specializētās darbnīcas nosaukums	Vietu skaits 2016. gadā	Pakalpojumu saņēmēšu personu skaits		
		2014	2015	2016
Specializētās darbnīcas „Skaida” pakalpojums – galdniecības prasmju un iemaņu attīstīšana	8	9	11	10
Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas un veļas mazgāšanas prasmju un iemaņu attīstīšana	10	23	28	24
Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas, papīra – kartona līmēšanas un rokdarbu prasmju un iemaņu attīstīšana*	20	10	13	13
Pakalpojuma saņēmēju skaits	38	42	52	47
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	114 208	130 720	120 795

* darbību uzsāka no 2014. gada 1. maijā

Grupu mājas (dzīvokļi)

Grupu māja (dzīvoklis) ir pastāvīgās uzturēšanās mītne, kurā personas ar garīga rakstura traucējumiem profesionālu vadībā attīsta patstāvīgas dzīves iemaņas. Grupu mājā (dzīvoklī) nodrošina mājokli un atbalstu sociālo problēmu risināšanā personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām ir objektīvas grūtības dzīvot patstāvīgi, bet nav nepieciešama atrašanās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Galvenais grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma darbības mērķis ir veicināt klienta sociālo prasmju attīstīšanu līdz tādām līmenim, lai persona varētu uzsākt patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņem arī tādas personas ar garīga rakstura traucējumiem, kurām psihosociāla palīdzība un aprūpe būs nepieciešama pastāvīgi (tomēr ne tik lielā apmērā kā ilgstošas sociālās

aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā), tādēļ šīm personām grupu mājā (dzīvoklī) tiek nodrošināta pastāvīga dzīvesvieta.

Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma sniedzēju speciālistu galvenie uzdevumi darbā ar klientiem:

- ❖ sniegt atbalstu un padomu: mājokļa, nodarbinātības, veselības un izglītības jautājumu risināšanā;
- ❖ palīdzēt plānot budžetu un brīvo laiku;
- ❖ sekmēt nodarbinātību un patstāvību orientēties savā sociālajā apkārtnē;
- ❖ veicināt klientu patstāvīgas dzīves prasmju un iemaņu, sociālo attiecību prasmju apgūšanu;
- ❖ nepieciešamības gadījumā sniegt atbalstu pašaprūpē;
- ❖ organizēt sociālo resursu sistēmu piesaisti klientu sociālo problēmu risināšanā, veicinot klientu integrāciju sabiedrībā un darba tirgū;
- ❖ meklēt risinājumus klientu nodarbinātības iespējām un pilnvērtīga brīvā laika pavadīšanai;
- ❖ apkopot informāciju par klientu;
- ❖ sniegt atbalstu klientu tuviniekiem.

Vairākumā gadījumu pārceļšanās uz grupu māju (dzīvokli) palīdz klientam kļūt patstāvīgākam, stimulē vēlmi dzīvot pilnvērtīgi, attīsta spēju uzņemties atbildību par saviem lēmumiem un rīcību.

2016. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāji grupu mājās (dzīvokļa) pakalpojumu varēja saņemt astoņās grupu mājās (dzīvokļos) personām ar garīga rakstura traucējumiem, no kurām septiņas grupu mājas (dzīvokļi) atrodas Rīgā (113 vieta), viena – ārpus Rīgas lauku vidē (2 vietas). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu pašvaldība pērk no 6 līgumorganizācijām (biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, nodibinājuma „Fonds KOPĀ”, SIA „Bērnu oāze”, biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, Camphill nodibinājuma „Rožkalni”, biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”). Kopējais vietu skaits 2016. gadā bija 115 (2015. gadā ir palielinājies pašvaldības finansēto vietu skaits grupu dzīvokļa pakalpojumam par 14 vietām, jo no 2014. gada 3. novembra darbību uzsāka biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi” grupu dzīvoklis personām ar garīga rakstura traucējumiem (psihiskām saslimšanām) Imantas 8. līnijā 1, k – 3).

2016. gadā grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu faktiski saņēma 127 (44 sievietes, 83 vīrieši) personas ar garīga rakstura traucējumiem. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumam izlietotais pašvaldības budžeta finansējums 2016. gadā bija EUR 297 802 (skat. 31. tabulu).

31. tabula. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņēmušo personu skaits, un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Grupu mājas (dzīvokļa) nosaukums	Vietu skaits 2016. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2014	2015	2016
Rīgas teritorijā:				
Grupu māja (dzīvoklis) Maskavas ielā 221	27	30	32	34
t.sk. bērnu aprūpes atbalsta pakalpojums grupu mājā (dzīvoklī) klientiem, kuri saņem pakalpojumu un dzīvo kopā ar bērnu grupu mājā (dzīvoklī)	2	-	-	2
Grupu māja (dzīvoklis) Slimnīcas ielā 2	24	26	25	24
Grupu māja (dzīvoklis) „Šūpoles” Platajā ielā 9	13	17	15	14
Grupu māja (dzīvoklis) „Mēness māja” Putnu ielā 6	14	15	14	14
Grupu māja (dzīvoklis) „Cerību dore” Lubānas ielā 39b**	9	-	-	9
Grupu māja (dzīvoklis) Biešu ielā 6	12	12	14	14
Grupu māja (dzīvoklis) Imantas 8. Līnijā 1, k-3*	14	14	16	16
Ārpus Rīgas:				
Grupu māja (dzīvoklis) „Rožkalni” Rencēnu pagastā, Burtnieku novadā	2	2	2	2

Grupu māja (dzīvoklis) „Oāze” Lauderu pagastā, Zilupes novadā***	0	12	12	-
KOPĀ	115	128	130	127
Izlietotie finanšu līdzekļi EUR	-	278 788	319 165	297 802
t.sk. bērnu aprūpes atbalsta pakalpojums grupu mājā (dzīvoklī) klientiem, kuri saņem pakalpojumu un dzīvo kopā ar bērnu grupu mājā (dzīvoklī)	-			1 263

* darbību uzsāka 2014. gada 3. novembrī.

** darbību uzsāka 2015. gada 16. decembrī.

*** darbību izbeidza 2015. gada 15. decembrī. Grupu dzīvokļa pakalpojuma Lauderu saņēmēji tika pārvietoti uz biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” grupu dzīvokli „Cerību dore”, Lubānas iela 39b, Rīga, un biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” grupu dzīvokli, Maskavas iela 221, Rīga.

Lai veicinātu grupu dzīvokļa klientu motivāciju iesaistīties darba tirgū, kas ir būtisks faktors patstāvīgas dzīves uzsākšanai, Rīgas domes 04.09.2012. saistošajos noteikumos Nr. 184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība” noteikts, ka grupu dzīvokļa pakalpojuma saņēmējiem, kuri mācās vai strādā, vai apmeklē specializēto darbnīcu personām ar garīga rakstura traucējumiem, maksa par mājokli tiek noteikta atbilstoši minēto pakalpojumu izmaksām, bet nepārsniedzot EUR 42,69 mēnesī. Pārējo samaksas par mājokli daļu sedz pašvaldība. Līdz ar to vairāk līdzekļu no algotā darba, t.sk. arī strādājot nepilnu darba laiku, paliek klienta rīcībā, kas viņus motivē iekļauties darba tirgū. 2016. gadā minēto pašvaldības atbalstu saņēma 57 grupu dzīvokļu klienti (45% no kopējā klientu skaita) par kopējo summu EUR 5 211.

No kopējā grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma saņēmēju skaita 2016. gadā 34 personas (27%) strādāja algotu darbu brīvā darba tirgū vai subsidētajā darba vietā, 16 personas (13%) mācījās (apguva arodu vai kvalifikāciju), 26 personas (21%) apmeklēja specializētās darbnīcas, 29 personas (23%) apmeklēja dienas aprūpes centru.

Ja grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma saņēmējs dzīvo grupu mājā (dzīvoklī) kopā ar bērnu, no 2016. gada 1. septembra, tiek segtas papildus izmaksas, kas nepieciešamas bērna aprūpes atbalsta nodrošināšanai grupu mājā (dzīvoklī), lai bērnu vecāki ar garīgā rakstura traucējumiem (kuriem nav pietiekamu prasmju un iemaņu bērnu audzināšanā un aprūpē), apgūtu, attīstītu un uzlabotu bērna aprūpes un bērna audzināšanas prasmes, pilnveidotu saskarsmes prasmes ģimenē, kā arī bērnu vecākiem veidotu izpratni par bērna vispārējo attīstību, vecumposma īpatnībām un vajadzībām, par bērna vecumam un drošībai atbilstošu vidi, bīstamām situācijām un konsekvenci prasībās, pozitīvas disciplinēšanas metodēm un noteikumiem ģimenē, kas ir būtisks faktors patstāvīgas dzīves uzsākšanai. 2016. gadā pašvaldības atbalstu bērna aprūpes nodrošināšanai saņēma 2 ģimenes (katrā ģimenē viens bērns), t.i. 2% no kopējā klientu skaita, un konkrētajam mērķim tika izlietoti pašvaldības budžeta līdzekļi EUR 1 263 (skat. 31. tabulu).

Sociālās rehabilitācijas rezultātā patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa) 2016. gadā uzsāka 9 grupu māju (dzīvokļu) klienti jeb 7% no visiem klientiem. Tomēr, neskatoties uz grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma ietvaros sniegtajiem sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, kā rezultātā personai, apgūstot nepieciešamās sociālās prasmes, jāuzsāk patstāvīga dzīve ārpus grupu mājas (dzīvokļa) (iespējams piesaistīt ģimenes asistentu atbalstu), daļa klientu patstāvīgi ārpus grupu mājas (dzīvokļa) nebūs spējīgi dzīvot nekad, jo grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņem personas ar dažādu smaguma pakāpju garīga rakstura traucējumiem.

Regulāri ir pieprasījums pēc grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma – 2016. gada 31. decembrī rindā bija 34 personas, t.sk. 20 personas ar smagiem garīga rakstura traucējumiem (daļēji kā kompleksi traucējumiem, jo daļai klientu ir arī smagi kustību un citi funkcionālie traucējumi). Salīdzinājumā ar 2015. gada 31. decembri (rindā bija 20 personas), 2016. gada 31. decembrī rindā pēc grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma gaidošo personu skaits palielinājās par 14 personām jeb 70%, t.sk. par 4 personām ar smagiem garīgā rakstura traucējumiem. Ņemot vērā pieprasījumu, Rīgas pilsētas pašvaldībai būs jāattīsta un jānodrošina personu ar garīga rakstura traucējumiem vajadzībām atbilstoši sabiedrībā balstītie pakalpojumi (grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums, t.sk. personām/ģimenēm ar garīga rakstura traucējumiem, kurām ģimenē ir bērni, atbalstītās dzīves pakalpojums (individuālā rehabilitācijas programma), specializētās

darbības pakalpojums, dienas aprūpes centra pakalpojums, aprūpes mājās pakalpojums, īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojums, atbalsta grupas, speciālistu konsultācijas un individuāls atbalsts).

Latvijas Republikas Sociālo pakalpojumu attīstības pamatnostādnes 2014. – 2020. gadam noteiktam rīcības virzienam „deinstitutionalizācija” paredz reformēt ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšanas praksi, gan atbalstot klientu iziešanu no ilgstošas sociālās aprūpes institūcijām, gan atbalsta sistēmas radīšanu, lai personas tajā nenonāktu. Plānots, ka deinstitutionalizācijas procesā pašvaldībām šādu mērķa grupu personām – pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem, bērnu aprūpes iestādēs esošie bērni un bērni ar funkcionāliem traucējumiem, kuri dzīvo ģimenēs, būs jāattīsta un jānodrošina šo personu vajadzībām atbilstoši sabiedrībā balstītie pakalpojumi. Lai gan deinstitutionalizācijas īstenošanai paredzēts piesaistīt ESF un ERAF finansējumu, Rīgas pilsētas pašvaldība nepiedalās šajā projektā, jo projekta nosacījumi (pašvaldības vērtējumā) nav pieņemami. Līdzdalība projektā prasa nesamērīgi lielu pašvaldības ieguldījumu un liedz efektīvi sasniegt deinstitutionalizācijas mērķi. Neatkarīgi no valstī uzsāktās deinstitutionalizācijas Rīgas pašvaldība jau daudzus gadus budžeta iespēju robežās attīsta un nodrošina pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem nepieciešamos sociālos pakalpojumus.

Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti

Personas ar invaliditāti ir viena no sociāli mazaizsargātākajām iedzīvotāju grupām, kuru piedalīšanās dažādos sabiedrības procesos ne vienmēr ir iespējama. Būtiski ir censties novērst šķēršļus, kas rodas personām ar invaliditāti, rast viņām iespēju būt neatkarīgām un mazināt nepieciešamību pēc palīdzības pašaprūpē. Rīgas pašvaldība cenšas apzināt un izprast cilvēku ar invaliditāti vajadzības un problēmas. Iespēju robežās tās tiek risinātas, attīstot personām ar invaliditāti nepieciešamos pakalpojumus, piemēram, nodrošinot aprūpes pakalpojumus mājās, pašvaldības finansētus transporta pakalpojumus, ierīkojot speciāli pielāgotus dzīvokļus sociālajās dzīvojamās mājās, kā arī risinot vides pieejamības jautājumus personas dzīvesvietā.

2016. gadā turpinājās 2012. gadā uzsāktais projekts sadarbībā ar nodibinājumu „Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons””, lai palīdzētu cilvēkiem ar invaliditāti atrast savām interesēm, fiziskām spējām un profesionālām prasmēm piemērotu darbu.

Transporta pakalpojumu samaksa personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās

Sociālās integrēšanās iespēju veicināšanai Rīgas pilsētas pašvaldība personām ar invaliditāti, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar izmantotsabiedrisko transportu, papildus valsts pabalstam transporta izdevumu kompensēšanai piešķir līdzekļus transporta pakalpojumu apmaksai (turpmāk – transporta pakalpojumu apmaksa).

Ņemot vērā personu ar invaliditāti vajadzības, tiek nodrošināta iespēja saņemt atbalstu dažādu transporta pakalpojumu izmantošanai:

- ❖ specializētais autotransports (mikroautobuss), vieglais taksometrs vai līdzekļi degvielas iegādei personiskajam autotransportam – EUR 284,57 gadā;
- ❖ transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuriem nepieciešama hemodialīze – EUR 71,14 mēnesī;
- ❖ papildu transporta pakalpojumu apmaksa sociāli aktīvām personām, kuras mācās vai strādā – EUR 21,34 mēnesī;
- ❖ papildu transporta pakalpojumu apmaksa personām, kuras apmeklē institūcijas sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumu saņemšanai – līdz EUR 71,14 gadā.

Transporta pakalpojumu apmaksu 2016. gadā saņēma 6955 personas un šim mērķim tika izlietoti EUR 1 616 625 no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta. Salīdzinājumā ar 2015. gadu transporta pakalpojumu apmaksas saņēmēju skaits 2016. gadā palielinājies par 693 personām jeb 11%, kā arī par EUR 100 438 jeb 7% palielinājies izlietotais finansējums (skat. 32. tabulu).

Šo tendenci var skaidrot ar personu ar invaliditāti skaita palielinājumu Rīgā. Ņemot vērā to, ka Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisijas atzinums par medicīnisko indikāciju noteikšanu speciāli pielāgota vieglā automobiļa iegādei un valsts sociālā pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās, saņemšanai (uz kura pamata tiek piešķirts finansiālais atbalsts transporta pakalpojumiem Rīgā), tiek izsniegts īpaši smagas invaliditātes gadījumos, jāsecina, ka Rīgā palielinās personu skaits ar smagu invaliditāti. Saskaņā ar VSAA datiem Rīgā 2016. gada 31. decembrī

(6908) bija par 120 personām ar 1. grupas invaliditāti jeb par 2% vairāk nekā 2015. gada 31. decembrī (6788). Arī kopējais personu ar invaliditāti skaits ir palielinājies – 2016. gada 31. decembrī (52 888) bija par 1 691 personām ar invaliditāti jeb par 3% vairāk nekā 2015. gada 31. decembrī (51 197).

Ņemot vērā pēdējo trīs gadu tendences, prognozējams, ka arī 2017. gadā transporta pakalpojumu saņēmēju skaits turpinās pieaugt.

32. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksu saņēmušo personu skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Transporta pakalpojumu apmaksu saņēmušo personu skaits	Finansējums, EUR
2014	5 605	1 306 563
2015	6 262	1 516 187
2016	6 955	1 616 625

Personu ar invaliditāti sociālās integrācijas veicināšanai tiek piešķirta papildu transporta pakalpojumu apmaksu mācību iestādes vai darbavietas apmeklēšanai – EUR 21,34 mēnesī, kā arī papildu apmaksu (līdz EUR 71,14 gadā) institūciju apmeklēšanai, lai saņemtu sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās un/vai medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumus.

Papildu apmaksu transporta pakalpojumiem 2016. gadā saņēma 672 personas jeb 10% no visiem transporta pakalpojumu samaksas saņēmējiem. Iepriekš, 2015. gadā, papildus apmaksu transporta pakalpojumiem saņēma 710 personas. No visiem 672 papildu apmaksas saņēmējiem 236 personas jeb 35% to izmantoja nokļūšanai darbavietā (EUR 21,34 mēnesī), 180 personas jeb 27% – nokļūšanai izglītības iestādēs (EUR 21,34 mēnesī), 415 personas jeb 62% – institūciju sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai (EUR 71,14 gadā) (skat. 33. tabulu).

33. tabula. Papildu apmaksu transporta pakalpojumiem saņēmušo personu skaits

Gads	Mācību iestāžu apmeklēšanai – EUR 21,34 mēnesī	Darba vietas apmeklēšanai – EUR 21,34 mēnesī	Citu institūciju apmeklēšanai – līdz EUR 71,14 gadā	Kopā
2014	163	192	390	615
2015	183	230	455	710
2016	180	236	415	672

2016. gadā no visiem transporta pakalpojumu apmaksas saņēmējiem (6955) 1761 personas jeb 25% izmantoja speciālā autotransporta pakalpojumus, 2 620 personas jeb 38% – taksometra pakalpojumus, bet 1281 persona jeb 18% apmaksu izmantoja degvielas iegādei personīgajam autotransportam (skat. 34. tabulu).

34. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksu saņēmušo personu skaita sadalījums atbilstoši transporta pakalpojumu veidiem*

Gads	Speciālā autotransporta (mikroautobusa) pakalpojums	Taksometra pakalpojums	Degvielas iegāde personīgajam autotransportam	Transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuri saņem hemodialīzi**	Vienreizējie braucieni**
2014	2 846	1 924	996	24***	1 123
2015	3 113	2 212	1 159	17***	1 199
2016	2 897	2 702	1 325	31***	1 444

* viena persona var izmantot vairākus transporta pakalpojuma veidus.

**pakalpojumu saņēmēji izmanto tabulas pirmajās trijās ailēs minētos transporta pakalpojumu veidus.

***hemodialīzes saņēmēju, kuriem finansējums tiek pārskaitīts uz kontu, skaits ir iekļauts pirmajās trijās ailēs atbilstoši izmantotā pakalpojuma veidam, bet nav iekļauts ailē, kurā norādīti hemodialīzes saņēmēji (faktiski 2016. gadā hemodialīzes apmeklēšanai transporta pakalpojums piešķirts 225 personām, 2015. gadā – 200 personām, bet 2014. gadā – 214 personām).

2016. gadā no visiem transporta pakalpojumu samaksas saņēmējiem (6 955) 6% ikdienā izmantoja riteņkrēslu (skat. 35. tabulu).

35. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksas saņēmēju skaits, kuri pārvietojas riteņkrēslā

Gads	Personu skaits
2014	481
2015	444
2016	390

Lai noskaidrotu, vai Rīgas pilsētas pašvaldības piešķirtā transporta pakalpojumu apmaksa (turpmāk – pakalpojums) sasniedz mērķi, uzlabojot pakalpojuma saņēmēju sociālās integrācijas iespējas, kā arī pakalpojuma saņēmēju viedokli par pakalpojuma nodrošināšanas kvalitāti, laika periodā no 2016. gada decembra līdz 2017. gada 31. martam RSD veica pakalpojuma saņēmēju aptauju.

Aptaujā piedalījās 1 114 personas, t.i. 18% no kopējā personu skaita, kuras ir saņēmušas pakalpojumu 2016. gadā. Salīdzinot iegūtos datus pa gadiem attiecībā uz pakalpojuma izmantošanas ilgumu nav vērojamas būtiskas proporcionālas izmaiņas, un visos aptaujas gados visaktīvāk ir iesaistījušies respondenti, kuri pakalpojumu izmanto ilgāk par 3 gadiem.

13% jeb 318 respondenti saņēma speciālā autotransporta (mikroautobuss) pakalpojumu, 16% jeb 429 respondenti, izmantoja vieglās automašīnas – taksometra pakalpojumu, 32% respondentu izmantoja degvielas apmaksas iespēju personīgajam autotransportam un 2% respondentu izmantoja transporta pakalpojumu personām, kurām nepieciešama hemodialīze.

Precizējot informāciju pa gadiem, apkopojuma rezultāti parāda, ka respondenti pēdējo gadu laikā aizvien vairāk izmanto vieglās automašīnas – taksometra pakalpojumu un degvielas apmaksu personīgajam autotransportam.

Pakalpojuma saņēmēji visbiežāk izmantoja biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”, biedrības “Latvijas Sarkanais krusts” un biedrības “Latvijas Samariešu apvienība” transporta pakalpojumu, Rīgas pilsētas vieglo automašīnu – taksometru pakalpojumus, kā arī radnieku, kaimiņu, paziņu sniegtos transporta pakalpojumus.

Par transporta pakalpojumu nepieciešamību 14% respondentu norādīja, ka transporta pakalpojumi viņiem nepieciešami vismaz piecas reizes nedēļā, 56% respondentu transporta pakalpojums nepieciešams vairāk nekā reizi nedēļā, bet 30% respondentu transporta pakalpojumi nepieciešami retāk nekā vienu reizi nedēļā.

81% respondentu norādīja, ka piešķirtos līdzekļus izmanto transporta pakalpojumiem, t.i. atbilstoši mērķim, bet 19% respondentu atzina, ka dažkārt transporta pakalpojumiem piešķirto samaksu izmanto citiem mērķiem.

Aptaujas rezultāti liecina, ka lielākā daļa respondentu pakalpojumu izmantoja, lai nokļūtu uz ārstniecības iestādi, apmeklētu dažādas valsts un pašvaldības iestādes, kā arī, lai piedalītos dažādās brīvā laika aktivitātēs un apmeklētu kultūras pasākumus.

Uz jautājumu par to, kā mainījies transporta pakalpojuma kvalitāte, atbildes bija snieguši 74% jeb 832 respondenti, starp tiem 96% jeb 798 respondenti uzskata, ka transporta pakalpojuma kvalitāte ir uzlabojusies, 3% jeb 27 respondenti uzskata, ka kvalitāte ir pasliktinājusies, savukārt 1% jeb 7 respondenti ir snieguši citu vērtējumu, atzīstot, ka pakalpojuma kvalitāte ir palikusi nemainīga. Pazeminājies respondentu vidējais vērtējums par transporta pakalpojumu apmaksas apjomu un pieaudzis komentāru skaits par nepietiekamu apmaksu apjomu.

Vides pieejamība

Pēdējos gados apkārtējā vidē ir pamanāmas daudzas pārmaiņas. Tomēr cilvēkiem ar invaliditāti joprojām eksistē šķēršļi nepietiekami pielāgotas vides dēļ. Lai palīdzētu risināt šo problēmu, kas ikdienā skar cilvēkus ar kustību traucējumiem, RD jau 14 gadus piešķir finansējumu pacēlāju ierīkošanai dzīvojamās mājās, kurās dzīvo personas ar kustību traucējumiem, kā arī personām ar invaliditāti, kuras pārvietojas riteņkrēslā, jau 10 gadus ir iespēja saņemt pabalstu mājokļa pielāgošanai.

Pabalsts mājokļa pielāgošanai

2016. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta atbilstoši pieprasījumam pabalsts mājokļa pielāgošanai piešķirts 46 personām par kopējo summu EUR 92 855. Maksimālā iespējamā summa viena mājokļa pielāgošanai ir EUR 2 134, 2016. gadā vidēji viena mājokļa pielāgošanai izlietojot finansējumu EUR 2 018 apmērā. Iepriekš, 2015. gadā pabalsts mājokļa pielāgošanai piešķirts 67 personām par kopējo summu EUR 136 430, vidēji viena mājokļa pielāgošanai izlietojot finansējumu EUR 2 036 apmērā (skat. 36. tabulu). Minēto pabalstu 2016. gadā saņēma par 21 personu mazāk nekā 2015. gadā. Pieņemot, ka viens no iemesliem klientu skaita samazinājumam varētu būt pabalsta apmēra neatbilstība tirgus cenām, jāizvērtē nepieciešamība palielināt mājokļa pielāgošanas pabalsta apmēru.

Saskaņā ar RSD sniegto informāciju 2017. gada 1. janvārī būvniecības stadijā bija 1 objekts.

36. tabula. Pabalsta mājokļa pielāgošanai saņēmušo personu skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Personu skaits, kurām pielāgoti mājokļi	Izlietotie līdzekļi, EUR
2014	58	119 268
2015	67	136 430
2016	46	92 855

Pacelāju ierīkošana dzīvojamajās mājās

Pacelāju ierīkošanas darbus koordinē Labklājības departaments sadarbībā ar RSD strādājošajiem ergoterapeitiem un sociālajiem darbiniekiem. Izvērtējot klientu individuālās funkcionālās vajadzības, kā arī ievērojot konkrētā projekta tehnisko sarežģītību, tiek meklēts optimālākais risinājums katrai personai individuāli. Arī situācijās, kad pacelāju ierīkot šķiet tehniski neiespējami, tiek meklēti alternatīvi risinājumi, piemēram, mobilie pacelāji.

Kopumā Rīgā ir uzstādīti un nodoti privātpersonu lietošanā 170 stacionārie un mobilie pacelāji. 2016. gadā personu, kuras pārvietošanas riteņkrēslā, lietošanā ir nodoti 6 pacelāji (1 stacionārais pacelājs un 5 mobilie pacelāji), kuri paredzēti uzstādīšanai minēto personu dzīvojamās mājās, lai nodrošinātu personas iekļūšanu mājoklī un izkļūšanu no tā. Pacelāju iegādei, uzstādīšanai, apkopei un remontam no Rīgas pilsētas pašvaldības 2016. gada budžeta izlietots finansējums EUR 90 620 apmērā (skat. 37. tabulu). 2016. gadā invalīdu pacelājiem izlietots par 31,5% lielāks finansējums nekā 2015. gadā, jo palielinoties uzstādīto pacelāju skaitam, palielinājās izdevumi pacelāju apkopei un remontam.

37. tabula. Ierīkoto pacelāju skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Ierīkoto pacelāju skaits	Izlietotie līdzekļi, EUR
2014	8	83 586
2015	7	68 892
2016	6	90 620

Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums personām ar invaliditāti

Saskaņā ar MK 18.12.2012. noteikumiem Nr. 942 „Kārtība, kādā piešķir un finansē asistenta pakalpojumu pašvaldībā” (turpmāk – MK noteikumi) 2013. gada martā uzsākta valsts finansēta asistenta pakalpojuma invalīdiem nodrošināšana. Asistenta pakalpojums paredzēts, lai atvieglotu cilvēku ar invaliditāti pārvietošanos ārpus mājokļa un nokļūšanu vietā, kur cilvēks strādā, mācās, saņem pakalpojumu vai veic sabiedriskās aktivitātes. Pakalpojumu var saņemt:

❖ **pilngadīgas personas** ar I vai II invaliditātes grupu, pamatojoties uz Veselības un darbspēju ārstu valsts komisijas (turpmāk – VDEĀVK) atzinumu par asistenta pakalpojuma nepieciešamību (personām ar I grupas invaliditāti ar redzes traucējumiem, kā arī ar I un II grupas invaliditāti ar pārvietošanās grūtībām vai garīga rakstura traucējumiem);

❖ **bērni ar invaliditāti** 5 līdz 18 gadu vecumā, pamatojoties uz VDEĀVK atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību smagu funkcionālo traucējumu dēļ.

2016. gadā asistenta pakalpojums sniegts 3 154 personām ar invaliditāti, kas ir par 244 personām jeb 8% vairāk nekā 2015. gadā (2 910). Izlietotais finansējums 2016. gadā ir EUR 4 866 615, kas ir par EUR 499 313 jeb 10% mazāk nekā 2015. gadā (EUR 5 365 928) (skat. 38. tabulu).

2016. gadā Latvijas Republikas Labklājības ministrija veica grozījumus MK noteikumos, kas stājās spēkā 2016. gada 1. jūlijā, nosakot, ka klientiem tiek samazināts apmaksāto stundu skaits sadaļā – iesaistīšanās sociālās iekļaušanas pasākumos (no 10 stundām uz 2 stundām nedēļā). Rezultātā, 2016. gadā pakalpojumam izlietotais finansējums bija mazāks nekā 2015. gadā.

Lai vienkāršotu atskaitīšanās procesu asistenta pakalpojuma sniedzējiem un pakalpojuma administrēšanu, no 2014. gada novembra ir ieviesta elektroniskā asistentu atskaišu nodošanas sistēma, izmantojot Rīgas domes universālās darba vietas (UDV) portālu. Sistēma veiksmīgi darbojas, un 2016. gada beigās to izmantoja jau 625 asistenti (kopā 2016. gada 31. decembrī bija 2 233 asistenti).

38. tabula. Valsts finansētā invalīdu asistenta pakalpojumu saņēmēju skaits un pakalpojumam izlietotais finansējums

Gads	Asistenta pakalpojuma saņēmēju skaits kopā*	t.sk. bērni ar invaliditāti	t.sk., personas ar I grupas invaliditāti	t.sk. personas ar II grupas invaliditāti	Izlietotais finansējums kopā, EUR
2014	2 200	213	1 154	833	2 396 026
2015	2 810	283	1 399	1 250	5 365 928
2016	3 154	298	1 479	1 377	4 866 615

*Starpība rodas, ja bērns sasniedz pilngadību vai cilvēkam mainās invaliditātes grupa

Sociālais darbs stacionārās ārstniecības iestādēs

Sociālā darba stacionārajā ārstniecības iestādē (turpmāk – slimnīca) mērķis ir sniegt sociālo darbinieku atbalstu veselības aprūpes iestādēs esošām personām, lai nodrošinātu sociālās aprūpes nepārtrauktību, izrakstoties no veselības aprūpes iestādes, kā arī palīdzību citu sociālo problēmu risināšanā.

2016. gada pirmajā pusgadā saskaņā ar Rīgas domes 15.12.2015. lēmumu Nr.3314 „Par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu” tika noslēgti pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumi ar septiņām stacionārajām ārstniecības iestādēm. Pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līguma ietveros stacionārajām ārstniecības iestādēm tiek deleģētas no likuma „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 7. punktā noteiktās pašvaldības funkcijas – nodrošināt iedzīvotājiem sociālo palīdzību (sociālo aprūpi) – izrietošo pārvaldes uzdevumu – nodrošināt Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem, kuri saņem veselības aprūpes pakalpojumus, sociālā darba pakalpojumu šādās slimnīcās:

- ❖ SIA „Rīgas 2. slimnīca”;
- ❖ SIA „Rīgas Dzemdību nams”;
- ❖ VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”;
- ❖ VSIA „Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca”;
- ❖ VSIA „Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs”;
- ❖ VSIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”;
- ❖ VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca”.

Slimnīcās nodrošinātā sociālā darba pakalpojuma, kas tiek finansēts no pašvaldības budžeta, ietvaros tiek nodrošinātas šādas darbības:

- ❖ klientu sociālo situāciju izvērtēšana, sociālo problēmu identificēšana, nepieciešamo darbību veikšana sociālo problēmu risināšanā, t.sk. palīdzības sniegšana klientam personu apliecinošu dokumentu atjaunošanā un dokumentu (iesniegumu) sagatavošanā saistībā ar klientu vajadzībām nepieciešamu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības nodrošināšanu, nepieciešamības gadījumā pārstāvētas klienta intereses valsts un pašvaldības institūcijās;
- ❖ sadarbība ar RSD un citām valsts un pašvaldības institūcijām, lai nepieciešamības gadījumā klients pēc izrakstīšanas no slimnīcas varētu saņemt viņa vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus (atbilstoši klienta sociālajai situācijai un viņa vajadzībām tiek organizēta medicīniskā vai sociālā aprūpe, ilgstošas

sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojums, transporta pakalpojums un citu pakalpojumu pieejamība);

- ❖ konsultācijas un informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;
- ❖ psihosociāla palīdzība klientam un/vai viņa ģimenes locekļiem u.c.

2016. gadā slimnīcu sociālie darbinieki saskaņā ar pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumiem ir snieguši atbalstu un palīdzību 9 906 personām, sniegto konsultāciju skaits – 19 062. 2015. gadā sociālajiem darbiniekiem bija 8 044 klienti, kas ir par 1 862 jeb 19% klientu mazāk nekā 2016. gadā. Savukārt sniegto konsultāciju skaits 2015. gadā bija 15 266, kas ir par 3 796 jeb 20% konsultācijām mazāk nekā 2016. gadā (skat. 39. tabulu).

Klientu un tiem sniegto konsultāciju skaita palielinājums saistīts ar jauna pārvaldes deleģēšanas līguma noslēgšanu 2016. gadā ar VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca” un klientu skaita palielināšanos SIA „Rīgas Dzemdību nams” un SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”.

39. tabula. Sociālā darba pakalpojums slimnīcās

	2014	2015	2016
Slimnīcu skaits	6	6	7
Sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits	8 391	8 044	9 906
Konsultāciju skaits	15 956	15 266	19 062

Slimnīcu sociālie darbinieki klientiem ir palīdzējuši risināt dažādas sociālās problēmas. Galvenās sociālās problēmas bija saistītas ar klientu veselību, pilngadīgām personām – sociālo prasmju trūkums, savukārt bērniem – vardarbības problēmas (skat. 40. tabulu).

40. tabula. Slimnīcu sociālo darbinieku klientu sociālās problēmas 2016. gadā

Problēma	Skaits*	
	Pilngadīgas personas	Bērni
Vardarbība	76	414
Atkarības problēmas	715	87
Saskarsmes problēmas/konflikti	734	261
Izglītības problēmas	53	70
Uzvedības problēmas	231	120
Nodarbinātības problēmas	331	0
Sociālo prasmju trūkums	1514	10
Mājokļa problēma	316	10
Veselības problēmas	2064	422
Nenokārtoti dokumenti	101	56
Krīzes situācijas	836	53
Citas problēmas	419	36

*Klientu lietās fiksēto identificēto/risināto sociālo problēmu skaits, nevis personu skaits.

Finanšu izlietojums sociālā darba pakalpojuma nodrošināšanai slimnīcās no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2016. gadā bija EUR 130 471 (skat. 5. tabulu).

Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā

Īslaicīga sociālā aprūpe ārstniecības iestādē (turpmāk – sociālo gultu pakalpojums) nodrošina diennakts sociālo aprūpi un veselības aprūpi minimālā apjomā pilngadīgām personām, kurām nepieciešamais pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā noteikto apjomu, un kuru ģimenes locekļi nespēj nodrošināt personai nepieciešamo aprūpi nodarbinātības vai citu iemeslu dēļ, personas atveseļošanās periodā vai līdz pakalpojuma saņemšanai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Sociālo gultu pakalpojuma ietvaros klientiem tiek nodrošināta uzraudzība, palīdzība pašaprūpē, veselības aprūpes pakalpojumi minimālā apjomā (ārsta uzraudzība, ārstējošā ārsta nozīmētās uzturošās terapijas nodrošināšana, izgulējumu profilakse un virspusēju ārējo brūču (trofiskās čūlas, izgulējumi, apdegumi) ārstēšana, ārstnieciskā fizikultūra un apmācība tehnisko palīglīdzekļu lietošanā u.c.), kā arī sociālo darbinieku atbalsts un palīdzība sociālo problēmu risināšanā.

Sociālo gultu pakalpojumu var saņemt personas, kurām šis pakalpojums ir piemērotākais saskaņā ar RSD veiktu personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtējumu.

2016. gadā Rīgas pilsētas pašvaldība nodrošināja sociālo gultu pakalpojuma saņemšanu 924 personām (605 sievietēm un 319 vīriešiem) SIA „Rīgas 1. slimnīca” Hronisko slimnieku īslaicīgās aprūpes nodaļā, kas ir par 23 personām jeb 2,5% vairāk nekā 2015. gadā (901), ko var skaidrot ar pēdējo gadu tendenci palielināties aprūpējamo personu skaitam (skat. 41.tabulu).

No sociālo gultu pakalpojumu saņēmētajām personām 71 persona par kopējo summu EUR 12 654 ir veikusi RSD noteikto maksājumu par pakalpojumu.

Pārskata periodā no kopējā sociālo gultu klientu skaita 332 (36%) personas atgriezās mājās (t.sk. 32 patversmē), 130 (14%) personas pārcēlās uz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju, bet 79 (9%) personas tika pārvestas uz stacionāru ārstniecības iestādi.

Ņemot vērā klientu vajadzības pēc aprūpes un slikto veselības stāvokli, kā arī pieaugot rindai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojuma saņemšanai, bija vērojama tendence, ka palielinājās tādu klientu skaits, kuriem bija nepieciešams sociālo gultu pakalpojuma termiņa pagarinājums (pavisam 116 gadījumos), salīdzinot ar 2015. gadu – 89 gadījumos un vidēji sociālo gultu pakalpojums vienam klientam sniegts par vienu dienu ilgāk (39 dienas) nekā 2015. gadā (38 dienas). Savukārt, vidējais mirušo klientu īpatsvars 2016. gadā sasniedza 41%, 2015. gadā – 37%.

Sadalījumā pa vecuma grupām 2016. gadā lielākā klientu daļa 83% (768 klienti) bija vecāki par 65 gadiem (tajā skaitā 304 vecāki par 85 gadiem), 17% (156 klienti) – darbspējīgā vecumā.

Sociālo gultu pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2016. gadā izlietoti EUR 675 744 (skat. 41. tabulu).

Rīgas iedzīvotājiem nodrošināto sociālo pakalpojumu datu uzkrāšanai vienotā informācijas sistēmā un sociālo pakalpojumu administrēšanas procesa efektivitātes palielināšanai sociālo gultu pakalpojumam 2016. gadā ir izveidota sociālo pakalpojumu rindu administrēšanas elektroniskās sistēma (turpmāk – elektroniskā rinda). Klientu reģistrācija elektroniskajā rindā ir uzsākta 2016. gada jūlijā. Sociālo gultu pakalpojums tiek nodrošināts, ievērojot elektroniskajā rindā fiksēto klientu reģistrācijas secību.

Atskaites punkts klientu reģistrācijai elektroniskajā rindā ir RSD lēmuma par sociālo gultu pakalpojuma piešķiršanu datums. Minētajā datumā klients tiek iekļauts elektroniskajā rindā un sociālo gultu pakalpojuma saņemšanu uzsāk rindas kārtībā, līdzko atbrīvojas vieta.

41. tabula. Sociālo gultu pakalpojumu saņēmušās personas un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Personu skaits	Vidējais uzturēšanās ilgums (dienas)	Mirstība	Nosūtīti uz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām (pansionātiem)	Finansējums, EUR
2014	949	37	37%	177	653 273
2015	901	38	37%	164	673 861
2016	924	39	41%	130	675 744

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā pensijas vecuma personām un personām ar I un II grupas invaliditāti, izņemot neredzīgas personas un personas ar smagiem garīga rakstura traucējumiem, (turpmāk – SAC pakalpojums) nodrošina mājokli, sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju, ja personai nepieciešamais sociālās aprūpes pakalpojumu apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpei institūcijā noteikto.

SAC pakalpojuma ietvaros klientiem tiek nodrošināta palīdzība pašaprūpē, ēdināšana, uzraudzība, dzimumam un gadalaikam piemēroti apavi, apģērbs, gultas piederumi, gultas veļa, dvieļi un to centralizēta mazgāšana vai kopšana, personīgās higiēnas priekšmeti, sociālā darba speciālistu pakalpojumi, nodarbības

un speciālistu konsultācijas saskaņā ar personas individuālās sociālās rehabilitācijas plāna ietvaros noteikto, integrācijas sabiedrībā veicināšanas pasākumi (pastaigas, ekskursijas, izbraukumi, sadraudzības, kultūras u.c. pasākumi gan institūcijā, gan ārpus tās), atbalsta pakalpojumi (konsultācijas u.c.) klientu tuviniekiem, veselības aprūpes pakalpojumi (ģimenes ārsta un citu speciālistu nozīmētā ārstēšanas plāna izpilde, tehnisko palīglīdzekļu nodrošināšana atbilstoši klientu vajadzībām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā u.c.).

No 2014. gada 14. augusta Rīgā ir noteikta SAC pakalpojuma samaksas kārtība, kas atbrīvo SAC pakalpojuma saņēmēju apgādniekus no obligāta pienākuma veikt samaksu par SAC pakalpojuma nodrošināšanu tuviniekam, ja persona SAC pakalpojumu saņem pašvaldības vai pašvaldības līgumorganizācijas (noslēgts pašvaldības iepirkuma līgums) SAC pakalpojuma sniedzējā institūcijā. Šāda kārtība tika noteikta tādēļ, ka ieguvums neattaisno RSD un SAC pakalpojuma sniedzēju institūciju ieguldītos resursus apgādnieku samaksas par tuviniekam nodrošināto SAC pakalpojumu iekasēšanas procesā. Tāpat Rīgā noteikts, ka klients var izvēlēties saņemt SAC pakalpojumu jebkurā SAC pakalpojuma sniedzējā institūcijā, kas reģistrēta sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā (arī tādā, ar kuru pašvaldība nav noslēgusi pašvaldības iepirkuma līgumu) un, ja normatīvajos aktos noteiktā klienta pensijas un/vai citu ienākumu daļa nesedz pilnu pakalpojuma cenu, tiek paredzēts pašvaldības finansiāls atbalsts SAC pakalpojuma apmaksai līdz EUR 250 mēnesī. Tādējādi ir radīta labvēlīgāka vide SAC pakalpojuma kvalitātes attīstīšanai. Jaunā SAC pakalpojuma apmaksas kārtība ļauj klientiem izvēlēties jebkuru SAC pakalpojuma sniedzēju, t.sk., arī dārgāku un kvalitatīvāku, ja pakalpojuma saņēmējs, tā apgādnieks, citas fiziskas vai juridiskas personas var samaksāt starpību starp SAC pakalpojuma cenu un pašvaldības garantēto līdzmaksājumu. Līdz ar to tirgū, radot konkurenci, esošie sociālo pakalpojumu sniedzēji ir gan nevalstiskās organizācijas, gan uzņēmēji, jo tie var būt ieinteresēti veidot un piedāvāt kvalitatīvāku SAC pakalpojumu maksātspējīgiem klientiem. Rīgas pilsētas pašvaldības garantētās apmaksas līdz EUR 250 mēnesī nodrošināšanai Labklājības departaments 2014. gadā uzsāka slēgt sadarbības līgumus ar SAC pakalpojuma sniedzējām institūcijām, kurās pašvaldības iedzīvotāji izvēlas saņemt SAC pakalpojumu (turpmāk – Sadarbības līgums).

SAC pakalpojumu 2016. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja:

3 pašvaldības iestādes:

- ❖ Rīgas SAC „Gaiļezers” (429 vietas*, no 01.02.2016.400** vietas);
- ❖ Rīgas SAC „Mežciems” (283 vietas, no 01.02.2016.280*** vietas);
- ❖ Rīgas SAC „Stella Maris” (116 vietas).

*2015. gada 1. janvārī pašvaldības finansētā SAC pakalpojuma vietu skaits Rīgas SAC „Gaiļezers” bija 297 vietas. Saistībā ar valsts finansētā SAC pakalpojuma sniegšanas pārtraukšanu 17.03.2015, vietu skaits līdz gada beigām tika palielināts līdz 429 pašvaldības finansētām vietām;

** lai risinātu jautājumu par vietu skaitu samazinājumu klientu istabās, kas ir lielāks par 4 vietām, vietu skaits no 429 vietām samazināts līdz 400 vietām;

*** lai klientiem uzlabotu aprūpes kvalitāti, vietu skaits no 283 vietām samazināts līdz 280 vietām.

8 iepirkuma līgumorganizācijas:

- ❖ SIA „Pansionāts Dzimentene” (līdz 116 vietām);
- ❖ Engures novada domes pansionāts „Rauda” (līdz 90 vietām);
- ❖ Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” SAC „Pārdaugava” (līdz 58 vietām);
- ❖ Biedrības „Dzintarkrasta serviss” SAC „Liepa” (līdz 140 vietām);
- ❖ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” SAC „Stūrīši” (līdz 70 vietām);
- ❖ Nodibinājuma „VIA VERITAS” starpkonfesionālais kristīgais pansionāts „Ciāna” (līdz 14 vietām);
- ❖ Talsu novada pašvaldības pansionāts „Lauciene” (līdz 25 vietām);
- ❖ Tērvetes novada sociālās aprūpes centrs „Tērvete” (līdz 30 vietām)

40 līgumorganizācijas, ar kurām noslēgts Sadarbības līgums:

- SIA „Senior Baltic” rezidence „Dzintara melodija”,
- Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” SAC „Pārdaugava”,
- Vispārēja tipa pansionāts „Madliena”,
- Engures novada pansionātā „Rauda”
- Skrīveru novada pašvaldības aģentūra, „Sociālās aprūpes centrā „Ziedugravas””,
- Valsts sociālās aprūpes centrs „Rīga”,

- IK „Ārlavas pansija”,
- SIA “Aprūpes nams” „Urga”,
- Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”,
- Balvu novada pašvaldības „Pansionāts „Balvi””,
- Nodibinājuma „Fonds VIA VERITAS” starpkonfesionālais kristīgais pensionāts „Ciāna”,
- Nodibinājuma „Fonds „Cilvēks cilvēkam”” sociālās aprūpes centrs „Pāvilosta”,
- SIA „Rehabilitācijas centrs “Līgatne””,
- Biedrība „Rūjienas senioru māja”,
- Sociālās aprūpes centrs „Trapene”,
- Ozolnieku novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Zemgale”,
- Ērgļu sociālās aprūpes centrs,
- Biedrības „Dzintarkrasta serviss” Sociālās aprūpes centrs „Liepa”,
- Inčukalna novada pašvaldības aģentūra „Sociālās aprūpes māja „Gauja””,
- Neretas novada pašvaldības Neretas sociālās aprūpes centrs ,
- Jūrmalas pilsētas pašvaldības SIA „Veselības un sociālās aprūpes centrs - Sloka”,
- Krustpils novada pašvaldības aģentūra „Jaunāmuiža”,
- Mālpils novada pašvaldības aģentūra – sociālās aprūpes centrs „Mālpils”,
- Nodibinājums „Raunas Evāņģēliski luteriskās draudzes diakonijas centrs”,
- SIA „Latprimussa” sociālās aprūpes un rehabilitācijas viesnīca „Brīze”,
- Valkas novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs,
- SIA „Rekreācijas centrs” „Vīķi”,
- Rūjienas novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Lode”,
- Jūrmalas pilsētas pašvaldības iestāde „Jūrmalas veselības veicināšanas un sociālo pakalpojumu centrs”,
- SIA „Rehabilitācijas centrs „Līgatne””,
- Saulkrastu pašvaldības iestāde „Sociālās aprūpes māja”,
- Siguldas novada domes sociālās aprūpes centrs „Gaismiņas”,
- SIA „Varakļānu veselības aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs”,
- Talsu novada pašvaldības iestāde „Pansionāts Lauciene”,
- Robežnieku novada Krāslavas pagasta Skuķu sociālās aprūpes centrs,
- Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Stūrīši”,
- Skrundas novada domes pašvaldības aprūpes nams „Valtaiķi”,
- SIA „Rokaiži”,
- Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Venta”,
- SIA „Milur” sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Auce”.

SAC pakalpojumu 2016. gadā nodrošināja 3 RSAC (828 vietas, 796 vietas no 01.02.2016.) un 8 līgumorganizāciju 8 iestādes (līdz 543 vietām) – kopā līdz 1 339 vietām, kā arī bija spēkā 40 Sadarbības līgumi ar 35 SAC pakalpojumu sniedzējām līgumorganizācijām, kurās 2016. gadā SAC pakalpojums tika nodrošināts 208 personām. Kopā iepirkuma līgumorganizācijās un Sadarbības līgumu organizācijās 2016. gadā tika finansētas līdz 670 vietām dienā (2015. gadā – līdz 606 vietām dienā). Tātad, 2016. gadā kopā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļiem tika finansētas līdz 1 466 SAC pakalpojuma vietas.

SAC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2016. gadā bija EUR 7 930 828 (skat. 42. tabulu).

42. tabula. Vietu skaits SAC un pakalpojuma finansēšanai izlietotie Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finanšu līdzekļi

	2014	2015	2016
Pašvaldības iestādes	696	828	796
Līgumorganizācijas	līdz 707	līdz 606	līdz 670
Vietu skaits kopā	1 403	1 434	1 466
Izlietotie finanšu līdzekļi kopā, EUR	6 901 298	7 016 819	7 930 828

2016. gadā SAC pakalpojumu uzsākts sniegt 658 personām, bet kopā SAC pakalpojumu saņēma 2 036 personas, no tām RSAC – 1 121 persona un 915 personas līgumorganizāciju SAC, t.sk. Sadarbības līgumu ietvaros. 2016. gadā salīdzinājumā ar 2015. gadu SAC pakalpojuma saņēmēju kopējais skaits ir palielinājies – par 43 personām jeb 2 %, ko var skaidrot ar klientu iespējām saņemt SAC pakalpojumu Sadarbības līgumu ietvaros (skat. 43. tabulu).

43. tabula. SAC pakalpojuma saņēmēju skaits

	2014	2015	2016
Pašvaldības iestādes	920	1 200	1 121
Līgumorganizācijas	845	793	915
KOPĀ*	1 765	1 993	2 036

*Kopējais pakalpojuma saņēmēju skaits var nesakrist ar pašvaldības un līgumorganizāciju iestādēs pakalpojumu saņēmušo personu kopskaitu, jo gada laikā vairākas personas saņēmušas pakalpojumu gan pašvaldības iestādē, gan arī līgumorganizācijas iestādē.

2016. gadā RSD ir izskatījis 1 017 klientu iesniegumus SAC pakalpojuma saņemšanai, kas ir par 291 iesniegumu jeb 40% vairāk nekā 2015. gadā (skat. 44. tabulu).

44. tabula. SAC pakalpojuma pieprasītāju skaits

	2014	2015	2016
Izskatītie klientu iesniegumi	628	726	1017

2016. gada 31. decembrī rindā SAC pakalpojuma saņemšanai bija reģistrētas 274 personas. Salīdzinoši ar iepriekšējo gadu – 2015. gada 31. decembrī rindā SAC pakalpojuma saņemšanai bija reģistrētas 107 personas. SAC pakalpojuma RSD koordinētajā rindā esošo personu skaits salīdzinājumā ar 2015. gada decembri pieaudzis par 167 personām jeb 61%.

Pieprasījuma palielinājums pēc SAC pakalpojuma un Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāju rindā gaidīšanas laiks saistīts ar sabiedrības novecošanos, veco ļaužu īpatsvara pieaugumu, veselības stāvokļa pasliktināšanos, kā arī ar vietu skaita samazināšanu Rīgas sociālās aprūpes centros „Mežciems” un „Gaiļezers” (no 01.02.2016. par 32 vietām).

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2016. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāji labprātāk izvēlējās saņemt SAC pakalpojumu Rīgas pašvaldības administratīvajā teritorijā nekā ārpus Rīgas. Līdz ar to aktualitāte ir papildu SAC pakalpojuma institūciju nodrošināšana Rīgā un Rīgas apkārtnē.

2016. gadā saglabājās iepriekšējo gadu tendence – SAC pakalpojumu saņēmējiem bija nepieciešams lielāks aprūpes apjoms nekā to var nodrošināt pašvaldība personu dzīvesvietā, t.sk. nepieciešami papildu higiēnas līdzekļi, kā arī nepieciešamība pēc uzraudzības, t.i. pieaug mazkustīgo klientu un klientu ar demenci skaits. Piemēram, 2017. gada 1. janvārī no RSD rindā RSAC pakalpojuma saņemšanai uzņemto personu skaita (274), 166 personām jeb 57 % medicīniskajā dokumentācijā bija norādīta diagnoze – demence. Līdz ar to, lai nodrošinātu kvalitatīvu klientu aprūpi un uzraudzību, palielinās SAC pakalpojuma izmaksas un ir nepieciešams nodrošināt atbilstošus tehniskos palīg līdzekļus, higiēnas preces, pielāgot vidi un telpas, informācijas tehnoloģiju risinājumus, kā arī palielināt aprūpes darbinieku skaitu.

2016. gadā veiktas iestrādes, lai paplašinātu Rīgas iedzīvotāju iespējas saņemt SAC pakalpojumu, tostarp uzsāktas sarunas ar privātajiem uzņēmējiem par jaunu SAC izveidi.

Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām

Rīgas patversme un naktspatversmes

Patversme – sociālā institūcija, kas personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām diennakti nodrošina īslaicīgas uzturēšanās iespējas, uzturu, personiskās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālista pakalpojumus.

Naktspatversme – sociālā institūcija, kas personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām nodrošina naktsmītņi, vakariņas un personiskās higiēnas iespējas.

Palīdzības sniegšana personām bez noteiktas dzīvesvietas un krīzes situācijā nonākušām personām (turpmāk – bezpajumtnieki) notiek atbilstoši rīcības plānam „Palīdzības sniegšana bezpajumtniekiem nelabvēlīgos laika apstākļos Rīgā” (turpmāk – Rīcības plāns), kas apstiprināts ar RD 2007. gada 30. janvāra lēmumu Nr. 2001. Lai novērstu gadījumus, kad bezpajumtnieku veselība un dzīvība tiek apdraudēta, saskaņā ar Rīcības plānu no 1. oktobra līdz 30. aprīlim Labklājības departaments realizē papildus pasākumus, lai atbilstoši pieprasījumam bezpajumtniekiem nodrošinātu īslaicīgas uzturēšanās iespējas patversmē/naktspatversmēs, kā arī uzturu, personīgās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālista pakalpojumus. Rīcības plāna ietvaros tiek palielināts vietu skaits naktspatversmēs, pagarināts darba laiks patversmē/naktspatversmēs, Rīgas patversmes Dienas centrs darbojas arī brīvdienās un svētku dienās, zupas virtuvēs tiek palielināts pakalpojumu apjoms, kā arī tiek izvērstā informatīvā kampaņa plašsaziņas līdzekļos par palīdzības sniegšanu bezpajumtniekiem aukstajā gada laikā.

Rīcības plānā ir noteikti palīdzības sniegšanas līmeņi no 0 līdz III, kuriem atbilstoši tiek noteikts palīdzības sniegšanas apmērs bezpajumtniekiem.

Rīcības plāns nosaka, ka naktspatversmes darbojas:

- ❖ vasaras periodā no 1. maija līdz 30. septembrim no plkst. 20.00 līdz 7.00;
- ❖ rudens periodā no 1. oktobra līdz 31. oktobrim no plkst. 18.00 līdz 8.00;
- ❖ pavasara periodā no 2. marta līdz 30. aprīlim no plkst. 18.00 līdz 8.00;
- ❖ ziemas periodā no 1. novembra līdz 1. martam no plkst. 17.00 līdz 9.00.
- ❖ no 1. oktobra līdz 30. aprīlim naktspatversmes darbojas visu diennakti, ja saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniegto informāciju plkst. 8.00 āra gaisa temperatūra ir zemāka par -10 °C vai ja āra gaisa temperatūra ir zemāka par 0 °C un vēja ātrums ir lielāks par 10 m/s.

Rīgas pašvaldības patversme pakalpojumus nodrošina no 1995. gada, savukārt 2002. gadā tika izveidota Rīgas patversme (Maskavas ielā 208 – 170 vietas, Bārdziņu ielā 2, no 2015. gada 15. decembra – Eiženijas ielā 1 – 90 vietas). Palielinoties pieprasījumam pēc naktspatversmes pakalpojumiem, no 2003. gada Rīgas pašvaldība uzsāka pirkt naktspatversmes pakalpojumus no vairākām organizācijām. 2016. gadā Rīgas pašvaldība naktspatversmes pakalpojumu pirka no četrām organizācijām, kuras sniedz pakalpojumu piecās vietās Rīgas pilsētas pašvaldībā:

- ❖ reliģiskās organizācijas „Evaņģēlisko kristiešu draudze „Zilais krusts”” naktspatversmes pakalpojums vīriešiem (Mazjumpravas ielā 8) – līdz 120 vietām, patversmes pakalpojums 11 personām ar kustību traucējumiem;
- ❖ biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” naktspatversmes pakalpojums sievietēm un vīriešiem (Gaiziņa ielā 7) – līdz 85 vietām;
- ❖ biedrības „PINS” naktspatversmes pakalpojums sievietēm (Aptiekas iela 1, k-5) – līdz 40 vietām;
- ❖ SIA „V.E.L.G.” naktspatversmes pakalpojums sievietēm un vīriešiem (Esplanādes ielā 1 un Kartupeļu ielā 8) – līdz 160 vietām.

Rīgas pilsētas pašvaldība nodrošina naktspatversmes pakalpojuma apjomu atbilstoši pieprasījumam (skat. 45. tabulu).

45. tabula. Kopējais vietu skaits līgumorganizāciju naktspatversmēs

Gads	Vietu skaits
2014	585
2015	445
2016	416

Personu, kuras izmantoja patversmes/naktspatversmes pakalpojumus 2016. gadā, vidējais skaits mēnesī bija 510, kas ir par 33 jeb 7% personām vairāk nekā 2015. gadā. Lielākais vidējais noslogojums Rīgas patversmē/naktspatversmēs bija vērojams 2016. gada janvāra mēnesī – 694 personas. Iestādoties siltākiem laika apstākļiem, vidējais bezpajumtnieku skaits pakāpeniski samazinājās līdz 306 personām jūlija mēnesī. 2016. gadā kopā minētos pakalpojumus saņēma 4 242 personas, tajā skaitā 3 502 jeb 83% vīrieši un 740 jeb 17% sievietes, kas ir par 586 personām jeb 16% vairāk nekā 2015. gadā, kad patversmes/naktspatversmes pakalpojumus saņēma 3 656 personas (skat. 46. tabulu).

Klientu skaits patversmēs/naktspatversmēs 2016. gadā ir palielinājies, jo, lai risinātu problēmu saistībā ar personu atrašanos alkohola reibumā Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā, 2016. gadā tika palielināts pakalpojuma sniegšanas periods (no maija līdz decembra mēnesim) biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” (turpmāk – LSK) patversmes/naktspatversmes pakalpojumam diennakts režīmā Gaiziņa ielā 7, Rīgā, personām alkohola reibumā. Līdz ar to 2016. gadā LSK nodrošināja diennakts patversmes/naktspatversmes pakalpojumu lielākam personu skaitam, no 01.05.2016. līdz 31.12.2016. nodrošinot pakalpojumu personām 19 671 reizi, tajā skaitā personām alkohola reibumā 12 812 reizes (tajā skaitā policijas atvestām personām 4651 reizi). Savukārt, 2015. gadā no 19. jūnija līdz 18. septembrim LSK nodrošināja patversmes/naktspatversmes pakalpojumu diennakts režīmā personām alkohola reibumā 3 724 reizes.

Pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 49. tabulā.

46. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un kopējais skaits gadā Rīgas patversmē/naktspatversmēs

Mēnesis	2014	2015	2016
Janvāris	802	692	694
Februāris	820	708	672
Marts	755	653	632
Aprīlis	624	576	588
Maijs	360	366	399
Jūnijs	282	285	315
Jūlijs	255	269	306
Augusts	220	234	307
Septembris	306	297	369
Oktobris	512	473	555
Novembris	663	575	613
Decembris	677	593	674
Vidēji mēnesī	523	477	510
Klientu skaits gadā	3 906	3 656	4 242

Rīgas patversmē bieži vien pakalpojumu saņem klienti, kuriem nepieciešami aprūpes pakalpojumi (vidēji 30 personām), kuru nodrošināšana nav paredzēta naktspatversmes/patversmes pakalpojuma ietvaros. Šāda situācija veidojas, jo ir ierobežots pacientu uzturēšanās laiks slimnīcās, kad vēl nav noformēti dokumenti personas ievietošanai īslaicīgajās sociālās aprūpes gultās vai arī nav brīvu vietu. Tāpat ir klienti, kuru vajadzībām īslaicīga vai ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā nav atbilstošākais pakalpojuma veids, bet ir nepieciešama aprūpe mājās. Tā kā šīm personām nav dzīvesvietas, tad Rīgas patversmē šīm personām jāsniedz aprūpes pakalpojumi. Lai Rīgas patversmē varētu nodrošināt aprūpes pakalpojumus, 2016. gadā plānojot Rīgas pilsētas pašvaldības 2017. gada budžetu, tika paredzēts finansējums papildu aprūpes darbinieku amata vienībām Rīgas patversmē. Tāpat situācijas risinājumam pašvaldībā 2016. gadā tika veiktas iestrādes pansijas pakalpojuma (aprūpētā dzīvesvieta) nodrošināšanai no 2017. gada. Pansijā minētās mērķa grupas klientiem paredzēts nodrošināt mājokli un sociālās aprūpes pakalpojumus, saglabājot pakalpojuma saņēmējam patstāvīgas dzīves principus.

Apkopojot datus par patversmes/naktspatversmes klientu sociālajām problēmām, var secināt, ka lielākajai daļai klientu tiek identificētas vairākas problēmas, piemēram, nodarbinātības, atkarības, saskarsmes problēmas. Līdz ar to sociālie darbinieki, lai palīdzētu klientam atrisināt galveno – mājokļa

problēmu, vispirms palīdz risināt problēmas, kas saistītas ar klienta spēju sociāli funkcionēt. Klientiem identificētās un aktuālākās problēmas ir šādas:

- 1) mājokļa problēma (98%). Sociālie darbinieki palīdz personām risināt dzīvesvietas jautājumu, izmantojot dzīvokļu īres tirgus piedāvājumu. Kaut arī īres dzīvokļi tiek piedāvāti par samērīgu samaksu, grūtības sagādā tas, ka dzīvokļu īpašnieki nevēlas slēgt īres līgumus, kas ir būtiski, lai persona varētu pretendēt saņemt sociālo palīdzību dzīvokļa īres apmaksai. Savukārt 2% patversmes/naktspatversmes klientiem, kuriem netika identificēta mājokļa problēma, saņem patversmes/naktspatversmes pakalpojumu, jo klients ir nonācis krīzes situācijā, piemēram, ir saskarsmes problēmas ar radniekiem vai, mājoklis nav piemērots dzīvošanai ziemas periodā.
- 2) saskarsmes problēma/konflikti (84%), kas saistīti ar šķiršanos ģimenē, dažādu paaudžu konfliktsituācijām, kā arī saskarsmes problēmas sociālajā vidē un sociālo kontaktu/svarīgu attiecību trūkums. Līdz ar to saskarsmes problēmas negatīvi ietekmē personas psihosociālo stāvokli un spēju pastāvīgi gādāt par savām pamatvajadzībām;
- 3) Atkarības problēma (52%). Klientu vidū plaši izplatīta ir alkohola atkarības problēma, mazāk psihotropo vielu un toksisko vielu izraisītas atkarības. Lai palīdzētu klientiem, sociālais darbinieks piedāvā klientiem apmeklēt Anonīmo Alkoholiķu 12 soļu programmu, kā arī iesaistīties valsts apmaksātajā Minesotas programmā alkohola atkarības ārstēšanā;
- 4) nodarbinātība (47%). Lai risinātu nodarbinātības jautājumu, klienti tiek iesaistīti dalībai atbalsta grupās bezdarbniekiem, dienas centru aktivitātēs, piedāvājot attīstīt dažādas prasmes, piemēram, datorprasmes, apgūt latviešu sarunvalodas prasmes, angļu valodu. Sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru klienti tiek iesaistīti valsts finansētajā nodarbinātības pasākumā „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi” bezdarbniekiem, kura ietvaros bezdarbnieki tiek nodrošināti ar apmaksātām pagaidu darba vietām 4 mēnešus gadā, mēnesī saņemot atlīdzību EUR 150 apmērā.

Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem

Sociālās rehabilitācijas centra bezpajumtniekiem (turpmāk – SRC) pakalpojums ietver sociālo un darba prasmju attīstīšanas pasākumu kopumu, veicinot personas sociālā statusa atgūšanu, iekļaušanos darba tirgū un sabiedrībā, kā arī novēršot citu faktoru izraisītās negatīvās sekas personas dzīvē saskaņā ar katram klientam individuāli izstrādātu sociālās rehabilitācijas plānu. Maksimālais uzturēšanās termiņš SRC ir viens gads. 2016. gadā SRC pakalpojumu sniedza 4 līgumorganizācijas (72 vietas): biedrība „Labā cerība” (10 sieviešu un 18 vīriešu vietas), biedrība „Integrācijas sabiedrībai” (20 vīriešu vietas), 2 SRC uzsāka sniegt pakalpojumu no 2016. gada decembra mēneša – Evaņģēlisko Kristiešu draudzes „Zilais Krusts” sociālās rehabilitācijas centrs vīriešiem „Druvas”, Bekās, Lēdmanes pagastā, Lielvārdes novadā (12 vietas) un nodibinājuma „Nova vita” sociālās rehabilitācijas centrs sievietēm un vīriešiem Katoļu ielā 14, Rīgā (12 vietas). Kopā SRC pakalpojums tika nodrošināts 130 personām, no tām 33 (25%) personas sociālās rehabilitācijas rezultātā ir atjaunojušas savas sociālās prasmes dzīvot patstāvīgi. Savukārt 2015. gadā SRC pakalpojumu sniedza 2 līgumorganizācijas (48 vietas), nodrošinot SRC pakalpojumu 109 personām, no tām 35 (32%) ir atjaunojušas savas sociālās prasmes dzīvot patstāvīgi.

Pakalpojuma finansēšanai izlietotos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 49. tabulā.

Rīgas patversmes Dienas centrs

Rīgas patversmes Dienas centrs (turpmāk – RPDC) nodrošina sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju attīstīšanu, atbalsta un pašpalīdzības grupu u.c. pakalpojumus.

Rīgā darbu uzsāka 2009. gadā. RPDC Katoļu ielā 57 var saņemt šādus pakalpojumus:

- ❖ sociālā darba speciālistu pakalpojumus;
- ❖ dažādu prasmju apguves un citus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, t. sk. atbalsta un pašpalīdzības grupu nodarbības;
- ❖ ģimenes ārsta pakalpojumus;
- ❖ dušas pakalpojumus;
- ❖ dezinfekcijas pakalpojumus;
- ❖ pusdienas klientiem, kuri piedalās RPDC nodarbībās, veic līdzdarbības pienākumus;
- ❖ veļas mazgāšanas pakalpojumus.

RPDC pakalpojumus persona saņem saskaņā ar sociālā darbinieka veiktu personas individuālo vajadzību un resursu novērtējumu. RPDC pakalpojumus 2016. gadā vidēji dienā saņēma 110 personas (skat. 47. tabulu), tajā skaitā dušas pakalpojumu izmantoja vidēji 11 personas dienā, veļas mazgāšanas

pakalpojumu – vidēji 2 personas dienā, 46 personas vidēji dienā apmeklēja bibliotēku un 53 personas vidēji dienā RPDC saņēma pusdienas. Vislielākais pieprasījums pēc RPDC pakalpojumiem bija ziemas mēnešos, piemēram, decembra mēnesī klientu skaits palielinājās līdz 157 personām dienā, savukārt siltajā laika periodā samazinājās līdz 69 personai dienā jūlija mēnesī. 2016. gadā RPDC pakalpojumus izmantoja kopā 820 personas, no tām 450 jeb 55% darbaspējīgas personas un 370 jeb 45% pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti. 2016.gadā RPDC apmeklētāju skaits salīdzinājumā ar 2015.gadu samazinājās par 33 personām jeb 4%.

RPDC pakalpojuma finansēšanai izlietotos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 49. tabulā.

47. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un kopējais skaits gadā Rīgas patversmes dienas centrā

Mēnesis	2014	2015	2016
Janvāris	153	145	131
Februāris	147	157	133
Marts	142	147	144
Aprīlis	131	142	128
Maijs	103	146	87
Jūnijs	97	80	73
Jūlijs	90	82	69
Augusts	86	71	71
Septembris	78	79	73
Oktobris	105	99	113
Novembris	124	112	138
Decembris	144	120	157
Vidēji mēnesī	117	115	110
Klientu skaits gadā	901	853	820

Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem

Rīgas patversmes struktūrvienība – Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem (turpmāk – Mobilā brigāde) izveidota 2007. gada novembrī. Mobilās brigādes mērķis sniegt informāciju un atbalstu bezpajumtniekiem. Mobilās brigādes galvenie uzdevumi ir apzināt un regulāri apsekt bezpajumtnieku pulcēšanās vietas, apsekt konkrētas adreses pēc operatīvās informācijas saņemšanas, noskaidrot klientu vajadzības un problēmas, informēt par iespējam saņemt palīdzību, motivēt klientus risināt problēmas. Mobilā brigādē iekļauti 3 darbinieki – sociālais darbinieks, aprūpētājs un šoferis. Mobilās brigādes maršruts veidots, iekļaujot zupas virtuvju adreses un citas bezpajumtnieku pulcēšanās vietas. Mobilā brigāde bezpajumtniekiem aukstajā gada laikā izsniedz siltu tēju un apģērbu, nogādā personas uz naktspatversmēm.

Mobilās brigādes darba laiks ir darba dienās no plkst.9.00 līdz 17.00. Aukstajā gada periodā (no 1. oktobra līdz 30. aprīlim), ja pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniegtās informācijas plkst.8.00 āra gaisa temperatūra ir zemāka par -10°C vai, ja āra gaisa temperatūra ir zemāka par 0°C un vēja ātrums ir lielāks par 10 m/s, Mobilā brigāde divas dienas nedēļā uzsāk darbu vēlāk (no plkst.11.00) un strādā līdz plkst.19.00, kā arī strādā sestdienās.

2016. gadā Mobilā brigāde ir sniegusi konsultācijas 1 293 personām, saņēmusi 1 220 tālruņa zvanus, 641 persona nogādāta naktspatversmē vai ārstniecības iestādē (skat.48. tabulu).

Salīdzinājumā ar 2015. gadu 2016. gadā ir palielinājies Mobilās brigādes sniegto konsultāciju skaits par 189 jeb 17%, saņemto zvanu skaits par 274 jeb 29%, savukārt nogādāto personu skaits naktspatversmē vai ārstniecības iestādē samazinājās par 3 jeb 0,5%.

48. tabula. Mobilās brigādes ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem sniegtie pakalpojumi

Pakalpojumu veids	2014	2015	2016
Konsultācijas	1 206	1 104	1 293
Saņemtie tālruņa zvani	1 039	946	1 220
Patversmē/ārstniecības iestādē nogādāto personu skaits	736	644	641

Lai attīstītu ielu sociālo darbu un gada aukstajā periodā sniegtu palīdzību pēc iespējas lielākam bezpajumtnieku skaitam, būtu vēlams paplašināt Mobilās brigādes darbību, pagarinot tās darba laiku darba dienās no 8 līdz 10 stundām diennaktī, kā arī īpaši nelabvēlīgos laika apstākļos – no 11 līdz 12 stundām diennaktī un nodrošinot darbību visās brīvdienās un svētku dienās.

Mobilās brigādes apkopotā informācija liecina, ka bezpajumtnieku galvenās problēmas ir mājokļa trūkums, veselības problēmas un informācijas trūkums par dažādām institūcijām, pakalpojumiem un to saņemšanas kārtību. Mobilās brigādes pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 49. tabulā.

Zupas virtuves

Rīgas pilsētā ir vairākas zupas virtuves vietas, kurās gan bezpajumtnieki, gan arī citi trūcīgie Rīgas iedzīvotāji var saņemt siltu ēdienu. 2016. gadā tika līdzfinansēti 4 līgumorganizāciju sniegtie zupas virtuves pakalpojumi – nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” zupas virtuves pakalpojums, biedrības „Žēlsirdības misija „Dzīvības ēdiens”” zupas virtuves pakalpojums, Latvijas pareizticīgās baznīcas Rīgas svētās Trijādības – Sergija sieviešu klostera zupas virtuves pakalpojums un biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” zupas virtuves pakalpojums. Zupas virtuvēs 5 reizes nedēļā izsniegtas līdz 650 porcijām dienā, 2016. gadā kopā līdzfinansētas 125 950 porcijas par kopējo summu EUR 75 329. 2016. gadā līdzfinansētais porciju skaits ir tāds pats kā 2015. gadā.

Zupas virtuves pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 49. tabulā.

49. tabula. No Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļi sociālajiem pakalpojumiem pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām (EUR)

	2014	2015	2016
Rīgas patversme	546 073	661 799	706 417
Rīgas patversmes Dienas centrs	202 053	216 758	236 417
Mobilā brigāde	53 452	44 401	43 624
Līgumorganizāciju naktspatversmes*	486 066	455 050	436 426
Sociālās rehabilitācijas centra pakalpojumi	137 232	157 346	142 232
Zupas virtuves pakalpojums	84 763	78 920	75 329

*tajā skaitā izdevumi par rīcības plāna „Palīdzības sniegšana bezpajumtniekiem nelabvēlīgos laika apstākļos Rīgā”, kas apstiprināts ar Rīgas domes 30.01.2007. lēmumu Nr. 2001, izpildi.

Ēdiena piegāde un izdalīšana Rīgas mazaizsargātajiem iedzīvotājiem

Ēdināšanas pakalpojums Rīgā mazaizsargāto personu grupām tiek nodrošināts kopš 2010. gada 27. septembra, kad darba dienās divās vietās Rīgā tika izdalīts līdz 1 000 porcijām.

2016. gadā pakalpojums tika nodrošināts 6 ēdiena izdales vietās, vidēji dienā izdalot 1 768 porcijas. Ēdināšanas pakalpojums mazaizsargāto personu grupām papildus tiek nodrošināts arī sestdienās, svētdienās un svētku dienās. Katru dienu tiek piedāvāta cita ēdienkarte: zupa, otrais ēdiens un dzēriens. Ēdienu var ieturēt uz vietas vai arī ņemt līdzi uz mājām (savos traukos).

Silto ēdienu persona var saņemt, uzrādot personalizēto elektronisko viedkarti, kurā elektroniski ir ievadīta RSD izziņa:

- ❖ par atbilstību trūcīgas ģimenes (personas) statusam;
- ❖ par atbilstību maznodrošinātās ģimenes (personas) statusam;
- ❖ par ēdināšanas pakalpojuma saņemšanu, ja ģimenes (personas) ienākumu līmenis nepārsniedz noteikto ienākumu līmeni, atbilstoši kuram tiek piešķirts maznodrošinātās ģimenes (personas) statuss.

2016. gadā kopā tika izdalītas 628 289 porcijas par kopējo summu EUR 1 447 398. Iepriekš 2015. gadā, tika izdalītas 662 668 porcijas par kopējo summu EUR 1 649 014. Izdalīto porciju skaita samazinājumu 2016. gadā salīdzinājumā ar 2015. gadu varētu skaidrot ar trūcīgo personu samazināšanos – 2016. gadā Rīgā bija par 22% trūcīgo personu mazāk nekā 2015. gadā.

Ēdināšanas pakalpojumu vidēji mēnesī saņem 82% personu, kuras ģimenē dzīvo vienas, 18% personu, kuru mājāsaimniecībā ir divas vai vairākas personas, tai skaitā bērni. Šāds pašvaldības atbalsts

visvairāk nepieciešams pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti, kā arī darbaspējīgām personām un ģimenēm ar bērniem, kuras nonākušas grūtībās saistībā ar bezdarba problēmu.

Siltā ēdiena izsniegšanas vieta Bolderājā.

Zupas virtuve Kr. Barona ielā 126.

NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA

Viena no Labklājības departamenta funkcijām ir nodarbinātības jautājumu koordinācija Rīgas pašvaldībā.

Pildot starp Labklājības departamentu un Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālo filiāli (turpmāk – NVA filiāle), 2012. gadā noslēgtajā sadarbības līgumā ietvertos uzdevumus par nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānošanu un izpildi pašvaldībā, Labklājības departaments nodrošināja regulāru sadarbību un informācijas apmaiņu nodarbinātības jautājumos starp NVA filiāli un pašvaldības institūcijām šādos veidos:

- ❖ darbojās NVA filiāles Konsultatīvajā padomē;
- ❖ darbojās NVA filiāles aktuālo pasākumu īstenotāju izvēles komisijās;
- ❖ piedalījās NVA filiāles organizētajos semināros par Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk – NVA) un darba devēju sadarbību nodarbinātības veicināšanā;
- ❖ regulāri informēja RSD speciālistus par NVA filiāles aktualitātēm;
- ❖ organizēja kopīgus seminārus, lai veicinātu RSD un NVA filiāles sadarbību kopīgo klientu bezdarba un sociālo problēmu risināšanā, klientu aktivizēšanā un iesaistīšanā darba tirgū, kā arī darbspējīgo nestrādājošo klientu iesaistīšanā NVA filiāles organizētajos aktuālajos nodarbinātības pasākumos;
- ❖ organizēja trīspusējas tikšanās, kuru laikā RSD sociālie darbinieki, NVA filiāles nodarbinātības aģenti un kopīgie klienti tikās, lai izvērtētu klienta – bezdarbnieka situāciju un izstrādātu individuālu problēmu risināšanas un darba meklēšanas plānu;
- ❖ sagatavoja un iesniedza NVA filiālē pārskatu par Rīgas pašvaldībā 2015. gadā īstenoto nodarbinātības veicināšanas pasākumu izpildi un pārskatu par plānotajām aktivitātēm nodarbinātības jomā 2016. gadā.

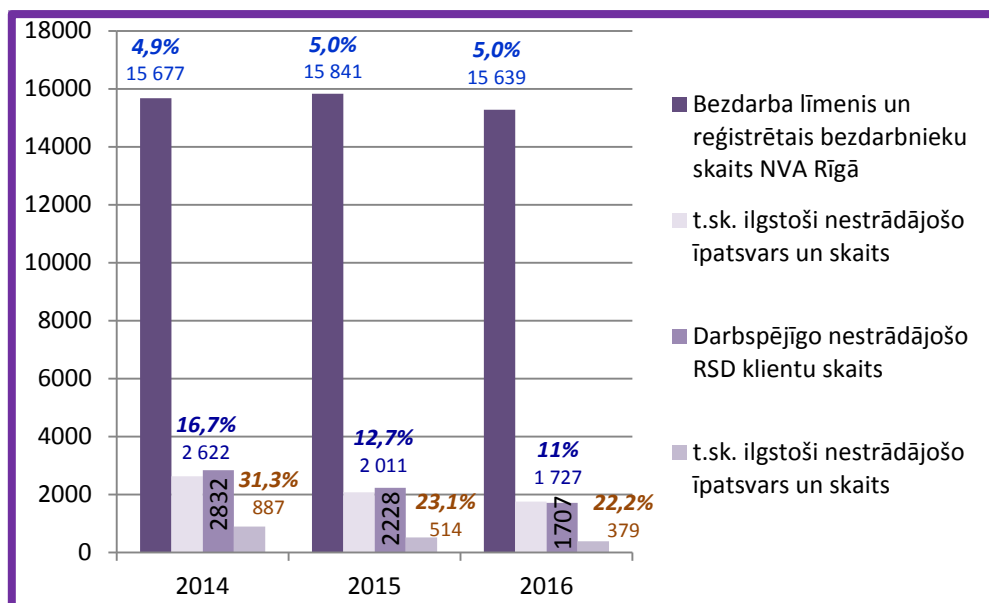
Bezdarba situācijas Rīgā raksturojums

2016. gadā Rīgā turpinājās iepriekšējo gadu tendence – notika bezdarba līmeņa samazināšanās un stabilizēšanās, bezdarbnieku skaita samazināšanās, tai skaitā ilgstoši nestrādājošo bezdarbnieku skaita un īpatsvara samazināšanās. Bezdarba situācija Rīgā 2016. gadā bija stabila – reģistrētais bezdarba līmenis Rīgā decembra beigās bija 5,0% (reģistrēto bezdarbnieku īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā), viszemāko bezdarba līmeni sasniedzot novembra mēnesī – 4,8%. NVA filiālē Rīgā gada beigās bija reģistrēti 15 639 bezdarbnieki. Salīdzinot ar 2016. gada janvāra mēnesi, bezdarbnieku skaits gada laikā samazinājās par 742 personām. Salīdzinājumā ar 2014. gada beigām, 2016. gada beigās Rīgā reģistrēto bezdarbnieku skaits un īpatsvars nav būtiski mainījies (skat. 8. attēlu). Reģistrētā bezdarba līmenis valstī 2016. gada decembra beigās bija 8,4%. Zemākais bezdarba līmenis 2016. gada decembrī bija reģistrēts Rīgas reģionā – 5,3% un Rīgā 5,0%. 2016. gada decembra beigās Latvijā NVA uzskaitē bija 78 357 bezdarbnieki (par 7 095 bezdarbniekiem mazāk nekā janvārī).

2016. gadā Rīgā un arī valstī kopumā turpināja uzlaboties ilgstošā bezdarba rādītāji. NVA filiālē Rīgā 2014. gada beigās uzskaitē bija 17% ilgstošo bezdarbnieku, savukārt 2016. gada beigās uzskaitē bija vairs tikai 11%. 2016. gadā ilgstošo bezdarbnieku skaits un īpatsvars Rīgā samazinājās no 2 065 jeb 12,6% janvārī līdz 1 727 jeb 11% decembrī. Valstī pēdējo 3 gadu laikā ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars samazinājās par 4,3%.

NVA filiālē 2016. gada decembra beigās bija pieejamas 3 370 reģistrētas brīvas darba vietas Rīgā. 2016. gadā visvairāk vakances bija pieejamas jūlija mēnesī – 4 284 vakances. Valstī decembra beigās pavisam bija pieejamas 4 444 NVA reģistrētas brīvas darba vietas, no kurām 76% vakanču reģistrētas Rīgā, veidojot tādu vakanču situāciju, ka Rīgā gada beigās uz katru brīvo darba vietu pretendēja 4,6 bezdarbnieki. NVA filiālē Rīgā 2014. gada decembrī bija pieejamas 3 289 brīvas darba vietas, bet 2016. gada nogalē bija reģistrētas 4 138 vakances.

8. attēls. Bezdarba statistika Rīgā un darbspējīgo nestrādājošo RSD klientu, tai skaitā ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars 2014. – 2016. gada beigās

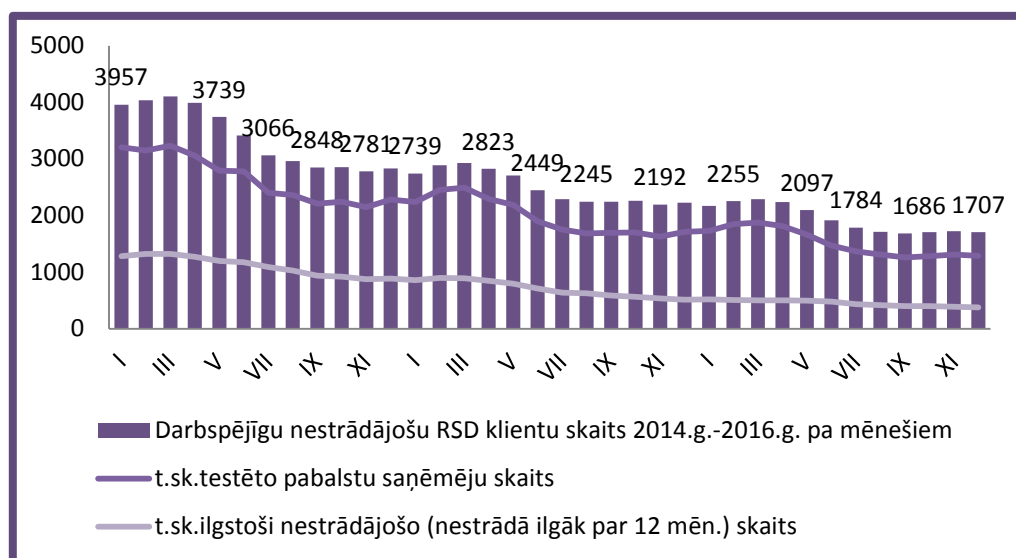

2014. gada decembra beigās Rīgā bezdarbnieka pabalstu nesauņēma 6 348 personas jeb 41%, savukārt 2016. gada decembra beigās tās bija 4 802 personas jeb 31% no visiem NVA filiālē reģistrētajiem bezdarbniekiem.

RSD reģistrēto darbspējīgo nestrādājošo klientu skaita izmaiņas

No 2012. gada bezdarba un nodarbinātību raksturojošo rādītāju uzlabošanās Rīgā ir ietekmējusi RSD reģistrēto darbspējīgo nestrādājošo klientu skaitu, kas pašvaldībā vērsās pēc sociālās palīdzības un sociālajiem pakalpojumiem – pēdējos trīs gadus bija vērojama RSD klientu skaita samazināšanās (skat. 8. un 9. attēlu).

9. attēls. Darbspējīgo nestrādājošo klientu, testēto pabalstu saņēmēju skaits un ilgstoši nestrādājošo klientu skaits no 2014. gada līdz 2016. gadam

2014. gada decembra beigās RSD bija reģistrētas 2 832 darbspējīgas nestrādājošas personas, savukārt 2016. gada beigās – 1,7 reizes mazāk jeb – 1 707 personas. Samazinājās arī ilgstoši nestrādājošo personu skaits un pašvaldības testēto pabalstu saņēmēju skaits. No 2014. gada janvāra līdz 2016. gada decembrim darbspējīgo nestrādājošo klientu skaits samazinājās par 57%, pašvaldības testēto pabalstu saņēmēju skaits samazinājās par 60% (no 3 204 personām 2014. gada janvārī līdz 1 286 personām 2016. gada decembrī),

savukārt ilgstoši nestrādājošo personu skaits samazinājies par 70% (no 1 283 personām 2014. gada janvārī līdz 379 personām 2016. gada decembrī). 2016. gada janvārī RSD pēc sociālās palīdzības un/vai pakalpojumiem vērsās 2 167 klienti jeb 13,2% no visiem NVA filiālē reģistrētajiem bezdarbniekiem, decembrī tie bija 1 707 RSD klienti jeb 10,9% no filiālē reģistrētajiem bezdarbniekiem.

2016. gadā no janvāra līdz decembra mēnesim vērojams RSD reģistrēto darbaspējīgo nestrādājošo klientu skaita samazinājums par 21% (no 2 167 personām janvārī līdz 1 707 personām decembrī), tai skaitā ilgstoši nestrādājošo personu skaita samazinājums par 27% (no 518 personām janvārī līdz 379 personām decembrī), kā arī bezdarbnieku, kuri saņēma pašvaldības testētos pabalstus, skaita samazinājums par 26% (no 1 731 personām janvārī līdz 1 286 personām decembrī).

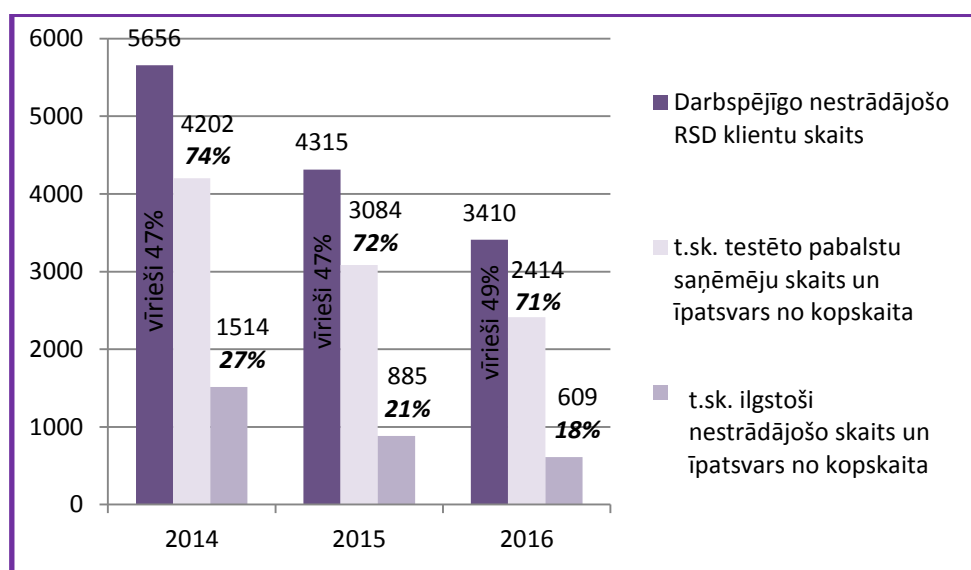
2016. gadā RSD ilgstoši nestrādājošo personu īpatsvars saglabājās robežās no 23,9% gada sākumā līdz 22,2% gada beigās.

2016. gadā saglabājas tendence, ka lielākā daļa RSD darbaspējīgo nestrādājošo klientu ir pašvaldības testēto pabalstu saņēmēji. 2016. gada sākumā pašvaldības testētos pabalstus saņēma 79,9%, bet 2016. gada beigās – 75,3% no mērķa grupas. Pašvaldības testētos sociālos pabalstus RSD 2016. gada decembrī saņēma 1 286 personas jeb 8,2% no visiem NVA filiālē reģistrētajiem bezdarbniekiem. RSD darbaspējīgo nestrādājošo testēto pabalstu saņēmēju skaits, salīdzinot ar 2016. gada janvāri, 12 mēnešu laikā samazinājās par 445 personām.

2016. gadā datu bāzē SOPA kopā pavisam bija reģistrētas 3 410 darbaspējīgas nestrādājošas personas, kuras RSD vērsušās pēc sociālās palīdzības un/vai sociālajiem pakalpojumiem, tas ir 7,9% no visiem RSD klientiem – sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmējiem – 42 945 personām.

Rīgā pēdējo trīs gadu laikā kopējais RSD reģistrēto darbaspējīgo ilgstoši nestrādājošo klientu īpatsvars ir ievērojami samazinājies. 2014. gadā 27% no visiem darbaspējīgajiem nestrādājošajiem klientiem nestrādāja ilgāk par 12 mēnešiem (klients var nebūt reģistrēts NVA filiālē), bet 2016. gadā – 18% (skat. 10 attēlu un 50. tabulu).

10. attēls. RSD reģistrēto darbaspējīgo nestrādājošo klientu, pašvaldības testēto pabalstu saņēmēju un ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars % 2014. – 2016. gadā

50. tabula. RSD darbaspējīgo nestrādājošo klientu skaits, t.sk. ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars % 2014. – 2016. gadā

Klienti	2014	2015	2016
Darbspējīgi nestrādājoši RSD klienti t.sk.	5 656	4 315	3 410
ilgstoši nestrādājošie	1 514 (27%)	885 (21%)	609 (18%)

2016. gadā reģistrēto darbaspējīgu nestrādājošu klientu sadalījums grupās pēc vecuma rāda, ka visvairāk personu 1 571 jeb 46% ir vecuma grupā 30 – 49 gadi, otra lielākā grupa ir personas vecumā virs 50 gadu vecuma – 1 079 jeb 32%. Jaunieši 15 – 29 gadu vecumā bija reģistrēti 410 jeb 12%, savukārt klienti

vecumā virs 60 gadiem ir reģistrēti 350 jeb 10%. Salīdzinot vecuma grupas pēdējo trīs gadu laikā, vērojams, ka pieaug klientu skaits vecumā virs 50 gadiem. RSD darbaspējīgo nestrādājošo klientu dzimuma un vecuma struktūrā (skat. 51. tabulu), salīdzinājumā ar 2014. gadu un 2015. gadu izmaiņas ir vērojamas vecuma grupā no 15 – 24 gadiem, 2016. gadā ir samazinājums par 2% punktiem, vecuma grupā virs 60 gadiem salīdzinājumā ar 2014. gadu novērojams palielinājums par 4% punktiem.

51. tabula. RSD reģistrētie darbaspējīgie nestrādājošie klienti no 2014. gada līdz 2016. gadam – dzimuma un vecuma statistiskais portrets

2014			2015			2016		
SIEVIETES	KOPĀ	VĪRIEŠI	SIEVIETE	KOPĀ	VĪRIEŠI	SIEVIETE	KOPĀ	VĪRIEŠI
2974 53%	5656 Vecuma grupa 	2682 47%	S 2 304 53%	4 315 Vecuma grupa 	2 011 47%	S 1 752 51%	3 410 Vecuma grupa 	1 658 49%
184	15-24 6%	186	122	15-24 6%	110	72	15-24 4%	69
321	25-29 8%	163	248	25-29 8%	101	183	25-29 8%	86
1 415	30-49 47%	1234	1 107	30-49 46%	890	844	30-49 46%	727
902	50-59 32%	904	658	50-59 32%	720	491	50-59 32%	588
152	60+ 6%	195	169	60+ 8%	190	162	60+ 10%	188

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem 2016. gadā redzams, ka par 2% punktiem pieaudzis vīriešu skaits. Jāsecina, ka RSD klientu portretā parādās sabiedrības novecošanās tendence un personām vecumā pēc 50 gadiem atrast darbu ir grūtāk.

Pašvaldības testētos pabalstus 2016. gadā kopā pavisam saņēmušas 2 414 darbaspējīgas nestrādājošas personas, kas ir 71% no visiem darbaspējīgajiem reģistrētajiem klientiem. No visiem 18 677 datu bāzē SOPA reģistrētajiem RSD klientiem – testēto pabalstu saņēmējiem darbaspējīgi nestrādājoši klienti bija 12,9%.

Trīs gadu laikā darbaspējīgo nestrādājošo testēto pabalstu saņēmēju skaits samazinājies par 43%, pabalsta garantētā minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanai (GMI) saņēmēju skaits samazinājies par 45%, personu skaits, kas saņēma dzīvokļa pabalstu samazinājies par 47%, savukārt personu skaits, kas saņēma pabalstu veselības aprūpei, ir palielinājies (skat. 52. tabulu).

52. tabula. Testēto pabalstu saņēmēju skaita izmaiņas no 2014. gada līdz 2016. gadam

Pabalsta veids	2014	2015	2016
Visi testēto pabalstu saņēmēji	4 204	3 084	2 414
GMI	3134	2226	1734
Dzīvokļa pabalsts	3377	2385	1787
Pabalsts veselības aprūpei	17	10	23

SOPA datu bāzē no 3 410 reģistrētajiem darbaspējīgiem nestrādājošiem RSD klientiem vienošanās ar klientu par līdzdarbības pienākumiem savas situācijas uzlabošanā 2016. gadā bija noslēgtas ar 78% no visiem darbaspējīgiem nestrādājošiem klientiem. 2016. gadā sociālā palīdzība tika atteikta 320 personām, no kurām 115 personām atteikuma iemesls bija atteikšanās līdzdarboties ar sociālā darba speciālistu. Trūcīgā vai maznodrošinātā statusu apliecinoša izziņa izsniegta 2 793 klientiem jeb 82% no visām darbaspējīgām

nestrādājošām personām. 2016. gadā no visiem darbspējīgiem nestrādājošiem RSD klientiem 92% jeb 3 121 klienti bija reģistrēti NVA.

Sociālais darbs ar bezdarbniekiem

Lai nodrošinātu kvalitatīvu sociālā darba pakalpojumu un veicinātu aktīvu darbspējīgo nestrādājošo klientu iesaistīšanos savu sociālo problēmu risināšanā, 2016. gadā RSD visos teritoriālajos centros darbu turpināja 20 sociālie darbinieki, kuru galvenā mērķa grupa ir personas un ģimenes, kurās ir bezdarba izraisītās problēmas un kurām nepieciešams psihosociāls atbalsts. Šo sociālo darbinieku darba mērķis ir sniegt psihosociālu atbalstu darbspējīgām personām, kuras saviem spēkiem nespēj pārvarēt šķēršļus, kas traucē gūt regulārus ienākumus, strādājot algotu darbu, un apmierināt personas/ģimenes pamatvajadzības, kā arī ilgstoši nestrādājošu darbspējīgu personu aktivizēšana un motivēšana.

Sociālais darbinieks sociālā gadījuma risināšanas ietvaros sadarbībā ar klientu izvērtē sociālo situāciju, problēmas apjomu un cēloņus, analizē klientam pieejamos resursus, klienta stiprās un vājās puses, atbalsta sistēmu, kā arī spēju un motivāciju risināt savas sociālās problēmas. Kopā ar klientu tiek izstrādāts un realizēts individuāls problēmu risināšanas plāns, sniegtas gan individuālas konsultācijas, gan piesaistīti klienta problēmu risināšanai nepieciešamie resursi. Sociālie darbinieki klientu interesēs sadarbojas ar NVA filiāles speciālistiem, veicot sociālās rehabilitācijas un individuālā darba meklēšanas plāna aktivitāšu saskaņošanu, atbalstot bezdarbniekus viņiem piemērotu RSD un NVA filiāles pakalpojumu izvēlē un izmantošanā.

Salīdzinājumā ar 2015. gadu un 2014. gadu risināto sociālo gadījumu skaits RSD 2016. gadā ir samazinājies (skat. 53. tabulu). 2016. gadā 20 sociālie darbinieki strādāja ar 790 sociālajiem gadījumiem, tostarp risinot 1 277 personu sociālās problēmas, 2015. gadā ar 987 sociālajiem gadījumiem, risinot 1 550 personu sociālās problēmas, savukārt 2014. gadā sociālie darbinieki strādāja ar 942 sociālajiem gadījumiem, risinot 1 473 personu sociālās problēmas. Risināto gadījumu skaita samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem skaidrojams ar komplicētāku klienta sociālo portretu un daudzveidīgām risināmajām problēmām, kā arī sociālo darbinieku mainību vai ilgstošu prombūtni pārejošas darba nespējas dēļ.

53. tabula. Risināto sociālo gadījumu skaits, slēgto lietu skaits 2014. – 2016. gadā

Klientu lietas	2014	2015	2016	KOPĀ
Lietu skaits	942	987	790	2 719
Personu skaits	1 473	1 550	1277	4 300
Slēgtas lietas, t.sk.	464 49%	501 51%	422 53%	1 387 <i>vidēji 51%</i>
Uzsākts algots darbs % no slēgtajām lietām	41%	40%	32%	<i>vidēji 38%</i>
Klients nesadarbojas	29%	28%	19%	<i>vidēji 25%</i>

Gadījumos, kad individuāls sociālais darbs netika uzsākts, bezdarbniekiem tika nodrošinātas sociālā darba speciālista (sociālais darbinieks, sociālās palīdzības organizators) konsultācijas – kopskaitā 17 325 bezmaksas konsultācijas (2015. gadā 17 708 konsultācijas; 2014. gadā 18 723 konsultācijas).

Sociālo darbinieku un klientu sadarbības rezultātā 2016. gadā 422 klientu lietas jeb 53% no visām klientu lietām tika slēgtas¹⁵. 2014. gadā tika slēgtas 49% lietu un 2015. gadā 51% lietu no visām klientu lietām (skat. 4. tabulu). Galvenie iemesli, kāpēc lietas tika slēgtas 2016. gadā, bija šādi: 32% klientu uzsāka algotu darbu, bet 19% klientu nesadarbojās ar sociālā dienesta speciālistiem, t.sk., vairākos gadījumos klienti rakstiski atteicās no sadarbības ar sociālā darba speciālistiem. Citi lietu slēgšanas gadījumi bija saistīti ar invaliditātes reģistrēšanu, uzsāktu ilgstošu ārstēšanos un prognozējamu invaliditāti, sociālās situācijas uzlabošanu, klientu dzīvesvietas maiņu, vecuma pensijas saņemšanu, mācību uzsākšanu, u.c. iemesliem.

¹⁵ Klienta lieta tiek slēgta: 1) ja ir sasniegti sociālā darba ar gadījumu mērķi un/vai turpmāk sociālā darbinieka iejaukšanās nav nepieciešama; 2) ja klients atsakās no sadarbības; 3) ja sociālo darbu ar gadījumu pilnībā ir pārņēmusi cita institūcija; 4) ja klients ir mainījis dzīves vietu.

Pēdējos gados 20 sociālo darbinieku darbā ar bezdarbniekiem darbā vērojama tendence, ka pieaug sociālo gadījumu skaits, kuros nodarbinātības problēma netika risināta, bet tika risinātas citas peronai aktuālas problēmas. 2016. gadā nodarbinātības problēmas tika risinātas 82% no visām, t.i. 2016. gadā 146 jeb 18% sociālo gadījumu netika risinātas nodarbinātības problēmas, bet citas problēmas. 2016. gadā bērnu sociālās problēmas tika risinātas 151 jeb 19% sociālo gadījumu. Savukārt 2015. gadā nodarbinātības problēmas tika risinātas 93% klientu lietu no visām, t.i. 65 jeb 7% sociālo gadījumu (10 gadījumos darbā ar pieaugušām personām, 55 gadījumos sociālajā darbā ar ģimenēm ar bērniem) netika risinātas nodarbinātības problēmas, bet citas sociālās problēmas. 2015. gadā 11 sociālie darbinieki 141 sociālā gadījuma ietvaros risināja arī bērnu sociālās problēmas (2 gadījumos risinātas tikai bērnu problēmas).

20 sociālo darbinieku klienti bija gan ģimenes ar bērniem, gan ģimenes, kurās visi ir pieaugušie, gan arī atsevišķi dzīvojošas personas. Raksturojot sociālo darbinieku klientus pēc ģimenes tipa, redzams, ka 2016. gadā 54% jeb 428 sociālajos gadījumos sociālo darbinieku klienti bija atsevišķi dzīvojošas personas vai ģimenes, kurās visi bija pilngadīgi, bet 46% jeb 362 sociālajos gadījumos bija ģimenes ar bērniem (skat. 54. tabulu). 54. tabulā redzams, ka 2016. gadā līdzīgi kā 2014. un 2015. gadā sociālo darbinieku klientu vidū procentuāli vairāk bija atsevišķi dzīvojošas personas vai ģimenes, kurās visi bija pilngadīgi (2015. gadā 52 %; 2014. gadā 54 %), nekā ģimenes ar bērniem.

54. tabula. Sociālo darbinieku klientu iedalījums pēc ģimenes tipa no 2014. – 2016. gadā

Klients ģimene/ persona	Ģimenes tips	Skaitis			Procentuāli no kopējā klientu skaita		
		2014	2015	2016	2014	2015	2016
1	Atsevišķi dzīvojoša persona	300	437	394	45	44	50
3	Ģimene bez bērniem	65	76	34	9	8	4
Kopā pilngadīgas personas (1+3)		365	513	428	54	52	54
2	Ģimene ar bērniem	306	474	362	46	48	46
KOPĀ		671	987	790	100	100	100

20 sociālo darbinieku darbā ar bezdarbniekiem klientu sociālais portrets pēdējos gados kļuvis sarežģītāks. Tas saistīts gan ar personības izmaiņām ilgstoša bezdarba rezultātā, gan sliktu veselības stāvokli, valsts valodas prasmju trūkumu un izteiktu motivācijas trūkumu mainīt savu sociālo situāciju. Sociālā darba prakse rāda: jo ilgāk cilvēks ir bez darba, jo vairāk pieaug sociālo problēmu loks, un cilvēks vairs nav gatavs nekavējoties stāties darba attiecībās, pat tad, ja ir tāda iespēja. Ilgstoši esot bez darba, klientiem ir zems motivācijas līmenis mainīt savu sociālo situāciju, personīgo resursu un pozitīvas pieredzes trūkums traucē risināt radušās problēmas, to ietekmē arī dažādas atkarības, veselības problēmas, sociālo prasmju trūkums, piemēram, pašaprūpes un dzīves prasmju trūkums, plānojot savu laiku un resursus. Daļa cilvēku radušos situāciju – dzīves kvalitātes kritumu – pieņem kā normu un nav gatavi pārmaiņām. Citiem tiešām trūkst sociālo un darba prasmju, un viņiem ir jāpalīdz saskatīt problēmu risinājumu. Daļai klientu jāpalīdz sagatavot CV un motivācijas vēstules.

2016. gadā 20 sociālo darbinieku klientu galvenās risinātās sociālās problēmas bija līdzīgas iepriekšējos gados risinātajām (skat. 55. tabulu):

- ❖ veselības problēmas – 307 gadījumos, t.sk. 66 gadījumos noformēta invaliditāte;
- ❖ valsts valodas prasmju trūkums – 229 gadījumos, t.sk. daļai personu nebija valsts valodas prasmi apliecināša dokumenta vai bija zemākais valsts valodas prasmes līmenis;
- ❖ atkarības problēmas – 176 gadījumos;
- ❖ saskarsmes problēmas – 121 gadījumos;
- ❖ sociālo prasmju trūkums – 231 gadījumā;
- ❖ mājokļa problēmas – 101 gadījumos;

- ❖ izglītības problēmas – 42 gadījumos;
- ❖ nenokārtoti dokumenti – 55 gadījumos;
- ❖ citas problēmas – 63 gadījumos, t.sk., krīzes situācijas, ar vardarbību saistītas problēmas, uzvedības problēmas un likumpārkāpumi, kredīti, bērnu audzināšanas problēmas, u.c.

55. tabula. Sociālo darbinieku darbā ar bezdarbniekiem klientu risinātās sociālās problēmas

Risinātās klientu sociālās problēmas	2014	2015	2016
Kopā risināto sociālo gadījumu skaits	942	987	790
Latviešu valodas prasmju trūkums	229	244	229
Veselības problēmas	310	344	307
Saskarsmes problēmas	146	157	121
Izglītības problēmas	73	66	42
Atkarības problēmas	156	166	176
Sociālo prasmju trūkums	101	111	231
Mājokļa problēmas	89	86	101
Nenokārtoti dokumenti	33	39	55
Citas problēmas	56	43	63

No sociālo darbinieku iesniegtajiem pārskatiem redzams, ka 2016. gadā līdzīgi kā 2015. gadā un 2014. gadā visvairāk risināto problēmu vidū pēc nodarbinātības jautājumiem tika risinātas klientu veselības problēmas, t.sk. psihiskās un garīgās veselības problēmas (2016. gadā 307 jeb 39% gadījumu; 2015. gadā 344 jeb 35% gadījumu; 2014. gadā 310 jeb 33% gadījumu). Šāda situācija mudina sociālos darbiniekus sociālo gadījumu risināšanas laikā palīdzēt klientiem noformēt dokumentus un reģistrēt VDEĀK noteiktu invaliditātes grupu vai arī, plānojot intervenci, rēķināties, ka klienta un sociālā darbinieka sadarbību ietekmēs klienta veselības stāvoklis. Tāpat būtiski atzīmēt, ka daudziem klientiem algota darba atrašanu apgrūtina vājas latviešu valodas prasmes. Valsts valodas prasmes trūkums un zema motivācija apgūt valsts valodu joprojām ir viena no visbiežāk risinātajām problēmām 2016. gadā 229 jeb 29% gadījumu; 2015. gadā 244 jeb 25% gadījumu; 2014. gadā 229 jeb 24% gadījumu. Situācijās, kad cilvēki nesaprot latviešu valodu un nevar tajā sarunāties, ir apgrūtinoši integrēties kopējā darba tirgū. Ilgstošie bezdarbnieki ne vienmēr var strādāt arī darba vietās, kas tiek piedāvātas algotajos pagaidu sabiedriskajos darbos – īpaši izveidotās pagaidu darba vietās ilgstošajiem bezdarbniekiem mazkvalificētiem darbiem. Jāatzīmē, ka bezdarbnieku nodarbinātības problēmas risināšanu ietekmē motivācijas trūkums un izteikti zema kapacitāte strādāt algotu darbu. 55. tabulas dati norāda, ka salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem 2016. gadā sociālie darbinieku risināto problēmu vidū vairāk dominē sociālo prasmju trūkums, atkarības problēmas, mājokļa problēmas un nenokārtoti personu apliecināji, u.c. dokumenti.

Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem

Klientu motivēšana, līdzdarbības veicināšana un iesaistīšana savu problēmu risināšanā joprojām ir viens no svarīgākajiem sociālā darbinieka uzdevumiem. Lai risinātu klientu komplicētās sociālās problēmas un palīdzētu ilgstoši nestrādājošām personām atkal iekļauties darba tirgū, 2016. gadā RSD tika sniegti iepriekšējos gados uzsāktie atbalsta pakalpojumi. Populārākie atbalsta pakalpojumi, lai RSD klienti, kas ir darbaspējīgas nestrādājošas personas sekmīgāk integrētos darba tirgū, ir parādīti 56. tabulā: NVA filiāles aktīvais nodarbinātības pasākums – algoti pagaidu sabiedriskie darbi; pašvaldības sabiedriskie darbi (12 stundas nedēļā); atbalsta grupas; latviešu sarunvalodas treniņgrupas; atkarības profilakses speciālistu un psihologu konsultācijas; motivācijas programma „Psihosociālās rehabilitācijas pakalpojums ilgstošiem bezdarbniekiem”.

56. tabula. Atbalsta pakalpojumi RSD darbspējīgām nestrādājošām personām

Pakalpojuma nosaukums un personu skaits	2014	2015	2016
Aktīvais nodarbinātības pasākums „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”	2 560	831	710
Pašvaldības sabiedriskie darbi (līdz 12 stundām nedēļā)	576	650	470
Atbalsta grupas bezdarbniekiem	251	232	118
Latviešu valodas sarunvalodas treniņgrupas	117	110	95
Atkarības profilakses speciālistu pakalpojumi	195 <i>(158 RSD klienti; 117 reģistrēti NVA)</i>	197 <i>(155 RSD klienti; 91 reģistrēts NVA)</i>	167 <i>(136 RSD klienti; 105 reģistrēti NVA)</i>
Psihologa pakalpojumi	180	98	117
Motivācijas programma bezdarbniekiem – psihosociālās rehabilitācijas pakalpojums ilgstošiem bezdarbniekiem	25	46	27

Atbalsta grupas bezdarbniekiem

2016. gadā vairākos DC, līdzīgi kā iepriekšējos gados, tika organizētas atbalsta grupas bezdarbniekiem. Lai arī RSD reģistrēto darbspējīgo nestrādājošo klientu skaits pēdējo trīs gadu laikā ir samazinājies, salīdzinājumā ar 2014. gadu pat par 40%, tomēr atbalsta grupas bezdarbniekiem savu aktualitāti nav zaudējušas. Vēl joprojām 2016. gada beigās ilgstoši nestrādājošo personu skaita īpatsvars bija 22,2% no visiem RSD reģistrētajiem bezdarbniekiem, un sociālo darbinieku klientu problēmu vidū dominēja latviešu valodas, sociālo un saskarsmes prasmju trūkums, atkarības problēmas. 2016. gadā 118 RSD klientiem – bezdarbniekiem tika nodrošināta dalība piecās atbalsta grupās (2015. gadā 18 atbalsta grupās 232 dalībnieki; 2014. gadā 25 atbalsta grupās 251 dalībnieks). Atbalsta grupu pakalpojums tika nodrošināts trīs RSD DC maksimāli tuvu klientu dzīvesvietai. Sociālais darbs grupās notiek ar mērķi atbalstīt darbspējīgas nestrādājošas personas, atklāt klientu patstāvību traucējošos faktoros, motivēt atbildību un atrisīt pašresursus – uzlabot un apgūt jaunas sociālās prasmes, celt pašapziņu, veidot sociālos tīklus un risināt dažādas sadzīves situācijas, palīdzot integrēties darba tirgū. Grupu darbu nodrošināja sociālie darbinieki, piedāvājot dažāda satura pakalpojumus, piemēram, atbalsta grupu vadīšanā iesaistījās atkarības profilakses speciālisti un psihologi.

368 darbspējīgi nestrādājoši RSD klienti atbilstoši savām spējām un interesēm iesaistījās arī citos sešu RSD DC organizētajos pasākumos – apguva datora lietošanas prasmes, latviešu, angļu un vācu valodu, kā arī iesaistījās dažādās interešu nodarbībās – rokdarbu, gleznošanas, zīmēšanas un dažādās kustību nodarbībās, kā arī pēc nepieciešamības saņēma sociālā darbinieka un psihologa konsultācijas, individuālu problēmu risināšanā.

Latviešu valodas sarunvalodas treniņgrupas

Sociālo darbinieku risināto klientu sociālo problēmu uzskaitē rāda, ka valsts valodas prasmes trūkums un zema motivācija apgūt valsts valodu joprojām ir viena no aktuālākajām problēmām, kas traucē bezdarbniekus integrēties darba tirgū – 2016. gadā 29% gadījumu; 2015. gadā 25% gadījumu, bet 2014. gadā 24% gadījumu klienti neprata valsts valodu pietiekamā līmenī. Tādēļ RSD, papildus NVA filiāles nodrošinātajiem valsts valodas kursiem bezdarbniekiem, arī 2016. gadā klientiem, kuru dzimtā valoda nav latviešu valoda un kuriem ir grūtības integrēties darba tirgū valsts valodas nepietiekamo zināšanu dēļ, nodrošināja iespēju grupās praktizēt latviešu valodu profesionāla skolotāja vadībā. Uz problēmas būtību norāda arī fakts, ka bezdarbniekiem ne vienmēr ir valsts valodas apliecība, kas nepieciešama darba meklēšanas procesā, vai arī valsts valodas prasmes ir zemākajā līmenī. 2016. gadā darbspējīgām nestrādājošām personām tika organizētas 9 latviešu sarunvalodas treniņgrupas, kurās 95 darbspējīgi nestrādājoši RSD klienti uzlaboja latviešu sarunvalodas prasmes (2015. gadā 110 personas; 2014. gadā 117

personas). Kopā tika noorganizētas 132 latviešu valodas treniņgrupu nodarbības, kurās 20 stundu garumā klienti – bezdarbnieki praktizēja latviešu valodu.

Papildu latviešu valodas treniņgrupām, vēl 54 personas latviešu valodas prasmi apguva ar dienas centru sociālo darbinieku atbalstu.

Motivācijas programma ilgstošajiem bezdarbniekiem

No 2013. gada ilgstošo bezdarbnieku aktivizēšanai un integrēšanai darba tirgū, sadarbībā ar „Invalīdu un viņu draugu apvienību „Apeirons””, tika realizēts psihosociālās rehabilitācijas, adaptācijas un motivācijas pakalpojums ilgstošiem bezdarbniekiem. Galvenās pakalpojuma komponentes – individuālas un grupu psihoterapeita konsultācijas, karjeras konsultācijas grupā un individuāli, psiholoģiskā atbalsta un darba terapija atbalsta grupās, kā arī iesaistīšana biedrību un nodibinājumu organizētā brīvprātīgo darbā. Pēc pakalpojuma saņemšanas, ja nepieciešams, klienti turpina sadarbību ar sociālo darbinieku.

Pakalpojuma mērķis bija veicināt psihosociāli novājināta klienta – personas ilgstošā bezdarba situācijā – psihisko un sociālo funkciju atjaunošanu, tādējādi pietuvinot klientu adekvātai sociālajai funkcionēšanai, lai tas pakāpeniski atgrieztos mūsdienu dinamiskajā darba tirgū. Pakalpojuma uzdevums ir, ne tik daudz palīdzēt atrast darbu, kā intensīvi stiprināt un attīstīt personas psihosociālos resursus, lai klients būtu spējīgs un gatavs iesaistīties darba tirgū, lai viņam būtu vēlēšanās strādāt, motivācija meklēt darbu, lai būtu iegūtas prasmes un stiprināti resursi. 2013. gadā, uzsākot sociālā pakalpojuma nodrošināšanu, rehabilitācijas ilgums bija 2 mēneši, 2014. gadā un 2015. gadā organizētais sociālais pakalpojums ietvēra 3 mēnešu motivācijas programmu.

2016. gadā pakalpojuma ietvaros 27 ilgstošie bezdarbnieki – RSD klienti saņēma intensīvu personības spēka stiprināšanas pakalpojumu 4 mēnešu garumā. Salīdzinājumam 2015. gadā psihosociālās rehabilitācijas, adaptācijas un motivācijas pakalpojumu saņēma 53 RSD klienti – ilgstošie bezdarbnieki, no tiem 46 personas iesaistījās motivācijas programmas pasākumos, bet 7 personas pēctecības atbalsta grupā, savukārt 2014. gadā pakalpojumu saņēma 25 ilgstošie bezdarbnieki.

Psihologa un atkarības profilakses speciālistu konsultācijas

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2016. gadā RSD bezdarbniekiem ar psihosociālām problēmām tika nodrošinātas psihologa konsultācijas, savukārt bezdarbniekiem ar atkarības problēmām – RSD atkarības profilakses speciālistu un narkologa konsultācijas nepieciešamajā apjomā. Ar sociālā darbinieka atbalstu 2016. gadā:

- ❖ 117 RSD klienti saņēma psihologa un psihoterapeita konsultācijas (2015. gadā 98 bezdarbnieki; 2014. gadā 180 bezdarbnieki);
- ❖ lai risinātu atkarības problēmas, 167 darbaspējīgas nestrādājošas personas saņēma atkarības profilakses speciālistu konsultācijas, no tām 155 jeb 81% bija RSD klienti (2015. gadā 197 personas saņēma atkarības profilakses speciālistu konsultācijas, no tām 155 jeb 79% bija RSD klienti; 2014. gadā 195 personas saņēma atkarības profilakses speciālistu konsultācijas, no tām 158 jeb 81% bija RSD klienti).

Nodarbinātības atbalsta pakalpojums invalīdiem

Lai veicinātu aizvien plašāku mērķa grupu integrēšanu darba tirgū un vienlīdzīgu tiesību principa ievērošanu, RSD sadarbībā ar „Invalīdu un viņu draugu apvienību „Apeirons”” jau piekto gadu Rīgas pašvaldībā īsteno nodarbinātības atbalsta pakalpojumu RSD klientiem – cilvēkiem ar invaliditāti, ar mērķi integrēt viņus darba tirgū, kā arī mazināt un novērst sociālās izolētības risku un veicināt cilvēku ar invaliditāti iekļaušanos sabiedrībā. No 2012. gada pakalpojuma sniedzējs realizē nodarbinātības atbalsta pakalpojumu cilvēkiem ar invaliditāti, strādājot gan ar konkrēto mērķgrupu, gan uzrunājot potenciālos darba devējus, gan organizējot dažādus izglītojošus un aktivizējošus pasākumus. Pēdējo trīs gadu laikā pakalpojumu kopā saņēmušas 199 personas ar invaliditāti (skat. 57. tabulu). 2016. gadā pakalpojumu saņēma 44 personas ar invaliditāti, kopā saņemot 3 009 konsultāciju stundas. 20 personas ar invaliditāti 12 mēnešu pakalpojuma saņemšanas laikā iekārtojās darbā. 2016. gadā, salīdzinot ar 2015. gadu, pakalpojumu saņēma par 24 personām mazāk, savukārt viena persona vidēji saņēma par 18 konsultāciju stundām vairāk.

57. tabula. Nodarbinātības atbalsta pakalpojums cilvēkiem ar invaliditāti

Saņemtais pakalpojums	2014	2015	2016	KOPĀ
Pakalpojumu saņēmušo personu skaits	87	68	44	199
Sniegts pakalpojums - konsultācijas (stundas)	3 144	3 372	3 009	9 525
Pakalpojuma summa, EUR	13 981	14 096	14 040	42 117
Iekārtojušies darbā (personu skaits)	28	24	20	72

Cilvēki ar ar invaliditāti, kuri vēlējas atrast darbu, saņēma konsultācijas, izglītojošu informāciju, motivējošu atbalstu un piedalījās praktiskajās apmācību nodarbībās, kuru mērķis bija saistīts ar darba atrašanu. Pozitīvi vērtējams fakts, ka trīs gadu laikā 72 cilvēki jeb 36%, no visiem pakalpojumu saņēmušajiem, iekārtojās pastāvīgā darbā, tādējādi ceļot gan savas dzīves kvalitāti un laužot sabiedrībā pastāvošos stereotipus, gan apliecinot sevi kā vērtīgus darbiniekus konkrētos uzņēmumos. Cilvēki ar invaliditāti uzsāka darbu visdažādākajās profesijās, piemēram, apkopējs, dežurants, apsargs, izstrādājumu marķētājs, transporta strādnieks, laikraksta pārdošanas speciālists, sociālais darbinieks, statistiķis, grāmatveža palīgs, lietvedis, palīgdarbu veicējs biroja darbos, u.c.

Pakalpojuma sniedzējs sadarbojas ar NVA filiāli, uzaicinot speciālistus un tiekas ar darba devējiem. Klientiem tiek sniegta palīdzība bezdarbnieka statusa reģistrēšanā, kā arī klienti tiek motivēti un saņem padomus, kā pieteikties uz NVA filiāles organizētajiem nodarbinātības un apmācību pasākumiem, t.sk., subsidētām darba vietām. Notiek sadarbība arī ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru (turpmāk – VSAA), rīkojot klientiem individuālas konsultācijas ar VSAA speciālistiem biedrības „Apeiron” telpās. 2016. gadā klientiem tika piedāvātas datorapmācības, latviešu sarunvalodas nodarbības, dalība atbalsta grupās, kā arī klienti tika iesaistīti dažādos nodibinājuma organizētajos pasākumos.

Pašvaldības sabiedriskie darbi

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums nosaka, ka pašvaldības sociālajam dienestam ir tiesības tos darbspējīgos klientus, kuri saņem sociālo palīdzību vismaz 3 mēnešus pēc kārtas, iesaistīt darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos 12 stundas nedēļā. Tādējādi, kopš 2012. gada RSD tos darbspējīgos klientus, kuri saņem sociālo palīdzību vismaz trīs mēnešus pēc kārtas, RSD iesaista darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos (turpmāk – sabiedriskie darbi).

Lai klientus iesaistītu sabiedriskajos darbos sociālie darbinieki, pēc klientu situācijas izvērtēšanas, nosūta klientus pie sabiedrisko darbu koordinatora, kurš ar klientiem slēdz līgumu par sabiedrisko darbu veikšanu konkrētā vietā. 2016. gadā sociālie darbinieki noslēdza 941 vienošanos ar 627 klientiem (332 sievietes; 295 vīrieši), kurā iekļāva līdzdarbības pienākumu „Ierasties pie sabiedrisko darbu koordinatora”. Salīdzinot ar 2015. gadu klientu skaits ir samazinājies par 201 personu, jo pagājušajā gadā sabiedriskajiem darbiem norīkoja 828 klientus. 62 gadījumos klienti neattaisnotu iemeslu dēļ neieradās pie sabiedrisko darbu koordinatora. Visvairāk klientu uz sabiedriskajiem darbiem norīkoja sociālie darbinieki teritoriālajā centrā „Ķengaraga krasts” – 118 klientus un „Avoti” – 96 klientus (skat. 58. tabulu). Vismazāk, tikai 11 klientus, sabiedriskajiem darbiem norīkoja teritoriālais centrs „Bolderāja”.

58. tabula. Sabiedriskajiem darbiem norīkoto klientu un noslēgto vienošanos skaita sadalījums pa RSD teritoriālajiem centriem

Nr.	Teritoriālais centrs	Noslēgtās vienošanās	Klientu skaits
1	Avoti	163	96
2	Āgenskalns	128	85
3	Bolderāja	11	11
4	Dzirciems	141	88
5	Imanta	55	32

6	Ķengaraga krasts	158	118
7	Ļlavnieki	43	37
8	Purvciems	141	80
9	Vidzeme	27	25
10	Ziemeļi	74	55
KOPĀ		941	627

2016. gadā par dalību sabiedriskajos darbos tika noslēgti 776 līgumi ar 521 personu, no kurām 470 personas iesaistījās sabiedriskajos darbos (skat. 59. tabulu). 2016. gadā, salīdzinot ar 2015. gadu, ir samazinājies gan noslēgto līgumu skaits (par 318 līgumiem), gan arī klientu skaits – 2015. gadā līgumi par dalību sabiedriskajos darbos tika noslēgti ar 718 klientiem, bet 2016. gadā – ar 521 klientu, kas ir par 197 klientiem mazāk.

59. tabula. Pašvaldības sabiedriskajos darbos iesaistīto klientu, noslēgto un laužto līgumu un sadarbības partneru skaits

Klienti un sadarbības partneri	2014	2015	2016
Sabiedriskajos darbos iesaistīto klientu skaits	576	650	470
Klientu, ar kuriem noslēgti līgumi par dalību sabiedriskajos darbos, skaits	614	718	521
Laužto līgumu ar klientiem skaits	274	438	346
Sadarbības partneru, kur izveidotas darba vietas, skaits	109	114	114
Izveidoto darba vietu skaits	523	536	542

No 2016. gadā visiem noslēgtajiem līgumiem 346 līgumi jeb 46% tika laužti (2015. gadā tie bija 438 līgumi jeb 40%), no tiem 85 līgumi jeb 25% tika laužti neattaisnotu iemeslu dēļ (75 gadījumos bija neattaisnoti kavējumu gadījumi, 7 personas neievēroja darba vadītāja norādījumus), savukārt 261 līgums pārtraukts attaisnotu iemeslu dēļ, piemēram, 54 gadījumos tika uzsākts algots darbs, 85 gadījumos uzsākta dalība kādā NVA filiāles pasākumā, u.c.

Nemot vērā Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72. panta piekto daļu, norīkojot klientus veikt sabiedriskos darbus iestādēs, kurās uzturas bērni, nepieciešams pārbaudīt nosūtīto personu sodāmību. 2015. gada beigās tika noslēgts sadarbības līgums ar Iekšlietu ministrijas Informācijas centru par valsts informācijas sistēmas „Sodu reģistrs” lietošanu tiešsaistes datu pārraides režīmā, kas ļauj sabiedrisko darbu koordinātoriem ātrāk pārbaudīt personas sodāmību un iesaistīt sabiedriskajos darbos. Kā arī 2016. gadā RSD ir apmaksājis veselības pārbaudes un medicīnisko grāmatīņu noformēšanu 71 klientam, lai sabiedriskos darbus varētu veikt izglītības iestādēs. Obligātās veselības pārbaudes un medicīniskās grāmatīņas noformēšanu veica SIA „Rīgas veselības centrs” un SIA „Rīgas 1. slimnīca” (60. tabula).

60. tabula. Obligāto veselības pārbažu veikšana un medicīnisko grāmatīņu noformēšana sabiedrisko darbu veicējiem

Nr.	Nosaukums	Klientu skaits	Summa
1.	SIA „Rīgas 1. slimnīca”	55	1523
2.	SIA „Rīgas veselības centrs”	16	293
KOPĀ		71	1816

2016. gadā Rīgā bija izveidotas 542 pašvaldības sabiedrisko darbu veikšanas vietas 114 sadarbības organizācijās (23 nodibinājumos vai biedrībās, 82 pašvaldības iestādēs, t.sk., 73 izglītības iestādēs un 8 RSD dienas centros un RSD Kopienas centrā (skat. 61. tabulu). 2016. gadā RSD noslēdzis 2 jaunus sadarbības līgumus par pašvaldības sabiedrisko darbu nodrošināšanu (Rīgas 59. pirmsskola, Rīgas 112. pirmsskola) un vienu sadarbības līgumu ar nodibinājumu „Latvijas Evāņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs”, kas

apvieno jau iepriekš noslēgtos sadarbības līgumus (nodibinājumu „Latvijas Evanģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DAC „Sirdsgaisma” un „Roku rokā”). Iepriekš, 2015. gadā Rīgā tika izveidotas 536 pašvaldības sabiedrisko darbu veikšanas vietas 114 sadarbības organizācijās, kurās sociālās un darba prasmes atjaunoja 650 RSD klienti.

61. tabula. Pašvaldības sabiedrisko darbu veikšanas vietas un darba vietu skaits Rīgā 2016. gadā

Nr.p.k.	Sadarbības partneris	Vietu skaits	Nr.p.k.	Sadarbības partneris	Vietu skaits
1.	Nodibinājums „Baltijas Pastorālais institūts”	1	58.	Rīgas Kultūru vidusskola	2
2.	Nodibinājums „Fonds Cerība”	8	59.	Bērnu un jauniešu basketbola skola „Rīga”	4
3.	Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	22	60.	Rīgas pirmsskola „Domino”	4
4.	Nodibinājums „Kraukļa fonds”	11	61.	Rīgas 123. pirmsskola	1
5.	Tautas palīdzības fonds	22	62.	Rīgas pirmsskola „Kamolītis”	3
6.	Nodibinājums "Latvijas Evanģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs"	9	63.	Rīgas 197. pirmsskola	4
7.	Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija „SUSTENTO”	1	64.	Rīgas Centra humanitārā vidusskola	2
8.	Biedrība „DIA+LOGS”	2	65.	Rīgas 10. vidusskola	1
9.	1991. gada barikāžu dalībnieku biedrība	4	66.	Rīgas 192. pirmsskola	3
10.	Biedrība „Dzintarkrasta serviss”	20	67.	Rīgas pirmsskola „Dzirnaviņas”	1
11.	Rakstnieku muzeju biedrība „Pils”	1	68.	Rīgas 258. pirmsskola	2
12.	Biedrība „PINS”	5	69.	Āgenskalna Valsts ģimnāzija	1
13.	Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””	3	70.	Rīgas 34. vidusskola	2
14.	Latvijas Mākslinieku savienība	5	71.	Rīgas Zolitūdes ģimnāzija	2
15.	Latvijas Mazturīgo atbalsta biedrība „DACE”	5	72.	Rīgas 239. pirmsskola	3
16.	Rīgas Latviešu biedrība	16	73.	Rīgas 167. pirmsskola	2
17.	Biedrība „Žēlsirdības Misija „Dzīvības Ēdiens””	5	74.	Rīgas 180. pirmsskola	1
18.	Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeironi”	1	75.	Rīgas 4. pirmsskola „Avotiņš”	3
19.	Fonds „Cerībai”	2	76.	Rīgas 85. vidusskola	2
20.	„Latvijas patērētāju interešu aizstāvības asociācija”	1	77.	Rīgas 96. vidusskola	5
21.	RSAC „Stella Maris”	10	78.	Rīgas 28. vidusskola	1
22.	Rīgas Austrumu	16	79.	Rīgas 80. pirmsskola	2

	izpilddirekcija				
23.	RD Mājokļu un vides departaments	138	80.	Pamatskola „Rīdze”	3
24.	Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija	20	81.	Rīgas 3. speciālā pamatskola	1
25.	Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas gaisma”	3	82.	Rīgas pirmsskola „Blāzmiņa”	2
26.	Rīgas 7. pamatskola	1	83.	Rīgas 254. pirmsskola	2
27.	Rīgas 59. pirmsskola	3	84.	Rīgas 252. pirmsskola „Mežciems”	1
28.	Rīgas 229. pirmsskola	2	85.	Rīgas Mūzikas internātvidusskola	3
29.	Rīgas 275. pirmsskola „Austriņa”	8	86.	Rīgas 221. pirmsskola	2
30.	Rīgas 225. pirmsskola	1	87.	Rīgas 24. pamatskola	1
31.	Rīgas Lietuviešu vidusskola	3	88.	Rīgas 255. pirmsskola	2
32.	Rīgas Avotu pamatskola	6	89.	Rīgas 7. pirmsskola	1
33.	Rīgas 112. pirmsskola	2	90.	Rīgas Valdorfskola	3
34.	Rīgas 220. pirmsskola	2	91.	Rīgas pirmsskola „Zvaigznīte”	3
35.	Rīgas 262. pirmsskola	2	92.	Rīgas Vingrošanas skola	3
36.	Rīgas 71. vidusskola	2	93.	Rīgas 13. pirmsskola „Ābecīte”	2
37.	Rīgas 233. pirmsskola	2	94.	Rīgas 88. vidusskola	1
38.	Rīgas Pļavnieku pamatskola	3	95.	Rīgas pirmsskola „Saulespuķe”	2
39.	RD Īpašuma departaments	4	96.	Rīgas pirmsskola „Pīlādītis”	3
40.	Rīgas pirmsskola „Zilbīte”	2	97.	Rīgas 51. vidusskola	2
41.	Rīgas pirmsskola „Dzilniņa”	5	98.	Rīgas 68. pirmsskola	1
42.	Rīgas 182. pirmsskola	4	99.	Rīgas 236.pirmsskola „Eglīte”	1
43.	Rīgas pirmsskola „Sapņudārzs”	2	100.	RSD DC „Kamene”	3
44.	Rīgas 216. pirmsskola	2	101.	RSD DC „Ābeļzieds”	3
45.	RSAC „Mežciems”	4	102.	RSD DC „Vecmīlgrāvis”	4
46.	Rīgas pilsētas būvvalde	3	103.	RSD DC „Kengarags”	2
47.	RD IKSD Rīgas pašvaldības kultūras iestāžu apvienība	2	104.	RSD DC „Ābeļzars”	2
48.	Rīgas 169. pirmsskola	3	105.	RSD DC „Ozolaine”	2
49.	Rīgas 92. vidusskola	2	106.	RSD DC „Kastanis”	3
50.	Rīgas Valda Avotiņa speciālā pamatskola-attīstības centrs	2	107.	RSD DC „Čiekurs”	2
51.	Rīgas pirmsskola „Sprīdītis”	2	108.	RSD DC „Rīdzene”	2
52.	Rīgas 251.pirmsskola „Mežciems”	1	109.	Biedrība Rīgas aktīvo senioru alianse	6

				„RASA”	
53.	Rīgas 79. pirmsskola	1	110.	LSIA „Aspazija”	1
54.	Rīgas pirmsskola „Priedīte”	2	111.	Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	3
55.	Rīgas Rīnūžu vidusskola	2	112.	Rīgas 5. speciālā internātpamatskola	3
56.	Rīgas Valsts 3. ģimnāzija	2	113.	Rīgas pirmsskola „Rotaļa”	3
57.	Rīgas 247. pirmsskola „Rūķītis”		114.	Rīgas 152. pirmsskola	1
		2		KOPĀ	542

Aktīvais nodarbinātības pasākums „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”

Būtisks aktīvās nodarbinātības atbalsta pasākums pašvaldības sociālās palīdzības saņēmējiem – bezdarbniekiem, ir Rīgas pašvaldības dalība NVA organizētajā aktīvajā nodarbinātības pasākumā „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”¹⁶ (turpmāk – APSD pasākums), kur bezdarbnieki savas darba un sociālās prasmes uzlabo pagaidu darba vietās 4 mēnešus gadā.

Pasākums tika īstenots no 2016. gada 8. februāra līdz 2016. gada 31. decembrim. NVA finansējums bija EUR 290 001, kas ietver atlīdzību bezdarbniekiem EUR 150,00 mēnesī, tiek nodrošinātas obligātās veselības pārbaudes par naudas summu līdz EUR 28,46 un ikmēneša dotācijas EUR 128,06 sešiem pašvaldības darba koordinatoriem. Rīgas pašvaldības izlietotais līdzfinansējums 2016. gadā bija EUR 76 550, kas ietver atalgojumu darba vadītājiem, izdevumus inventāra un materiālu iegādei un darba organizēšanai, kā arī pašvaldības teritoriju sakopšanai (degviela, atkritumu izvešana u.c.).

2016. gadā Rīgā tika izveidotas 200 pagaidu darba vietas, no tām 185 vietas Rīgas pašvaldības iestādēs, 15 pagaidu darbu vietas – divās nevalstiskajās organizācijās: biedrībās „Latvijas Sarkanais Krusts” un „Zilais krusts”. APSD pasākuma organizēšanā tika iesaistītas 6 Rīgas domes struktūrvienības (skat. 62. tabulu) – Labklājības departaments, Mājokļu un vides departaments, Satiksmes departaments, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija, Rīgas Austrumu izpilddirekcija un Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija.

62. tabula. Algotu pagaidu sabiedrisko darbu vietas Rīgas pašvaldībā 2016. gadā

Nr. p.k.	Nosaukums	NVA apstiprināto pagaidu darbu vietu skaits	Pavisam nodarbināti bezdarbnieki	Lauzto līgumu skaits
1.	Rīgas Austrumu izpilddirekcija	20	67	15
2.	RD Satiksmes departaments	20	61	5
3.	RD Mājokļu un vides departaments	45	167	61
4.	RD Labklājības departaments	75	272	86
5.	Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija	20	70	16
6.	Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija	20	73	19
	KOPĀ	200	710	202

Labklājības departaments pasākuma ietvaros izveidoja un koordinēja visvairāk – 75 pagaidu darbu vietas 11 pašvaldības iestādēs (60 pagaidu darbavietas) un 2 biedrībās/nodibinājumos (15 pagaidu darbavietas) (skat. 63. tabulu).

¹⁶ Līdz 2014. gadam APSD pasākums Rīgas pašvaldībā tika realizēts ar Eiropas sociālā fonda atbalstu. No 2015. gada projektu finansē NVA un līdzfinansē pašvaldība.

63. tabula. Labklājības departamenta izveidoto algoto pagaidu sabiedrisko darba vietu skaits

Nr. p.k.	Rīgas pašvaldības iestādes, struktūrvienības, biedrības un nodibinājumi	Vietu skaits 2014. gadā	Vietu skaits 2015. gadā	Vietu skaits 2016. gadā
1.	Rīgas Sociālais dienests	25	22	14
2.	RSAC „Gaiļezers”	10	3	4
3.	RSAC „Mežciems”	10	3	4
4.	RSAC „Stella Maris”	12	4	4
5.	Rīgas patversme/ DC bezpajumtniekiem	7	5	5
6.	Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	2	3	2
7.	RD Labklājības departaments	3	3	3
8.	RD Īpašuma departaments	2	2	2
9.	Rīgas pilsētas būvvalde	3	2	3
10.	Rīgas 3. bērnu un jaunatnes sporta skola	2	-	-
11.	Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments ¹⁷		57	15
12.	Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas pieminēkļu aģentūra”	4	4	4
13.	Fonds „Zilais Krusts”	15	10	10
14.	Biedrība „Rīgas pilsētas “Rūpju bērns”	5	-	-
15.	Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	11	5	5
16.	Biedrība „Dzintarkrasta serviss”	17	-	-
17.	Biedrība „Žēlsirdības Misija Dzīvības Ēdiens”	15	-	-
18.	Nodibinājums „Kraukļa fonds”	9	-	-
19.	Biedrība „Rīgas Latviešu biedrība”	9	-	-
20.	Biedrība „Labā cerība”	8	-	-
21.	Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	5	-	-
22.	Biedrības rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”	3	-	-
23.	Biedrības „Latvijas Mākslinieku savienība”	5	-	-
24.	Nodibinājums „Kristīgā vadības koledža”	2	-	-
25.	Biedrība „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācija Aspazija” [”]	1	-	-
	KOPĀ	302	123	75

Darba vietas Rīgas pašvaldības iestādēs ir izveidotas gan RD struktūrvienībās, gan to pakļautībā esošajās iestādēs, piemēram, sociālās aprūpes centros, naktspatversmēs, pieaugušo un bērnu – jauniešu dienas centros, u.c. iestādēs. 2016. gadā projekta ietvaros 710 personas atbilstoši savām darba spējām un vēlmēm tika iesaistītas tādos palīgdarbos kā teritorijas labiekārtošana un sakopšana, telpu remonts, ģenerālā tīrīšana un ikdienas telpu uzkopšanas darbi, virtuves un biroja darbi, satiksmes plūsmas skaitīšana. No projektā iesaistītajiem bezdarbniekiem 476 personas jeb 67% bija RSD klienti. Piedāvāt patstāvīgu darbu motivētākajiem pagaidu darbu veicējiem kādā no Rīgas pašvaldības institūcijām/iestādēm ir ierasta prakse. Sasniegtie projekta rezultāti 2016. gadā rāda, ka no visiem iesaistītajiem 20 klienti atrada pastāvīgu darbu (2015. gadā 23 bezdarbnieki; 2014. gadā 84 bezdarbnieki). Rezultātu analīze liecina, ka motivētākie klienti uzsāka darba attiecības arī pašvaldības iestādēs, kurās bija pastāvīga darba vakances. Daļību projektā, laužot noslēgto līgumu, pārtrauca 202 personas jeb 28,5% (2015. gadā 259 jeb 31,2% klientu; 2014. gadā 915 jeb 35,7% klientu). Jāsecina, ka lielākā daļa projektā iesaistīto cilvēku izmantoja iespēju strādāt visus 4

¹⁷ Departamenta pakļautībā esošās pirmsskolas izglītības iestādes un skolas.

mēnešus, kas norāda uz cilvēku motivāciju strādāt. 2016. gadā biežāk minētie līguma laušanas iemesli bija 131 neattaisnots kavējums un 8 iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumi (2015. gadā 154 personas; 2014. gadā 546 personas), 39 bezdarbniekiem pasliktinājās veselība (2015. gadā 52 personām; 2014. gadā 161 personai, un 4 gadījumos citi iemesli (2015. gadā 30 personām; 2014. gadā 124 personām).

APSD pasākumā iesaistīto ekspertu novērojumi liecina, ka visvairāk motivēti piedalīties pasākumā bija cilvēki, kuriem esošajā darba tirgū iekļauties ir ļoti grūti – pirmspensijas vecuma cilvēki, cilvēki ar zemām latviešu valodas prasmēm, personas ar invaliditāti un bezdarbnieki, kuriem ir tikai pamatizglītība. Trīs gadu laikā ir iezīmējušās to ilgstošo bezdarbnieku grupas, kurām šāda veida atbalsts iekļaušanai darba tirgū nav bijis vispiemērotākais – tie ir cilvēki, kas sirgst ar atkarībām, cilvēki ar hroniskām veselības problēmām, vientuļie vecāki, kuriem nav atrisināts bērnu pieskatīšanas jautājums.

Pašvaldības sabiedriskie darbi.

Sociālās atstumtības riska grupu nodarbinātības veicināšana Rīgā

2016. gadā tika uzsākta grantu programmas „Sociālās atstumtības riska grupu nodarbinātības veicināšana Rīgā” īstenošana. Grantu programmas mērķis bija stimulēt, uzsākt vai attīstīt un īstenot ilgtspējīgu biedrību un nodibinājumu vai komersantu attīstību, lai nodrošinātu nodarbinātības iespējas, t.sk. radot jaunas vai pilnveidojot esošas darba vietas sociālās atstumtības riskam pakļautajām mērķa grupām. Uz finansējumu varēja pretendēt Latvijas Republikas Biedrību un nodibinājumu reģistrā reģistrēta biedrība vai nodibinājums, vai Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Komercreģistrā reģistrēts komersants, kura juridiskā adrese reģistrēta Rīgā vai kurš gadījumā, ja tiktu pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, norādītajā termiņā reģistrētu juridisko adresi Rīgā, un kurš grantu atbalstu saņēmušo daļu apņēmas apgūt Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā. Grantu programmas ietvaros izsludinātajā konkursā tika saņemti 16 projektu pieteikumi, kurus izvērtēja ar Rīgas domes Labklājības departamenta direktores rīkojumu izveidotā konkursa pieteikumu vērtēšanas komisija. Izvērtējuma rezultātā tika pieņemts lēmums atbalstīt 4 pretendentu iesniegtos projektu pieteikumus, kopsummā piešķirot grantus sociālās atstumtības riska grupu nodarbinātības veicināšanai Rīgā EUR 25 290 apjomā.

RSD DC ‘Ābeļzars’ atbalsta grupas bezdarbniekiem.

VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANA

Ģimenes ārstu pieejamības nodrošināšana

Labklājības departaments saskaņā ar valstī noteikto veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtību ir saskaņojis ar Nacionālā veselības dienesta Rīgas nodaļu līgumattiecībās esošo ģimenes ārstu darbības pamatteritorijas Rīgā. Primārās veselības aprūpes pakalpojumus 2016. gadā snieguši 444 ģimenes ārsti, kuri strādā 93 vietās, aptverot visu pilsētu. Savā ģimenes ārsta praksē kā pašnodarbinātas personas strādā 384 ģimenes ārsti.

Pašvaldība ir nodrošinājusi 78 ģimenes ārstu prakses vietu atrašanos Rīgas pašvaldībai piederošajos nekustamajos īpašumos, saskaņojot Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrību apakšnomas līgumu slēgšanu ar ģimenes ārstu praksēm par telpu iznomāšanu. Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībās nodarbināti 6 ģimenes ārsti, no tiem 4 – SIA „Rīgas 1. slimnīca” un 2 – SIA „Rīgas veselības centrs”.

64. tabula. Ģimenes ārstu skaits Rīgā

Gads	2014	2015	2016
Ģimenes ārsti	450	447	444

2016. gadā pie ģimenes ārstiem reģistrēti 699 146 pacienti (t.sk. 117 794 bērni), vidēji pie viena ģimenes ārsta – 1 575 pacienti.

Rīgā strādājošajiem ģimenes ārstiem 2016. gadā organizēti divi informatīvie semināri, kuros informāciju sniedza Slimību profilakses un kontroles centra, Veselības inspekcijas un Rīgas sociālā dienesta pārstāvji par šādām tēmām:

- ❖ par izmaiņām higiēniskā un pretepidēmiskā režīma plānā ģimenes ārsta praksē;
- ❖ par ģimenes ārsta lomu agrīnā HIV infekcijas un tuberkulozes diagnostikā. Konsultācija pirms un pēc HIV testa;
- ❖ par valsts budžeta līdzekļu izlietojuma uzraudzību un konstatēto ģimenes ārsta praksē, ieraksti medicīniskajos dokumentos;
- ❖ par izmaiņām darbnespējas lapu izsniegšanas kārtībā;
- ❖ par sociālo darbinieku sadarbību ar ģimenes ārstu hronisku pacientu aprūpē un bērnu tiesību jomā.

Labklājības departamenta organizētajos semināros, kas notika SIA „Rīgas 1. slimnīca” telpās, piedalījās 149 ģimenes ārsti.

Atbalsts tuberkulozes slimniekiem zāļu ambulatorai saņemšanai

Lai palīdzētu ārstiem motivēt tuberkulozes slimniekus DOTS ambulatorajai terapijai (*Directly Observed Therapy Short Course* jeb Tieši uzraugāmās ārstēšanas īsais kurss), Labklājības departaments 2016. gadā turpināja līdzfinansēt sabiedriskā transporta ceļa izdevumus EUR 2,30 dienā tiem tuberkulozes slimniekiem, kuru dzīvesvieta deklarēta Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā un kuri izdzēra zāļu devu ārstniecības personas uzraudzībā, kā arī līdzfinansēja pārtikas iegādi ne vairāk kā EUR 14,40 mēnesī (sadalojot to vienmērīgi mēneša ietvaros) tiem tuberkulozes slimniekiem, kuri regulāri ieradās tuberkulozes kontrolējamās terapijas kabinetos (Rīgā, Gogoļa ielā 3 vai Lielvārdes ielā 68) vai kuriem veselības stāvokļa dēļ zāļu deva piegādāta viņa dzīvesvietā.

Saskaņā ar noslēgto sadarbības līgumu ar SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” pavisam 262 tuberkulozes slimnieki saņēma pašvaldības finansējumu. Finansējumam pavisam kopā izlietoti EUR 42 048.

65. tabula. Tuberkulozes pacientu skaits, kuri saņēma pašvaldības līdzfinansējumu

Rādītājs	2014	2015	2016
Pirmreizējo pacientu, kam sniegta ambulatorā terapija, skaits DOTS programmas ietvaros	193	180	168
Tuberkulozes slimnieku, kas saņēmuši pašvaldības līdzfinansējumu, skaits	260	283	262
Transporta līdzfinansēšanas reižu skaits	19 434	17 346	15 081
Pārtikas līdzfinansēšanas reižu skaits	25 846	10 861	7 327

Lai gan saslimstība ar tuberkulozi Latvijā samazinās, joprojām ik gadu tiek reģistrēti vairāk nekā 600 jauni saslimšanas gadījumi. Latvija vēl aizvien ir uzskatāma par vienu no 18 prioritātes valstīm Eiropas reģionā, kurā saslimstība ar tuberkulozi tiek vērtēta kā augsta.

Lai gan mūsdienās tuberkulozes ārstēšana notiek sekmīgi, tas ir ļoti ilgstošs process. Sākumā slimnīcā, pēc tam ārstēšanās jāturpina ambulatori (vidēji 6 mēneši), savukārt multirezistentās tuberkulozes gadījumā ārstēšana var ilgt līdz pat 20 mēnešiem. Nenoliedzami, pašvaldības finansētais atbalsts ir svarīgs motivējošs faktors tuberkulozes slimnieku līdzestībai ārstēšanas procesā.

Atbalsts asinsdonoru kustības veicināšanai

Lai veicinātu asinsdonoru kustību, Labklājības departaments sadarbībā ar biedrību „Latvijas Sarkanais Krusts” turpināja apmaksāt daļēju transporta izdevumu kompensāciju EUR 1,20 apmērā katram bezatlīdzības donoram, kas ieradies nodot asinis SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” (Stacionārā „Gaiļezers”, Hipokrāta ielā 2, tālrunis uzziņām: 67042680), VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca” Asins sagatavošanas nodaļā (Pilsõņu ielā 13, 25.korpuss, 3. stāvs, tālrunis uzziņām: 67069444) vai Valsts asinsdonoru centrā (Sēlpils ielā 6, bezmaksas informatīvais tālrunis: 80000003).

Asinsdonoru atbalstam 2016. gadā izlietoti EUR 22 607.

66. tabula. Asinsdonoru skaits, kuriem pašvaldība daļēji apmaksāja sabiedriskā transporta izdevumus

Rādītājs	2014	2015	2016
Asinsdonoru skaits	19 123	22 567	20 188

Sadarbība ar Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībām

Saskaņā ar Rīgas domes 2016. gada 17. maija lēmumu Nr. 3762, „Par pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumu noslēgšanu ar Rīgas pilsētas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībām” RD LD 2016. gada 14. jūnijā noslēdza pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumus uz nākamajiem pieciem gadiem ar šādām Rīgas pilsētas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībām:

- ❖ SIA „Rīgas 1. slimnīca”, www.1slimnica.lv;
- ❖ SIA „Rīgas 2. slimnīca”, www.slimnica.lv;
- ❖ SIA „Rīgas Dzemdību nams”, www.rdn.lv;
- ❖ SIA „Rīgas veselības centrs”, www.rigasveselib.lv, kurā ir šādas struktūrvienības:
 - ❖ filiāle „Bolderāja”;
 - ❖ filiāle „Imanta”;
 - ❖ filiāle „Ilģuciems”;
 - ❖ filiāle „Ķengarags”;
 - ❖ filiāle „Torņakalns”;
 - ❖ filiāle „Ziepniekkalns”.

Saskaņā ar noslēgtajiem pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumiem veselības aprūpes kapitālsabiedrības nodrošina valsts apmaksāto un maksas veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu.

Labklājības departamenta Veselības pārvalde veikusi pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumu izpildes uzraudzību, izvērtējot minēto veselības aprūpes kapitālsabiedrību darbību (tai skaitā vides pieejamības nodrošināšanu, infrastruktūras attīstīšanu un nepieciešamo veselības aprūpes pakalpojumu klāsta nodrošināšanu) un pacientu apmierinātību ar saņemto veselības aprūpes pakalpojumu, kā arī izskatījusi nefinanšu mērķu sasniegšanu un investīciju lietderību.

Apkopotās atskaites par 2016. gadu liecina, ka minētās kapitālsabiedrības nodrošinājušas veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību un sniegušas pavisam kopā 764 023 veselības aprūpes pakalpojumus (tai skaitā, diagnostiskos izmeklējumus), no kuriem 78% bija valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumi.

SIA „Rīgas 1. slimnīca” sniegti veselības aprūpes pakalpojumi primārās un sekundārās veselības aprūpes līmenī, nodrošinot ģimenes ārstu un ārstu speciālistu (tai skaitā, medicīnisko komisiju), pakalpojumus, zobārstniecības pakalpojumus, diagnostiskos izmeklējumus, t.sk. daudzslāņu datortomogrāfiju, kodolmagnētisko rezonansi, koronarogrāfiju, plaša spektra endoskopiskos izmeklējumus, dažāda veida sirds funkcionālos izmeklējumus un vēža skrīningizmeklējumus, rehabilitācijas un fizikālās

medicīnas pakalpojumus, vakcināciju un stomu slimnieku aprūpi, kā arī sniegti plānveida dienas stacionāra un stacionāra pakalpojumi un veikti pasākumi iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanā. Pavisam 2016. gadā sniegtas 287 973 ambulatorās konsultācijas, 135 980 diagnostiskie izmeklējumi. Rīgas 1. slimnīcā ir 295 dienas stacionāra un stacionāra gultas. 2016. gadā dienas stacionāros un stacionāros operēti, ārstēti un izmeklēti 15 197 pacienti.

Vecā operāciju bloka vietā, to pilnībā renovējot, izveidota un mūsdienīgi iekārtota Endoskopijas nodaļa, kā arī Magnētiskās rezonanses nodaļa, kura ir aprīkota ar vienu no labākajām magnētiskās rezonanses iekārtām Baltijas valstīs pacientu izmeklēšanai. Renovēta vēl viena nodaļa, kurā paredzēts sniegt pakalpojumus neiroloģijas jomā. Veikta Rīgas 1. slimnīcas vēsturiskās galvenās ēkas fasādes, logu un jumta restaurācija, kā arī turpināta teritorijas labiekārtošana.

Rīgas 1. slimnīcā turpināts darbs pie kvalitātes vadības sistēmas uzlabošanas un procesu pilnveidošanas, uzsākta operāciju bloka plānošanas informācijas tehnoloģiju risinājumu analīze. Ieviesta elektroniskā dokumentu vadības sistēma (*EDUS*) un nodrošināta operatīva informācijas apmaiņa. Pilnībā datorizētas visu ārstu darba vietas un nodrošināta pieeja e – veselības sistēmai. Ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanā ieviesta elektronisko talonu aprīte un datu apmaiņa ar Nacionālo veselības dienestu.

SIA „Rīgas 2. slimnīca” sniegti veselības aprūpes pakalpojumi primārās un sekundārās ambulatorās un stacionārās veselības aprūpes līmenī, nodrošinot neatliekamo medicīnisko palīdzību traumatoloģijā, kustību balsta sistēmas slimību ārstēšanu un rehabilitāciju, lielo locītavu endoprotezēšanu, ginekoloģiskās manipulācijas, diagnostiskos izmeklējumus (t.sk. datortomogrāfiju, osteodensitometriju, ehokardiogrāfiju, doplerogrāfiju, ārējās elpošanas funkcijas rādītāju noteikšanu, Holtera monitoru un vēža skrīningizmeklējumus), rehabilitācijas pakalpojumus, veselības aprūpi mājās un endoprotezēšanas problēmu ārstu konsīliju, kā arī veikti pasākumi iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanai. Pavisam 2016. gadā sniegti 126 673 veselības aprūpes pakalpojumi (ieskaitot diagnostiskos izmeklējumus un traumpunkta pakalpojumus).

Lai nodrošinātu pacientiem ērtus un drošus ārstniecības pakalpojumus, Rīgas 2. slimnīcas Konsultatīvajai poliklīnikai pieslēgta bezmaksas telefonlīnija, sagatavots Kvalitātes rokasgrāmatas projekts, kā arī izveidots jauns tīmekļa vietnes dizains. Ārsti paaugstinājuši kvalifikāciju tālākizglītības programmā par osteoartrožu ārstēšanas taktiku un principiem (pavisam apmācīts 21 ārsts). Veikts kāpņu telpas remonts un ierīkota palīdzības izsaukuma sistēma pacientu tualetes telpās.

SIA „Rīgas Dzemdību nams” sniegti veselības aprūpes pakalpojumi sekundārās ambulatorās, sekundārās stacionārās un terciārās stacionārās veselības aprūpes līmenī, nodrošinot ārstu speciālistu (ginekologs, internists, endokrinologs, oftalmologs) pakalpojumus, ārstniecību dienas stacionārā un stacionārā, dzemdību palīdzību, jaundzimušo aprūpi, vakcināciju, kā arī veikti pasākumi ģimenes izglītošanai par krūts ēdināšanu un elpošanas vingrinājumiem un pasākumi iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanai. Pavisam 2016. gadā sniegti 51 385 veselības aprūpes pakalpojumi (tai skaitā dzemdību palīdzība, jaundzimušo intensīvā terapija un diagnostiskie izmeklējumi).

Pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai nodrošināti atbilstoši telpu mikroklimata rādītāji pacientu telpās, operāciju zālēs un jaundzimušo intensīvās terapijas nodaļas telpās nodrošināta efektīvāka medicīnas gāzu iekārtu izmantošana saskaņā ar standarta medicīnas gāzu sistēmas ligzdu nomaiņu. Iegādātas medicīnas ierīces un aprīkojums dzemdību palīdzības nodrošināšanai, grūtnieču un jaundzimušo aprūpei. Veikta ēku vadības sistēmas izveide (*BMS*) klimata kontrolei operāciju bloka un jaundzimušo intensīvās terapijas nodaļas telpās, nodrošinot operatīvāku reaģēšanu un problēmu konstatēšanu inženiertehniskajās sistēmās.

Lai nodrošinātu operatīvu apsardzes darbinieku spēju ātri reaģēt un fiksēt pārkāpumus vai apdraudējumu, kā arī operatīvi veiktu starpgadījumu analīzi ar videonovērošanas sistēmas palīdzību, risināta apsardzes signalizācijas, videonovērošanas un piekļuves kontroles sistēmas apvienošana integrētā sistēmā un veikta videonovērošanas sistēmas modernizācijas darbu 1. kārtā. Izveidota mikroklimata ventilācijas sistēma RTG kabinetā un vingrošanas zālē ambulatorajā nodaļā.

Rīgas Dzemdību namā sāka 1. un 1. A korpusa vienkāršota atjaunošana ar fasādes siltināšanu un logu nomaiņu. Veikti remonta darbi dažādās telpās un inženiertehnisko iekārtu atjaunošana (tai skaitā ēdināšanas bloka uzlabošana).

SIA „Rīgas veselības centrs” sniegti veselības aprūpes pakalpojumi primārās un sekundārās ambulatorās veselības aprūpes līmenī, nodrošinot ģimenes ārstu (t.sk. dežūrārstu) un ārstu speciālistu (t.sk. medicīnisko komisiju) pakalpojumus, diagnostiskos izmeklējumus (t.sk. vēža skrīningizmeklējumus),

rehabilitācijas un fizikālās medicīnas pakalpojumus, t.sk., ūdensdziedniecību, vakcināciju un diabētiskās pēdas aprūpi. Pavisam 2016. gadā sniegti 522 578 veselības aprūpes pakalpojumi (ieskaitot diagnostiskos izmeklējumus). Veikti arī pasākumi iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanā un noteiktu sabiedrības grupu (piemēram, jauno vecāku) izglītošanā un apmācībā aktuālos jautājumos, t.sk. bērnu traumatisma novēršanā.

Rīgas veselības centrā izveidota kvalitātes vadības sistēma un apstiprināta Kvalitātes vadības rokasgrāmata. Izstrādāti personāla vadības procesi un veidlapas. Darbinieki apmācīti par kvalitātes vadības sistēmu, tās principiem un procesu izpildi. Visās struktūrvienībās iegādāts rehabilitācijas aprīkojums. Filiālē „Bolderāja” iegādātas ultrasonogrāfijas zondes un ultraskaņas ierīce; filiālē „Bolderāja” un filiālē „Ziepniekkalns” – fetālie dopleri (ginekologa kabinetā); filiālē „Iļģuciems” – kardiokogrāfs; filiālē „Imanta” – rentgenogrāfijas ierīce; filiālē „Ziepniekkalns” – zobārstniecības aprīkojums, kā arī noslēgts līgums par ultrasonogrāfijas ierīces nomu (ginekologa kabinetā).

2016. gadā Rīgas veselības centrā izstrādātas un ieviestas vairākas programmas gan rehabilitācijas jomā, gan zīdaiņu un jaunākā vecuma bērnu attīstības novērtēšanā, gan sieviešu ginekoloģiskās veselības aprūpē.

Rīgas veselības centra filiālē „Bolderāja” nodots ekspluatācijā lifts, veikts telpu kosmētiskais remonts, izveidota Rehabilitācijas nodaļa. Uzsākts darbs pie jaunas ambulatorās ārstniecības iestādes projekta izstrādes Bolderājas teritorijā (t.sk. paredzot rehabilitācijas, ūdens dziedniecības un dienas stacionāra pakalpojumu nodrošināšanu). Filiāles „Iļģuciems” ēka (Sēlpils ielā 15) 2016. gada rudenī atbrīvota renovācijas darbu veikšanai (no 2017. gada jūnija tajā paredzēts nodrošināt veselības aprūpes pakalpojumus, izmantojot jaunākās tehnoloģijas), sniedzot pakalpojumus tikai filiāles „Iļģuciems” ēkā Bullu ielā 7.

Filiālē „Ķengarags” likvidētas avārijas sekas peldbaseinā un ar to saistītajās telpās. Veikts kosmētiskais remonts kabinetos un gaitenēs. Veikts tualetes telpu kapitālais remonts un pielāgošana personām ar īpašām vajadzībām. Filiāles „Ziepniekkalns” 1. stāvā veikts kosmētiskais remonts, izveidota jauna reģistratūra un atjaunotas mēbeles.

VESELĪBAS VEICINĀŠANA

Arī 2016. gadā veselības veicināšanas darbs Rīgā tika īstenots saskaņā ar Rīgas pilsētas pašvaldības 2012. gada 15. maijā apstiprināto Rīgas pilsētas pašvaldības Sabiedrības veselības stratēģiju „Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā” 2012. – 2021. gadam (turpmāk – Stratēģija). Stratēģija ir pakārtota Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030. gadam un Rīgas attīstības programmai 2014. – 2020. gadam un tā ietver pašvaldības kompetencē esošās darbības. Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģiju iespējams iepazīties mājas lapās: www.ld.riga.lv un www.veseligsridzinieks.lv.

2016. gadā darbību turpināja Rīgas pilsētas pašvaldības Veselības padome, lai sabiedrības veselības jomā veicinātu starpsektoru sadarbību, sekmīgi īstenotu Stratēģijas un rīcības plānā izvirzītās aktivitātes un nodrošinātu sabiedrības veselības politikas pamatprincipa „Veselība visās politikās” ieviešanu. Veselības padomi vada Rīgas domes Sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētāja Olga Veidiņa. Padomes sastāvā ir gan pārstāvji no visiem RD nozaru departamentiem, Rīgas pilsētas izpilddirektors, RP SIA „Rīgas meži” valdes priekšsēdētājs, gan arī visu frakciju deleģēti deputāti un arī pārstāvis no RP A/S „Rīgas Centrāltirgus”. Veselības padomei ir vadošā loma Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģijas īstenošanas koordinēšanā un sabiedrības veselības politikas plānošanas dokumentu izstrādē. Veselības padome sekmē informācijas apmaiņu un saskaņotu, uz sabiedrības veselību orientētu aktivitāšu plānošanu starp sektoriem un nozarēm pilsētā.

Pētījums par riska un aizsargājošo faktoru ietekmi uz atkarību izraisošo vielu lietošanas līmeni jauniešu vidū (6. posms)

Lai plānotu dažādus atkarības profilakses pasākumus un novērtētu atkarību izraisošu vielu lietošanas tendences jauniešu vidū, no 2016. gada oktobra līdz novembrim Rīgas pilsētas skolās tika īstenots pētījuma „Riska un aizsargājošo faktoru ietekme uz atkarību izraisošo vielu lietošanas līmeni jauniešu vidū” 6. posms. Rīgas pašvaldībā pētījums tiek īstenots jau kopš 2006. gada Eiropas savienības iniciatīvas „Youth in Europe – A Drug Prevention Programme” ietvaros. Pētījuma 6. posmā tika aptaujāti 3 139 jaunieši 15 – 16 gadu vecumā no 35 Rīgas pilsētas skolām ar mērķi izprast, kas jauniešus pamudina vai attur lietot atkarību izraisošas vielas. Jāuzsver pozitīvā tendence, ka ar katru pētījumu (kopš 2008. gada) smēķēt pamēģinājušo 9. – 10. klašu skolēnu skaits aizvien samazinās. Tā, piemēram, 2008. gadā smēķēt pamēģinājušo jauniešu skaits

bija pusotru reizi lielāks (75% no visiem aptaujātajiem) nekā pašlaik. Viens no būtiskākajiem faktoriem, kas ir veicinājis smēķētāju skaita samazināšanos skolnieku vidū, acīmredzot, ir smēķēšanas izplatības samazināšanās visā sabiedrībā. Kā negatīva tendence jāatzīmē fakts, ka – mazinoties tradicionālajai smēķēšanas izplatībai, jauniešu vidū visai strauji pieaug elektronisko cigarešu popularitāte.

2010. – 2016. gadā veikto pētījumu rezultātu salīdzinājums atklāj pozitīvu tendenci, ka kopumā pieaug vecums, kad jaunieši izsmēķē pirmo cigareti vai uzsāk tās smēķēt regulāri. Līdzīgi kā iepriekšējos pētījumos, arī šogad pārliecinošs vairākums (76%) aptaujāto 15 – 16 gadus veco jauniešu atzina, ka savā dzīvē ir lietojuši alkoholu. Veikto pētījumu dinamika kopumā uzrāda pozitīvu tendence – alkoholu lietojušo 9. – 10. klašu skolēnu skaits turpina nedaudz samazināties (2012. gadā tādu bija 88%; 2014. gadā – 79%). Kā negatīvs fakts jāatzīmē tas, ka, salīdzinājumā ar iepriekšējo aptauju 2016. gadā nedaudz pieaudzis (+2%) jauniešu skaits, kuri aptaujas veikšana brīdī pēdējā mēneša laikā lietojuši stipros alkoholiskos dzērienus.

Rezultāti apliecina, ka atkarību izraisošo vielu biežāka lietošana raksturīga jauniešiem, kuri nāk no nepilnām ģimenēm. Paaugstināts risks saskarties ar atkarības vielu lietošanu ir tiem jauniešiem, kuri vakarus pavada ārpus mājas.

Runājot par brīvā laika pavadīšanas veidiem, iegūtie pētījuma dati apliecina faktu, ka atkarību izraisošo vielu lietošanas riska grupu pārstāvji pārmērīgi daudz laika pavada nelietderīgi – spēlējot video spēles, sērfojot internetā vai skatoties TV (vairāk par 4 stundām dienā).

Pētījuma rezultāti liecina, ka atkarību izraisošo vielu lietotājiem mācības sagādā lielākas grūtības nekā pārējiem skolēniem, viņiem ir zemāks pašvērtējums, biežāk nepatīk mācīties. Nereti viņi skolā jūtas slikti, grib to pamest vai mainīt, viņiem raksturīgas sliktākas attiecības ar skolotājiem, kā arī zemāka centība mācībās. Pētījuma veikšanai izlietotā summa – EUR 9 583.

Ar SIA „Latvijas fakti” pētījumu rezultātiem un secinājumiem iespējams iepazīties, apmeklējot mājas lapas www.ld.riga.lv un www.veseligsridzinieks.lv sadaļu „Pētījumi”.

Veselības veicināšanas un slimību profilakses, tai skaitā atkarības profilakses programmas bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem

2016. gadā Labklājības departaments turpināja Rīgas iedzīvotājus izglītot par veselības veicināšanas tēmām, piedāvājot lekcijas un nodarbības par veselīgu dzīvesveidu – uzturu, fiziskajām aktivitātēm, psihoemocionālo veselību u.c.

67. tabula. Izglītojošais darbs veselības veicināšanas jomā

Aktivitāte	Mērķa grupa	Aktivitātes norise, skaits	Apmeklētāju skaits
Nodarbības sākumskolas vecuma bērniem par traumatisma profilaksi	1. klašu skolēni	Notikušas 100 nodarbības	2 434
Lekciju - diskusiju vadīšana skolu jauniešiem (7. – 9.kl. un 10. – 12.kl. vecuma grupās) dzīves prasmju un izpratnes veicināšanai par savstarpējo attiecību veidošanu un ģimenes vērtību stiprināšanu	7 – 9.kl. un 10. – 12.kl. skolēni	Notikušas 100 nodarbības	2 315
Lekcijas zēniem par reproduktīvo veselību, attīstību un higiēnu	5. – 9. kl. zēni	Notikušas 122 nodarbības	2 303
Lekcijas meitenēm par reproduktīvo veselību, attīstību un higiēnu	5. – 9. kl. meitenes	Notikušas 100 nodarbības	1 770
Uzvedības intervences programmas nodarbības	Bērni un jaunieši no 1. – 9.kl.	89 nodarbības	1 535
Interaktīvas nodarbības par veselības veicināšanu un psihoemocionālo veselību	Bērni un jaunieši no 1. – 12.kl.	139 nodarbības	2 125
Nodarbību vadīšana izglītības iestādēs pirmsskolas un 1. – 4.klašu audzēkņu vecāku sapulcēs par bērnu psihoemocionālo attīstību un drošas, atbalstošas vides	PII un 1. – 4.klašu audzēkņu vecāki	Notikušas 98 nodarbības	1 321

veidošanas veicināšanu bērnu attīstībai			
Nodarbību vadīšana izglītības iestādēs pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērnu vecākiem (vecāku sapulces) par tēva lomu bērna audzināšanā un attīstībā	PII un 1. – 4.klašu audzēkņu vecāki	Notikušas 23 nodarbības	285
„Ģimenes attiecību stiprināšana” Vecāku sapulces 5. – 12. kl.	Vecāki	Notikušas 67 sapulces	663
Lekciju vadīšana vecāku sapulcēs par mobingu (jeb vienaudžu savstarpējo vardarbību, agresīvu uzvedību, kas citiem nodara tiešu vai netiešu kaitējumu) un tā novēršanu pirmsskolā	Vecāki	Notikušas 26 sapulces	471
Veselīga uztura paradumu veicināšana pirmsskolas vecuma bērniem	pirmsskolas izglītības pedagogi	4	58
Agresijas intervence bērniem un jauniešiem	pedagogi, soc.pedagogi, psihologi	3	40
Mutes dobuma veselības veicināšana pirmsskolas vecuma bērniem	pirmsskolas izglītības pedagogi	4	63
Stresa ietekme uz jauniešu veselību un iespējas to pārvaldīt	pedagogi, soc.pedagogi, psihologi	3	37
Sociāli – emocionālo dzīves prasmju attīstīšana	pedagogi, soc.pedagogi, psihologi	2	26
Infekcijas slimību profilakse pirmsskolā un sākumskolā (Mana veselības grāmata)	pirmsskolas izglītības pedagogi	2	28
Veselīgs uzturs un ēšanas traucējumi jauniešiem (vispārizglītojošo skolu medicīnas māsām)	medicīnas darbinieki	3	47

Skolēnu veselības veicināšanas nolūkā 2016. gadā Labklājības departaments aicināja Rīgas vispārizglītojošo skolu piekto un sesto klašu skolēnus piedalīties plakātu konkursā „Skaists smaids veselībai”. Konkursa mērķis bija bērnu un jauniešu pozitīvas attieksmes veidošana attiecībā uz mutes veselību, kā arī iespēja veicināt labas iemaņas mutes higiēnā un motivēt uzturēt labu mutes un vispārējo veselību visa mūža garumā.

Par uzvarētājām kļuva Rīgas 40. vidusskolas 5.d klase, Rīgas 71. vidusskolas 5.c klase un Rīgas 51. vidusskolas 6.a klase. Uzvarējušās klases balvā saņēma radošu fotosesiju.

Veicot atkarību profilakses pasākumus izglītības iestādēs, aktuāla tēma jauniešu vidū bija elektroniskās cigarete, speciālisti jauniešiem skaidroja riska faktorus, kļiedējot dažādos mītus, kuri pieejami interneta vidē. Nozīmīga loma bija arī vecāku un pedagogu izglītošanā.

68. tabula. Aktivitātes atkarību profilakses jomā

Aktivitāte	Mērķa grupa	Aktivitātes norise, skaits	Apmeklētāju skaits
Diskusijas par atkarības profilakses tēmām bērniem un jauniešiem	Bērni un jaunieši no 1. – 12.kl.	142 diskusijas	3036
Jauniešu smēķēšanas intervence	pedagogi, sociālie pedagogi, psihologi	1	10
Mācību motivācija pieaugušajiem – psihoaktīvo vielu lietātājiem	pedagogi, sociālie pedagogi, psihologi	2	16
Atkarība un līdzatkarība ģimenē	pedagogi, sociālie pedagogi, psihologi	1	8
Jauniešu datoratkarības intervence	pedagogi, sociālie pedagogi, psihologi	1	10
Atkarības profilakse pirmsskolā un sākumskolā	pedagogi, sociālie pedagogi, psihologi	1	6
Apmācības medicīnas darbiniekiem - Atkarību izraisošo vielu lietošanas diagnostika jauniešu vidū	medicīnas darbinieki	2	16
Līdzatkarīgo atbalsta grupu nodarbības (sadarbībā ar SD APS)	atkarīgu cilvēku tuvinieki	notikušas 78 nodarbības	25
Nometne līdzatkarīgo atbalsta grupu dalībniekiem	atkarīgu cilvēku tuvinieki	2 nometnes	13

Veselīga uztura paradumu veicināšana

2016. gadā tika turpināts īstenot publiskās lekcijas vecākiem par bērniem ieteicamu uzturu dažādos attīstības vecumposmos. Kopumā norisinājās sešas lekcijas, kuru laikā apmeklētāji tika informēti par veselīga uztura principiem dažādās bērnu un jauniešu vecuma grupās (6 mēn. – 3 gadi; 4 – 7 gadi un 8 – 12 gadi). Lekciju laikā dalībnieki guva izsmeļošu ieskatu par veselīgu, sabalansētu uzturu un veselīgiem ēšanas paradumiem – par piemērotākajiem un uzturvielām bagātākajiem pārtikas produktiem, pirmajiem piebarojumiem un bērna organismam nepieciešamajām uzturvielām, kas ietekmē ne tikai fizisko, bet arī psihisko veselību, bērna vecumam atbilstošākās ēdienkartes izveidi, skolas vecuma bērnu uzturu, kā arī citiem jautājumiem.

Nodarbības, kuru mērķis ir veselīga uztura paradumu veicināšana, tika novadītas arī izglītības iestādēs, kurās piedalījās ne tikai izglītības iestāžu audzēkņi, bet arī vecāki.

69. tabula. Aktivitātes uztura paradumu veicināšanai

Aktivitāte	Mērķa grupa	Aktivitātes norise, skaits	Apmeklētāju skaits
Nodarbību nodrošināšana Rīgas pašvaldības vispārējās izglītības iestāžu 5.-6.klašu skolēniem par mutes dobuma higiēnu un pareizām zobu tīrīšanas metodēm	5.-6.klašu skolēni	Notikušas 30 nodarbības	672
Interaktīvo nodarbību vadīšana 9. un 12. klašu skolēniem par uzturu eksāmenu un paaugstinātas spriedzes laikā un ēšanas traucējumiem	9. un 12. klašu skolēni	Notikušas 130 nodarbības	2 864
Lekcijas pirmsskolās vecākiem par veselīgu bērnu uzturu	Pirmsskolas vecuma bērnu vecākiem	Notikušas 23 lekcijas	

Tāpat 2016. gadā tika novadīti trīspadsmit semināru cikli sēdoša darba veicējiem par fizisko aktivitāšu un veselīga uztura pamatprincipiem ikdienā, kurus apmeklēja 427 rīdzinieki.

Ģimenes veselības pasākumi

70. tabula. Ģimenes veselības veicināšanas pasākumi

Nr.p.k.	Pasākuma nosaukums un saturs	Norises laiks	Apjoms	Dalībnieku skaits
Grupu apmācības vecākiem:				
1.	Īstenotas apmācības Bērna emocionālās audzināšanas programmā vecākiem, kuriem ir bērni vecumā līdz 7 gadiem (izņemot Rīgas Sociālā dienesta klientus)	aprīlis – oktobris	2 grupas, 20 nodarbības	24
2.	Īstenota apmācību programma vecākiem mīlestības pedagogijā „Mīlestības terapija manam bērnam un man”	aprīlis – novembris	20 nodarbības	98
Atbalsta grupas vecākiem:				
3.	Nodrošinātas speciālistu asistētas vecāku atbalsta (pašpalīdzības) grupas, sniedzot psihoemocionālu atbalstu un informāciju vecākiem, kuru bērni gatavojas mācībām pirmajā klasē	maijs – novembris	8 grupas, 40 nodarbības	160
4.	Īstenotas vecāku atbalsta grupu nodarbības „Vecāku kompetences stiprināšana un efektīva bērnu un pusaudžu audzināšana”.	septembris – novembris	2 grupas, 16 nodarbības	27
Mediācijas konsultācijas ģimenēm:				
5.	Īstenota mediācijas programma/ sniegtas mediācijas konsultācijas RSD klientiem, rodot pieņemamu konflikta situācijas risinājumu visām iesaistītajām pusēm (RSD klientiem)	marts – novembris	130 konsultācijas	21 ģimene
Nodarbības topošajiem vecākiem un informatīvs materiāls jaundzimušo vecākiem:				
6.	Īstenotas nodarbības topošajiem vecākiem, sekmējot tēvu iesaistīšanos bērnu aprūpē un audzināšanā, veicinot veselīgu ģimeņu ilgtspēju un bērnu emocionālo veselību	marts – novembris	28 nodarbības	352
7.	Izdots informatīvais materiāls, grāmatas „Mūsu bērns”, informējot jaunus vecākus par bērna aprūpi un veselību ietekmējošiem faktoriem un to profilaksi	septembris	9 250 eksemplāru	Rīgā reģistrēti 8738 jaundzimušie
Lekcijas iedzīvotājiem brieduma (55 – 65) gados:				
8.	Novadītas lekcijas iedzīvotājiem brieduma (55 – 65) gados par iespējām saglabāt veselību, no atkarībām brīvu dzīvi un psihoemocionālo veselību. Lekciju cikls „Vitalitāte 55+”	aprīlis – oktobris	4	81

Fiziski aktīva dzīvesveida veicināšana

Labklājības departaments sadarbībā ar biedrību „Latvijas Tautas sporta asociācija” jau vairākus gadus pēc kārtas piedāvā visiem rīdziniekiem apmeklēt bezmaksas nūjošanas nodarbības sertificēta nūjošanas instruktora vadībā. Šīs nodarbības iemantojušas lielu atsaucību no iedzīvotāju puses un 2016. gadā regulāri uz nodarbībām nāca aptuveni 200 – 400 cilvēku mēnesī (kopā 2016. gadā novadītas 150 nūjošanas nodarbības 7 mēnešu garumā). 2016. gada oktobrī papildus iknedēļas nodarbībām, kas notiek dažādos laikos un dienās 5 dažādās Rīgas pilsētas pašvaldības apkaimēs, tika noorganizēts arī nūjošanas festivāls Mežaparkā. Pasākuma mērķis bija sniegt sabiedrībai informāciju par fizisko aktivitāšu nozīmi ikdienā un parādīt, ka nūjošanas nodarbības ir ērts un ekonomisks veids, kā padarīt ikdienu aktīvāku. Festivāla laikā ikvienam bija iespēja iemācīties nūjošanas tehniku, kā arī piedalīties dažādu distanču un disciplīnu nūjošanas pārgājienos sertificētu nūjošanas instruktoru un gidu pavadībā. Iedzīvotājiem pasākuma laikā bija iespēja bez maksas izmantot inventāru (nūjas), kā arī cienāties ar cepumiem, augļiem un siltu tēju. Neskatoties uz rudenīgajiem laikapstākļiem, kopā pasākumu apmeklēja vairāk nekā 100 interesentu.

Izglītojošs video materiāls „Vingrinājumi sēdoša darba darītājiem”

Rīgas domes Labklājības departaments, rūpējoties par saviem darbiniekiem, kā arī ikvienu citu rīdzinieku, kurš lielu daļu savas ikdienas pavada sēžot, izveidojis divus video materiālus, kuros ielauti vingrinājumi sēdoša darba darītājiem. Video materiālu mērķis ir vērst iedzīvotāju uzmanību uz to, cik svarīgi sēdoša darba darītājiem ir regulāri ieturēt aktīvas atpūtas pauzes, kā arī parādīt, kādus tieši vingrinājumus būtu vēlams izpildīt. Video materiālos vērojami sertificēta fizioterapeita ieteikti vingrinājumi, kas palīdzēs izkustēties pēc ilgstošas sēdēšanas, kā arī atbrīvot saspringušos muskuļus. Viens no videoklipiem ilgst četras minūtes. Jebkurš video skatītājs var izpildīt līdz vienkāršus, bet efektīvus vingrinājumus pat nepieceļoties no sava darba galda. Savukārt otrs videoklips ir garāks – četrpadsmit minūtes. Šajā video papildus dažādiem vingrinājumiem tiek atgādināts arī par pareizu un ergonomisku darba vietas iekārtošanu. Video materiāli brīvi pieejami interneta vietnē www.veseligsridznieks.lv

Vingrošanas nodarbības parkos

2016. gadā rīdziniekiem tika piedāvāta līdz šim nebijusi aktivitāte – brīvdabas vingrošanas nodarbības sertificēta fitnesa trenera vadībā, kas norisinājās trīs dažādās Rīgas pilsētas pašvaldības apkaimēs – Juglā pie Dambjapurva ezera, Avotos Ziedoņdārzā un Āgenskalnā pie Māras dīķiem. Nodarbības norisinājās otrdienu, trešdienu un ceturtdienu vakaros no plkst. 19.00 līdz 20.00. Ikvienam pilsētas iedzīvotājam bija iespēja ierasties un līdzdarboties bez maksas un bez iepriekšējas pieteikšanās. Nodarbību laikā tika nodrošināti vienkārši izpildāmi vingrojumi, kas piemēroti dažāda vecuma un fiziskās sagatavotības cilvēkiem, - sportiskās stafetes, komandu darbs, individuāls darbs utt. Tika izpildīti vingrinājumi spēkam, izturībai, līdzsvaram, muskuļu koordinācijai, ātrumam, tādejādi noslogojot visas ķermeņa muskuļu grupas. Nodarbības vadīja atraktīvi un zinoši treneri, kas ļāva ikvienam dalībniekam uzlabot ne vien fizisko formu, bet arī emocionālo labsajūtu. Kopā tika novadītas 36 nodarbības, kuras apmeklēja gandrīz 1 500 iedzīvotāji. Paralēli šīm nodarbībām notika arī jau ierastās nodarbības pie brīvdabas trenažieriem (kopā 20 nodarbības 2016. gadā), kuras apmeklēja aptuveni 250 cilvēki.

Psihoemocionālās veselības pasākumi

Publiskās lekcijas

2016. gadā tika turpināta sadarbība ar sertificētiem speciālistiem, izglītojot rīdziniekus psihoemocionālās veselības jautājumos. Sadarbībā ar psihoterapeiti Ainu Poišu tika sagatavots publisko lekciju cikls, kurā iekļautas šādas lekcijas:

- Ģimenes musturi. Krīzes. Resursi. Šķiršanās. Jaunās sistēmas formulēšanās iespējas.
- Aktuālākie atkarību veidi. Izdegšanas sindroms. Iespējamie risinājumi.
- Vecāku klātbūtne. Pozitīvas disciplinēšanas metode.

Rīdziniekus izglītojoši raksti

Lai izprastu veselības veicināšanas, tai skaitā psihoemocionālās veselības, profilakses jautājumus dažādos vecumposmos sadarbībā ar praktizējošiem psihologiem tika izveidoti pieci raksti, aktualizējot šādas tēmas:

1. Mobings pusaudžu vidū;
2. Līdzatkarība;

3. Stress kā izdegšanas sindroms ikdienā;
4. Kustība, uzturs veselīgai ikdienai;
5. Pašnāvība pusaudžu vidū.

Raksti tika publicēti gan Rīgas pašvaldības mājas lapā www.veseligsridzinieks.lv, gan Labklājības departamenta kontos sociālajos tīklos, kā arī izmantoti kā publicitātes materiāls.

Aktivitātes senioriem

Diena labām domām

Jau sesto gadu pēc kārtas norisinājās Rīgas domes Labklājības departamenta rīkotais pasākums senioriem „Diena labām domām”. Pasākumā piedalījās gandrīz 200 Rīgas pilsētas seniori, kuriem bija iespēja apgūt jaunas prasmes un apmeklēt lekcijas par veselības stiprināšanu.

Senioru dejas

2016. gadā tika uzsākts jauns pakalpojums senioriem – pašaktivizēšanas un kognitīvās veselības veicināšana ar deju elementu palīdzību. Pavisam notika 16 nodarbības.

Veselīga uztura un pareizas mutes dobuma higiēnas nodarbības senioriem

2016. gadā tika īstenotas praktiskas nodarbības par veselīgu un ekonomisku uzturu, kā arī lasītas lekcijas par pareizu mutes dobuma higiēnu vecāka gadagājuma iedzīvotājiem. Kopumā tika īstenotas sešas lekcijas un praktiskās nodarbības ar gatavošanas paraugdemonstrējumiem. Nodarbības notika Rīgas Sociālā dienesta dienas centros pieaugušām personām.

HIV profilakses un psihosociālie pakalpojumi narkotisko vielu lietotājiem un to kontaktpersonām biedrības „„DIA+LOGS”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS””, telpās un Rīgas pilsētas apkaimēs Biedrības mikroautobusā.

HIV profilakses un psihosociālo pakalpojumu mērķis ir mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū, sniedzot pakalpojumu gan Biedrības telpās, gan pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām (ar mikroautobusu), tādējādi mazinot risku inficēties ar HIV šo personu tuviniekiem, to kontaktpersonām, kā arī sabiedrībai kopumā.

2016. gadā ar Biedrības starpniecību injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu piederīgajiem un kontaktpersonām bija iespēja veikt HIV eksprestestu, saņemt bezmaksas prezervatīvus, nodot izlietotās un saņemt jaunas sterilas šļirces, apmeklēt psihologa, sociālā darbinieka un HIV konsultanta konsultācijas, iegūt informāciju par šo un citām infekcijas slimībām, kā arī ar atkarību izraisošo vielu lietošanu saistītiem jautājumiem. Biedrība pakalpojumu sniedza gan biedrības telpās Rīgas centrā, gan arī pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām – mikroautobusā.

2016. gadā Biedrība kopumā ir sniegusi 2 974 konsultācijas injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu ģimenes locekļiem un tuviniekiem gan Biedrības telpās, gan mikroautobusā, kā arī izsniegusi 529 957 tīras šļirces un 56 762 prezervatīvus. Šī pakalpojuma realizācijai 2016. gadā novirzīti EUR 75 566.

Biedrības rezultatīvie rādītāji liecina, ka ieguldītie resursi tiek izmantoti lietderīgi, lai sasniegtu Biedrības un Labklājības departamenta kopīgi izvirzīto mērķi – mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū un tādējādi uzlabot Rīgas iedzīvotāju drošību un veselību.

71. tabula. Biedrības „DIA+LOGS”, atblasta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS sniegtā pakalpojuma darba rādītāji HIV profilakses programmā 2014. – 2016. gadā

Rādītājs	2014	2015	2016
Jauno (pirmreizējo) klientu skaits	1 323	1 421	1 318
Psihologa sniegto konsultāciju skaits	711	515	497
Sociālo darbinieku sniegto konsultāciju skaits	1 050	1 042	1 073
HIV konsultanta sniegto konsultāciju skaits	1 260	1 288	1 404
Veikto HIV testu skaits	1 109	1 180	1 402
Izsniegto šļirču skaits	250 312	380 284	529 957
Izsniegto prezervatīvu skaits	58 189	66 682	56 762
Konsultāciju skaits kopā	3 021	2 845	2 974

Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darbības nodrošināšana

Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darbības nodrošināšanas mērķis ir uzlabot Rīgas iedzīvotāju informētību par veselību ietekmējošiem faktoriem, saslimšanas riskiem un to profilaksi, kā arī par citiem veselības veicināšanas jautājumiem.

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, rīdziniekiem 2016. gadā Veselības istabās (Aptiekas ielā 8, Aglonas ielā 35/3, Gaiziņa ielā 7, Slokas ielā 161, Šarlotes ielā 1B) bija iespēja bez maksas saņemt medicīnas darbinieka konsultācijas, noteikt savu ķermeņa masas indeksu, izmērīt arteriālo asinsspiedienu un saņemt uztura bagātinātājus. Papildus Veselības istabu pamatdarbības pakalpojumiem, sadarbībā ar Rīgas domes Labklājības departamentu īstenotas Pasaulē Veselības organizācijas noteiktās tematiskās veselības dienas, kuru ietvaros Rīgas iedzīvotājiem bija iespējams bezmaksas noteikt holestrīna un cukura līmeni asinīs un saņemt speciālista konsultācijas par Tuberkulozes slimību un veikt krēpu testu. Veselības istabu darbības nodrošināšanai tika izlietots finansējums EUR 25 511 apmērā.

72. tabula. Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu rādītāji

Rādītājs	2014	2015	2016
Veselības istabu skaits	7	5	5
Veselības istabu apmeklētāju skaits	7 371	6 699	6247

Vidēji katru mēnesi viena Veselības istaba tika apmeklēta 104 reizes. 2015. gadā kopējais Veselības istabu apmeklējumu skaits bija 6 247 reizes.

Veselības istaba Gaiziņa ielā 7.

2016. gadā tika izdoti dažādi informatīvie materiāli iedzīvotāju izglītošanai un veselīga dzīvesveida veicināšanai. Detalizēts materiālu saraksts iekļauts tabulā.

73. tabula. Informatīvie materiāli veselības jomā

Nr.p.k.	Methodiskais, informatīvais materiāls	Izdoto eksemplāru skaits	Anotācija par materiālu
1.	Brošūra „Māmiņas dienasgrāmata”	2 000	Informatīvs un izglītojošs materiāls vecākiem par bērna ienākšanu ģimenē no gaidīšanas perioda līdz pirmajam dzīves gadam
2.	Brošūra pirmsskolas audzēkņu vecākiem „Veselīga uztura paradumu veicināšana”	2 000	Informatīvs materiāls pirmsskolas vecuma bērnu vecākiem par veselīgu uzturu
3.	Methodiskais materiāls pirmsskolas izglītības iestāžu	500	

	pedagogiem „Veselīga uztura paradumu veicināšana” pielikums – produktu kartītes		
4.	Brošūras pirmsskolas audzēkņu vecākiem „Veselīga uztura paradumu veicināšana” darba lapas	8 000	
5.	Uzskates materiāls – piramīda „Veselīga uztura veicināšana pirmsskolas izglītības iestādē”	2 000	Viegli uzskatāma informācija par veselīga un sabalansēta uztura veidošanu
6.	Metodiskā rokasgrāmata „Apreibinošo vielu lietošanas diagnostika jauniešu vidū”	50	Programma izstrādāta, lai sniegtu vadlīnijas izglītības iestāžu medicīnas māsām par apreibinošo vielu lietošanas diagnostiku jauniešu vidū
7.	Brošūra bērnu un jauniešu vecākiem par bērnu mutes veselības saglabāšanu un uzlabošanu	500	Informatīvs materiāls pirmsskolas vecuma bērnu vecākiem par bērnu mutes veselības saglabāšanu un uzlabošanu
8.	Metodiskais materiāls „Mutes veselības programma pirmsskolas izglītības iestādēm”	70	Programma izstrādāta, lai pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem un medicīnas māsām sniegtu vadlīnijas, gatavojot nodarbības mutes veselībā un sekmētu arī labu sadarbību ar bērnu vecākiem mutes veselības veicināšanā
10.	Saliekams attēls (puzle)	15	Informatīvi interaktīvs materiāls par atkarību profilaksi
11.	Informatīvais materiāls – žurnāls bērnu dārza vecuma bērnu vecākiem „Vecākiem par bērniem”	8 000	Informatīvs materiāls pirmsskolas vecuma bērnu vecākiem par bērniem

Reprezentatīvo materiālu iegādei tika izlietoti 6 207 EUR.

SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM

Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome

Kopš 2007. gada Rīgas pilsētas pašvaldībā darbojas ar RD 2007. gada 10. septembra lēmumu Nr. 2890 „Par personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvās padomes izveidošanu Rīgas pilsētas pašvaldībā” izveidota Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome (turpmāk – Padome), kuras mērķis ir veicināt personu ar invaliditāti pilsonisko līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī sadarbību starp personas ar invaliditāti pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām un Rīgas pilsētas pašvaldību. Padomes sastāvā ir RD deputāti, Labklājības departamenta amatpersonas un 33 personu ar invaliditāti NVO, kuras pārstāv personu ar invaliditāti intereses Rīgas pilsētas pašvaldībā.

Padomes uzdevumi ir:

- ❖ piedalīties ilgtermiņa stratēģijas izstrādē personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanā un sekot tās īstenošanai pašvaldībā;
- ❖ sniegt atzinumus par pašvaldības institūciju un iestāžu normatīvajiem un stratēģiskajiem dokumentiem;
- ❖ izskatīt un sniegt atzinumus par RD lēmumu projektiem, kas skar pašvaldībā dzīvojošo personu ar invaliditāti tiesības;
- ❖ veicināt sabiedrības iesaistīšanos lēmumu projektu izstrādes procesā;
- ❖ izstrādāt un iesniegt priekšlikumus pašvaldības institūcijām un iestādēm veiksmīgākai personu ar invaliditāti integrāciju veicinošo pasākumu īstenošanai un pilsoniskai līdzdalībai;
- ❖ aktualizēt informāciju par personu ar invaliditāti jautājumiem, problēmām, vajadzībām un interesēm pašvaldībā.

Ik gadu notiek vismaz četras Padomes sēdes, kurās tiek izskatīti personām ar invaliditāti Rīgā aktuāli jautājumi – par sabiedrisko transportu, par vides pieejamību, par iespējamiem atvieglojumiem personām ar invaliditāti, kā arī citi jautājumi, kas saistīti ar personu ar invaliditāti dzīves kvalitātes uzlabošanu. Padomes pārstāvji iepazīstina ar savu organizāciju darbību, aktuālajiem projektiem un labās prakses piemēriem RD deputātus, speciālistus un citu nevalstisko organizāciju pārstāvjus. Aktualizēto jautājumu izskatīšanā un risināšanā tiek iesaistītas atbildīgās RD struktūrvienības.

Vairāki Padomē izskatītie jautājumi bijuši aktuāli ne tikai Rīgas pašvaldībā dzīvojošām personām ar invaliditāti, bet arī personām ar invaliditāti visā valstī. Šādu jautājumu izskatīšanai tiek pieaicināti pārstāvji no atbildīgajām valsts pārvaldes iestādēm.

2016. gadā pēc Padomes ierosinājuma:

- aktualizēts jautājums par personu riteņkrēslos dalību Rīgas maratonā un nepieciešamību uzlabot ielu segumu maratona maršrutā;
- ar Rīgas pilsētas būvvaldes un būvinspekcijas pārstāvjiem pārrunātas personu ar invaliditāti vajadzības un vēlmes attiecībā uz minēto organizāciju darbu;
- aktualizēts jautājums par personām ar invaliditāti paredzētu autostāvvietu izveidi pie šo personu dzīvesvietām;
- ar RD Satiksmes departamentu pārrunāta Kr. Barona ielas rekonstrukcijas atbilstība personu ar invaliditāti vajadzībām;
- Padomes locekļi tikās ar 3 Rīgas pilsētas izpilddirekciju izpilddirektoriem un apsprieda aktuālos jautājumus vides pieejamības uzlabošanai;

Informācija par Padomi pieejama internetā: www.ld.riga.lv sadaļā „Personu ar invaliditāti NVO konsultatīvā padome”.

Finansiāls atbalsts Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros

Lai atbalstītu nevalstisko organizāciju projektus sociālajā un veselības aprūpes jomā un veicinātu sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu attīstību Rīgā, kā arī atbalstītu NVO darbības nodrošināšanu vai pasākumus, kas paredzēti bērniem no sociālā riska ģimenēm, personām ar invaliditāti, pensijas vecuma, tostarp politiski represētām personām u.c. mazaizsargātu personu grupām, Labklājības departamenta budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros 2016. gadā atbalstīti 65 nevalstisko organizāciju projekti par kopējo summu EUR 90 273.

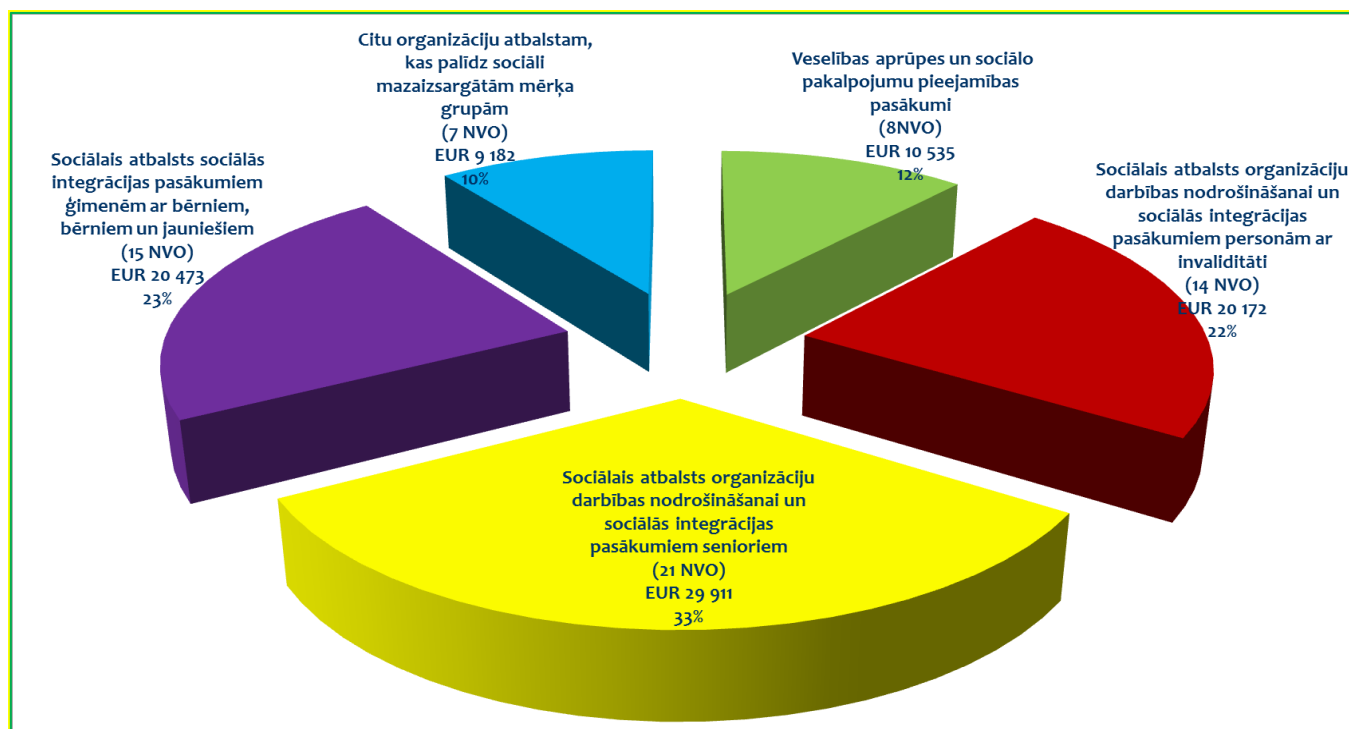
Lai nevalstiskās organizācijas varētu saņemt finansējumu, iesniegtajiem projektiem jāatbilst kādai no tālāk uzskaitītajām prioritātēm:

1. Pasākumi Rīgas pašvaldības sociāli mazaizsargāto grupu sociālās integrācijas jomā;
2. Pasākumi un informatīvi izglītojošie materiāli veselības veicināšanas un slimību profilakses jomā un tai noteiktajām apakšprioritātēm;
3. Veselības aprūpes profesionāļu, pacientu un sociālā darba profesionāļu biedrību un nodibinājumu īstenotie pasākumi, kas vērsti uz veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu pieejamības uzlabošanu;
4. Ģimenes atbalsta pasākumi un informatīvi izglītojošie materiāli, ja tie tiek izplatīti pasākuma laikā, pamatojoties uz koncepciju „Ģimenei draudzīga Rīga” un tās rīcības plānu;
5. Sociālā atbalsta nevalstisko organizāciju darbības nodrošināšanai pensionāru, invalīdu, politiski represēto u.c. sociāli mazaizsargāto personu grupu apvienībām.

2016. gadā atbalstītās organizācijas pārstāv dažādas iedzīvotāju sociālās grupas un piešķirtā finansējuma izlietojums sadalāms piecās grupās (skat. 11. attēlu):

- ❖ 33% sociālais atbalsts organizāciju darbības nodrošināšanai un sociālās integrācijas pasākumiem senioriem (21 organizācija);
- ❖ 23 % sociālais atbalsts sociālās integrācijas pasākumiem ģimenēm ar bērniem, bērniem un jauniešiem (15 organizācijas);
- ❖ 22 % sociālais atbalsts organizāciju darbības nodrošināšanai un sociālās integrācijas pasākumiem personām ar invaliditāti (14 organizācijas);
- ❖ 12 % veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu pieejamības pasākumi (8 organizācijas);
- ❖ 10 % citu organizāciju atbalstam, kas palīdz sociāli mazaizsargātām mērķa grupām (7 organizācijas).

11. attēls. Programmas 18.13.00. „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” faktisko izdevumu struktūra

2016. gadā piešķirtā finansējuma izlietojuma mērķi atbilstoši iedzīvotāju sociālajām grupām:

- 1.** Senioru NVO finansējumu ir izlietojušas darbības nodrošināšanai (komunālie maksājumi, telpu noma, sakari (tālrunis, internets) bankas konta uzturēšana, kancelejas preces, saimniecības preces), salidojumiem, tikšanās reizēm, piemiņas un atceres brīžiem, citu tautu kultūru izzināšanas pasākumiem, pieredzes apmaiņas braucieniem pie citu pilsētu senioriem, sportiskām aktivitātēm, senioru deju nodarbībām, semināriem, foto izstāžu organizēšanai, dzīvesstāstu pierakstīšanai un apkopošanai elektroniskā veidā, paaudžu saliedēšanas pasākumiem, radošām darbnīcām, dažādiem svētkiem (organizāciju pastāvēšanas jubilejas pasākumiem, Lieldienām, Valsts svētkiem, Ziemassvētkiem, u.c. svētkiem) utt.
- 2.** NVO, kuras pārstāv personas ar invaliditāti, finansējumu ir izlietojušas ekskursijām, pieredzes apmaiņas braucieniem, dažādiem svētkiem (organizāciju pastāvēšanas jubilejas pasākumiem, Lieldienām, Valsts svētkiem, Ziemassvētkiem, u.c. svētkiem), radošajām darbnīcām (rokdarbi, šūšana u.c.), salona „Saulgrieze” uzturēšanas izmaksu segšanai, semināriem, braucienam uz starptautisko Mākslas Festivālu, informatīviem materiāliem, darbības nodrošināšanai (komunālie maksājumi, telpu noma, sakari (tālrunis, internets) bankas konta uzturēšanai, kancelejas precēm, saimniecības precēm) utt.
- 3.** NVO, kuras pārstāv ģimenes ar bērniem, bērnus un jauniešus, finansējumu ir izlietojušas darbības nodrošināšanai (komunālie maksājumi, telpu noma, sakari (tālrunis, internets) bankas konta uzturēšana, kancelejas preces, saimniecības preces), radošām darbnīcām, dažādiem svētkiem (organizāciju pastāvēšanas jubilejas pasākumiem, Mātes dienai, Lieldienām, Valsts svētkiem, Ziemassvētkiem, u.c. svētkiem), saliedēšanās pasākumiem, semināru organizēšanai, kampaņai „Katram bērnam sava ģimene”, mentoru programmai, konferencei „No ģimenei draudzīgas pašvaldības uz ģimenei draudzīgu valsti un ģimenei draudzīgu Eiropu”, radošām darbnīcām, audžuģimeņu kustības popularizēšanai, kulinārijas nodarbībām, labdarības akcijām, ekskursijām, turnīriem, muzeju un Leļļu teātra izrāžu apmeklēšanai utt.
- 4.** NVO, kuras pārstāv veselības aprūpes un sociālā darba speciālistu intereses, finansējumu ir izlietojušas trīs konferenču organizēšanai (piemēram, 8. Ikgadējai Latvijas Traumatologu ortopēdu konferencei, starptautiskai konferencei „Kur esam un kurp dodamies? Uz ģimenes vajadzībām balstītu pakalpojumu attīstību”, Vispasaules fizioterapijas dienai veltītai Latvijas fizioterapeitu konferencei), vienam kongresam (13. Baltijas Dermatovenerologu kongress), informācijas dienu organizēšanai, traumatisma profilakses programmas izstrādei, veselības veicināšanas semināriem, bezmaksas laikraksta „Pacienta balss” izdošanai, starptautiskās AIDS dienas pasākumiem, u.c. aktivitātēm veselības veicināšanas un profilakses jomā.
- 5.** NVO, kuras palīdz dažādām sociāli mazaizsargātām mērķa grupām, finansējumu ir izlietojušas tautas veselības gadagrāmatas izdošanai, žurnālam topošajiem un jaunajiem vecākiem, psiholoģiskā atbalsta grupu cilvēkiem ar depresiju organizēšanai, izglītojošam semināram Labklājības Labklājības „Dejas sēdus”, tehnisko palīgīdzekļu nodrošināšanai Rīgas iedzīvotājiem ar funkcionāliem traucējumiem u.c. aktivitātēm.

Projekts „Paaudzes sadarbībā”.

ĪSTENOTIE PROJEKTI

Starptautiskā sadarbība

Labklājības departamenta darbinieki 2016. gadā aktīvi piedalījās 5 starptautiskos tīklu pasākumos – Eiropas lielo pilsētu sadarbības tīklā (turpmāk – EUROCITIES), Eiropas Sociālajā tīklā (turpmāk – EST), Pasaules Veselības organizācijas Eiropas Veselīgo pilsētu tīklā (turpmāk – EVPT), Eiropas Veselības veicināšanas tīklā (turpmāk – EuroHealthNet) un tīklā „Eiropas pilsētas pret narkotikām” (turpmāk – ECAD).

Visaktīvāk 2016. gadā Labklājības departamenta darbinieki apmeklēja EST un EVPT pasākumus – kopskaitā 7 reizes. EST pasākumu aktuālā tēma bija sociālo un veselības aprūpes, veselības veicināšanas pakalpojumu integrācija, kā arī IT resursu risinājumi sociālo pakalpojumu jomā, lai nodrošinātu klientiem patstāvīgāku dzīvi, kas atbilda ar Labklājības departamenta darbinieku interesēm, jo 2015. gadā Labklājības departaments sadarbībā ar Zviedrijas un Somijas pašvaldībām īstenoja pieredzes apmaiņas projektu „Integrēta pieeja veselības un sociālajiem pakalpojumiem Somijā un Zviedrijā”, kura mērķis bija sniegt Rīgas pilsētas pašvaldības speciālistiem zināšanas par integrētajiem pakalpojumiem ziemeļvalstīs. Labklājības departamenta darbinieki aktīvi piedalījās EST darba grupās saistībā ar Eiropas Savienības sociālās stratēģijas plānošanu un kopēja EST biedru viedokļa (ieteikumu) veidošanā Eiropas Komisijai attiecībā uz Sociālās politikas attīstību nākotnē.

EVPT tīkla pasākumi galvenokārt bija saistīti ar veselības tūrisma attīstību Eiropas kontekstā, un tajos Labklājības departamenta darbinieki piedalījās, lai veidotu sadarbību, kā arī prezentētu savas idejas un redzējumu par veselības tūrisma attīstīšanu Rīgas pilsētas pašvaldībā.

Labklājības departamenta darbinieki aktīvi piedalījās arī EUROCITIES (5 pasākumi) un EuroHealthNet (5 pasākumi) pasākumos.

EUROCITIES pasākumi departamenta darbiniekiem bija interesanti ar savu tematisko klāstu, piemēram, 2016. gadā tika apmeklēti EUROCITIES pasākumi par šādām tēmām: sociālā uzņēmējdarbība, sabiedrības veselība, publisko iepirkumu aktualitātes Eiropā. Minētie pasākumi Labklājības departamenta darbiniekiem ļāva izprast šo tēmu savstarpējo mijiedarbību un kopīgi meklēt risinājumus aktuālajām problēmām. Tāpat tika apmeklēta EUROCITIES gada konference, lai pieteiktu Rīgas pilsētas pašvaldības kandidatūru EUROCITIES Sociālo jautājumu foruma organizēšanai Rīgā, 2017. gadā.

EuroHealthNet pasākumi Labklājības departamenta darbiniekiem galvenokārt ir interesanti ar dažādu pilsētu labās prakses iepazīšanu attiecībā uz veselības veicināšanas pasākumiem. Piemēram, vienā no šādiem EuroHealthNet pieredzes apmaiņas pasākumiem tika aizgūta ideja par senioru zvanu līniju, un 2015. gadā tika uzsākta projekta „Būsim aktīvi!” īstenošana. Projekta realizācijas laikā tika izveidots senioru zvanu centrs, kurš ir ieguvis lielu popularitāti Rīgas pilsētas pašvaldības senioru vidū.

2016. gadā pēc 3 gadu pārtraukuma speciālisti devās ECAD pieredzes apmaiņas vizītē, kuras tematiskais loks aptvēra personu atkarības un atkarību prevencijas un profilakses pasākumu saistībā ar personu atkarībām un atkarību prevencijas un profilakses aktivitātēm citu valstu pašvaldībās. Šie braucieni deva iespēju departamenta sabiedrības veselības speciālistiem iepazīties ar citu valstu labo praksi saistībā ar veselības veicināšanu un atkarību profilaksi.

Projekti

2016. gadā Labklājības departaments piedalījās 10 projektu īstenošanā, 4 no projektiem jau noslēgušies savukārt 6 projekti turpinās 2017. gadā.

Sadarbībā ar nodibinājumu „Ilgtspējīgas Attīstības Fonds” 2016. gada aprīlī tika pabeigta projekta „Dzīves prasmju un veselības veicināšanas skolas „Vinnija Pūka skola” izveide mazajiem pacientiem un viņu vecākiem, lai nodrošinātu hroniski slimo pacientu sociālās integrācijas un dzīves kvalitātes uzlabošanu” īstenošana. Kopumā no 2014. gada projektā ietvaros novadīti 20 semināri, līdz 2016. gada 23. aprīlim novadīti 6 semināri („Vecākiem par sāpēm bērniem”; „Vai mans bērns ir ortopēdiski vesels?”; „Astma, kā ar to sadzīvot?”; „Uztura bagātinātāju un vitamīnu lietošana bērniem” un divas reizes „Traumatisms un pirmās palīdzības sniegšana bērniem”), aktualizējot sabiedrības veselības izglītošanas nepieciešamību sabiedrībā. Kopā 2 gadu periodā Vinnija Pūka skolā lekcijas noklausījušies 2 400 vecāku. Vinnija Pūka skolas mērķis ir sasniegts, Projekts ir tuvinājis sabiedrību un veselības aprūpes speciālistus, mazinot vecāku bažas par bērnu veselību un sniedzot izsmeļošu informāciju par katru interesējošo tēmu, kā arī izglītojis jaunus un topošos vecākus, sniedzot ilgtermiņa ieguldījumu ģimeņu veselībā.

Sadarbībā ar SOS bērnu ciematu tika pabeigta projekta „SOS Resursu un kompetences centra prakse uz bērnu vērsta pieejas ieviešanai Latvijā” īstenošana Rīgas pilsētas pašvaldībā.

2016. gadā bija divi projekti, kuru īstenošana uzsākās 2016. gadā un arī noslēdzās tajā pašā gadā. Viens no tiem ir pilotprojekta „Vecāka gada gājuma iedzīvotājiem draudzīgas vides izveide Eiropā” rezultātu izvērtēšana (turpmāk – pilotprojekts), kura ietvaros Departaments kā Pasaules Veselības organizācijas Eiropas veselīgo pilsētu tīkla koordinators Rīgā, saņēma Pasaules Veselības organizācijas Eiropas reģionālā biroja piedāvājumu īstenot pilotprojektu, kā rezultātā 2017. gadā Pasaules Veselības organizācija plāno izdot vadlīnijas politikas plānotājiem un īstenotājiem „Vecāka gada gājuma iedzīvotājiem draudzīgas pilsētvides veidošana”. Pilotprojekta ietvaros 2016. gada jūnijā Rīgas pilsētas pašvaldība organizēja apaļā galda diskusiju un piedalījās ekspertu diskusijās par vecāka gada gājuma iedzīvotājiem draudzīgas pilsētvides izveidošanu un nodrošināšanu. Otrs projekts bija „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”. Ar projekta rezultātiem rādītājiem var iepazīties 102. lpp.

Bija plānots, ka 2016. gadā noslēgsies arī projekts „Būsim aktīvi!” – Vecāka gadagājuma cilvēku sociālās izolētības mazināšana caur brīvprātīgo darbu Igaunijā, Latvijā un Somijā” (turpmāk – „Būsim aktīvi!”), taču tā īstenošana tika pagarināta līdz 2017. gada 28. februārim. „Būsim aktīvi!” galvenais mērķis ir mazināt vecāka gadagājuma iedzīvotāju pakļautību sociālās atstumtības riskam. „Būsim aktīvi!” laikā tika apkopota informācija par brīvprātīgā darba pieejamību senioriem, veikts pētījums “Seniori un brīvprātīgo aktivitātes”, noorganizēts semināru cikls senioriem un pašvaldību sociālajiem darbiniekiem par aktīvas novecošanas izaicinājumiem un senioru iesaisti brīvprātīgajā darbā, izveidotas vadlīnijas sociālajiem darbiniekiem par senioru brīvprātīgo darbu, sniegtas konsultācijas senioru radniekiem par senioru brīvprātīgā darba iespējām, notika starptautiski pieredzes apmaiņas semināri un Rīgā tika izveidots Senioru zvanu centrs, kurā darbojas brīvprātīgie seniori. Lai aktualizētu jautājumu par senioru brīvprātīgo darbu, tika īstenoti informatīvi pasākumi Rīgas Sociālā dienesta dienas centros, kā arī Rīgas Centrālajā bibliotēkā un tās filiālēs.

Zvanu centrs darbojas katru darba dienu četras stundas un tajā brīvprātīgie seniori atbild uz citu senioru zvaniem. Galvenās tēmas par kurām interesējas seniori, bija sociālie jautājumi, informācija par bezmaksas kultūras pasākumiem un brīvā laika pavadīšanas iespējām Rīgā, senioru brīvprātīgā darba iespējas. Liela daļa zvanītāju vēlējas aprunāties par ikdienas jautājumiem un rast saprotošus domu biedrus.

Desmit mēnešu periodā Senioru zvanu centrā tika reģistrēti aptuveni 1 400 zvani. Senioru zvanu centra darbā iesaistījās apmēram 60 seniori. Senioru zvanu centra adrbība ir apliecinājusi, ka tas senioriem ir vajadzīgs un noderīgs pakalpojums, tika pieņemts lēmums turpināt Senioru zvanu centra darbību arī pēc projekta noslēguma.

Labklājības Departaments kopš 2015. gadā sadarbībā ar Labklājības ministriju īsteno projektu „Elastīgas bērnu uzraudzības pakalpojuma nodrošināšana darbiniekiem, kas strādā nestandarta darba laiku” (turpmāk – EBUP projekts). EBUP projekta mērķis ir izveidot ilgtermiņā funkcionējošu modeli elastīgu bērnu aprūpes pakalpojumu subsidēšanai un attīstībai, veicinot vecāku nodarbinātību, kā arī darba un ģimenes dzīves saskaņošanu. EBUP projekta ietvaros 2016. gadā tika izsludināti 3 iepirkumi, kuru rezultātā Rīgas pilsētas pašvaldībā tika noslēgti 67 līgumi ar pakalpojuma sniedzējiem par bērnu uzraudzības pakalpojumu nodrošināšanu nestandarta laikā (vakarā, naktī, maiņu darba gadījumā kā arī, ja darbs ir brīvdienās). Pakalpojums tiks sniegts arī 2017. gadā.

2016. gadā Labklājības departaments uzsāka 4 projektu īstenošanu. To vidū divi lielākie projekti ir „PROTI un DARI!” un „INHERIT – Veselības un vides starpsektorālās sadarbības pētniecība un inovācijas” (turpmāk – projekts INHERIT).

Sadarbības līgums ar Jaunatnes starptautisko programmu aģentūru par projekta „PROTI un DARI!” īstenošanu tika noslēgts 2016. gada septembrī, un no tā brīža sākās projekta „PROTI un DARI!” ieviešanas process, kura ietvaros tika uzrunāts Rīgas Sociālais dienests un Izglītības, kultūras un sporta departaments par iesaisti projektā kā stratēģiskajiem partneriem, kuri strādās ar jauniešiem. Projekta „PROTI un DARI!” galvenais mērķis ir motivēt un profesionāli orientēt jauniešus vecumā no 15 līdz 29 gadiem (ieskaitot), kuri nemācās, nestrādā (un nav reģistrēti NVA), neapgūst arodu (turpmāk – NEET jaunieši). Tā ietvaros ir paredzēts attīstīt NEET jauniešu prasmes un veicināt viņu iesaisti izglītībā, tostarp aroda apgūvē pie amata meistara, NVA vai Valsts izglītības attīstības aģentūras īstenotajos pasākumos Jauniešu garantijas ietvaros, vai NVA īstenotajos aktīvajos nodarbinātības vai preventīvajos bezdarba samazināšanas pasākumos, kā arī nevalstisko organizāciju vai jauniešu centru darbībā.

Labklājības Departaments 2016. gadā aktīvi uzsāka dalību Eiropas Komisijas Pētniecības un Inovācijas direktorāta pamatprogrammas „Horizon 2020 – pētniecības un inovāciju programma 2014. – 2020. gadam” finansētajā projektā „INHERIT”. Projekta mērķis ir izvērtēt veselības un vides ietekmi uz mūsu dzīvesveidu, pārvietošanās un patērēšanas paradumiem, iegūstot politikas plānošanas un īstenošanas

dokumentus, kas nākotnē būs izmantojami tādas politikas plānošanā, kas paredz vismaz trīskārtējus ieguvumus, apvienojot vides projektus ar iedzīvotāju labklājības paaugstināšanu un nevienlīdzības mazināšanu Eiropā.

2016. gadā projekts „INHERIT” īstenoja divas darba pakas un uzsāka darbu pie trešās. Projekta „INHERIT” ietvaros 2016. gadā tika izveidota atraktīva un viegli skatāma, uztverama mājas lapa – www.inherit.eu, kurā jebkurš Eiropas iedzīvotājs var iegūt informāciju, kas saistīta ar Projekta uzstādītajiem uzdevumiem un dalīties ar to. Tika arī sagatavots ziņojums „Atklāt trīskārtējus ieguvumus dzīves vides, patērēšanas un pārvietošanās paradumiem, kas veicina dzīvesveida izmaiņas, aizsargā apkārtējo vidi, veicina veselību un veselības vienlīdzību”. Balstoties uz minēto ziņojumu, tika uzsākts darbs pie jebkuram interesentam Eiropā, kurš vēlas īstenot ar pierādījumiem pamatojamus projektus, potenciāli pieejamas labās prakses datubāzes izveides. 2016. gadā uzsākts darbs pie iedzīvotāju mājsaimniecību pētījuma un ekspertu diskusijas, kas aizsāka darbus pie projekta „INHERIT” 2017. gadā.

Tāpat 2016. gadā Labklājības Departaments sadarbībā ar „Baltijas reģiona un Eiropas koncerna institūta „BISER” no Gdaņskas pilsētas Polijā, kā arī partneriem no Lietuvas, Igaunijas, Dānijas un Latvijas sāka īstenot projektu „Baltijas Jūras reģiona jauniešu sociālās uzņēmējdarbības tīkls” (turpmāk – BYSED), kura mērķis izpētīt kā jauniešu sociālā uzņēmējdarbība var atbalstīt ilgtspējīgu izaugsmi Baltijas reģionā. 2016. gadā notika vairākas partneru tikšanās, kurās ar savu valstu pieredzi par sociālās uzņēmējdarbības iespējām dalījās BYSED sadarbības partneri, kā rezultātā tika analizēta pašreizējā sociālās uzņēmējdarbības attīstības situācija Baltijas reģionā.

Kopš 2016. gada sākuma Labklājības departaments sadarbībā ar Norvēģijas centra „Regional center on Prevention Violence, Trauma and Suicide, RVTS East” uzsāka pieredzes apmaiņas un apmācību programmu par psihosociālā atbalsta sniegšanu krīzes un katastrofu situācijās.

Senioru zvanu centrā.

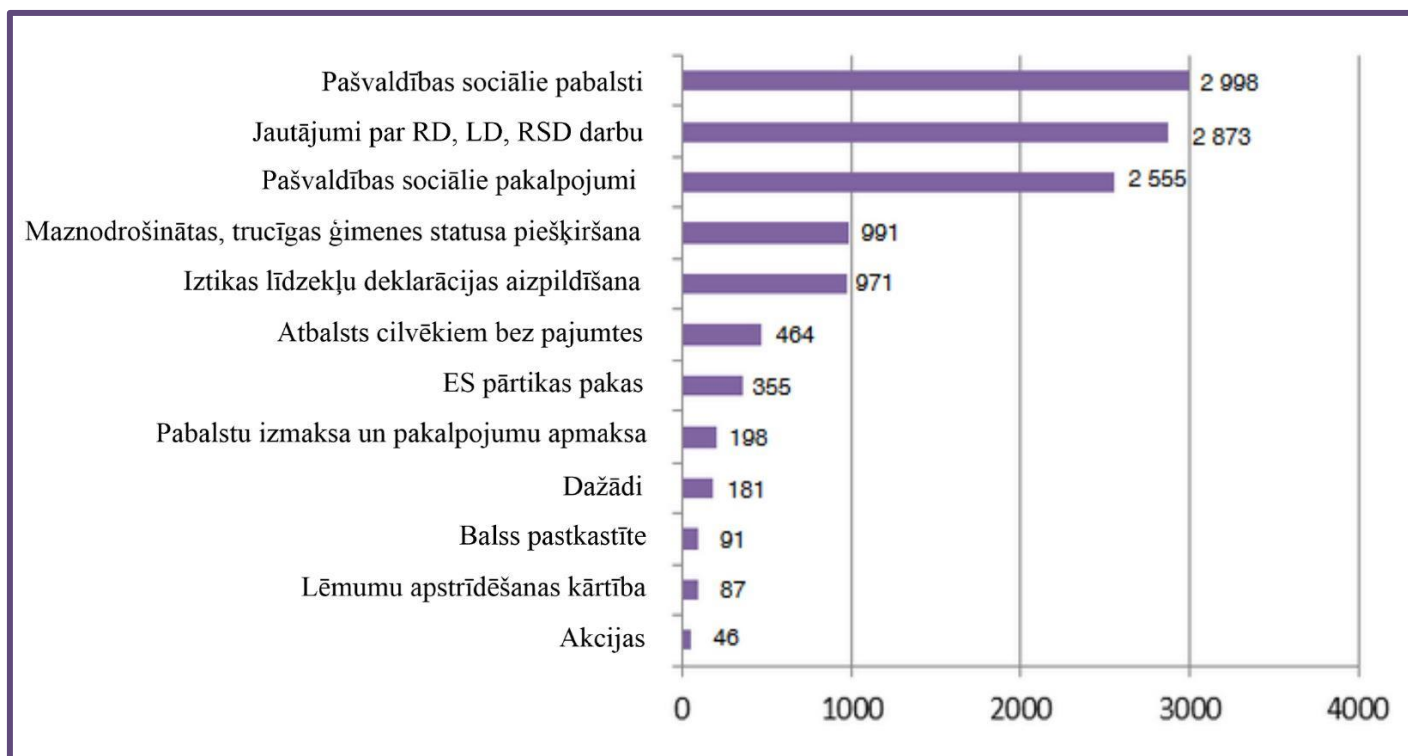

INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM

Labklājības departamenta sabiedrības informēšanas aktivitātes vērstas uz to, lai uzrunātu esošos un potenciālos klientus, iedrošinātu un radītu pārliecību par piedāvāto sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamību un efektivitāti Rīgas pilsētas pašvaldībā. Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 6. pantu klientam ir tiesības „bez maksas iegūt no sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniedzēja informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, un to saņemšanas nosacījumiem un kārtību”. Labklājības departaments saskaņā ar nolikuma 11.4. punktu „informē sabiedrību par Departamenta funkcijām un uzdevumiem, nodrošina informācijas pieejamību pilsētas iedzīvotājiem par sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas kārtību, apjomiem un iespējām, kā arī sekmē iedzīvotāju informētību par veselības aprūpi un izpratni par veselības veicināšanas, profilakses, t.sk. atkarību profilakses, jautājumiem, veic šo jautājumu koordināciju pašvaldībā”.

Iedzīvotāji informāciju par sociālo pakalpojumu un sociālo pabalstu saņemšanas kārtību var saņemt, zvanot pa Labklājības departamenta bezmaksas **informatīvo tālruni 80005055** darbdienās no plkst. 9.00 līdz 17.00, bet ārpus darba laika darbojas balss pastkastīte. 2016. gadā informāciju pa bezmaksas tālruni sniedza divi sociālā darba speciālisti. Tika saņemti 11 810 zvani un sniegtas atbildes uz klientu uzdotajiem jautājumiem. Bezmaksas informatīvais tālrunis darbojas kopš 1999. gada, tas dod iespēju Rīgas iedzīvotājiem saņemt savlaicīgu un viegli pieejamu informāciju par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem. Sākot ar 2016. gada 1. jūniju tika mainīta zvanu reģistrācijas kārtība – klientu zvanu tēmas tiek reģistrētas elektroniski KAVIS sistēmā.

12. attēls. Galvenās jautājumu tēmas

Vislielākais zvanu skaits bija par Rīgas domes sociālajiem pabalstiem, pabalstu piešķiršanas noteikumiem un iesniedzamajiem dokumentiem – 2 998 zvani, kas ir 25,4% no zvanu kopskaita, savukārt pabalstu jomā visvairāk jautājumu bija par dzīvokļa pabalstu – 1 070 zvani, kas ir 9,06% no visiem zvaniem un 574 zvani jeb 4,86% attiecās uz pabalstu veselības aprūpei. Vismazāk ir jautāts par vienreizēju pabalstu ārkārtas situācijā – tikai 14 reizes, 47 par pabalstu aizgādņiem, aizbildņiem, audžuģimenēm un 93 – par pabalstu rehabilitācijas mērķu sasniegšanai.

2 555 zvani jeb 21,6% no kopskaita bija jautājumi par sociālo pakalpojumu saņemšanas iespējām un samaksas kārtību, visvairāk tika jautāts par pakalpojumu „Aprūpe mājās” – 984 reizes, par sociālās aprūpes centru sniegtajiem pakalpojumiem – 441, 295 zvani saņemti par transporta pakalpojumu personām ar apgrūtinātu pārvietošanos, un 294 – par asistenta pakalpojumu.

Par trūcīgas un maznodrošinātas personas (ģimenes) statusa piešķiršanu jautāts 991 reizi – 8,39%.

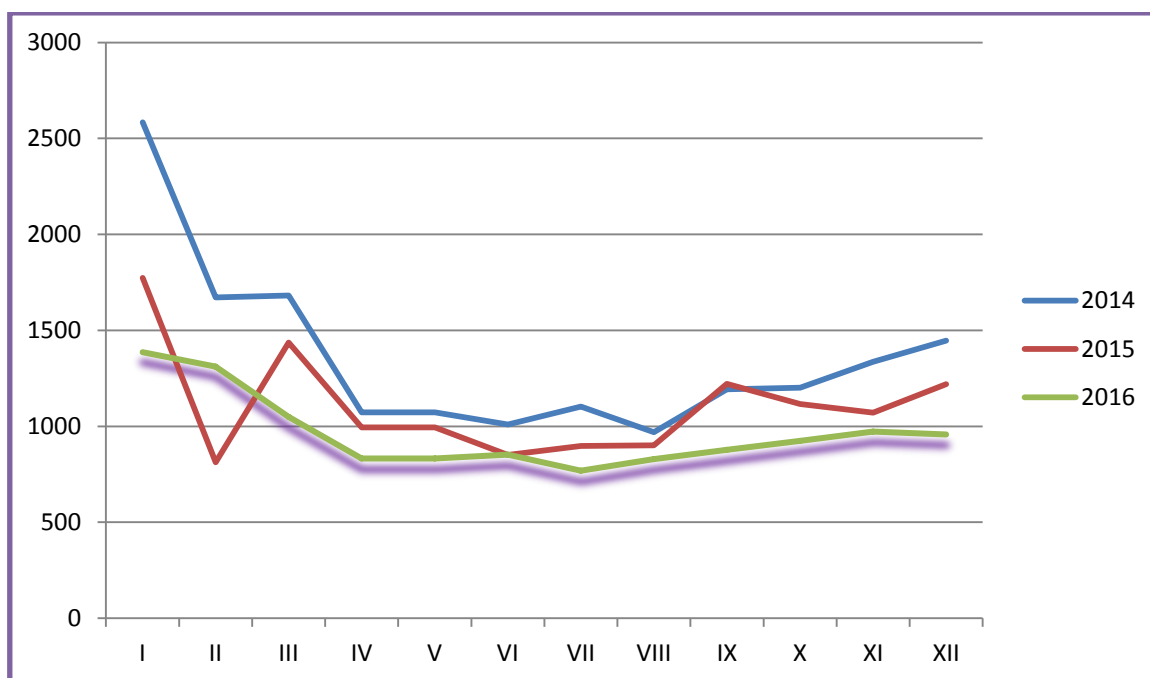
Par ES atbalsta pakām vistrūcīgākajām personām, saņemšanas kārtību, paku saturu, izdales vietu adresēm un darba laikiem informācija sniegta 355 gadījumos tas ir 3,01%.

198 reizes ir jautāts par sociālo pabalstu izmaksu un sociālo pakalpojumu apmaksas kārtību.

Gada laikā saņemti 2 873 jeb 24,3% jautājumi par Rīgas pašvaldības sociālo iestāžu darba laikiem, atrašanās vietām, tālruniem. 1 048 zvani bija par Rīgas Sociālā dienesta teritoriālo centru atrašanās vietām, pieņemšanas laikiem un sociālo darbinieku darba laikiem, par Labklājības departamenta darbu saņemti 124 zvani. 1 701 reizi sniegtas atbildes par citiem Rīgas domes departamentiem un iestādēm, par valsts un sabiedriskajām iestādēm.

2016. gadā vidēji mēnesī bija saņemti 984 zvani. Noslogotākie mēneši bija janvāris, februāris, marts un aprīlis. Vismazākais zvanu skaits bija jūlijā – 769. Salīdzinot ar janvāri, jūlijā zvanu skaits samazinājās par 45%. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, arī 2016. gadā zvanu skaits ir stabilizējies, pieaugot ziemas periodā un samazinoties vasarā. 2016. gadā zvanu skaits, salīdzinot ar 2015. gadu, ir samazinājies par 1 713 zvaniem. Līdz ar projekta „Senioru zvanu centrs” darbību ir mazāk zvanītāju, kuri vēlas vienkārši parunāt par dažādām tēmām nesaistītām ar sociālo palīdzību, arvien dominējošie bija kvalitatīvie jautājumi, kas prasīja detalizētu un padziļinātāku izklāstu par sociālo pabalstu saņemšanas iespējām un sociālo pakalpojumu pieejamību. Pēdējos gados novērojama tendence, ka pieaug klientu interese par valsts un pašvaldības saistošajiem noteikumiem, un to izskaidrošana aizņem vairāk laika.

13. attēls. Zvanu skaits mēnesī

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2014	2584	1671	1682	1332	1073	1009	1103	970	1193	1201	1336	1447
2015	1774	812	1436	1231	994	851	897	901	1221	1116	1071	1219
2016	1387	1312	1049	1048	832	852	769	830	877	924	972	958

Rīdniekiem informācijas par sociālajiem jautājumiem ir pieejama RSD teritoriālajos un dienas centros, RD struktūrvienībās, bibliotēkās, ārstniecības iestādēs, organizētas sociālās kampaņas sabiedriskajā transportā un sabiedriskā transporta pieturvietās. 2016. gadā plašsaziņas līdzekļiem izsūtīti 224 paziņojumi preseī ar aktuālo informāciju sociālajā jomā Rīgas pašvaldībā. Lielu atsaucību iedzīvotāju vidū ir ieguvušas katru pavasari rīkotās Rīgas sociālās sistēmas atvērtās durvju dienas, kuru laikā var iepazīties ar RSD teritoriālajiem centriem un dienas centriem, RSAC telpām, iemītnieku ikdienas ritmu, kā arī tikties ar darbiniekiem, un noskaidrot interesējošos jautājumus pie sociālā darba speciālistiem.

Visiem interesentiem ir pieejama Labklājības departamenta mājaslapa www.ld.riga.lv, kurā var iepazīties ar informāciju par sociālo palīdzību, sociālajiem pakalpojumiem, veselības aprūpes un atkarību

profilaksi, naktspatversmēm, ilgstošas sociālās aprūpes institūcijām, RPBJC struktūrvienībām, krīzes centriem Rīgas pilsētā, kā arī iegūt informāciju par projektiem un finansējuma pieprasījuma kārtību budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros. Mājaslapā var iepazīties un izdrukāt 36 bukletus latviešu valodā un 19 bukletus krievu valodā par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem galvaspilsētā. Mājas lapā sadaļā „Viegli lasīt” ir pieejama informācija viegli uztveramā valodā, kā arī ir iespēja visas mājas lapas sadaļās palielināt burtu izmērus. Mājas lapa ir apskatīta 579 562 reizes. Visvairāk skatītās lapas sadaļas ir tās, kuras sniedz informāciju par sociālo palīdzību (pabalstiem), RSD tālruņiem, kā arī bezmaksas informācija un bukleti. Mājas lapā informācija pieejama gan latviešu, gan krievu valodā.

2014. gada septembrī Labklājības departaments izstrādāja pašvaldības portālu par veselības veicināšanas tēmām un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Rīgā - www.veseligsridzinieks.lv. Mājas lapā ir publicētas sadaļas par ģimenes veselību, veselīgu uzturu, fiziskajām aktivitātēm un drošības jautājumiem, infekciju slimību profilaksi, garīgo veselību, atkarību profilaksi un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību. Iedzīvotāji mājas lapā var uzzināt par Rīgas pašvaldības kompetenci sabiedrības veselības jomā, dažādiem projektiem un RD līdzfinansētajiem pakalpojumiem, kas iedzīvotājiem pieejami bez maksas – piemēram, Latvijas Sarkanā Krusta Veselības istabām. Tāpat mājas lapā tiek publicēti informatīvi izglītojoši raksti ar speciālistu komentāriem un ieteikumiem par dažādām tēmām, kā arī informācija par semināriem un citiem aktuāliem pasākumiem sabiedrības veselības un labklājības jomā. Mājas lapa apmeklēta 47 863 reizes.

Iedzīvotāju papildu informēšana par Labklājības departamenta un sadarbības partneru pakalpojumiem tiek sniegta, izmantojot sociālo kontu www.facebook.com/veseligsridzinieks.lv, sekotāju skaits 1 329 cilvēki. Galvenās apskatītās tēmas: informācija par semināriem, apmācību iespējām ģimenēm un topošajiem vecākiem; par veselības aprūpes pieejamību; ieteikumi veselīgam dzīvesveidam; veselīgam uzturam; infekciju slimību profilaksei; informācija par veselības uzlabošanu ģimenē; informācija senioriem dzīves kvalitātes uzlabošanai; kā arī informācija par dažādiem Labklājības departamenta rīkotajiem projektiem un atkarību profilakses palīdzības iespējas, ieteikumi.

Atvērtās durvju dienas.